RMIr.
463.

463

Ex Bibliotheca

Ladislai Victoris
de Kiss = Kovalocz
et in Horocz.

Anno 1631

Ano 1697
Dec 10 9br
Ex Libris Joannis
Mallverany.

ára 36. kr

Ranschburg
903

Szabó I 535
4 példy

h. 535 (4a)
1

De Imitatione
Christi

12

Kempis

James

Dalmany

TIFFEN Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

O maria rer' da mihi
scribere uerum.
O mater Dei memento mei.
Deus superbis resistit hu-
millibus uero dat gram.
Esto humilis exaltaberis. ℣

R 2005-2006
A MAGY. TUD. AKAD. ... VIGYÁZÓ ... RENC KÖNYVTÁRA 722 sz.

A' MAGYAR ORSZAGBAN LEVEO KERESZTYENEKnek, Istentûl minden iót keuánok.

AZ Isteni tiszteletnek fôb, és Isten elôt kellemetesb részét, abban helyheztetik a' keresztyén Doctorok, hogy tekélletes erkôl-

csel

R 2005-2006

O maria rer' da mihi
scribere uerum.
O mater Dei memento mei.
Deus superbis resistit hu-
millibus uero dat gram.
Esto humilis exaltaberis. ZS

A MAGY. TUD. AKAD. ...
VIGYÁZÓ FERENC
KÖNYVTÁRA
722 sz.

A' MAGYAR ORSZAGBAN LEVEO KERESZTYENEKnek, Istentűl minden iót keuánok.

AZ Isteni tiszteletnek főb, és Isten előt kellemetesb részét, abban helyheztetik a' keresztyén Doctorok, hogy tekélletes erkőlcsel

M. TUD. AKAD. KÖNYVTÁRA

csel, és iómagunk viseléssel, kövessük azt, a' kinek szolgalattyára

Aug 8 Ciuit. c. 17. *köteleztetünk.* Summa Religionis est, imitari quod colas, *úgymond SZ. Agoston.* Lact. Lib. 5. c. 10. *Lactantius pedig igy szól,* Religiosissimus cultus est, imitari. *Sőt a' pogány Seneca-is azt iria, hogy eléggé tiszteli Istent, a' ki követi,*

Satis Deos coluit, quisquis imitatus est. Senec. Epist. 95. *Annak-okáért int SZ. Pál mindeneket, hogy az Istent kövessék.* Estote imitatores Dei. Eph. 5. v. 1.

Ennek az Isteni követésnek kivanságát gerjeszteni, és úttyát mutatni akaruán az Atya Isten, emberi termeszetben öltöztetett szent Fiát, hogy azŏ

vezérlése és tanitásáltal, meg-tanúlnók, mint kellyen követni Istenünket. Azért Sz. Pál, nem egyszer, int: hogy Christust kövessük. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Maga-is Christus azt mondgya, hogy a' ki őtet követi, nem jár setetségben. Mert miképpen az igéret földében ménő Sidok eleibe, éjel égő oszlopot, nappal fényes felhőt rendelt-vala Isten, út mutatásra: ugy, a' mennyei boldogságra sietőknek, Christust rendelte vezérlőiül; ki nem csak tanitasaual, hanem peldaiáual-is kalaúzunk lenne a' tekélletes erkölcsökre.

1. Cor. 4. v. 16. cap. 11. v. 1.

Errül A' Christus követeserül, és A' csalárd

lárd világnak meg-u-
talasárúl, ★ ezer ne-
gyszáz negyuen egy
eſztendőbe, Kempis
Tamás, Canonicus
Regularis S. Au-
guſtini, négy rőuid
kőnyuet irt: együgyű
ſzokkal, de csuda nagy
lelki bőlcseſeggel. mely
kőnyurúl, merem mon-
dani, hogy a' ki ezt
ſzerencsére fel-nittya,
es egy részét mely elei-
be

*Henricus Sommalius refert, in fine authographi hunc annum notari ab authore.

be akad, figyelmeteſen
meg-oluaſſa, lelki vi-
gaſztaláſt, és Iſteni
ſzolgalatra-való ger-
iedezéſt véſzen.

Noha pedig ezt
a' kőnyuet, régen, min-
den kereſztyén nyel-
uekre, ★ sőt még Tő-
rők nyelure-is forditot-
ták. de én ezt ideig nem
láttam, hogy valaki
ezt Magyarúl ki-ny-
omtatta-volna: maga
en

★ Ita refert Sommalius in præfat.

én a' Biblia utan, nem oluaſtam könynet, melynek előtte, ezt nem itéltem vólna forditáſra meltónak. Azért, a' hiuek vigaſztalaſára, Magyarrá forditam e' könyuecskét. Igyekeztem azon, hogy a' Deák bötűnek értelmét, *hiuen magyaráznám; a' ſzollásnak mod-

*Secutus editionē Anni 1600. Henri:

modgyát pedig úgy eiteném, hogy ne lattatnék Deákból csigázot homalyoſſággal repedezetnek, hanem oly kedueſen folyna, mint-ha előſzőr Magyar embertűl, Magyarúl iratot vólna. Adgya a' mennek földnek Iſtene, hogy valakik ezt oluaſſák, lelki vigaſztalással gerie-

Sommalij ex autographo.

riedezzenek napon-
ként az Isteni szol-
galatra, A-
men.

ELSEO

ELSEO KEONYV.

I. RESZ.

Az Vr Christus követesérül, és e' világ hiuságinak meg-utalasárul.

AZ ki engem követ, setetség-bē nem jár, ugy-mond az Vr. Ezek Christus szavai, mellyekkel int, hogy az ő szent életét és erkölcsét kövessük, há akarunk valóban meg-világosittatni, és minden lelki vakságtul meg-szabadúlni. Azért, leg-nagyob es szor- *Ioan. 8.*

galmatosb igyekezetünk, a' Christus Iesus eletének elmelkedesében légyen.

A' Christus tanitása, minden Szentek tanitásit fellyül-múllya, és a' kiben Sz. Léleknek ajandéka vólna, ebben el-reytet Mannát találna. De fokfor történik, hogy némellyek az Euangéliumnak gyakor hallasából, kevés aitatosságot és lelki geriedezést éreznek; mert nincs a' Christus lelke bennek. A' ki pedig tellyesen és édesdeden akaria érteni a' Christus igéjet, fükség, hogy egéf eletének folyását igyekézzék a' hoz fabni és alkalmaztatni.

Mi hafon a' Sz. Háromságrul mély elmelkedéssel vetekedned, ha alazatosság nélkül lejendef, kiért a' Sz. Haromságnak kellet-len léfef? A' mély elmelkedések, bizony fenté és igazzá nem téf-

tébnek; hanem a' tekélletes élet tében Isten-elöt kedvesse. Inkáb kivánom magamban a' Töredelmességet érzeni, hogy-sem ennek mi-vóltát által-érteni. Ha az egéf Bibliat bötü-ferént tudnád, és minden Bölcsek mondásit elmédben kapcsolnád-is; mit hasnálna, az Isten fereteti és malastya-nélkül? Hivságok hivsági, és csak azon hivságok mindenek, az Isten fereteti, és egyedül nékie-való fölgálat-kivül. Ez a' derék bölcsességnek sommája, hogy e' sovány és csalárd világot meg-utálván, a' mennyei boldogságra ahítozzunk, es siessünk. 1. Cor. 13. Eccle. 1.

Csak merö hivság azért, a' vefendö gazdagság keresés, és abban-való reménség helyheztetés. Hivság a' tisteket vadáfni, és magas pólczokra fel-emelkedni. Hivság a' testnek kiván-

ſágit követni, és ollyakra vágyódni, mellyekért végre kemény kínokkal kel lakolni. Hivſág hoßu életet reménleni, és a' ßent életre kevés gondot viſelni. Hivſág, csak a' jelen-való életre figyelmezni, és a' következendőre nem tekinteni. Hivſág, csak azt ßeretni a' mi hertelenséggel el-múlik, és oda nem sietni, a' hol őrökké-való őrőm találtatik.

Meg-emlekezzél gyakorta a ma'köz mondáſrul: hogy, meg
Eccl. 1. nem elégßik a' ßem látáſſal, a'fűl ſem tőltetik-bé halláſſal. Azon igyekezzel tehát, hogy ßűvedet a' láthatandó állatok ßerelmétűl el-fogiad, és a' láthatatlanokra fordícſad. Mert a' kik érzékenſégeknek legeltetése-után járnak, meg-fertéztetik lelki iſmereteket, és Iſten kedvéből ki-eſnek.

II. RESZ.

II. RESZ.

Embernek alázatos maga iſmeretirűl.

MIndē ember terméßet-ßerént kiuánnya, hogy tú- Eccl. 1. Ariſt 1. dósbőlcs légyē: de Iſteni metaph. félelem-nélkűl mi haßna a' tudo- cap. 1. mánynak? Bizony, ſokkal iob renden vagyon dolga az alázatos pórnak mely Iſtennek ßolgál, hogy-ſem a' fel-fualkodot Filóſofuſnak, ki magárul el-feletkezvén, az Eg forgáſában tőri feiet. A' ki magát vólta-képpen iſméri, nagyot magárul nem alit, és az emberi dicſíretben nem győnyőrkődik. Bár e' világnak mindē titkait tudnám-is, ha Iſtennek ßeretetiben nem találtatnám, mi haßna vólna Iſten előt, ki engemet cſelekedetemből fog ítélni?

Szűnnyél-meg a' tudomány-

nak

nak mertékletlen kiuanſágátul, mert ebben, nagy elme cſavargás, és cſalatkozás találtatik. A' nagy tudomanyu bölcſek, ſemelőt akarnak forogni, és túdoſoknak mondatni. Sok dolgok vannak, mellyeknek tudáſa keueſet, vagy ingyen ſemmit ſem haſznál a' léleknek. Nagy balgatag pedig, a'ki egyébre figyelmez inkáb, hogy-ſem űduőſſegére nezendó dolgokra. A'ſok beſéd, nem tőlti-bé lelkedet: de a' tekélletes élet, meg-nyugottya ſűvedet; és a' tiſta lelki iſmeret, nagy bizodalmot ád, Iſtenhez-való folyamáſra.

Mennél többet és jobban tudſz, annál ſúllyosb jtéleted léſſen abból, ha ſenteb eletet nem viſelſz. Tehát fel ne fualkodgyál ſemmi-némű meſterſégedben vagy tudományodban: hanem inkáb rettegj a'néked adatot girának

rának ſám-adáſátul. Ha néked ugy tetczik hogy ſokat tudſz, és mélyen által-érteſz, tudva légyé nállad, hogy ſokkal több vagyon hátra, a' mit nem érteſz. Igen fen azért ne hejaz, hanem inkáb tudatlanſágodat meg-vallyad. Miért akarod magadat valakinél nagyobnak tartani, holot ſokan bölcſebbek találtatnak, és a' törvényben túdósbak nálladnál? Ha valamit haſznoſon akarſz tudni és tanúlni, azt kivánnyad hogy iſméretlen légy, és ſemminek tartaſſál. Rom. 12.

Ez a' leg-nagyob és haſznoſb leczke, hogy ember magát igazán meg-iſmérie, és meg-utállya. Nagy bölcſeſég és tekélleteſſég az, midőn ember maga felől ſemmit nem alít; egyebek felől pedig, mindenkor jót és nagyot tart. Ha máſnak nyilván-való eſetit látnád, vagy képtelen

cselekedetit értenéd-is, magadat nállánál jóbnak nem kellene vélned, mert nem tudod mig lehetß álhatatos a' jóban. Minnyájan gyarlók vagyunk: de te senkit magadnál gyarlóbnak ne alícs.

Genes. 8.

III. RESZ.

Az Igazságnak tanitasárul.

Psal. 93. BOldog a' kit az Igazság magán tanit, nem árnyékok és el-mulandó ßózatok-által, hanem vólta-képpen a' mint magában vagyon. A' mí vélekedésünk, és értelmünk, gyakran meg-csal minket, és rövidet lát. Mit haßnálnak a' titkos és homályos dolgokban akadozó sok fortélyok, mellyeket ha nem tudß sem pirulß érettek az utólsó napon? Temérdek gorombaság az, hogy hátra hagyván a' haßnos és ßükséges dolgokat, ma-

Eccl. 3.

magunk kínnyén, haßontalán, sőt ártalmas dolgokra figyelmezünk és ßemünk lévén sem látunk.

Vallyon 's mi gondúnk nékünk, a' teremtet állatok nemére es külömbözö terméßetire? A' kinek az örök Ige ßól, sok-féle vélekedésekből ki-fesel. Egy Igétül vagyon eredeti mindeneknek: ezt hirdetik minden állatok: és ez ama Kezdet, mely mi-nékünk ßól. Senki e'-nélkül értelmes nem lehet, sem igazat nem itélhet. A' ki mindeneket ebben az egy Igébē foglal, mindeneket erre igazit; és ebben ßemlél; álhatatos lehet az ö ßüve, és az Istenben csendeßen nyugodhatik. Oh én Istenem, tekélletes Igazság, tégy eggyé engem te-veled az örökke-való ßeretetben. Vnalmas nállam nagy gyakorta, a' sok dolgok

olvaſása és halláſa, mert csak te bẽnned vagyon éppen, valamit én ſeretek és kivánok. Halgaſſanak minden Bölcsek: csendeſſégben légyenek minden teremtet állatok a' te ſined elöt, és csak te egyedül ſol nékem.

Mentül inkáb 'meg-vònſa magát ember, és lelkében együgyüíti, annál töb és mélyeb dolgoknak végére mehet faradſág-nélkül, mert menyböl véſen világoſſágot. A' tiſta, együgyü, és álhatatos lélek, ſok-féle dolgokra nem oſol, és nem ſakadoz; mert mindeneket Iſten tiſteſſégére cselekeſik, és azon igyekezik, hogy mindenekben a' maga tulajdon kedve-kereſésétül meg-ſünnyék. Ki bánt, és ki háborgat téged egyéb a' tennen ſüvednek meg nem öldöklöt vagyodáſánál? A' tekélletes és áitatos ember

Immortificata.

ber, el-rendeli elöſör magában minden dolgait, mellyeket külſö cselekedetivel véghez kel vinni. és nem ezek vonnyák ötet a' vétkes indúlatoknak kivánſágira, hanem inkáb ö igazittya ezeket az igaz okoſſágnak rámájára. Kinek vagyon ſúllyosb bajvívása, mint annak, a' ki magát meg-akarja gyözni? E' vólna bezzeg a' mí dolgunk, hogy magúnkon diadalmat vennénk, naponként vaſtagodnank, és a' jóban eléb-eléb-mennénk.

E' világi életben, mindé jó mellet vagyon valami fogyatkozás: és ſemmi elmélkedés nincs homály-nélkül. Az alázatos magad iſméreti, bizonyosb út Iſtenhez, hogy-ſem a' világi tudományok, viſgaláſa. Nẽ kel vetkeſiteni a' tudományokat, vagy akár-melyd lognak cſekélyiſméretit-is, mert ez magában jó, és Iſten ajándéka: de

de azért, min-denkor fellyeb kel bőcsűlni a' jólelki iſméretet, és a' ſzent életet. Mivel pedig ſokan, inkáb igyekeznek túdóſok lēni, hogy-ſem ſentűl élni; innen vagyon, hogy gyakran meg-csalat koznak, és vagy ſemmi haſznot nem tésznek, vagy igen keveſet.

Vajha ollyan ſorgalmatoſok volnánk a' bűnőknek ki-irtaſában, és a' jóſágos erkőlcsőknek bé-oltáſában, mint a' mély kerdeſeknek inditaſában, nem volna bezzeg ennyi gonoſság és botránkozás a' kőllégben; a' Claſtromokbā ſem volna ennyi feslettség. Bizony, ha el-jő az itélet, nem kérdik, mit olvaſtunk, hanem, mit cſelekedtűnk.

Mat. 25. ſem azt nem viſgállyák, mely módoſon beſéllettűnk, hanem, mely ſentűl éltűnk. De mondmeg, kérlek, hol vannak moſt amaz Vrak és Doctorok, kiket jól

jól iſmértél mikor éltek, és tudományokban virágoztak? Immár az ő konczok egyebekre ſállot; és nem tudom, ha vannaké csak emlekezétben-is. Életekben láttattanak valaminek, moſt csak nevezétben ſincſenek.

Iaj 's mel hamar el-múlik e' világ dűcſőſſége! vajha ezeknek életek, egy nyomban járt volna tudományokkal, bezzeg jól tanúltak 's jól olvaſtak volna. Mely ſokan gonoſűl veſznek e' világon az hivſágos tudomány-által, kik az Iſteni ſolgálattal keveſet gondolnak! és mivel hogy inkáb akarnak nagyon púposkodni, hogy-ſem alázatoſſágban maradni, ez az oka, hogy ſemmivé léſzen minden gondolkodáſok. Valóban nagy, a' kiben nagy ſeretet vagyon. Valóban nagy, a' ki maga-előt kicſiny, és ſemmire bőcſűlli minden bőcſülle-

Eccl. 2.

Tit. 1.
Rom. 1.

csűlletes tiſtek meltoſágát. Valóban eſes, a' ki ganéjnak tartya valami e' földön vagyon, csak Chriſtuſt meg-nyerheſſe. Es bizony valóban túdós, a' ki Iſten akarattyát cſelekeſi, és maga kivánſágit hátra haggya.

IV. RESZ.

A' cſelekedendő dolgoknak eſzes rendeleſéről.

1. Jo. 4. NEm kel ſem minden ſónak, ſem minden indúlatnak hinni: hanem, okoſſan, tapogatva, és hoſſu varakodáſſal, Iſten-ſerént kel minden dolgot meg-fontolni. Iaj 's gyakran hamaréb mondunk és hiſzűnk gonoſzat egyebekről hogy-ſem jót, oly gyarlók vagyunk. De a' tekelletes emberek, nem kűnnyen hiſnek minden cſacſogáſnak, mert tudgyák, hogy az emberi gyarlóſág hajlan-

hajlandó a' gonoſra, és kűnnien botlik beſedében.

Nagy bőlcſeſég az, hogy cſelekedetűnkben ne habahurjálkodgyunk, és vakmerőűl a' mí-magunk tetczeſéhez ne ragaſkodgyunk. Ezen bőlcſeſégnek az-is eggyik réſe, hogy a kár-kinek ſavát el ne higgyűk; ſem a' hallot és el-hit dolgokat, ottan más ember fűlében ne rőpitcſűk. Bőlcs és lelki ember-Prov. 12 rel tarcſad tanácſodat: és inkáb akary nálladnál jobtúl tanúlni, hogy-ſem a' magad agyának találmanyi-után járni. A' tekélletes élet, Iſten ſerént bőlcſé, és ſokakban látottá 's forgottá téſi embert. Mentűl valaki magában alázatosb, és Iſtenhez engedelmesb, annál bőlcſeb és cſendeſeb mindenekben.

* * *
* *

V. RESZ.

V. RESZ.

A' Szent Irás olvasásárul.

IGazságot kel a' Sz. Irásban keresni, nem ékesen-bólláſt vadáßni. Az egéß Sz. Iráſt, azon Szent léleknek vezérleséből kel olvasni, a' melynek tanitásából irattatot. Haßnot kel inkáb a' Szent Irásban keresni, hogy sem bőlcs beßédet. Oly őrömeſt kel olvasnúnk az aitatos egyűgyű könyveket, mint ama' nagy fen-járó bőlcseséggel tellyes irásokat. Meg ne űtközzál annak ßemelyében, a' ki irt valamit; se ne néz arra, ha mély, vagy csekély tudománya vólt-é: hanem, csak az egy tißta igazságnak ßereteti édesitcsen téged az olvasásra. Azt azért ne kérdezzed, ki mondotta emezt? hanem, arra figyelmez a' mit mondot.

El-múl-

El-múlnak az emberek: de az Vrnak igazsága őrökké megmarad. Személy-válogatás nelkűl, sok-képpen ßól nékűnk az Vr Isten. A' mi elménknek viſgáló ßeßűl nyughatatlã gondoſsága, gyakorta akadékot ßerez a' Sz. Irásnak olvasásában, midőn ot akarunk felettéb értekezni 's tőrődni, a' hol egyűgyűen altal kellene menni. Ha haßnot akarß nyerni, alázatoſsan, egyűgyűen, és híven olvas: soha pedig túdós nevezetre ne vágyódgyál. Eorömeſt kerdezkedgyél, és csendeßen rá figyelmez a' Szent emberek mondásira. A' Vének példa-beßédit, fél kedvel ne vegyed; mert oknélkűl nem ſollanak.

Pſ. 116.

Curioſitas.

Prov. 2. & 18.

VI. RESZ

VI. RESZ.

A' viſza-fordúlt, es kereſztúl-állot kivanſágokrul.

MIhelyen az ember helyteleníl kiván valamit, ottan mindgyárt nyughatatlan magában. A' kevély, és telhetetlen, ſoha meg nem nyughatik: a' ſzegény és alázatos-ſzívű emberek, nagy békeſségben élnek. A' mely ember magát valóban meg nem tórte, hamar kéſértetben eſik es meg-győzteteték akár mi kicſin es alá-való dolgokban.

A' ki lélek-ſzerént gyenge, és neminemű-képpen még teſti ember, hajlandó az érzékenſégek-alá vetet dolgokra, nehezen vonhattya-el tellyeſſéggel magát a' földi kivánſágoktul. Annak-okáért, ſokſzor meg-ſzomorodik, midőn ezektúl magát el-fogja; kűnnyen-is boſzonkodik, ha ki akadoz dolgaiban. Ha pedig hozzá-jút a' mire vágyódot, mindgyárt vádoltatik lelki iſméretinek furdaláſátul; mert az ő hertelen indúlattyát követte, ki nem haſznos a' lelki cſendeſſégre mellyet ő kereſet. Annak okáért, a' mód nelkűl való indulatoknak ellene-állásával, és nem azoknak-való ſzolgálattal találtatik a' ſzívnek valóſagos cſendeſſége. Nincs azért alhatatos békeſség, a' teſt-után indúlt, vagy a' kűlſő dolgokban merűlt ember ſzívében, hanem cſak az Iſteni ſzolgálatban buzgo ſzívű, lelki emberben.

VII. RESZ.

Az hiſzágos remenſégnek, és fel-fualkodáſnak el-tavoztatáſárúl.

NAgyon meg-cſalatik, a' ki emberben, vagy egyéb te-

Hierem. remtet 27.

remtet állatban veti remenſé-
gét. Ne ſegyenlyed, ha a' Chri-
ſtus ſerelméért máſnak ſolgálſ,
és ez világon ſegénynek lát-
tatol. Ne bizakodgyál tennen-
magadban. hanem Iſtenben he-
lyheztesd remenſégedet. Iárj-el
te abban, a' mire elég vagy, és
Iſten élő-gyámolít jó ſándékid-
ban. Ne bizzál tudományodban,
vagy akar-mely élő embernek
Aſtutia. ok-ravaſſagában: hanem, az
Iſtennek ſegítſégén meg-nyu-
godgyál, ki az alázatoſokat gyá-
molittya; azokat pedig meg-
alázza, kik nagyot tulajdonit-
nak magoknak.

Ha gazdagſággal bővelkedel,
abba ne dicſekedgyél, ſe hatal-
mas barátidban ne helyheztesd
remenſégedet: hanem, az egy
Iſtenben bizzál, a' kitűl minden
jó ſármazik, és mindenek-felet,
magát-is nekünk akarja adni. Fel

ne fualkodgyál ſúgár termeted-
nek ſepſégeben, mellyet egy kis
betegſég meg-hervaſt és meg-
rútit. Ne teſſél magadnak, el-
mes, vagy ſok dolgakra alkol-
matos-vóltodban, hogy Iſten-
nek kedvéből ki ne eſſél, a' kié
mind azok a' jók, mellyek ter-
méſetedben óltattak.

Magadat egyebeknél jobnak
ne alicſad, hogy valahogy Iſten
előt aláb-valónak ne találtaſſál,
a' kinek fínyes ſemei láttyák mi *Exod 3.*
vagyon emberben. Ne kevél- *& 12.*
kedgyél jó cſelekedetidbē, mert
az emberi itiletnél kűlőmb az
Iſten itíleti; és gyakran nem
tetcſik ő-néki a' mit az emberek
javallanak. Ha valami jót ta-
láſ magadban, egyebekben még
tőb jót hígy lenni, hogy
e' képpen alázatoſſág-
ban maradhas.

VIII. RESZ

VIII. RESZ.

A' felettéb-való Baraſtágnak eltavoztataſárúl.

Eccl. 8. MEg ne jelencſed minden embernek ſűved titkait, hanem bőlcs és Iſten félő emberrel kőzőllyed dolgaidat. Iſiakkal és kűlső emberekkel, ritkán nyájaskodgyál. Gazdagoknak ne hizelkedgyél: és ne forogj őrőmeſt nagy Vrak kőrűl. Az alázatoſokkal, és egyűgyűkkel, az aitatoſokkal, és igyenes erkőlcſűkkel társolkodgyál, és oly dolgokrul tractály, mellyekből

Prov. 5. éppűlet ſármazhaſſék. A ſonyemberek-kőzőt ne forogj: hanem kőzőnſégeſen minden tekélletes A ſony-állatot Iſtennek ajánly: csak az Iſtennek és az őſſent Angyalinak kivánnyad gyakorlatos nyajaſſágat; az emberek iſmeretſégét pedig el-kerűllyed.

Atya

Atya fiúi ſeretettel illik hogy légy mindenekhez: de a' felettéb-való baratkozás nem haſznos. Sokſor történik, hogy az eſméretlen ſemélynek, jó hire-neve futamodik, de az ő jelen-léte el-cſerélteti az emberek itiletit. Néha azt alittyuk, hogy igen tetczűnk egyebeknek, a' véllek-való tarſalkodásból: maga inkáb ki-eſűnk kedvekből, a' bennűnk meg-jegyeztetet fogyatkozot erkőlcſők-miat.

Minuit præſentia famam.

IX. RESZ.

Az Engedelmeſſégrúl, és egyebek birtoka-alat lételrúl.

VGyan valóba nagy dolog az, hogy valaki Engedelmeſſég-alat légyen, előtte-valónak birtokában éllyen, magával ſabad ne légyen. Sokkal batorſágosb, máſnak engedelmeſſege-alat lenni, hogy-ſem egye-

egyebeket igazgatni. Sokan ketelenſegből vannak inkáb az engedelmeſſég-alat, hogy-ſem ſeretetből. Ezeknek nagy kínnyok vagyon, kűnnyen-iszugolódnak; és mind addig ſem nyernek lelki ſabadſágot, valamíg az Iſten kedvéért, tellyes ſűvből az engedelmeſſégnek igája-alá nem adgyák magokat. Futos bár ide 's tova, nem találſ csendeſ nyugodalmat egyébűt, hanem az előtted járónak birtokaalat-való alázatos engedelmeſſégben. Az imide amoda-való gondolkodás és hely-változtatás, ſokakat igen meg-csalt.

Igaz, hogy akár-ki őrőmeſt maga eſén jár, és azokhoz vonſon inkáb, kik ő-vélle eggyet értenek: de ha az Iſtennek lelke vagyon bennűnk, ſűkség, hogy gyakran a' magunk tetcſéſét meg-veſſűk, az-jó békeſégnek okáért.

okáért. Mert ugyan-is, ki lehet oly bőlcs, a' ki mindeneket tellyeſſéggel által-ercſen? Azért, felettéb ne bizzál a' te tetczéſedhez, hanem őrőmeſt hallyad a' más ember, itéletit. Bár helyes légyen-is, a' te tetczéſed; mindazáltal, ha ezt hátra hagyván Iſtenért, máſt kővetſ, nagyob elő-menetedre léſen.

Gyakran hallottam, hogy, batorſágosb a' más tanácſat hallani es kővetni, hogy-ſem tanácſot adni. Az-is történhetik, hogy, mind egy 's mind más fél, helyeſen beſél: de azért, a' ki vgyan nem akar egyebek tetczéſén meg-nyugodni, noha a' dolog és ok azt kivánná, kevélyſégnek, és maga meg-kőtéſnek jelenſégét adgya.

X. RESZ.

A' nyelueskedéſnek es ſzóſſágnak el-tauoztataſáról.

A' meyíre lehet el kerűllyed az emberek trecſeléſét : mert ſokat árt e' világi tőrténeteknek beſélgetéſe , bár vgyã csak merő egyűgyűſégből ſármazzék-is ; mivel hogy csak hamar bé-mocskol és kőtőz bennűnket az hivſág. Akarnám , ha ſokſor halgattam vólna , és emberek-kőzőt nem forgottam vólna. De vallyon 's miért ſóllunk és cſevegűnk egy máſſal ily őrőmeſt , noha lelkűnk iſméretinek ſérelme-nélkűl ritkán térűnk a' halgatáſra ? Azért beſélgetűnk ily jó kedvel, mert a' beſélgetés-áltál egymáſtul vigaſztalâſt várunk , és ſok féle gondolatokban el-fáradot ſűvűnket meg akarjuk kűnnyebbíteni. Azokrúl ſóllunk pedig, és gondolkodunk őrőmesben, mellyeket vagy igen kedvellűnk és kivánunk , vagy ártalmaſoknak alítunk lenni.

De jaj 's mely gyakorta cſak haſontalan a' mí kivánſágunk ! mert ez a' kűlſő vigaſztaláſ, a' belſő és Iſteni vigaſztaláſnak nem kevés akadályt ſerez. Annak-okáért vigyáznunk kel, és imádkoznunk , hogy az ůdő heába ne műllyek. Ha ſabad , és ſükſég ſóllani, éppűletre-való dolgokrul beſélges. A' gonoſ ſokás, és elő-menetelűnkre-való gondviſeletlenſég, nagy okot ád nyelvűnk ſabadſágára. A' lelki éppűletre nẽ kevéſet haſznál, az Iſteni dolgokrul-való aitatos beſélgetés , leg-főképpen azok-kőzőt , kik egyenlő ſűvel és lélekkel Iſten-ſerént társalkodnak.

XI. RESZ.

A' lelki bekeſégnek meg-nyereſérűl, és a' jóban-való nevekedéſnek igyekezetirűl.

SZép lelki cſendeſſégben maradhatnánk, ha magunkat nem akárnók egyebek ſavaiban és cſelekedetibẽ avatnunk, mellyekre nékűnk ſemmi gondunk nem vólna. Vgyan-is, miképpen maradhatna cſendeſſégben, a' ki más dolgaiban ártya magát? a' ki ugyan alkolmatoſſágot keres a' világi foglalatoſſágokra? a' ki igen gyengén és ritkán ſál magában? Bóldogok az egyűgyűk, mert nagy lelki békeſégben élnek.

Mi az oka, hogy némely Szentek, a' tekélletes és Iſtenes elmelkedésben ugyan el-ragadtattak? Mert ők, e' világi kivánſagoktul tellyeſſéggel eligyekezvén fogni ſűvőket, ől-dőklőtték magokat: igy tellyes ſűvel Iſtenhez ragaſkodhattak, és nagy lelki ſabadſággal gondot viſélhettek magokra. Mí igen ſokat engedűnk indulatinknak, és a' vekendőkrűl igen ſorgalmatoskodunk. E' felet, cſak egy rendbéli fogyatkozáſunkat-is, ritka hogy tekélletesſen meg-győzzűk; el-vélte geriedezűk arra-is, hogy naponként a' jóban nevekedgyűnk: innen vagyon, hogy ſem hevek *Tepidi.* ſem hidegek, hanem cſak igen lágy melegek vagyunk.

Ha magunknak valóban meg-hóltunk vólna, és ſűvűnket akár-miben nem kőteleznők, ugy bezzeg az Iſteni dolgoknak ízit éreznők, és a' menyei elmelkedéſt valami réſzből meg-koſtolhatnók: De egéſzlen minden derék akadékunk

csak az, hogy a' gonoß indúlatoktul, és hajlandoságoktul ßabadosok nem vagyunk; nem-is igyekezűnk, hogy a' Szent Lámboroknak tekélletes nyomdokit kővesſük. ha mikor pedig valami kicſiny bantáſunk eſik, igen hamar el-haggyuk magunkat, és emberi vigaßtaláſokhoz folyamodunk.

Hogy ha férfiu módra igyekeznénk a' baj-vivásban helyt állani, bizonyára az Iſtennek menyből adatott ſegetſéget érznők, mert ő kéß ſegéteni a' bajnakokat, kik az ő kegyelmeſſegében vetik remenſégeket: ugyan-is azért ád okot a' harczoláſra, hogy diadalmaſok leheſſünk. Ha csak a' kűlſő ſzertartáſokban helyheztettyűk a' ßent és ßerzetes életnek tekelleteſſégét, hamar vég léßen a' mi aitatoſſágunkban. Azért, ugyan

a' győ-

a' győkerben vágjuk a' fejßét, hogy a' romlot indulatokat ki irtván, lelki cſendeſſéggel birhaſſunk.

Ha minden eßtendőben csak egy vétket ki gyomlálnánk-is, bezzeg hamar a' tekelleteſſégre jutnánk: De inkáb gyakran azt tapaßtallyuk magunkban, hogy meg-teréſunk elein, jób és tißtáb életet viſéltűnk, hogy ſem egynehány eßtendővel ßerzeteſſégünk-után. A' mi buzgoſágunknak, és jóban-való gyarapodáſunknak, naponként kellene nevekedni: de moſt, nagy dolognak tetczik, ha ki az elſő aitatoſſágnak valami réßét meg-tarthattya. Ha elſőbb egy kicſinnyé meg-erőltetnők magunkat, az-után nagy kűnnyen, és vígan mindeneket meg-cſelekedhetnénk.

Nehéz a' ßokot dolgot el-

hagyni: de még ennel-is nehezeb az ambernek maga akarattya-ellen valamit cselekedni. De ha csak aprólékosokban sem győződ-meg magadat, vallyon 's mikor vehetß győződelmet a' bajosb dolgokban? Ió idején eleit ved első indulatidnak, és a' gonoß ßokasokból ki-tanúly, hogy naponként lassan-lassan nagyob akadékod ne légyen. Vajha meg-gondolnád, mely nagy csendeßséget ßerzenél magadnak, és mint meg-vigaßtalnál egyebeket, ha magadat jol viselnéd! el-hittem, hogy ßorgalmatosb vólnál a' jóban-való nevekedésre.

XII. RESZ.

A' kedvünk-ellen rajtunk történt eseteknek hasznárúl.

IOnkra vagyon, hogy néha oly dolgok találnak, mellyek sul-

sullyosok, és kedvünk-ellen esnek: mert ezek embert gyakran eßére hozzák, es ßüvében ßallíttyák, hogy meg-ismérje ßamkivetésben létét, és remenséget világi dolgokban ne helyheztesse. Iónkra vagyon azért, hogy néha ellenkezőink támadnak, és mí-róllunk gonoß itíletet téßnek, még mikor jó igyekezetben és cselekedetekben foglalatosok vagyunk-is. Ezek gyakran segítnek minket az alazatosságra: és a' hivságos-dücsősségtül meg-óltalmaznak: mert, leg-inkáb akkor folyamodunk a' mí belső bizonságunkhoz, az élő Istenhez, mikor külső-képpen semminek tartatunk az emberektül, és ezek-előt hitelt nem nyerhetünk. *Vana gloria.*

Azért-is kellene embernek magát tellyességgel Istenre támaßtani, hogy ne kellene sok

emberi vigaßtalásokat kereſgetni. Midőn az Iſtenes ember ſanyargattatik, vagy kéſértetektűl oſtromoltatik, vagy gonoß gondolatoktul fojtogattatik; akkor érti leg-inkáb az Iſteni ſegítſégnek ßükſéges vóltát: megtapaßtalván, hogy ő-nálla-nélkűl ſemmi jót nem cſelekedhetik: akkor ßomorkodik, ohait, eſedezik a' rajta meg-ſullyoſodot nyavalyakból ki-ßabadulásért: akkor meg-únnya e' világban eltét, és kivannya halálát, hogy el-oßoltaſſón, és Chriſtuſſal leheſſen: akkor azt-is jól eßében véßi, hogy tekélletes bátorſág, és tellyes békeſég e' világon nem lehet.

XIII. RESZ.

A' kiſirteteknek ellene alláſrúl.

VAlamíg e' világon élűnk, nyomoruſág és kisírtetnél-

nelkűl nem lehetűnk. Innen vagyon amaz Irás Sz. Ióbnál: Kisírtet az embernek élete e' földön. Azért, mindennek a' kiſirtetekben ßorgalmatoſnak és az imadſágban vigyázónak kellene lenni, hogy az Eordög helyt ne találna a' meg-cſaláſra, ki ſoha nem ßunnyad, hanem kereng-forog, keréſvén kit bényellyen. Nincſen oly ßent és tekélletes ember, kinek valamikor kisírteti nem vólnának mert lehetetlen, hogy tellyeſſéggel kísírtet-nélkűl maradgyunk.

Mindazáltal, a' kisírtetek gyakran igen kaßnoſok, noha terheſek, és kedvűnk-ellen-valók: mert ember a' kisírtetben meg-aláztatik, meg-tißtittatik, és meg-tanittatik. Minden Szentek, nyomoruſágokon és kisírteteken mentek-által, és neveked-

kedtek a' jóban: A' kik pedig el nem viselhették a' kisírteteket, meg-vettettenek, és el-fogyatkoztanak. Nincs oly szent Szerzet, sem oly titkos rejtek, a' hol kisírtetek, és kedvünk-ellen-való dolgok nem találtatnának.

Mind addig sem lehet tellyességgel bátorságos ember a' kisírtetektül, valamig e' földön él: mert magunkban vagyon a' honnan kisírgettetünk, mivel hogy bűnben születettünk. Mihent egy kisírtet és háborúság meg-szünik, ottan más találkozik; és midenkor vagyon mit szenvednünk, mert a' mi boldogságunknak javától meg-fosztattunk. Sokan kerülik a' kisírteteket, de annál inkáb belé esnek. Csak a' kerüléssel, ezeken győzödelmet nem vehetünk, de türés-szenvedéssel, és

igaz

igaz alázatossággal minden ellenségeinknél erősbekké lehetünk.

A' ki csak kivül kerüli a' kisírteteket, és gyökerét ki nem irtya, kevés hasznát véti; sőt hamaréb hozzája férnek a' kisírtetek, és rosszabbul lésznek dolga. Lassan-lassan, türéssel es várakozással, Isten segítsége veled lévén, jobban győzedelmet vészsz, hogy sem a' magad keménységével, és alkolmatlan törödésével. Gyakran ély tanátcsal, a' kisírtetek idején; és a' kisírtetben-lévővel, keménységgel ne bánnyál, hanem inkáb vigasztalással támogassad, sőtte mint magáddal kívánnád hogy bánnának.

Minden gonosz kisírtetnek kezdeti, az álhatatlan elme, és az Istenben-való bizodalomnak csekélysége. Mert, sőtte

mint

mint a' hajó kormányos-nélkûl haboktul ide's tova hányatik: ugy a' mely ember lágy, és elkezdet dolgait félbe-haggya, sok-képpen kisírgettetik. Tûz próbállya-meg a' vasat: az igaz embert pedig kisírtet. Gyakran magunk sem tudgyuk, mire érkézhetünk: de a' kisírtet ki-mutattya, kicsodák-es micsodák vagyunk. Vigyazni kel azért, leg-fõképpen a' kisírtetnek elsõ ostromiban, mert az ellenség kûnnyebben meg-gyõzetik, ha elménk kapuján õtet bé nem bocsáttyuk, hanem még a' kûfõbõn-kivûl, mihelyen kolompoz ellene állunk. Azért mondotta egy valaki; Idején ved-eleit nyavalyadnak, mert a' meg-rõgzot betegség-ellen, haszontalan a' késõ orvosság. Vgyan-is elõbõr, csak egy puszta gondolat tûnik fûvedben: azután

után, erõs képezés és elmelkedés: végre, gyönyörködés, gonosz indúlat, és el-tekéllet szándék; és igy tellyességgel becsusz-máz apródonként az Ellenség, mikor egy-elõben mindgyárt ellene nem tusakodunk. Es mentûl tõb ideig tunyálkodik valaki az ellen-állásban: annál inkáb erõtlenedik önnönmagában; az Ellenség pedig õ ellene vastagodik.

Némellyek, az õ még-tereseknek elein, nagyob kisírteteket szenvednek: némellyek, életek vége-felé: némellyek pedig, tellyes életek folyásában probáltatnak. Sokan, elég gyenge kisírteteket éreznek, az Istennek bõlcs és kegyes gond viselése-szerént, ki az embernek állapattyát es érdemét nézi, és mindeneket az õ válaztot fiainak üdvõsségere rendel. Annak-

okáért, kétségben nem kel esnünk, mikor kisírtetünk: hanem, annál buzgóságosban kel Istenünknek könyörögnünk, hogy minden szenvedésünkben méltóztassón segíteni; ki a' Sz. Pál mondása szerént, oly elő-menetet ád a' kisírtetekkel, hogy azokat el-viselhessük. Alázzuk megtehát lelkünket, az Istennek szent kezei-alat, minden kisírtetben, és háborúságban, mert ő az alázatos szűvűeket meg-szabadittya, és fel-magasztallya.

A' kisírtetekben, és háborúságokban próbáltatik meg az ember, menyíben jobbúlt: ezekben nagyob érdeme vagyon; és aző belső jósági, világosban kinyilatkoznak. Nem igen nagy dolog, ha aitatos és szerény az ember, midőn semmi bántása nincsen: de bezzeg, ha a' háborúságnak idején bekeséggel tűr és szenved, nagy reménség lehet elő-mentében. Némellyek nagy kisírtetektűl meg-menekednek, és naponként-való aprólékos esetektűl gyakran meg-győzetnek, hogy erre nézve meg-alázzatassanak; és magokban ne bízzanak a' nagy kisírtetekben, kik az aprólékokban ily erőtlenek és gyengék vóltak.

XIV. RESZ.

A' vakmerő Itíletnek el-tavoztatásárúl.

MAgadra fordicsad szemeidét, és egyebek cselekedetit ne visgállyad. Egyebek meg-itílésében, ember heába munkálkodik, gyakran megbotlik, és kűnnyen vétkezik: De mikor ember magát meg-itíli és rostállya, mindenkor hasznosón munkálkodik. Gyakran oly

oly itíletet tébűnk akár-mirűl-is, a' minémű kedvűnk a' hoz vagyon: mert, akár-mihez való kedvűnk, vagy kedvetlenségünk-miat, az igaz itílet-mellől, kűnnyen el-vitetűnk. Ha kivánságunk czéllya mindenkor csak tiftán Isten vólna, nem oly kűnnyen háborognánk erzekenségünknek ellen-tartása-miat: de gyakran titokban vagyō el-rejtve valami bennűnk, vagy oly kűlső dolog forog-előttünk, mely minket-is el-ragad magával. Sokan alattomba magokat keresik cselekedetekben, és ezt magok sem vébik ebekben: ugy teczenek-is, hogy jó békeségben vannak, míg azō modgyok és akarattyok-szerént folynak a' dolgok; de ha kűlőmben esik annál a' mint ők kivánnyák, hamar meg-változnak és meg-fomorodnak. A' dolgokrúl

gokrúl-való itíletek kűlőmbsége-miat, elég gyakor versengések támadnak, a' jó akaró barátok és polgár-tarsok, sőt a' szerzetes és aitatos emberek-kőzőt-is.

A' régi fokáft nehéz el-hagyni, és a' maga tetczése-kivűl akárki sem őrőmeft lépik. Ha okoſſágodhoz és forgalmatoſſágodhoz inkáb tamaſkodol, hogy-sem a' Chriſtus Ieſusnak magához hajtó erejéhez, nem lésség Istentűl világoſittatot emberré, mert Isten azt kivánnya, hogy tellyéſſéggel ő-tőlle függjűnk, és minden okoskodáſinkat fellyűl haladgyuk, az ő-hozzá gerjedező-szeretet-altal. *Hier. 18*

XV. RESZ.

A' ſzeretetből ſzármazot Cſelekedetekrűl.

SEmmi világ javáért, senki kedvéért nem kel gonosst cſele-

cselekedni: noha fűkölködő atyankfia haſznáért, ſabad a' jót néha el-hagyni, vagy más nagyob jóra forditani, mert ezzel, a' jó cselekedet el nem rontatik, hanem jobra változtatik. Szeretetnélkűl, haſontalan a' kűlső cselekedet: valami pedig ſeretetből ſármazik, akár-mely kicſíny, es egyéb-aránt el-vettetet légyen-is, mind gyűmölcsöſſé léſen, mert az Iſten inkáb nézi, minémű indúlattal ki mit cselekeſik, hogy-ſem azt a' mit cselekeſik. Elég ſokat cselekeſik, a' kinek nagy ſereteti vagyon. Sokat cselekeſik, a' ki valamit jól cselekeſid. Iol cselekeſik pedig, a' ki inkáb ſolgál a' közönſéges társaſágnak, hogy-ſem a' maga akarattyának. Gyakran, a' mi ſeretetnek látczik, csak az teſtnek és vérnek indulattyából ſármazik, mert a' termé-

1. Cor. 13.

Luc. 7.

ſet ſerént-való hajlandóſág, és a' mi tulajdon akaratunk, az jutalomnak remenſége, és alkölmatoſſágunknak kivanſága, ritkán maradnak-ki dolgainkból.

A' kinek igaz és tekélletes ſereteti vagyon, ſemmiben maga haſznát nem kereſi, hanem, mindenekben Iſten tiſteſſégét kivánnya; ſenkire nem irígykedik, mert magát illető örömet ſemmiben nem vadáſ; nem-is kiván magában vigadni, hanem az Iſtenben; és minden jóknak-felette, az örök bóldoſágot ſomiuhozza. Senkinek ſemmi jót nem tulajdonít, hanem egéſlen Iſtenre hárít minden jókat, kitűl eredet-ſerént mindenek ſármaznak, és a' kiben minden Szenteknek utólſó bóldog nyugodalmok vagyon. Ah, bezzek a' kiben csak egy ſikrája

vólt a'

vólna-is az igaz ſeretetnek, bizony, hivſággal rakvának érezné minden javait e' földnek!

XVI. RESZ.

Egyebek fogyatkozáſinak el-ſzenvedéſérűl

A'Mit ember magában, vagy egyebekben meg nem jobbíthat, békével kel azt tűrni, mind addig mig Iſten kűlömben rendeli. Gondold-meg, hogy talám igy jób a'te próbádra, és ſenvedéſednek gyakorláſara, mely-nélkűl nem kel nagyra bőcſűlleni a' mi érdeminket. Mindazáltal, eſedezned kel afféle akadékokért, hogy Iſten hozza ſegicſen, hogy a' mit reád bocſátot, békével viſelheſſed.

A' ki egy vagy két intéſnek helyt nem ád, ne verſengj vélle, hanem had Iſtenre, hogy láſsa az ő akarattya és dűcſőſ-

ſége

ſége minden ő ſolgaiban, mert ő, a' gonoſt-is jóra tudgya forditani. Egyebek fogyatkozáſinak, és akár-minémű gyarlóſáginak el-viſeleſében, bekeſéges tűréſre ſenvedéſre igyekezzél: mert te-benned-is ſok dolgok vannak mellyeket egyebeknek kel ſenvedni. Ha magadat ſem teheted ollyanná a' minénűnek akarnád, miképpen találhatſ máſt kedved-ſerént-valót? Máſtul a' tekélleteſſéget igen meg-kívánnyuk; de azért a magunk fogyatkozáſit meg nem jobbíttyunk. Azt akarjuk, hogy egyebek eſeti keményen meg-dorgáltaſſanak: de nem ſenvedhettyűk, hogy magunk meg-feddeſſűnk. Bánnyuk az egyebek ſabad életét: de azért nem őrőmeſt véſűk, ha a' mi kivánſáginkbé nem tellyeſednek. Igen javallyuk, hogy egyebek

tőr-

törvény-alat ßoroſſan tartaſſanak: de magunk a' zabolát nem akarjuk ßenvedni. Igy azért ki-tetczik, mely ritkán mérünk felebarátunknak azon fontal, mellyel magunknak. Ha minnyájan meg-ért tekélletesek vólnánk, mit tudnánk egyebektül Iſten kedvéért ßenvedni? Moſt pedig Iſten ugy rendelte, hogy
Gal. 6. egy-más terhének viſeléſét megtanúllyuk: mert ſenki nincs fogyatkozáſ-nélkül: ſenki nem elégséges önnen-magának: ſenki bölcſeſegével maga dolgát bé nem éri; hanem ßükség, hogy minnyájan egy-más terhét hordozzuk, egy-máſt vigaßtalluk, egy máſt ſegítcſük, oktaſſuk, és incſük. Kiben pedig meny jóßág légyen, akkor tetczik-meg, midön a' velünk-ellenkező dolgokból alkolmatoſſág adatik: lamert ugyan-is, az alkolmatoſſagok

ſagok ſenkit gyarlóvá nem téßenek, hanem csak meg-mutatyák kiben mi légyen.

XVII. RESZ.

A' Szerzetes életrül.

HA egyebekkel békeſégben és eggyeſſégben akarß élni, ßükség, hogy ſok dolgokban meg-törd magadat. Nē kicſiny dolog, embernek Claſtromban a' vagy más közönſéges társaſágban lakni; ot panaß-nélkül magát viſelni, és mind ßeme-húntáig híven megmaradni. Bóldog, a' ki ot jól élt, és futáſát dicsíreteſen végezte. Ha ugy akarß élni, a' mint 1. Pet. 2
illik, és a' jóban elő akarß menni, ugy viſeld magadat, mint ßámkivetet ßarándok e' földön. Bolondá kel lenned Chriſtus kedvéért, ha ßerzetes életet akarß viſelni.

A' Csuklya, és fel-beretválás, keveset haßnálnak: hanem, az erkőlcsnek jobbítása, és a' vétkes indúlatoknak tellyességgel-való őldőklése, téßi embert valóságoson ßerzetessé. Valaki a' ßerzetben egyebet vadáß, tißtán csak az egy Istennel, és a' maga lelke űdvőssége-nél, nyavalyánál és keserűségnél egyebet nem talál: békeségben sem maradhat sokkáig, valaki leg-kisseb, és mindenek-kőzőt utólsó nem igyekezik lenni.

Szolgálatra jőttél, nem egyebek igazgatasára es birodalmára. Híreddel légyen, hogy tűrésre, ßenvedésre, munkára hivattál, nem hívolkodó henyélésre, vagy trecselésre. Megpróbáltatnak azért it az emberek, mint az arany a' kemenczében. It senki meg nem maradhat, hanem a' ki tellyes ßűvből meg

meg akarja magát Isten kedvéért alázni.

XVIII. RESZ.

A' Szent Atyák példairul.

TEkíncs a' Szent Atyáknak eleven példájokra, kikben az igaz tekélletesség és ßerzetesség tűndőklőt; és eßedben veßed, mely kicsiny, sőt majd ugyan semmi, az a' mit mí cselekeßűnk. Iaj 's micsoda a' mí jó életűnk, ha azokkal őßve-vettyűk? A' Szentek, és a' Christus hív baráti, az Vr Istennek éhen ßomjuhan, fázásban és mezítelensegben, munkában és fáradságban, vigyázásban és bőjtőlésben, imádságban és ßent elmélkedésekben, sanyaru űldőzésekben és sok gyalázatokban egy-aránt ßolgáltak. *Heb. 11.*

Oh, mely sok-féle súllyos nyómorgatásokat ßenvedtek a'

Sz. Apoſtolok, Mártyrok, Confeſſorok, Szűzek, és egy ſóval, valakik a' Chriſtus nyomdokát akarták kövétni! mert, e' világon meg-gyűlölték a' magok lelkét, hogy ezt az örök életre meg-nyerhetnék. Oh, mely ſanyarú es meg-vont életet viſeltek a' Sz. Atyák a' vad puſztákban! mely hoſſú es nehéz kisírteteket ſenvedtenek! mely gyakran háborgattattak amaz Ellenſégtűl! mely kemény böjtöléſeket tartottak ſűnetlen! mely nagy igyekezettel és aitatoſſággal forgódtak az Iſtenes életnek nevekedéſében! mely erős harczot tartottak a' vétkek meg-fojtaſában! mely tiſzta és igyenes igyekezettel néztenek az egy Iſtenre! Nap-eſtig munkálkodtak, étſzaka hoſſu imádkozásban foglalták magokat; noha ſűvbéli imádſágoknak, munkájok-közot ſem volt ſűneti. *Ioan. 12*

Minden idejeket haſznoſon mulattyák vala: minden óra rövidnek tetczik vala az Iſteni ſolgálatban: és az édes elmélkedéſnek gyönyörűſégemiat, eteleknek ſükſéges vólta ſem jút vala eſzekben. Minden gazdagſágtul, meltoſágoktul, tiſztektűl, barattyoktul, és attyokfiaitul bucsúzokat vették: ſemmit e' világjavaiból nem kivántak: csak taplaláſra-való ſükſégeket-is ſüken vették: teſteknek még vgyan ſükſégében-is, fél kedvel ſolgáltak. Azért, valóba ſegények vóltak e' világi jókban: de igen gazdagok vóltak Iſteni ajándekokkal, és jóſágos cſelekedetekkel. Külſő-képpen ſükölködtek, de belől Iſteni malaſztal, és lelki vigaſztaláſokkal taplaltattak. *Mat. 19.*

Idegenek vóltak e' világ-
tul: de közel-jártak Istenhez, és
ő-néki nyájas baráti vóltanak.
Iacob.4. Magok-előt semminek teczet-
tek, és a' világtúl meg-utáltat-
tak: de Isten-előt, drágák és
böcsűlletesek vóltanak. Az igaz
alázatosságban meg-gyökerez-
tek vala, Bélíd engedelmesség-
ben élnek vala, Beretetben, és
békeséges tűrés Benvedésben
viselik vala magokat, ez okon,
a' lelki jóságokban naponként
eléb-eléb mennek vala, és Isten-
előt nagy kedvet nyernek vala.
Ezeket az Vr Isten példájúl ve-
tette minden Istenes életű em-
berek-eleiben: méltó-is, hogy
az ő példájok foganatosb lé-
gyen mi-bennünk, a' lelki jók-
ban-való elő-menetelre, hogy-
sem némely lankadtak tunyasá-
ga a' hátra-maradásra. Oh, me-
ly nagy lelki serénség vólt min-
den

den Szerzetekben, a' Szent Ren-
deknek első kezdetin! Oh mely
nagy aitatosságok vólt az imád-
kozásban! minémű Bent ver-
senges a' jóságos erkölcsök kö-
vetésében! mely kemény fenyí-
tékben éltenek! mely nagy bö-
csűllet, és engedelmesség virág-
zot mindenekben, az ő meste-
rektűl eleikben adatot Regula-
alat! Még most-is tanu-bizony-
ságot tésznek az ő-tőllök hagya-
tot nyomdokok, hogy valóban
Bent és tekélletes emberek vól-
tanak, a' kik serény vitézkedé-
sekkel a' világot lábok-alá ti-
prották. Most nagy embernek
tartatik, a' ki nagyokat nem e-
sik; és a' mit egyszer fel-vallalt,
azt békeséggel viseli.

Vaj's nem tudom mi légyen
a' mi állapatunk tunyaságának,
hogy ottan hamar ki- fogyunk
az elébbenyi buzgoságból, és

gyakran életünket sem kiván-
nyuk, a' magunk meg-únt rest-
ség-miat. Vaj 's adná Isten,
hogy te-belőlled-is tellyességgel
ki ne alunnek, a' jóságos erkől-
csökben-való gyarapodásnak ki-
vánsága, ki gyakorta sok szent
példát láttal az Istenes emberek-
ben.

XIX. RESZ.

A' jó Szerzetesnek foglalatos-ságirúl

MInden jóságos cselekede-
tekkel bevelkedni kel az
igaz Szerzetes életének,
hogy belől-is ollyan légyen, mi-
némünek láttatik külső-képpen
emberek-előt: sőt, sokkal több
jónak kel belől lenni, hogy-sem
a' mi kivül latczik, mert az Isten
reánk szemlél, kihez nagy bő-
csülettel kellennünk valahol
járunk kelünk, és Angyali tiszta-
ságban

ságban kel az ő szent színe-előt
magunkat viselnünk. Minden-
nap meg kel vjítanunk a' jóra el-
tekéllet szándekunkat: és ugy
kel serkegetnünk magunkat a'
buzgó szeretetre, mintha csak
ma kezdenők magunkat az Iste-
ni szolgálatra adni; és így ohaj-
csunk: Vram Isten, segély az én
jó igyezetemben, és a' te szent
szolgálatodban. Enged, hogy
ma és most kezdgyek tekéllete-
sen a' te szolgálatodhoz, mert
semmi a' mit e' koráig cseleked-
tem.

Igyekezetünknek merté-
ke-szerént vagyon a' jóbanvaló
elő-menetelünk: és valóba sor-
galmatosnak kel lenni, a' ki
öregbedni akar az szent életben.
Ha még az-is gyakran meg-cső-
könik, a' ki nagy igyekezet-
tel valamit el-tekellet: mint jár
tehát, a' ki ritka es igen lágy

igyekezettel ßandékozik? Iól lehet ſok-képpen történik az elvégezet ßándéknak félben-hagyáſa, és kár-valláſ-nélkûl alég mulathatunk-el akár-mi kicſint-is ßokot foglalatoſſáginkban. Az igazak igyekezeti, inkáb fûg az Iſten ſegítſégetûl, hogy-ſem a' magok bölcſeſégetûl: azért ok-is, Iſtenben helyheztetik bizodalmokat, minden el-kezdet dolgokban, mert az embér ßándékát, Iſten vezérli;
Prov. 16 nincs-is embernek hatalmában, az ô dolgainak veghez-vitele.

Ha néha az Iſteni ßolgálatért, vagy felebarátunk javáért, ßokot foglalatoſſágunkat el-mulattyuk, azt iſmég kûnnyen helyre állathattyuk: de ha magunk meg-unaſából, vagy tunyaſágból, kûnnyen akár-mit el-mulatunk, alég vétkeſen cſelekeßûnk, és kárát vallyuk. Bár min-

minden tehetſégünkel igyekezzünk-is, de azért ſokban kûnnyẽ meg-fogyatkozûnk: mindazáltal, ugyan mindenkor valamit bizonyoſt kel elôttünk viſelnünk, és leg-fôképpen azokellen, a' mellyekben nagyob akadékink vannak. Mind kûlſô belſô magunk-viſeléſét megkel viſgálnunk, és jó rendre kel ßabnunk, mert mindenik haßnos a' jóban-való elô-menetelre.

Ha magadra ßûntelen nem vigyázhatß, bár cſak néha ßály valóba magadban; és leg-aláb, napjában egyßer, ugy mint, reggel vagy eſtve. Fel-kôltôdben el-rendellyed, és eſtve megroſtállyad mint viſelted magadat azon a' napon, beßedeben, cſelekedetédben, és gondolatidban: mert, né talám ezekben gyakran meg-bántottad Iſtenedet,

det, és felebarátodat. Ember módon fel-fegyverkezzél az ördögi próbák-ellen. Zabolázd meg a' torkosságot, és minden testi vétkes indúlatokat kűnyebben meg-zabolázhatsz. Soha ne légy mindenestűl hívolkodásban, hanem, vagy olvass, vagy írj, vagy imádkozzál, vagy elmélkedgyél, vagy a' közönséges jóért valamit munkálkodgyál. A' kézi munkához pedig, módgyával kel nyúlni, és nem egy-aránt kel mindeneknek ezeket fel-vállalni.

Nem kel egyebek-előt mutogatni, a' mit közönségesen nem szokás mivelni: mert az embernek magától válaszstot jó cselekedetit, jób szem-kivűl és rejtekben véghez vinni. Attúl pedig meg-ójad magadat, hogy a' magad jó kedvéből válaszstot dolgokra szerény lévén, a' közönsé-

zönséges szokasokra meg ne restűly: hanem, éppen és híven véghez vívén azt, a' mivel tartozol, és a' mire téged kötelezsnek, ha űdőd vagyon hozzá, aitatosságod-szerént tégy eleget magadnak-is. Nem minnyájan egy dologba foglalhattyák magokat, hanem ennek egy-féle, 's amannak más-féle dolog inkább szolgál: sőt, az űdőnek alkolmatosságа-szerént, kűlőmbféle aitatosságokhoz vagyon kedvünk. Mert, némely dolgoknak Innep-napon érezzük nagyob ízit: némelyeknek pedig köz napokon. Egy-féle dologra vagyon szükségünk mikor kisírtetünk, másra pedig, midőn békeségünk és csendességünk vagyon. Más-féle gondolatok tetczenek, mikor szomorúk vagyunk: más-félék pedig, mikor az Vrban örvendezünk.

Az

Az jeles fő Innepekben, meg kel ujítanunk az Iſteni ßolgálatban-való ſerénſégünket, és a' Szenteknek érettünk való eſedezéſét nagyob buzgoſággal kel kivánnunk. Minden jeles Innep napon ugy kel életünket rendelnünk, mintha e' világtul akkor búcſút vennénk, és amaz őrökké-való innepre költőznénk. Annakokáért, ßorgalmatos kéßülettel illik a' Szent napokon lennünk, aitatosb erkölcſökben foglalván magunkat, es minden jó rendtartáſokat keményben meg-tartván, mintha az Iſtentűl csak hamar kellene fáradſágunk jutalmát vennünk: ha pedig ebben halaßdék történik, kéßületlen vóltunknak tulajdonicſuk; és arra veſſünk, hogy még méltók nem vagyunk arra a' nagy dűcſőſſégre, mely az el-végezet űdőben meg-

Rom. 8.

meg-jelenik mí-bennünk; és igyekezzünk jóbban kéßülni kimúláſunkhoz. Bóldog az a' ßolga, kit, midőn el-jővend az Ő Vra, vigyazásban talál: bizony mondom ti-néktek, hogy minden javait ő-reája bízza.

Luc. 12.

XX. RESZ.

Az Egyedül-lételnek, és Halgatáſnak ſzeretetirűl.

ALkolmatos űdőt keres, a' magadban-való ßálláſra; és az Iſtennek jó tétemenyirűl gyakrā gonkolkodgyal. Hagy békét a' hívſágoknak, és oly dolgokat olvaſgas, mellyek inkáb tőredelmeſſéget ßerezenek, hogy-ſem elme fáradſágot. Ha a' hivolkodó beßélgetéſektűl, és haßontalan futoſáſtul, ha az ujſágok és hírek halláſatul, meg-vonßod magadat, elég alkolmatos űdőt találß az űdvőſſéges

Eccl. 3.

séges elmélkedésekre. Amá' nagy Szentek a' hol módgyát ejthették, igen el-kerülték az emberekkel-raló nyájaskodást, és rejtek helyeken igyékeztek az Istennel élni.

Seneca epist: 7. Egy valaki, azt mondotta: Valamikor, emberek-közöt vóltam, kárommal tértem-vissa: kit mí-is gyakran érzünk magunkban, midön sokkáig tréfélünk. Sokkal künnyeb halgatni, hogy-sem a' szóllásban módot tartani. Künnyeb othon vétség lenni, hogy-sem kivül forgodván, magát eléggé megőrizni.

Mat. 4. A' ki azért belső és lelki tekélletességre akar jutni, szükség hogy Iesussal egyetembe, a' sokaság-közzül félre állyon. Senki sem-elől bátorságoson nem forog, hanem csak az, a' ki

Eccl. 3. őrömest magát el-rejti. Senki nem

nem szól bátorságoson, hanem csak az, a' ki őrömest halgat. Senki bátorságoson masnak feie és elól-iaróia nemlehet hanem csak a' ki őrömest függ mástúl. Senki nem parancsol batorságoson, hanem csak a' ki jól megtanúlta az engedelmességet. Senki nem őrvendez batorságoson, hajó lelki ismeretnek bizonyságát magaban nem erzi. Mindaz-által, a' Szentek bátorsága, mindenkor eggyüt járt az Isteni félelemmel, nem-is hattak hatra semmit sorgalmatosságokban és alazatosságokban, arravaló-képest, hogy ím nagy lelki jókkal és Isteni ajándekokkal tündöklöttek. A' gonosok bizakodása pedig, kevélységből, és maga-vetésből származik; és végre maga meg-csalásán végezödik. Soha e' világon éltedben tellyes bátorságot ne igíri magad-

magadnak, akár-mely ſentSzerzeteſnek és aitatos Remetének lattaſſál-is.

A' kik jobbaknak itíltettek az emberektűl, ſokſzor nagyob veſzedelemben forgottak a' magokban-való nagy bizakodáſért. Azért, ſokaknak haſznosb, hogy tellyeſſéggel űreſſek ne légyenek a' kisírtetektűl, ha nem gyakorta oſtromoltaſſanak, hogy felettéb el ne bátorkodgyanak, és igy kevélyſégre ne vetemedgyenek, ſe pedig a' kűlſő vigaſztaláſokra ſabadosban ne hajollyanak. Oh mely tiſzta lelki iſmérettel birna, a' ki e'-világon nem kapdoſna, és elmulando vigaſságot ſoha nem vadáſzna! Oh mely nagy bekeſségben élne, a' ki minden haſontalan ſorgalmatoskodáſt hátra hagyna; csak üdvőſſegére néző Iſteni dolgrul gondolkodnék, és minden

minden remenſségét Iſtenben helyheztetné!

Senki ſem méltó a' mennyei vigaſztaláſokra, valaki magát ſorgalmatoſon nem gyakorlotta, a' lelki tőredelmeſſégben. Há ſűvbéli tőredelmeſſéget kíván-ſz, ſály-bé a' te ſűved rejtekében, rekeſzd-ki a' világnak zenebonáját, az Irás mondáſa-ſerént: A' ti ágyatokban, ugymond, ſűvbéli tőredelmeſſéggel légyetek. A' Cellában találod azt, a' mit kivűl gyakorta el-veſzteſz. Vgy lészen kedves a' Cella, ha-gyakran abban maradſz: De ha ezt ritkán őrződ, igen meg-úntattya magát. Ha a' te meg-teréſed kezdetin jól hozzá ſokol a' Cellában lakáshoz, azután ſerelmes lakó-helyed, és kedves vigaſztaláſod lészen. Az Iſtenes lélek, halgatasban, és cſendeſzen-lételben neveke-

Pſal. 4.

vekedik minden jóſágokban. ebben meg-tanúllya a' Sz. Irás titkait, ebben találllya-fel a' kő-ny-húllatásnak folyamit, mellyekben minden éjjel meg-moſ-
Pſal. 6. ſa és tiſztogaſſa magát, hogy annál baratſágosban nyájaskodhaſſék az ő Teremtőjével, mennél távulban vagyon a' világi zenebonától.

A' ki azért meg-vonſa magát az ő iſmérőitől és barátitul, Iſten kőzelget á' hoz az ő Szent Angyalival egyetemben. Iob embernek rejtekben lenni és magára gondot viſelni, hogyſem magárul el-feletkezuen, csudákat cſelekedni. Dicſiretes dolog a' Szerzetes emberben, midőn ritkán ſétál kin, kerűli a' ſem-előt forgáſt, és nem őrőmeſt ſemléli az embereket.

Miert akarod látni, a' mit nem ſabad kiuánnod? El-mú-lik

lik e' világ, és annak kivánſági. Vágyódik a' teſt az ide 's tovavaló jarkaláſra: de minek-utánna az ora el-múlik, mit nyerſ egyebet lelki iſméreted terhénél, és bűvednek ſok-felé ſakadaſánál? A' víg ki-menetel, gyakran ſomoru haza-jővetelen végeződik; és az eſtveli vigaſág, ſomoru reggelre válik. Így minden teſti őrőmnek kezdeti kedves; de a' végin meg-mardos, és meg-ől. Mit láthatſ má-
Eccl. 1. ſut, a' mit helyedben nem látnál? nem előttedé az Eg, a' Föld, és a' tőb Elementomok? hiſem ezekből vannak alkotva minden teremtet állatok.

Láthatſé valahol valamit ollyat, a' ki ſokkáig állandó leketne az Eg-alat? Azt hiſed talám hogy kedved telik? Arra ſoha ſem juthatſ. Ha mindenek ſemeid-előt vólnának-is;
Eccl. 3.

mi

mi haſznod egyéb-benne, a' heában-való latáſnál? Emeld-fel ſzemeidet Iſtenhez magas menyben, és könyörögj ô-néki, vétkeidnek és fogyatkozáſidnak bocſánattyáért. A' hivolkodóknak had a' hivſágokat: te pedig azokra figyelmez, mellyeket Iſten néked parancſolt. Zárd-bé magadra ajtódat, és híd hozzád a'te ſzerelmes leſuſodat; maradgy ô-vélle a'te Celládban, mert maſút nem találſz ollyan csendeſséget. Ha ki nem léptél vólna, és híreket nem hallottal vólna; nagyob lelki békeſségben maradtál vólna. Mihelyen új hír halláſokban kezdeſz gyönyörködni, ſükſég hogy ottan ſűvbéli háboruſágokat kezdgy ſenvedni.

XXI.

XXI. RESZ.

A' ſzűvnek tőredelmeſſégéről.

HA elő akarſz menni a' jóban, Iſteni félelembén tarcſad magadat, és felettébvaló ſzabadſágban ne légy, hanem fenyíték-alat tarcſad minden érzékenſégidet, és illetlen vigaſágra ne bocſásd magadat. Ad ſűvbéli tőredelmeſſégre magad, és az igaz aitatoſſágot feltalálod. Sok-féle jókat nyújt a' tőredelmeſség, mellyeket a' feſletség hamar el-veſzteget. Nagy csuda, hogy ember vala-ha vigadhat e' világon, a' ki ſámkivetésben-létét, és lelkének ſok veſzedelmet meg-gondollya, és jól meg-roſtállya. *Prov. 19*

A' mi ſűvűnknek alhatatlanſága, és fogyatkozaſinkra-való gondviſeletlenſége-miat, nem érezzűk lelkűnknek ſérel-

sérelmit: de sokßor mód nélkül nevetünk, mikor inkáb sírnunk kellene. Nincs igaz ßabadság, sem tekélletes vigaság, az Iſteni felelem és jó lelki ismeret-kivül. Bóldog a' ki megválhatik minden ide 's tova vonyó akadékoktul, és az egy Iſtenes tőredelmeſſégre adhattya magát. Bóldog a' ki magárúl le-rázza, valami megmocskolhattya és meg-terhelheti lelki iſméretit. Emberül viaskodgyál: a' ßokás, viſa-ßokáſſal meg-győzetik. Ha te az emberektül meg tudod vonni magadat, ők sem igen bolygatnak imadságodban. Az egyéb emberek dolgát magadra ne vegyed, és a' nálladnál fellyéb-valók igyében magadat ne avaſſad. Magadra vigjaz mindeneknek-előtte, és minden ßerelmes barátid-felet, magadat incſed

incſed leg-előßőr. Ha kedves nem vagy az embereknél, azon meg ne ßomorodgyál: hanem azt neheztellyed, hogy nem ßinte jó vígyazáſſal viſeled magadat, a' mint Iſten ßolgajához, és aitatos ßerzetes emberhez illenék. Gyakran-haßnosb és bátorſágosb, hogy az embernek ne légyenek e' világon ſok vigaßtaláſi, főképpen pedig, teſtiek. Hogy pedig Iſteni vigaßtaláſoktul meg-foßtatunk, a' vagy azokat ritkábban érezzük, magunk vétke, mert nem kereſſük a' ßűvbéli tőredelmeſſéget, ſem tellyeſſéggel meg nem vettyük a' külső hívſágos vigaßtálaſokat.

Iſmérd-meg, hogy méltatlan vagy az Iſteni vigaßtaláſokra. Sőt hogy méltó vagy ſok ſanyargatáſokra. Mikor valóba tőredelmeſſéget érez

ember, nehéz akkor néki, es keſerű mind e' világ. Az Iſtenes ember élég okot talál a' bánkodáſra és kóny-hullatáſra, mert akár magát meg-tekíncſe,'s akár felebarattyárul gondolkodgyék,meg-tapaſztallya hogy ſenki nem él e'világō nyomoruſág nélkůl. Es mentůl inkáb magában bál, annál inkáb keſereg. Igaz okai belſō bánatunknak, és bűvünk keſerűſégének a'mi vétkeink és fogyatkozáſink, mellyekben ugy bé-keverōdzve heverünk, hogy a' mennyei dolgoknak elmélkedéſére ritkán érkezheſſünk.

Ha gyakrabban gondolkodnál halálodrul hogy-ſem hoſſú életedrůl, kétſégnélkůl ſerényeb vólnál magad jobbitáſára. Ha a' pokolnak vagy purgatoriumnak következendō kinnyát bűved-ſerént meg-roſtálnád,

ſtálnád, azt hiſzem, hogy minden múnkát és fájdalmat örōmeſt el-viſelnél, és ſemmi ſanyaruſagtul nem rettegnél: de mivel ezek bűvünkre nem hatnak, és a' gyengéltetéſt kedvellyük, nagy tunyaſágban és reſtſégben maradunk.

Sokſor lelki fogyatkozásból vagyon, hogy a' romlot teſt ily künnyen zúgolodik. Kónyörōgj azért alázatoſon Iſtennek, hogy tōredelmeſſégnek lelkét adgya néked, és kiáles-fel Szent Dáviddal: Vram Iſten, táplály engem ſiralomnak kenyerével, és mérték-ſerént adgy italt nékem a' kóny-hullatáſokban. Pſal. 79.

XXII. RESZ.

Az Emberi nyomoruſágnak ſzemléléſérůl.

VGyan csak nyavalyás vagy, valahol vagy, 's vala hová

fogod fejedet, ha Istenhez nem folyamol. Mit haborogß, hogyim kedved 's akaratod-ßerént
Eccl. 6. nem ésik minden dolgod? Vallyon's, kicsoda az, a' kinek minden kivánságában kedve telik? Sem én, sem te, sem egyéb senki e' földßínén ezzel nem dicsekedhetik. Senki nincs e' világon keserűség és busúlas nelkűl, sem Király, sem Pápa. Kinek vagyon leg-jobban dolga? Bizony annak, a' ki Istenért valamit ßenvedhet.

Sokan a' gyengék és erőtelenek-kőzzűl azt mondgyák: Bezzeg bóldogságban él ez, vagy amaz ember! lá mely gazdag, mely nagy Vr! mely hatalmas, és bőcsűlletes! De tekinthetße csak a' mennyei jókra, meg-látod hogy mind ezek a' világi jók, csak semmik, bizonytalanok, sőt igen terhesek:

mert ezeket tőrődés és rettegés-nélkűl nem birhatni. Nem abban ál embernek bóldogsága, hogy e' világi jókkal bővelkedgyék, mert elég embernek a' mivel ßükségét bé-éri. Bizony elég nyavalya e' világi élet. Mentűl inkáb igyekezik ember a' lelki életre, annál kelletlemb néki e' világban élte, mivel hogy jóbban jóbban érzi, és világosban láttya a' romlot emberi terméßetnek fogyatkozasit. Mert hogy enni, innya kel embernek; hogy alunni, és ébrē lenni; hogy nyugodni, és fáradni, és a' terméßetnek egyéb ßükségi-alá kel vettetni; bizony nagy nyavalya, es az aitatos embernek kéß nyomorúság, ki őrőmeßt ment és ßabados akarna lenni minden bűntűl.

Mert valóban meg-terheltetik e' világon a' belső ember a' testi ßükségeknek gondviseleséD 3 vel.

Psal. 24. vel. Innen vagyon, hogy Sz. David nagy foházkodással kéri, hogy meg-menekedhessék efféle akadékoktul; imigyen fólván: Vram, fabadics-meg engem az én sok-féle fűkségimből. De jaj azoknak, kik csak meg sem ismérik nyavalyás vóltokat. Annal-is nagyob jaj azoknak, kik ugyan feretik ezt a' nyavalyás állapatot, és el-mulandó eletet. Mert sokã, a' kik kézi munkájokkal, sőt kuldulásokkal alig érik-bé fűkségeket, annyira e' világhoz ragaſkodnak, hogy, ha mindenkor it élhetnének, meny-országgal keveset gondolnának.

Bezzeg bolond és hitetlen fűvű emberek azok, kik oly igen e' földhőz ragaſkottak, hogy minden ebek kedvek csak a' testiekre vefet. De fegények végtére károkkal meg-tanúlyák, mely el-vetet semmi vól

a' mi

a' mit oly igén kedvellettek. Az Istennek Szenti pedig, és az Vr Christusnak aitatos baráti, kevés gondot viseltek a' testnek kedvezésére, és a' világ elől kellemetes dolgokra. De minden remenségek és igyekezetek, a' mennyei jokat ohajtotta; minden kivánságok az örökké-való, és láthatatlan jókra gerjedezet, hogy a' látható dolgoknak fereteti valahogy el ne ragadná, és le ne vonná az alavalosságokra. Edes atyámfia, ne had magadban meg hűlni a' lelki elő-menetelre-való bizodalmat, mig ũdőd, és órád vagyon hozzá.

Miért akarod naprúl napra halogatni fándekodat? Kely-fel, 's mindgyárt kezgy hozzá, és mond ezt: Most vagyon ideje a' munkának, most vagyon ideje a' harczólásnak, fínte most vagyon ideje magam jobbitasá-

nak. Mikor gonoßúl vagyon dolgod, és nyomorgattatol, akkor vagyon ůdőd, hogy Isten
Pſal. 65. elől érdemely: mind tűzőn vizen által kel menned, 's ugy jútß a' kedves nyugodalomra. Ha magaddal nem tuſakodol, vétkeidet meg nem birhatod: Valamig ezt a' gyarlo teſtet viſellyük, veteknélkűl nem lehetűnk, ſem bánatnélkűl nem élhetűnk. Eorőmeſt akarnánk meg-nyugodni minden nyavalyától: de minthogy el-veßtettük bűnűnkel az ártatlanſágot, azigaz bóldogſagtúl-is megfoßtattunk: ßükſég tűrnünk ßenvednünk, és az Isten irgalmaſſágát várnunk, mind addig, valamig el-múlik e' cſalárd világ, és a' halandóſág meg-emßtetik az élettűl.

Bezzeg nagy az emberi gyarlóſág, mely mindenkor hajlandó

landó a' vétkekre! ma meg gyonod bűneidet, holnap iſmeg azon vétkekben eſel. Egy órában reá-tekelled magadat, hogy e' tőbbé nem léßen: és egy óra múlva, ßintẽ ugy meg-eſel, mintha eléb ſemmi jó igyekezettel nem-lettél volna. Azért méltán meg-alázhattyuk magunkat, és magunknak nagyot nem tulajdonithatunk, mivelhogy ily gyarlók és hajlandók vagyunk. Hamar-is el-veßthettyük azt, tunyaſagunkal, a' mit az Istennek malaßtyával nehezen és nagy fáradſággal találtunk. Gen. 6.

Mint léßünk még végre, ha ily idein igy el-hattuk magunkat? Iaj nékünk, ha ugy akarjuk magunkat a' nyugodalomnak adni, mintha immár békeſeg és bátorſág vólna, holot magunk viſeleſébe cſak nyoma ſem tetczik a' Szentſéghnek. Bez-

zeg nagy bűkſégünk vólna rá, hogy újonnan tanittatnank a' jó érkőlcſőkre, mintha cſak moſt kezdenenk az Iſteni bolgálathoz; talám így reménſég lehetne jobbúláſunkrúl, és lelki elő-menetelünkrűl.

XXIII. RESZ.

A Halálrúl-való elmélkedéſrűl.

IT igen hamar vég lében dolgodban; meg-lásd azért mint vagy el benne: há ma él ember, hólnap el-enyészik: mikor pedig bem-elől el-vétetik, hamar feledékenſégben mégyen. Oh mely nagy az ember bűvének tompaſága és keményſége, hogy cſak a' jelen-valókrúl gondolkodik, és a' jővendőkre gondgya nincſen! Minden cſelekedetedben, és gondolatodban ugy kellene magadat tartanod, mintha e' napon, vagy órán,

rán, meg kellene halnod. Ha jó lelki iſmérettel birnál, nem igen rettegtetne a' halál. Iob vólna a' bűntűl távúl járnod, hogyſem a' haláltul futnod. A' halálhoz ha ma nem vagy kéb, hólnap mint léb merébb? Bizonytalan e' mái nap; és mint tudod hogy reád-kél a' hólnap. Mi habnunk hobu életünkben, holot ily kevés jobbítás vagyon erkőlcſünkben? Iaj's nem mindenkor jobbít a' hobu élet; ſőt gyakran őregbíti vétkünket. Bár cſak egy nap viſeltük vólna jól magunkat e' világon. Sokan bámlállyak ebtendeit meg-teréſeknek: de gyakran kevés látattya vagyon jobbuláſoknak. Ha rettenetes a' halál: talám a' hobu életben nagyob vebedelem talál. Bóldog a' ki mindenkor halála oráját beme-elől tartya, és kébűl naponként az

Iſteneſ

Iſtenes halálhoz. Ha láttal valaha halálra vált embert; meggondold, hogy azon úton kel néked-is el-menned.

Reggelt ha éred, azt gondollyad hogy eſtvét nem érſ. Ha pedig bé-eſtveleſel, reggelt ne igírd magadnak. Kéſen legy tehát mindenkor, és ugy ély, hogy ſoha téged a' halál kéſületlen ne talállyon. Sokan hertelen és véletlenűl meg-halnak, mert az embernek fia abban az órában el-jő, melyben ingyen nem alítanók. Mikor amaz utólſo óra eljővend, ſokkal kűlőmbet kezdeſ itílni, az egéſ el-folyt életedrűl; és igen meg bánod, hogy oly reſt és tűnya vóltál.

Bezzeg bóldog es eſes az, a' ki életében igyekezik ollyan lenni, a' minémű halálakor kíván találtatni, mert nagy bizodalmat

dalmat ád a' jó ki-múláſra, e' világnak tekélletes meg-útáláſa, a' jó erkőlcſőkben-való előmenetelnek buzgó kivánſága, a' fenyítékben-való életnek ſereteti, a' pœnitentiának ſanyaruſága, az engedelmeſſégnek győrſaſága, maga kívánſáginak elhagyáſa, és a' Chriſtus ſeretetiért akár-minémű nyomoruſágnak fel-vállaláſa. Míg egeſſégben vagy, ſok jót cſelekedhetel: de ha meg-betegſel, nem tudom mit mivelhetſ. Keveſen jobbúlnak betegſégekben: és a'kik ſarándokſágot gyakran járnak, ſenté ritkán válnak.

Ne bizzál barátidban és atyádfiaiban, ſe eléb ne halogasd üdvőſſéged dolgát, mert vélekedéſednél hamareb el-feletkeznek te-róllad az emberek. Iob moſt idején magadra gondot viſelned, és Iſten-eleibe ſok

ſok jót bocſátanod, hogy-ſem egyebek ſegítſégéhez támaſkodnod. Ha te-magad moſt magadért nem ſorgalmatoskodol, vallyon 's jövendőben kinek lésen gondgya te-reád? Moſt vagyon a' drága űdő; moſt vagyon az üdvőſſég-kereſő űdő; moſt vagyon az igen kedves űdő. Iaj 's hogy jobban nem kőltőd ezt az űdőt mely-ben őrők életet nyerhetnél! Eljő az űdő, midőn a' te életed jobbítaſára, egy napot, vagy egy órát kiván; de nem tudom ha meg-nyerheted:

Ihon, édes atyámfia, mely nagy veſzedelemből ki-feſelhet, mely nagy félelemtűl ſzabadúlhat, ha mindenkor félelemben lésſz, és ſzemed-előt forgatod halálodat! Vgy igyekezzél moſt élni, hogy halálod orájan őrűlhes inkáb hogy-ſem retteghes.

Moſt

Moſt kezdgy meg-halni e' világnak, hogy akkor élni kezdhes Chriſtuſſal. Moſt útály-meg mindeneket, hogy akkor ſzabadoſon mehes Chriſtushoz. Moſt ſanyargaſſad teſtedet pœnitentia-tartáſſal, hogy akkor bizonyos bátorſággal lehes.

Oh bolond, mit igírſz magadnak hoſſu életet, holot egy bátorſágos napod fincs e' világban! Vaj ki ſokan meg-csalatkoztak, és véletlenűl ki-ragadtattak a' teſtből! Menyiſzer hallottál imillyen ſzókat: Am a-mazt le vágták, eme' vizben holt, amannak nyaka ſzakadot, amaz étel-kőzbe meg-dermedet, amannak játék-kőzbe let vége? Ki tűz's ki feygver-miat, ki dög-halál's ki tolvaj-miat veſzet. Igy mindeneknek a' halál végét éri, és az emberek élete mint egy árnyék hertelen el-múlik.

Ki

Ki emlekezik csak meg-is róllad hóltod-után? a' vagy ki-csoda imádkozik éretted? No, édes atyámfia, no: most cselekedgyél, valamit cselekedhetel, mert csak azt sem tudod mely órában meg-halß, es azt sem tudod mi talál hóltod-után. Míg ûdöd vagyon, addig gyöjcs állandó gazdagságokat: ûdvösséged-kivûl semmivel semmit ne gondoly, csak az Isteni dologra vígyáz: most ßerez jó akarókat, a' Szenteket, tißtelvén öket, és az ö jó cselekedeteket követvén:
Luc. 16. hogy mikor kí-múlandaß e' világból, azok tégedet bé-fogadgyanak az örökké-való hajlékokban.

Szarándok és jövevény ßámban viselled magadat e' földön, és ugy mint a' kinek sémmi közi nincsen e' világi dolgokhoz. Szabadságban, és Istenhez

stenhez mindenkor fel-emelve tarcsad ßüvedet, mert it nincs maradandó városod. Mindennapi imádságodat, és óhajtásidat, köny-hullatasiddal egyetembe, oda fel igazícsad, hogy hóltod-után, a' te lelked bóldogúl Istenhez juthasson.

XXIV. RESZ.

Az utólsó itíletrûl, és a' vétkeknek bûntetéßirûl.

MInden dolgaidban ßemed- *Heb.10.*
elöt viselled az utólsó napot, és még-lásd mint fogß állani a' kemény itílö-bírónak ßéki-elöt; kitûl semmi el nem titkoltatik; kit ajándékkal meg nem engeßtelhetni; ki sémmi mentségnek helyt nem ád: hanem itíletiben a' mi igaz azt követi. Oh nyavalyás bolond bûnös ember, mit fogß felelni a' minden titkokat által-értö

Isten-

Istennek, holot sokßor a' meg-haragudot embertůl-is rettegß! Miért nem kéßůlß az itílet-napjára, mellyen senkit, más meg nem menthet, meg sem óltalmazhat, hanem mindennek magárúl elég ßám' adása léßen? Most haßnos a' te fáradsagod, kedves siránkozásod, foganatos foházkodásod, elég-tételre és lelked tißtogatásara alkolmatos kesergésed.

Elég nagy és ůdvősséges Purgatoriomja vagyón a' békeséggel tűrő-ßenvedő embernek, kit midőn boßusággal illetnek, ínkáb ßánakodik az ő ellenségének gonoßságan, hogy-sem a' magá boßusâgan: ki az ellene-
Luc. 23. tőrekedőkért őrőmest imádko-
Act. 7. zik, és ßůvből meg-bocsáttya az ellene tet vétket; ki a' mástúl bocsánat kérést, sokkára nem halaßtya; ki hajlandób a' kő-

nyőrű-

nyőrűletességre, hogy-sem a' boßú űzésre; ki magát gyakran meg-győzi, és azon igyekezik, hogy testét tellyességgel a' lélek birodalma-alá hóldoltassa. Iob most tißtitanunk magunkat a' bűntűl, és a' vétkeket ki-irtogatní, hogy-sem a' más világi tißtításra halogatni. Bizony csak magunkat csallyuk, a' mí testűnknek módnelkűl-való ßeretetivel.

Mit fog egyebet eméßteni ama' tűz, hanem csak a' te bűneidet? Menyível tőbbet kedveß most magadnak, és tested kívánságit kőveted; annyíval keményben lakolß érette, és tőb égésre-valót győjteß. A' miben ember vetet, abban nagyób kínnya leßen. A' rest túnyák, égő őßtőnőkkel dőfőltetnek; a' torkosok, ßőrnyű éhséggel és ßomjúsággal kínoztatnak; a' bu-

ják

ják és testi gyönyörűség üzők, lángozó szurokkal és büdös kénkővel öntöztetnek; az irígyek, mint valami dühös ebek fájdalmok-miá ordítanak.

Semminémű bűnt nem nevezhetni, melynek maga tulajdon gyötrelme nem lészen. A' kevélyek, nagy ségyen-vallottak lésnek: a' főfvényes, fogyatkozot segénységtűl sorongattatnak. Az ot-való kínban, nehezeb lészen egy óra, hogy-sem it száz esztendeig-való sanyarú pœnitentia. Ot semmi nyugadalmok, semmi vigasztalások nincsen a'kárhozattaknak: it még-is néha szűneti vagyon fáradságunknak, és jó akaróinknak vigasztalásival legeltetűnk. Most légy tehát sorgalmatos és bűneidért töredelmes, hogy az itílet napján batorságos lehes a' meg-dűcsőültekkel: mert akkoron

koron az igazak nagy méészen szembe-állanak azokkal, kik őket sorongatták és lábok alá tapodták. Akkor itílni fog a' ki alázatosfon az emberek itíleti alá veti magát: akkor nagy bátorsággal lészen a' segény és alázatos: retteg pedig minden felől, a' fel-fuvalkodot ember. Sap. 5.

Akkor meg-ismérszik, hogy igazán csak bölcs vólt e' világon, a' ki Chriftusért bolond és megvettetet akart lenni. Akkor tetczeni fog minden háborúságnak békeséges szenvedése; és minden álnakság bé-dugja száját. Akkor örvendez az aitatos, és kesereg minden feslet ember. Sokkal inkáb vígad akkor a' megsanyargatot test, hogy-sem ha mindenkor kedvére hizlaltatot vólna. Akkor finyesszé változik a' rongyos köntös, és meghomályosodik a' gyenge öltözet. Pf. 106.

zet. Akkor dicsíretesb léſſen az alazatos hajlék, hogy-ſem az aranyas palota. Akkor haſznosb léſſen az álhatatos békeſeges tűrés, hogy-ſem az egéſz világnak hatalmaſſága. Akkor fellyeb magaſztaltatik az egyűgyű engedelmeſſég, hogy-ſem e' világnak minden ravaſſága. Akkor inkáb őrvendeztet a' tiſta és jó lelki iſméret, hogy-ſem a' világi mély bőcſeſség. Akkor tőbbet nyom a' gazdagſágnak megútáláſa, hogy-ſem a' földieknek minden kincſe. Akkor inkáb vigadſz aitatos imádſágidon, hogy-ſem kedves lakodalmidon. Akkor nagyob őrőmed léſſen a' véſztegletes halgatáſon, hogy-ſem a' hoſzu trécſéléſen. Akkor tőbbet érnek a' ſent cſelekedetek, hogy-ſem a' fok ſép beſzédek. Akkor inkáb teczik a' kemény élet és ſanyarú pœnitentia,

tia, hogy-ſem minden é' földi győnyőrűſég. Tugy moſt egy keveſet ſenvedni, hogy akkor nagyobbaktul légyen menedéked. It próbáld-meg előſor, mit ſenvedhetnél ezután. Ha moſt ily keveſet ſenvedhetſz, miképpẽ tűrheted, es ſenvedheted az őrőkké-való kínokat? ha moſt egy kis ſenvedéſért, így beketelenkedel, akkor tehát mire viſen a' pokol kínnya? Bizony, két őrőmet nem vehetſz, hogy e' világon-is győnyőrűſégben él, és oſtán Chriſtuſſal-is uralkodgyál.

Ha mind e' mái napig mindenkor nagy bőcſűlletben és győnyőrűſégben éltel vólna-is; mi haſznod vólna benne, ha ezen ſem-pillantásban meg-kellene halnod? Mind cſak hivſág azért minden, az egy Iſtennek ſeretéti és hiv ſolgálattya-kivűl. Mert ugyan-is, a' ki tellyes ſűv- *Rom. 8.*

ből

bŏl ſereti az Iſtent, ſem haláltul, ſem kinoktúl, ſem itílettŭl, ſem pokoltúl nem fél, mivelhogy a' tekélletes ſeretet, bátorſágos útat nyit az Iſtenhez-való járúláſra. A' kinek pedig még-is gyŏnyŏrŭſége vagyon a' bŭnŏkben, nem csuda ha retteg a' haláltul és itílettŭl. Mindazaltal jó az-is, hogy, ha a' tiſta ſeretet meg nem vonſon téged a' gonoſztúl, bár csak a' pokol félelme zabolán tartoztáſſon. Vgyan-is a' ki az Iſtennek félelmét hátra haggya, ſok ideig nem lehet állandó a' jóban, de hamar az ŏrdŏg tŏrében akad.

XXV. RESZ.

Egéſz életünknek buzgó meg-jobbitáſárul.

2. *Tim.* 4 EBren és ſorgalmatoſon forgódgyál az Iſteni ſolgálatban, és gyakran meg-gondold

dold, Mire jŏttél, 's miért vettel búcsút a' világtúl? Nem azérté hogy életedet Iſtennek ſentelnéd, és lelki emberré lennél? Gerjegy-fel azért a' jóban-való nevekedéſre, mert rŏvid nap el-véſed munkádnak bérét; akkor oſtán nem léſſen félelem és bánat a' te határidban. Moſt munkálkodol egy kicsínyt, és ezennel nagy nyugodalmot, ſŏt ŏrŏkké-való vigaſágot nyerhetſ. Ha te a' munkában híven és ſerényen forgódol, kétſegnélkŭl az Iſten-is hív és bŏvkezŭ léſſen a' fizetésben. Ió reménſégben kel lenned, hogy a' bŏldogſágnak koronáját el-véſed: de bátorſágot nem kel venned, hogy valahogy meg ne túnyúly, vagy fel ne fuvalkodgyál.

Midŏn egy valaki, nagy lelki nyughatatlanſággal, félelem és reménſég-közŏt gyakran

habozna, és egykor meg-ezpedvén bánattyában, egy óltárelőt a' templomban le-borúlt vólna imadsagában, ezeket forgattya vala magaban: Vaj ha tudnam, ugymond, hogy végig a' jóban meg-maradnék! Es mindgyárt az Istennek belső feleletit hallá: Mit cselekednél ugyan ha ezt tudhatnád? azt cselekedgyed most, a' mit akkor fognál cselekedni; és jó batorságban léßeß. Es mindgyárt meg-vigaßtaltatván es meg-vastagittatván, az Istennek jó akarattyára hagyá magat; és megßűnék benne a' nyughatatlan tetovázás, nem-is fáraßtotta az-után magát gondos tudakozással, hogy vegére menne, mi légyen az Istennek kedves kellemetes akarattya, minden jónak el-kezdéseben és véghez vitelében.

Rom. 12.

Bizzál

Bízzál az Vrban, és jót cselekedgyél, ugymond Szent Dávid: birjad a' földet, és az ő gazdagságival legeltetel. Egy dolog vagyon, mely sokakat meg-tartoztat az elő-menetel-tűl és életek jobbítasátúl; tudni illik, az egy kevés munkátúl-való irtózás, vagy a' baj-vivásnak bajos vólta. Vgyan-is leg-inkáb egyebek-felet azok gyarapodnak a' jóßágos erkőlcsőkben, kik a' sullyosb, és véllek leg-inkáb ellenkező dolgokat nagy emberséggel meg igyekezik győzni. Mert ot vagyon embernek nagyob elő-menete, és ot nyér Istentűl bőveb malaßtot, a' hol őnnőn-magát leg-inkáb meg-győzi és őldőkli.

Psal. 36.

De nem egy-aránt vagyō kedvek mindeneknek a' baj-vivához, és a' világnak-való meg-halásoz: Azért a' ki ßorgalmatoson

 igye-

igyekezik, sokkal eléb mégyen dolgában, ha sinte több vétkes indúlatok vannak-is benne, hogy-sem mas, a' ki silídeb erkölcsű, de késedelmesb a' jóban-való elő-menetelre. Két dolog használ főképpen az ember életének derék jobbitására; tudni illik, hogy erővel el-vonnya magát attúl, a' mire vétkesen hajol a' terméset; és valóban serénykedgyék annak a' jónak meg-nyerésében, melyre nagyob szüksége vagyon. Azt-is igen el-távoztasd, a' mit gyakrabban nem javallasz egyebekben.

Mindenekből végy épületet magadnak: Ha jó példát látsz vagy hallász, azok követésére fel-gerjegy. Ha valami fedhetőt látandasz, meg-ód magadat, hogy azt ne cseleked-gyed: a' vagy, ha valaha cselekéd-

ted, mennél hamaréb meg-jobbícsad magadat. A' mint a' te semed egyebeket semlél, ugy visontag te-is egyebektűl meg-jegyeztetel. Oh mely kedves és gyönyörűséges dolog, midőn Istenhez gerjedező, aitatos, jó fenyiték-alat-élő atyafiakat látunk! mely somorú és nehéz, mikor rendetlenekre, és hivatallyokban el nem járókra nézűnk! Oh mely veszedelmes, a' hívatalnak fogadása mellől el-menni, és abban foglalni magat a' mi reá nem bízatot!

Essedben forogjon el-tekéllet szándékod, és semed-előt hordozd a' meg-fesűlt Iesus Christus példájat. Vagyon min pirúlnod, meg-tékintvén a' Christus Iesusnak életét, hogy mind-eddig sem sabtad jobban az ő életéhez magadat, noha régtűl-fogva nyomod az Isten

úttyát. A' mely ſzerzetes ember figyelmeteſen és aitatoſon foglallya magát a' mi Vrunk ſzentſéges életének és ſzenvedéſének elmelkedeſében; minden haſznos és ſzükſéges dolgokat bővſégeſen fel-talál abban: nem-is ſzükség, hogy Ieſus-kivül valamit jobbat kereſen. Vajha a' meg-feſült Ieſus ſzívünkbe ſállana, mely hamar elég tudóſok lennenk!

A' jó ſzerzetes, mindenket meg-fogad, és jól el-viſel, valamiket néki parancſolnak. De a' reſt és túnya ſzerzetesnek eggyik nyavalyája máſikat éri, és minden felől nyavalyákat ſzenved: mert belſő vigaſztaláſa nincſen, külſő vigaſztaláſt pedig nem ſabad kereſni. A' mely ſzerzetes ember fenyíték-alatt nincſen, közel jár a' veſzedelemhez. A' ki lágyab és tágasb útat

keres

keres, mindenkor tőrődik, mert vagy egy vagy más nem tetczik néki.

Mint élnek ſok egyeb ſzerzetéſek, kik éleg kemény életet viſelnek a' Kaloſtrombéli fenyíték-alatt? Ritkán mennek ſzemeleibe, magokat meg-vonnyák, ſzükön tápláltatnak, temérdek öltözetet viſelnek, ſokat faradnak, keveſet ſólnak, ſokkáig vigyáznak, ideie kelnek, hoſſzan nyujtyák imádſágokat, gyakran olvaſnak, és magokat erős fenyitékben tartyák. Fordicsad ſzemeidet a' Carthuſianuſokra, Ciſtercienſiſekre, ſok egyéb ſzerzetbéli Barátokra és Apáczákra, miképpen minden étſaka az Iſteni dicſíretekre fel-kelnek: bé-gyen vólna, bizony, ha te ily ſzent dolgokban reſtelkednél, a' hol a' ſzerzetes embereknek ennyi ſokaſága vígan énekel Iſtennek.

Vajha semmit egyebet nem kellene mivelnünk, hanem csak a' mi Vrunkat Istenünket bűnetlen tellyes bűvel és bájal dicsírnünk! Vajha soha se ennünk, se innunk, se allunnunk nem kellene, hanem csak mindenkor az Isteni dicsíretben, és a' lelki dolgoknak gyakorlásábã foglalhatnók magunkat! bezzeg ugy sokkal boldogbak volnánk hogy-sem mostan, midőn a' testnek akár-minémű bűkségében-is bolgálunk. Vajha nem találkoznának efféle bűkségink, hanem csak lelkünket kellene mennyei eledelekkel táplálnunk! mellyeket jaj, 's mely ritkán kóstolúnk.

Mikor arra jút az ember, hogy semmi teremtet állattúl nem vár vigastalást, akkor kezd előbőr az Isten néki valóba tetszeni; akkor e' világnak minden

den forgásit lelki haborgas-nékúl vesi; akkor sem a' nagy dolgokbã nem örvendez, sem akár-mi aprólékon-nem törödik: hanem tellyességgel és nagy bizodalommal Istenre támaszkya magát, a' ki ő-néki minden mindenekben; kitúl semmi el nem vész; és kinek semmi meg nem hal: hanem ő-neki, mindenek élnek, és akarattya-szerent, magok vonogatása nélkúl bolgalnak.

Mindenkor új emlekezetben légyen nállad a' te utólsó véged, és hogy az el-vesztet ũdőd, meg nem tér. Szorgalmatosság és fáradságnelkúl, soha a' jószágos dolgokban elő nem mehetsz. Ha meg kezdesz hűlni, rosszul kezdesz lenni: Ha pedig serényen fogsz dolgodhoz, nagy lelki csendességet nyerhetsz; a' múnka-is kűnnyebben

Eccl. 7.

Apoc. 3.

ben esik az Istennek segítségé-
ből, és a' jóßágos erkőlcsőkhőz-
való ßeretetből. A' ßorgalma-
tos, és Isteni ßeretettel gerjedé-
ző ember, kéß mindenre. Na-
gyob fáradsag, a' vétkek és go-
noß indúlatok-ellen tusakodni,
hogy-sem a' testi munkakban
Eccl. 19. verítékezni. A' ki aprólék vét-
keket el nem kerűl, lassan-lassan
nagyobbakban esik. Estvé min-
denkor vígan léßeß, ha a' napot
haßnos dolgokbã mulattad. Ma-
gadra vigyaz, serkegesd maga-
dat, incsed magadat; és akár-
ki mint 's hogy légyen, de te,
magadat veßtében ne haggyad.
A' menyíre magadat a' jo igye-
kezetre meg-erőlteted,
annyíra léßen elő-
meneteled.

MASO-

MASODIK KEONYV.

I. RESZ.

A' belső maga-viselésérűl.

TI-bennetek vagyon Luc. 7.
az Isten orßága, ugy-
mond az Vr. Térj
tellyes ßűveddel az
Vrhoz, es ßakadgy-
el e'nyomorúlt világtúl, és nyu-
godalmat talál a' te lelked. V-
táld-meg a' kűlső dolgokat, és
magadat adgyad a' belső lelki
dolgokra, meg-látod, hogy te-
reád jő az Isten orßága: mert az Rom. 14
Isten orßága, békeség és őrőm
a' Szent lélekben, mely az Isten-
tele-

teleneknek nem adatik. Te hozzad jõ Christus, meg-mutatván néked az õ vigáßtaláſát, ha tebenned méltó lakáſt kéßítheß

Pſ. 44 néki. Minden õ dücsõſſége és ekeſſége belõl vagyon, és ot telik néki kedve. Gyakran meglátogattya a' lelki dolgokban foglalatos embert; édesdeden ßól-beßél véle; kedveſen vigaßtallya; ſok békeſséggel és álmélkodtato nyájaſſággal legelteti.

No tehát te-is hiv lélek, kéßícsd-el ennek a' te jegyeſednek ßüvedet, hogy meltoztaſſék te hozzád jõni, és te benned

Ioan. 14 lakni. Mert õ imigyen ßól: Ha ki engemet ßeret, az én beßédemet meg-tartya, és õ hozzája megyünk, és õ-nála lakóhelyt ßerzünk: Agy helyt azért Chriſtuſnak, és mindeneket õkivüle rekeſ-ki. Ha az Vr Chri-

Chriſtus-tiéd léjend, elég gazdag vagy, és meg-éred véle. Eo léßen a' te gondviſelõd, és minden igyedben hív ßó-ßólód, hogy ßükſéged ne légyen az emberekben vetet reménſégre. Mert az emberek hamar el-változnak, és hertelenſéggel elfogynak: Chriſtus pedig õrökké meg-marad, és álhatatoſon végig veled tartya.

Nem kel nagy bizodalmat fondálni a' gyarló és halandó emberen, bár igen' haßnos és kedves légyen-is. Nem kel azon-is feletteb ßomorkodni, hogy néha verſeng és ellened ßól. A' kik ma veled tartyák, hólnap ellenkezõid lehetnek; és az emberek, mint á' ßél, gyakran meg-fordúlnak. Minden bizodalmadat Iſtenben veſſed, õ légyen a' te félelmed és ßerelmed. Meg-felel õ te-éretted,

Hier. 17

és

és azt cselekeßi veled a' mi leg-
Heb. 13 jobb. It nincs maradando várasod; és akárhol légy-is, idegen és jövevény vagy; nem-is lésen soha nyugodalmod, hanem ha tellyességgel Chriſtushoz ragaßkodol.

Phil. 3. Mit néß it két-felé, ha nem ez a'te nyugodalmadnak helye? Menyben kel a' te állandó lakasodnak lenni; és mint úton járatodban, csak ugy kel minden e' földi dolgokat ßemlélned. Minden ek el-múlnak, te-is véllek egyetemben: meg-lásd hogy hozzájok ne ragaßkodgyál, hogy meg ne fogattaſſál és el ne véß. Annál légyenek gondolkodáſid a' ki magaſſágban lakik; és könyörgéſidet ßünetlen Chriſtushoz bocsáſſad. Ha elmélkedni nem tudß a' mennyei mélységes dolgokrúl, nyugodgyál-meg a' Chriſtus kin-ßenvedésében, és az ő mélyſéges sebeiben örömeſt lakjál. Mert ha a' Ieſus sebeihez, és drágalátos bélyegihez aitatoſſággal folyamlaß, haboruſágidban nagy vaſtagitáſt érzeß, nem-is sokat gondolß vélle, ha az emberektűl meg-utáltatol, és könnyé elßenveded a' rágalmazó ßókat.

Chriſtus-is meg-utáltatot e' világon az emberektűl; és nagy ßükſégiben, iſmerőitűl és jó barátitul, a' gyalázatok-közőt el-hagyatot. Chriſtus ßenvedni akart és meg-utáltatni; te még-is merß valaki ellen panaßolkodni! Chriſtusnak ellenſégi vóltak, és rágalmazói; azt akarodé hogy neked minnyájan barátid és jó tévőid légyenek? Honnan koronáztatik-meg a' te türéſed, ha ſemmi ellenkezés nem talál teged? Ha ſemmi galibát nem akarß ßen- 2. Tim. 2

vedni

vedni, vallyon 's mint lésség Christusnak barattya? Türj Christussal és Christusért, ha Christussal akarsz uralkodni.

Ha egyszer ugyan valóba a' Christus titkainak belső tárházában mentél vólna, és egy keveslé meg-izelítetted vólna az ő gerjedező szeretetit; bezzeg sem hasznoddal sem alkolmatlanságiddal nem gondolnal, hanem inkább örvendeznél midőn gyalázattal illettetel - mert a' Jesus szerelme, maga meg-utáláft szerez emberbe. A' ki szereti Jesust és az igazságot, a' ki igazán lelki ember, és az illetlen vágyodásoktul meg-szabadúlt; akadék-nélkűl Istenhez fordíthattya elméjét, és lelek-szerent magat maga-felibe fel-emelvén, gyönyörűségesen nyugodhatik.

A' ki mindent csak ugy itél a' mint magában vagyon, és

és nem az emberek szava 's bőcsűlleti-szerént, az bezzeg igazán bőlcs ember; és Istentűl, nem emberektűl tanittatot. A' ki a' belső lelki dolgokban el túd járni, és a' kűlső dolgokat kevésre bőcsűlli, sem helyt nem keres, sem űdőt nem vár az aitatosságnak gyakorlására. A' lelki ember, hamar magahoz tér, mert soha nem adgya magát tellyességgel a' kűlső dolgoknak. Nem szerez akadékot néki a' kűlső munka, sem az egy ideiglen-való szükséges foglalatosság: hanem úgy szabja magát a' dolgokhoz, a' mint jőnek. A' ki belső-képpen jól vagyon rendelve, nem gondol az embereknek csudálatos és viszafordúlt magok-viseléssével. Annyi akadéka és nyughatatlansága vagyon az embernek, a' menyire magát a' világi dolgokhoz kapcsollya. Ha

Rom. 8.

Ha jól vólna dolgod, és lelked tiſta vólna; mindenek jódra és elő-meneteledre fordúlnának. Azért nem tetczik ſok dolog néked, és azért háborodol-meg gyakorta, mert még tekelleteſe magadnak meg nem hóltál, és a' földi dolgoktúl, el nem ſakadtál. Semmi ugy még nem mocskollya, ſem meg nem kőtőzi az ember ſűvét, mint a' teremtet állatoknak modnélkűl-való ſerelme. Ha meg-veted a' kűlſő vigaſztaláſokat, ſabadon elmélkedhetel a' mennyei dolgokrúl, és gyakran őrvendezhetſ belſőképpen.

II. RESZ.

Az Alázatoſſágrúl.

Rom. 8. & 1. Cor 4.

NE igen gondoly velle, ki fogja néked pártodat, ki támad ellened: hanem azon fáradgy, és ſorgalmatoskodgyál, hogy minden dolgaidban

ban Iſtén légyen veled. Légyen jó lelki iſméreted, és az Iſtentúl elég óltalmad léſſen: mert a' kit Iſten akar ſegéteni, nem arthat annak ſenki gonoſſága. Ha te tudſ halgatni és tűrni, kétſégnélkűl meg-látod az Iſtennek ſegitſégét. Eó tudgya idejét és módgyát a' te ſabaduláſodnak, és azért kel magadat tellyeſſéggel ő-reá bíznod. Iſtené a' ſegítség, és minden gyálázattul való meg-ſabadítás. Sokſor igen haſznos az alázatoſſágnak neveléſére, hogy egyebek tudgyák es meg-dorgállyák a' mi fogyatkozáſinkat.

Mikor az ember magát meg-alázza fogyatkozáſiért, akkor egyebeket is kűnnyen meg-engeſztel, és az ő-reá neheztelőket kevés múnkával meg-enyhíti. Az alázatos embert, óltalmazza, és meg-ſabadíttya Iſten:

Isten: az alázatoſt, ſereti és vigaſztallya: az alázatoshoz nyújtya kegyelmét, és le-nyomattatása-után fel-emeli őtet nagy dűcsőſſégre. Az alázatos embernek, meg-jelenti titkait az Isten, és őtet magához édesdeden vonſa. Az alázatos ember ha meg-gyaláztatik-is, elég békeſégbe marad, mert az Istenben, és nem e' világban helyheztette cſendeſſégét. Kűlőmben ne itild hogy valamenyire elő-mentél, hanem ha magadat mindeneknel aláb-valónak alítod.

III. RESZ.

A' jó békeſéges emberről.

ELſőben magadat tarcſad békeſégben, akkor oſtán egyebeket-is békéltethetſ. A' békeſég-ſerető cſendeſ ember, haſznosb az alkolmas tűdősnál. A' háborodot elméjű ember' a'jót-is gonoſra vonſa, és kűnnyen gonoſnak hiſi. A' jó és békeſég-ſerető ember, mindeneket jóra magyaráz. A' ki cſendeſ békeſegben vagyon, 1. Cor. 13. ſenkire nem gyanakodik. A' kinek pedig nincs helyén bűve és fel-háborodot, kűlőmb-kűlőmb gyanuſágoktúl hordoztatik: maga ſem nyugſik, máſt ſem hágy nyugodni. Gyakran ollyat mond, a' mit el kellene halgatni: és azt el-mulattya, a' mit haſznosb volna cſelekedni. Igen ſemes abban, a' mire egyebek Mat. 7. kőteleſek: de azt kűnnyen elnyegi, a' mivel maga tartózik. Elſőben-is azért, a' magad jobbítaſára igyekezzél, úgy oſtán méltan figyelmezhetſ felebarátod jobbulaſára.

Igen jól tudod a' magad cſelekedetit mentegetni és ſepíteni

teni, de az egyebek mentséget nem akarod bé-venni. Méltob vólna hogy vádolnád magadat, és felebarátodat mentenéd. Ha azt akarod hogy egyebek viselyék a' te terheted, te-is fel-vállald a' más terhét. Nézd menyre távúl vagy még az igaz atyafiúi szeretettűl, és alázatosságtúl, mely nem túd senkire haragudni vagy boszonkodni, hanem csák magara! Nem nagy dolog, a' jókkal és szelídekkel nyájaskodni; mert természet-szerént tetszik ez mindeneknek: és kiki örömest békeségben marad, és azokat inkáb kedvelli a' kik ővéle tartyak: de hogy a' kemény és viha-fordúlt, vagy a' fenyíték-ellen rugóldozó, és veszűnk ellenkező emberekkel békeséggel élhessűnk, az bezzeg Istennek nagy ajándéka, és felette dicsíretes és emberséges cselekedet. Van-

Gal. 6.

Vannak ollyak, kik magok-is csendességben élnek, egyebekkel-is békeséget tartanak. Ollyak-is találkoznak, kik magok sem nyughatnak, és egyebeknek sem hannak békét: másokat meg-terhelnek, de magoknak mindenkor nagyob terhekre vannak. Vannak vitsont, kik magokat békeségesen viselik, és igyekeznek azon, hogy egyebeket-is békeségre vigyenek. Mindazáltal ebbén a' nyomorúlt világban, tellyes békeségünk az alázatos szenvedésben álnikáb, hogy sem a' mi akaratunk-ellen-való dolgoknak elkerűlésében. A' ki jobban túd tűrni, nagyob békeségben marad: az illyen ember, maga-ellen diadalmas, világnak ura, Christusnak baráttya, meny-országnak örökőse.

IV. RESZ.

IV. RESZ.

A' tiſzta ſzűvről, és egyűgyű ſzándékról.

KEt ſárnyon emeltetik-fel ember a' földtűl, tudni illik az egyűgyűſegen, és tiſztaſágon. Az egyűgyűſégnek, ſándékúnkban; a' tiſztaſágnak, kivanſágunkban kel lenni. Az egyűgyűſég, Iſtenhez ſándékozik: a' tiſztaſág, ötet meg-fogja 's meg-kóſtollya. Semmi jó cſelekedet néked akadékot nem ſerez, ha belől az illétlen kivánſágoktúl ment léſed. Ha egyébre nem igyekezel, és máſt nem kereſ, hanem cſak az Iſtennek kedves akarattyát és felebarátod haſznát, belső ſabadſágban örvendezhetſ. Ha a' te ſűved igyenes úton járna, minden teremtet állat, életednek tűz kőre, és ſent tudományoknak könyve vólna. Nincs oly kisded

ded és el-vetet teremptet állat, melyben az Iſtennék jó-vólta nem tűndöklenéjék.

Ha te belső-képpen jó és tiſzta vólnál, bezzeg mindeneket akadeknélkűl látnál és jól által-értenél. A' tiſzta ſűv, altalhattya az egeket és á poklot. A' ki minémű belől magában, ollyan itéletet téſen kűlső-képpen. Ha e' világon vigaſág vagyon, az a' tiſzta-ſűvű embernek birtokában vagyon: és ha valahol inſég és lelki ſoronga-tás vagyon, azt leg-jobban érzi a' gonoſ lelki iſméret. Mint a' vas, midőn-tűzben tétetik, el-veſzti a' rosdát, és tellyeſſéggel tűzes léſen: ugy az ember, midőn tellyeſſéggel Iſtenhez térűl, a' reſtſégből ki-őltőzik, és új emberré változik.

Mihent emberbe meg kezd hűlni a' lelki buzgóſág, mind-

gyàrt irtózík akar-mi kis múnkátúl, és ŏrŏmest kap a' kůlsŏ vigaßtaláson. De mikor tekéllete-sen meg kezdi magát gyŏzni, és emberůl kezd az Istē úttyán járni, akkor csak semminek alíttya, a' mit annak-elŏtte súllyosnak tart vala.

V. RESZ.

Az embernek maga meg-visgalasárul.

FElettéb nem hihetůnk magunknak, mert gyakran Isteni malaßt és lelki érzékenségnélkůl ßůkŏlkŏdůnk. Kevés világosság vagyō bennůnk, attúl-is restségůnk-miat hamar meg-foßtatúnk. Gyakrā eßůnkbé sem veßůk, hogy belŏl oly vakok vagyunk: gyakran gonoßúl cselekeßůnk, és gonoßbúl mentegettyůk. Neha boßúbòl viseltetůnk, és ßént indúlatnak alíttyuk. Egyebekben, akár

akár-mely aprólékot meg-feddůnk; magunkbā, nagyob dolgot-ís siketségre véßůnk. Elég hamar meg-erezzůk, és nagyra vißůk ha mit masóktul ßenvedůnk: de menyit tůrnek egyebek mi-tŏllůnk, eßůnkbe sem véßůk. A' ki jól's igazán maga dolgait meg-fontolná, oka nē vólna hogy mast gonoßul meg-itélne.

A' belsŏ dolgokban foglalatos ember, magára-való gondviseléfét, minden gondgyánál nagyobnak tartya: és a' ki magára ßorgalmatoson vígyaz, kŏnnyen meg-ója magát hogy mást meg ne ßollyon. Lelki és aitatos ember soha nem léßeß, hanem ha az egyebek dolgairúl halgatß, és tennen-magadra kiváltképpen vigyáß. Ha tißtán csak az Istenre, és magadra vigyaß, igen kevessé indúlß-meg azokon a' miket kivůl érzeß-

Vallyon 's hol vagy, mikor magadnál nem vagy? és mi dón mindeneken által-mentél, magadrul el-feletkezvén, mit haſználtál vélle? Ha békeſégednek, és Iſtennel igaz eggyeſſégednek kel lenni, ſükſég hogy mindeneket hátra-hagy, és csak egyedül magadat viſellyed semed-elöt.

Annak-okaért, ugy léſſen nagy elö-mented, ha meg-vonſod magadat minden e' világi gondoktúl. Ha pedig valami el-mulandót nagyra kezdeſz bö-csülleni, igen hátra-maradſz. Semmit nagynak, ſemmit felſéges, ſemmit kedves, ſemmit kellemetes dolognak ne tarcs, hanem csak tiſtán az Iſtent és a'mi Iſtenrül-való. Mind hívſágnak alicsad, valami vigaſztalás származik a' teremptet állatból. Az Iſten ſeretö lélek, mindeneket az egy Iſten-kivül meg-útál. Csak az egy örökké-való, és meg-mérhetetlen, mindeneket bé-töltö Iſten, a' léleknek vigaſztaláſa, és a' ſüvnek igaz öröme.

VI. RESZ.

A' jó lelki iſméretnek vigaſságárul.

A'jámbor embernek dücsöſ-ſége, a' jó lelki iſméretnek tanu-bizonyſága. Légyen jó lelki iſméreted, és mindenkor víg léſſ. A' jó lelki iſméret, ſokat el-viſelhet, és igen víg az ellenkezö gonoſz ſerencſében-is. A' gonoſz lelki iſméret, mindenkor retteg, és nyughatatlan. Edesdeden nyugodhatol, ha lelki iſméreted nem vádol. Külömben ne vigadgy, hanem csak mikor jót cſelekeſſel. Soha nincs igaz örömök, sem belsö békeſégek a' gonoſzoknak: mert az Vr 2. Cor. 1.

Eſai. 57. mondgya; hogy, békeſégek
nincſen az Iſtenteleneknek. Ha
ſínte azt mondgyak-is; Béke-
ſégben vagyunk; ſemmi gonoſz
nem fál reánk; és ki mér árta-
ni nékünk? Ne higy nékik, mert
hertelen fel gerjed az Iſtennek
haragja, és ſemmivé tetetnek az
ôcſelekedetek és az ô gondolat-
tyok el-vesznek.

Rom. 8. A' haboruſágokban dicſe-
Gal. 6. kedni, nem nehéz azoknak, kik
Iſtent ſeretik: mert ez, a' Chri-
ſtus kereſztiben-való dicſekedés.
Rôvid dûcsôſſég az, mely em-
bertûl adatik, es el-vétetik. A'
vilagi dûcſôſſeggel mindenkor,
eggyût jar a' ſomorúſag. A'
jamborok dûcſôſſége, nem em-
2. Cor. 11 berek ſájába, hanem magok lel-
ki éſmeretibe vagyon. Az iga-
zak vigaſága Iſtenrûl es Iſtenbe
vagyon, ôrômôk az igazſágrul.
A' ki az igaz, es ôrôk dûcſôſſé-
gét

get kivannya, nem gondol a' vi-
lagi dûcſôſſéggel; es a' ki a' vi-
lági dûcſôſſéget ûzi, vagy ezt ſû-
bôl nem utállya, bizonyos jelen-
ſégét adgya, hogy a' mennyei
boldogſágot tekelletesen nê ſe-
reti. Nagy lelki cſendeſſége va-
gyô annak, a' ki az emberek dicſi-
retivel, és ſidalmával nê gôdol.

Kônnyen meg-elégſik, és
cſendeſedik a' kinek tiſta lelki
iſméreti vagyon. Szenteb az-
zal nem vagy ha dicſirtetel, ſem
alab-való ha gyaláztatol. A' ki
vagy, ugyan cſak a' vagy: na-
gyobnak ſem mondathatol an-
nél, a' minemû vagy Iſten elôt.
Ha meg-gondolod, mi vagy be-
lôl magadban, nem gondolſz az-
zal, mit ſólnak felôlled az em-
berek. Az ember, ſinedet, az
Iſten ſûvedet láttya. 1. Reg. 16
ber, cſak a' kûlſô cſelekedetet
nézi; Iſten pedig', az igyekeze-

tet fontollya. Bizonyos jelenſege, az alazatos léleknek, ha mindent jól cſelekeßik, és magá felöl keveſet tart. Nagy tißtaſágnak, és belſö bízodalomnak jelenſége, midön ember a' teremptet állatoktúl ſemmi vigaßtaláſt nem kivan.

A' ki ſemmi külſö bizonyſágot maga mellé nem keres, meg-tetczik hogy tellyeſſéggel Iſténre hatta magát: mert a' Szent Pál mondaſa ßerent, nem az kellemetes a' ki magát ajanlya, hanem a' kit Iſten dícsír. A' lelki embernek állapattya az, hogy belſö-keppen Iſtennel járion, kivül illetlen kivanſágtúl kötve ne tartaſſék.

VII. RESZ.

Ieſusnak mindenek felét-való ßeretetirül.

BOldog a' ki érti, mi légyen a' Ieſuſt ßeretni, és magát Ieſusért

Ieſusért még-utálny. Eggyk ßerelmeſedet, maſikért el kel hadnód, mert Ieſus azt akaria hogy egyedül mindenek felet ßeretteſſek. A' teremptet állat ßeretéti cſalárd és alhatatlan: a' Ieſus ßereteti hiu és alhatatos. A' ki teremptet-állathoz ragaßkodik, az el-eſendövel el-eſik: a' ki Ieſushoz ragaßkodik, örökke allandó léßen. Szeréſſed Ieſuſt, és baratſagodban tarcſad, ki, ha mindenektül el-hagyatol-is, teged el nem hágy, es nem ßenvedi hogy végre el-veßs. Mindentül egyebtül meg kel valamikor válnod, vagy akarod, vagy nem.

Ieſushoz ragaßkoggyál, mind éltedben, hóltodban: es annak hiüſegere bizzad magadat, ki egyedül ſegithet teged, mikor mindenektül el-hagyatol. A' te ßeretöd erkölcſe az

hogy ſenkit máſt társul nem vé-
ſen, hanem egyedûl akaria a' te
ſûvedet birnya, és mint király
ſekiben, ugy akar abban ûlni.
Ha te jól meg-tudnád magadat
üreſiteni minden teremptet ál-
lattûl, örömeſt veled laknék Ie-
ſus. Mind veſzet dolognak ta-
paſztalod, valamit Ieſus kivûl
emberekben helyheztecz. Ne
Iſai. 40. bizzal, ſe ne tamaſzkodgyal az
üres nádhoz, mert minden teſt
ſéna, minden ő dücſőſſége, mint
a' ſéna virag el-eſik.

Hamar meg-csalatkozol,
ha csak az emberek kûlſő tetteti-
re figyelmeſz. Mert ha egyebek-
ben kereſed a' magad vigaſztala-
ſat, és haſznát, gyakran kárát er-
zed. Ha mindenekben Ieſuſt ke-
reſed, bizonnyal meg-talalod Ie-
ſuſt. Ha pedig magadat kereſed,
magadat-is még-találod, de tu-
laydon veſzedelmedre. Mert

ſokkal

ſokkal ártalmasb magának az
ember, ha Ieſuſt nem kereſi,
hogy ſem az egéſz világ, és min-
den ellenſégi.

VIII. RESZ.

A' Iéſuſſal-való nyájas tarſalko-dáſrul.

MIkor Ieſus jelen vagyon,
mindenek jól vannak, és
nehéznek nem tetczik
ſemmi. Mikor pédig Ieſus je-
len nincſen, mindenek ſúllyo-
ſok. Mikor Ieſus belől nem ſól,
ſemmi a' kûlſő vigaſztalas; Ha
pedig Ieſus csak egy ſót mond-
is, nagy vigaſztaláſt ſerez. Nem-
de Maria Magdolna nem min- Ioan. 11.
gyart fel-keleié a' helyrûl mel-
lyen ſir vala, mihent azt móndá
néki Martha. It vagyon a' Me-
ſter, és téged hí? Boldog óra,
melyben Ieſus a' ſiralombol, lel-
ki vigaſztaláſra hí. Oh mely ſo-

vány,

vány, és kemény vagy, Iesus nélkűl! mely eßtelen, és hiusá-gos vagy, ha valamit kívánß Ie-
Mat. 16. sus kivűl! Nem nagyob káré ez, hogy sem ha az egéß világot él-veßtened?

Mit adhat neked e' világ Iesus nélkűl? Iesus nélkűl lenni, kemény pokol. Iesussal lenni, győnyőrűséges paradicsom.
Rom. 8. Ha Iesus veled léßen, nem árthat semmi ellenség. A'ki Iesust meg-talallya, jo kincset talál, sőt minden jo felét-való jóra talál. A'
Luc. 12. ki Iesust el-veßti, igen sokat veßt, és tőbbet az egeß világnal: leg ßeginyb a'ki Iesus nélkűl él; lég gazdagb a' ki jol vagyon Iesussal.

Nagy mesterség, a' ki túd Iesussal nyaiaskodni; és igen nagy okossággal bír, a' ki Iesust meg-tuggya tartani. Légy alázatos, es bekeséges, és veled leßen

ßen Iesus. Légy aitatos és csendeß, és veled marad Iesus. El-idegenítheted Iesust, és az ő malaßtyát el-veßtheted, ha kűlső dolgokra akarß haiolni. Ha pedig őtet el-kergeted, és el-veßted, kihez folyamol, és kit fogadß baratodda? Ió akaro barátod nélkűl kedvesen nem élhecz; és ha Iesus nem leend minden egyebek felet barátod, igen ßomorú és el-hagyatot léßeß. Balgatagúl cselekeßel tehát, ha ő kivűlle másban valakiben bízol, és őrvendeß. Inkab valaßad hogy mind e' világ ellensegéd légyen, hogy sem Iesust meg-bancsad. Azért minden kedvesek kőzzűl, egyedűl Iesus légyen kivaltképpen ßerelmesed.

Szeres mindeneket Iesusert. Iesust pedíg őnnőn magáért. Egyedűl a' Christus Iesust

ſuſt kél főképpen ſeretni, ki egyedűl jó, és hiu, minden jó akaróink felet. Eo érette, és ő benne, mind barátidat, mind ellenſégidet kedvellyed, és mind ezekért könyörögy, hogy minnyáian iſmériék es ſereſſék ötet. Soha azt ne kivánnyad hogy égyebek felet dicſirteſſel, és ſeretteſſel, mert ez, egyedűl Iſtent illet, kinek nincs magához haſonlóia. Azt ſe kívánd, hogy valakinek ſívét el-foglallyad és abban forogy; te ſe foglald magadat ſenki ſerelmében, hanem, Ieſus légyen te benned, es minden Iſtenes emberben.

Belől tiſta, és minden teremptet állatok kötelesſegétől ſabados légy. Ha nyugodni akárſ, és latni kivánod, mely gyönyörűſéges az Vr, ſükſég hogy tiſta, és e' világi kiyanſágokból ki-öltözöt ſűvet viſely

Iſten-

Iſtenhez. Erre pedig bizonyára nem juthacz, hanem-ha az ő ſent malaſtyával meg-előztetel, és vonátol, hogy mindenektűl meg-űreſſedvén, és felſabadúlúan, egyedűl magával ély az Iſtennel. Mert mikor az Iſten malaſtya ſál emberbe, akkor erős mindenre; és midőn el-távozik, akkor ſegény es gyarlo léſen, és mint-ha csak vereſégre hagyatot volna. Ezek közöt, nem kel magadat elhadnod, vagy ketſégben eſned: hanem az Iſten akarattyan, cſendeſ elmével kel nyugodnod, és valami reád következik, el-tűrnöd a' Chriſtus Ieſus dűcſőſſegére. Mert Tél után, Nyár következik: az Eyi után, fel-kél a' Nap: a' fergeteg után, feltiſtúl.

IX.

IX. RESZ.

Minden külső vigaſztaláſoknak el tavoztataſárul.

Könyű meg-vetni az emberi vigaſztaláſt, mikor Iſten vigaſztal. Nagy, és igen nagy dolog, mind emberi 's-mind Iſteni vigaſztalas-nelkül lenni, és az Iſten tiſteſſegéért örömeſt ſenvedni lelki ſamkiveteſt; ſemmiben magat nem kereſni; maga érdemére nem nezni. Micſoda nagy dolog ha víg vagy, es aitatos, mikor az Iſten malaſztya reád ſállot? Minnyaian kivánnyak ezt az órat. Eleg gyönyörűſegeſen iget, a' kit az Iſten malaſztya hordoz. Es nem csuda ha terhet nem érez, a' ki a' mindenhatotul hordoztatik, és a' leg fób kalaúztul vezettetik.

Eorömeſt vészünk vigaſztaláſt

találſt akár miből; és nehezen öltözik-ki magából az ember. Meg-gyözé bezzeg Szent Lörincz, az ö Papiával egyetembe e' világot, mert meg-utála mindent, valami e' világon gyönyörűſégeſnek látczik-vala, és a' Chriſtus ſerelméiért, cſendeſen ſenvedé, hogy az Iſtennek fö Papia, Sixtus, kit igen ſeret-vala, ö tölle él-vétetek. Azért a' teremptönek ſerelmével, meg-elöze az ember ſerelmét: és az emberi vigaſztálaſert, inkáb válaſzta az Iſtennek jó tetczéſét. Tanúld-meg, te-is, hogy ſerélmes barátodat, Iſtenért hatra haggyad. Nehezen ſe ſenved, mikor el-hagyatol barátodtúl, tudván hogy végre-is minnyájunknak el kel egymáſtul válnunk.

Sokat és ſokkáig kel embernek magával viaskodni, minnek

nek előtte tellyességgel megtanullya magát győzni, es minden kivánságit Istenhez vonni. Mikor ember magán ál, könnyen az emberi vigasztalásra fordúl. De a' Chriſtúſnak igaz szeretője, és a' tekelleteſſégnek forgalmatos kereſője, nem kap a'vigasztalásokon, nem-is kereſi az érezhető edeſſégeket, hanem inkáb akar Chriſtuſert erős gyakorlásokat, és kemény munkakat viſelni.

Mikor azért lelki vigasztalás adatik Istentűl, halá-adáſſal vegyed; de ezt Isten ajandekának iſmérjed, nem a' te érdemednek. Fel ne fuualkoggjál, felettéb ne úigagy, hiuſagoſon magadnak nagyot ne tulaydonics; hanem alazatosb légy az ayandékbol; okosban és felelmesben viſeld magadat minden cſelekedetidben, mert el-mùlik az

az a' boldóg óra, és kiſirtet következik utánna. Mikor az Isteni vigasztalás el-vétetik, ne eſſel ketſégben, hanem alazatoſſaggal, es bekeſéges türeſſel várjad a' mennyei latogataſt: mert hatalmas az Isten, es bőſégesb vigasztaláſſal aiandekozhat téged. Ném-is úi, vagj szokatlan dolog ez, az Isten úttyan járó embereknel; mert a' nagy szentekben, és a' regi Profetakban-is gyakran vóltak efféle valtozáſok. Azért mongya vala egy közzűllők, az Isteni latogatáſnak jelen-létekor. Azt mondám az en bővelkedéſemben: ſoha örökké meg nem mozdúlok. De utanna veti mit erzét magaba mikor el-távozot az Isten malaſztya, monduan. Elforditád róllam orczádat, és meg-haborodám. Ezek közőt pedig, ketſegben nem eſik, hanem Pſal. 29.

nem ſorgalmatosban kéri az Vrat, és igy ſol. Te hozzád kiáltok Vram, és az en Iſtenemhez eſedezem. Végre, könyorgeſenek gyümölcſet véſi, es bizonyſagot tésen, hogy meg-hallgattatot, monduán. Meg-hallgatot az Vr és könyörült raytam: az Vr let, én ſegitőm. De vallyon mibe? Az én ſiralmamat, ugymond, örömre fordiſtottad, es meg-környekeztél engem vigaſaggal. Ha eképpen vólt dolgok a' nagy ſenteknek, nékünk gyarló es ſegéni embereknek nem kel ketſégben eſnünk ha néha fel-geriedünk, neha meg-hülünk: mert az Iſtennek lelke, neha hozzánk jó, 's néha tőllünk el-távozik, az ő kédves jo akarattya ſerént. Azert ſol igy Szent Iob. Meglatogatod ötet jó reggel, es hertelen meg-probálod ötet. *Iob. 7.*

Miben

Miben vethetem azért remenſégemet, vagy miben kel biznom egyeb-ben, hanem csak az Iſtennek nagy irgalmaſſagaban, és egyedül a'mennyei ſegitſegnek remenſegébe? Mert akár Iſten felő emberek legyenek jelen; akár aitatos atyafiak, es hiu baratink; akár ſent könyvek, és ſént iráſok; akár gyönyörüſeges énekek, és verſek: mind ezek, keveſet haſználnak, kevés jo izek vagyon, mikor meg-foſztatom az Iſtennek malaſztyától, és magam ſeginſegében hagyatom. Akkor nincs jób orvoſſag, mint a' bekeſéges türes, és magamat meg-tagadván, Iſten akarattyara hagyni.

Soha oly ſerzetes, es aitatos embert nem találtam, kitül néha meg nem vonatot volna az Iſten malaſztya: avagy buzgoſagának apadaſat nem érzette vólna.

vólna. Egy ſent ſem volt oly fel-emeltetet, és vilagoſittatot, ki, vagy ideien, vagy keſőbben, kiſirtetet nem ſenvedet-volna. Mert nem mélto, az Iſtennek melyſéges titkainak iſmeretire, valaki Iſtenért haboruſágokban nem gyakoroltatot. Vgyan-is, kővetkező vigaſtaláſnak jele ſokot lenni, az elől-járo kiſirtet. Mert a' kiſirtetben probaltaknak, igirtetet a' mennyei vigaſtalás. A' ki győződelmet véſen, ugy mond, az élet fajanak gyűmőlcſéből adok enni.

Apol. 2.

Azért adatik az Iſteni vigaſtalás, hogy ember erőſſeb légyen a' haboruſágok ſenvedeſere: a' vigaſtálas utan-is, azert kővetkezik kiſirtet, hogy a' joban fel ne fuvalkodgyek. Nem aluſik az Eordőg, a' teſt ſem hólt-meg: azert meg ne ſűnnyel a' bai-viadalhoz-való keſűllettűl,

1. Pét. 3.

lettűl, mert jób, és bal-felől, ellenſégek vannak, kik ſoha nem nyúgoſnak.

X. RESZ.

Az Iſteni malaſztért-való haladatoſſágért.

Miért kereſ nyugodalmot, holot munkára ſűlettél? keſicsd inkab ſenuedéshez magadat, hogy ſem vigaſtaláshoz, kereſt viſeleshez inkab, hogy ſem őrőmhőz. Vallyon ki volna a' világ fiai kőzzűl-is, a' ki nem őrőmeſt venne a' lelki vigaſtalaſt és vigaſagot, ha ezt ſűnetlē birhatna? mert ugyan-is a' lelki vigaſtaláſok, féllyűl halladgyak, minden világi gyengeltetéſeket, és teſti győnyőrűſégeket. Mivel é' világnak minden kinnyeſſégi, vagy hiuſágoſok, vagy ocſmányok. A' lelki győnyőrűſegek pedig, őrvende teſek

Iob. 5.

detesek és tiſztak: tekélletes erkőlcsőkből ſzármaznak: és Iſtentűl őntetnek a' tiſzta ſzűvekbe. De ezekben az Iſteni vigaſztalásokban, nem mindenkor reſzeſűl ember, kivánſága ſzerént, mert a' kiſirtetnek ideie nem ſokkáig távozik.

Igen ellenkezik a' mennyei latogatáſokkal, a' mi lelkűnknek hamis ſzabadſága, és magunkban-való bizakodáſa. Iól cſelekeſzik Iſten velűnk vigaſztalaſának malaſztyát nyuitván, de az ember gonoſzúl cſelekéſzik, hogy mindent Iſtennek nem tulaydonit haladáſſal; Azért nincs ſzabados folyáſa bennűnk az Iſten aiandékinak, hogy haladatlanok vagyunk ahoz, a' kitűl ſzarmaznak, és nem terittyűk mindeneſtűl a' forrás kűtfőhőz. Mert mindenkor vjob ajandékot érdemel, a' ki méltán halál-

halállya az el-vet aiandékot: és el-vétetík a' kevélytűl, a' mi adatni ſzokot az alazatoſnak.

Nem kivánok oly vigaſztaláſt, mely el-vegye tőllem a' tőredelmeſſéget: nem-is vagyódom arra ez elmelkedésre, mely viſzen kevelyſégre. Mert nem mind ſzent a' mi tettetes; nem mind jó a' mi édes; nem minden kivánſág tiſzta; nem mind kedves Iſtennél, a' mi nállunk kellemetes: Eorőmeſt véſzem azt az aiandékot, melyből alázatosb, félelmesb, és a' magam el-hagyaſara kéſzeb leſzek. A' ki Iſten malaſztyának aiandekával tanittatot, és ettűl meg-foſztáſnak cſapaſával tudóſſá tétetet, nem mér ſemmi jót magának tulaydonítani, hanem inkab magát ſzeginynek és mezitelennek vallya. Iſtennek adgyad, a' mi Iſtené; a' mi tiéd azt magadnak tu- *Mat. 22.*

laydonicsad, az az, Istennek hálát agy jó teteményiért, a' bűnt pedig, és azzal érdemlet bűntetést csak magadénak tarcsad.

Luc. 14. Alsó helyre ülj mindenkor, és felsőbre emeltetel: mert a' magas eppűlet meg nem ál, alacson fondamentom-nelkűl. A'kik Isten előt leg nagyob szentek, azok leg kisebbek magok előt: és mennel dűcsősségesebbek, annál alazatosbak magokban. A' kik igazsaggal és mennyei aldásokkal tellyesek, nem kivánnyak a' hiuságos dűcsősséget. Az Istenben éppűlt, és megerősődőt emberek, kevélyek nem lehetnek: és a' kik tellyességgel Istennek tulaidonittyak, valami jóval ekesittetnek, egymástúl dűcsősséget nem keresnek, hanem azt a' dűcsősséget szomiúhozzák, mely egyedűl Isten-

Istentűl vagyon: Istent pedig magában és minden szentekben, mindenek felet igyekeznek dicsirni, és mindenkor csak erre vagyodnak.

Légy haládo a' kisded ayandékokért, és méltó lélek nagyobbak vetelére. A' kisded aiandékot, nagynak tarcsad: és a'mi meg-vethetőnek tetczik-is, jeles aiandékul végyed: Ha annak meltosagára tekintes a'ki adgya, semmi aiandek nem tetczik kicsinnek, es meg-vethetőnek. Mert nem kicsin a' mi a' Felseges Istentűl adatik. Ha kinokat és csapásokat ád-is, kedvesen kel venni, mert mindeneket üdvősségünkért cselekesik, valamiket reánk bocsat. A' ki az Isten malasztyat meg akaria tartani, haládo légyen az Isten kegyelméiert, bekeséggel tűrie el-vételét, könyörögiön ennek

viſſa adaſáért, vigyázo és alázatos légyen ennek őrzeſében, hogy ezt el-ne veſſeſſe.

XI. RESZ.

Keveſen vannak kik a' Ieſus kereſztit ſzeretik.

SOkan vannak kik Ieſusnak mennyei orſágat ſeretik, de keveſen akariak az ő kereſztit viſelni. Sokan kivánnyak a' vigaſztaláſt, de keveſen akariak a' haboruſágot ſenvedni. Sok társot talál Ieſus az aſztalhoz, de keveſet a' böytöleshez. Minnyájan akarnak ő velle örvendezni; keveſen kivánnak ő érette, vagy ő vélle tűrni ſenvedni. Sokan kövétik Ieſuſt a' kenyér ſegéſig; de keveſen a' kin ſenvedés poharának italáig. Sokan böcſűllik áz ő cſuda-tételit; keveſen kövétik az ő kereſztinek gyalázatos ſenvedeſit. Sokan

Luc. 9. & 22.

Sokan addig ſeretik Ieſuſt, mig haboruſágok nincſen. Sokan dicſirik és álgyak őtet, mig ő tőlle vigaſztaláſokat vésnek. Ha pedig Ieſus magat el-reyti, és egy keveſſé tőlők el-tavozik, vagy zugolodasban, vagy magok el-hagyaſában eſnek.

A' kik Ieſuſt, Ieſuſert ſeretik, nem a' magok vigaſztalaſáért, őtet minden haboruſágokban, és ſű ſorongatáſokbã, úgy áldgyak, mint az igen nagy vigaſztalásban: Es ha ſoha nékik vigaſztaláſt nem nyuitana-is, mind az által, őtet őrőkke akarnák dicſerni és haládáſſal tiſztelni.

Oh mely hatalmas a' Ieſusnak tiſzta ſereteti! mely nem elegyittetet a' magunk haſznával és ſerelmevel! Vallyon-'s nem mind béreſeknek kellé azokat mondani kik mindenkor

vigaſztaláſt keresnek? Vallyon-'s nem magokat ſeretiké inkáb hogy sem Chriſtuſt, a' kik mindenkor a' magok haſznárul, és alkalmatoſſágárul elmélkednek? Hol találtatik a' ki Istennek ingyen akarna ſolgalni?

Ritkan találkozik oly lelki ember, a' ki mindentűl megfoſztotta magát; Igaz lelki ſegént, és minden teremptet állat ſerelméből ki-öltőzöttet kicsoda talál? Meſe, és e' világnak
Pro. 31. utólſo hatariban kel illyen érdemes embert keresni. Ha ember minden joſágat ki-oſztogattia-is, semmi még ez: ha sanyarú penitentiat tart-is, keves még ez; ha minden bőlcseſéget által ért-is, még igen távuly vagyon: ha nagy joſagos erkőlcſe, és igen buzgo aitatoſſága vagyon-is, még ſok hejával vagyon. Tudni illik, a' heával, a'

mi leg-ſükſégesb. Micſoda az? Hogi minek utánna mindene-Mat. 16.
ket el-hagyot, magat el-haggya, és el-tavozzek tellyeſſegellen magától, semmit maga ſerelméből meg nem tartván. Es mindőn mindeneket meg-cſelekeſſik, valamit túd hogy meg kel mivelni, azt itellye hogy semmit nem mivelt. Ne itellye nagynak, a' mit méltán nagynak itelhetne: hanem igaz ſűvel magat haſontalan ſolgának mongya, az igazſagnak ſava ként. Mikor mindeneket meg-Luc. 17.
cſelekeſtek valami nektek parancſoltatot, azt mongyatok; haſontalan ſolgak vagyunk. Akkor oſtan igazan lelki ſeginy es mezitelen lehetſ, és azt mondhatod a' Profetával. Egye-Pſal. 24.
dűl és ſegeny vagyok én. Senki nem gazdagb, ſenki nem hatalmasb, ſenki nem ſabadosb, annál

a' ki magát, és mindeneket eltúggya hadni, és leg alacsomban helyheztetni.

XII. RESZ.

A' szent kereſztnek király uttyárul.

Mat.16. SOkaknak, keménynek tetszik ez a' ßo. Tagad-meg magad, ved-fel kereßtedet, és kövesſed Ieſuſt. De ſokkal Mat.23. keményeb léßen amaz utólſo ßót hallani. Mennyetek-el tőllem átkozottak, az őrők tűzre. A' kik őrőmeſt hallyak moſt és kóvetik a' kereßtnek ßavat, akkor nem félnek az őrők karhozat hallaſától. Ez a' kereßt jel leßen az Egbe, mikor az Vr eljő az iteletre; Akkor a' kereßnek ßólgai, kik a' kereßten megfeßűlthőz ßabtak életeket, az itelő Chriſtushoz nagy bizodalommal folyamnak.

Miért rettegß tehat a' kereßt-

reßtnek fel-vallalaſától, mely által kel menyorßágbã menni? a' kereßtbẽ vagyō az ūdvőſſég; a' kereßtbẽ az élet; a' kereßtben elenſegtűl óltalom; a' kereßtbẽ a' mennyei edeſſégnek velűnk kőzléſe; a' kereßtben lelkűnk erősiteſe; a' kereßtben ßűvűnk vigaßtaláſa; a' kereßtben a' joßágos erkőlcsők ſommaia; a' kereßtben a' ßentſégnek tekellēteſſége. Nincs Luc.14. Lelek ūdvőſſeg, ſem őrők életnek remenſége, hanem a' kereßtben. Ved-fel téhat a' te kereßtedet, és kőveſſed Ieſuſt, és be-mégy az őrők életbe. Elől ment ő, kereßtét viſelvén, es meg-holt te éretted a' kereßtfán: hogy te-is viſellyed kereßtedet, és kivány meg-halni a' kereßten. Mert ha ő velle meghalß, vélle egyetembe élß: és ha a' kinokban társ vagy, a' dűcſoſſégben-is társ léßeß.

Ihon, a' kereſztben-ál minden: és veleie a' dolognak abba fűg, hogy magunknak meghallyunk: nincs más út az életre, és a' belső igaz bekeſégre, hanem csak a' ſent-kereſztnek, és magunk minden napi kedvűnk ſegeſének úttya. Ahon akarod ot járy; a' mit akarſz azt kereſſed; és nem találſz, ſem felsőb útat magaſſágba, ſem ide alá batorſágosbat, a' ſent kereſzt úttyánál. Intéz és rendely mindeneket akaratod és tetczéſed ſerent; és nem találſz egyebet, hanem hogy mindenkor kel valamit ſenvedned, vagy kedvedből, vagy kedved ellen: és igy a' kereſztet mindenűt fel-találod. Mert vagy teſti faydalmat érzeſz, vagy lelki haboruſagot ſenvedſz.

Neha Iſtentűl el-hagyatol, néha fele-barátodtúl haborgattatol;

tatol, és a' mi nagyob, gyakran magadnak terhére léſzſz: és ſemmi orvoſſággal vagy vigaſztaláſſal, ſabadúláſt vagy kűnyebſéget nem nyerhecz, hanem addig kel-tűrnőd, míg Iſten akariá. Mert Iſten azt akaria, hogy a' haboruſagokat vigaſztalás-nélkűl ſokiad ſenvedni, és hogy tellyeſſéggel magadat az ő akarattya alá veſſed, és alazatosb légy a' haboruſagokbol. Senki oly kűből nem érzi a' Chriſtus ſenvedéſét, mint a' ki haſonlókat ſenvedet. A' kereſzt azért mindenkor kéſz, és mindenűt vár teged. El nem ſaladhacz előtte akár hová fus: mert valahová mégy, magadat veled hordozod és mindenkor magadra akadſz. Tekincs fel; tekincs alá; tekincs ki; tekincsbé; mindenekbe kereſztet találſz: és kűkſég hogy mindenűt bekeſegés

ſegés tűréſſel légy, ha belső bekeſégbe akarſz lenny, és őrők coronát nyerni.

Ha őrőmeſt viſeled a' kereſztet, ő hordoz téged, és kívánt végre vezet, a' hol vége léſzen a' ſzenvedeſnek, noha it az nem léſzen. Ha kedvetlenűl viſeled, terhet ſzerzeſz magadnak, nehezited magadat, mind az-által, ugyan viſelned kel. Ha egy kereſztet el-vetſz, ketſeg-nelkűl máſt talalſz, és talám nehezebbet.

Azt hiſzed hogy te el-kerűlheted, a' mit egy halandó ember el nem kerűlhetet? Melyik ſzent vólt e' világon kereſzt, és haborúſág-nelkűl? Eo maga, Vrunk IeſusChriſtus, egy oráig, kinſzenvedéſek faidalmi nélkűl nem volt, valamig élt. Szenvedni kellet, ugy mond, Chriſtuſnak, és halottaiból fel-támádni,

Luc. 24.

mádni, és ugy mennyi az ő dűcſőſſegébe; Mikeppen kereſzte más útat, ezen a' király úttyan kiuűl, mely a' ſzent kereſzt úttya?

Chriſtuſnak tellyes élete kereſzt volt, és Martiromſág: és te, nyugadalmat 's őrőmet kereſz? Meg-cſalatol, higgyed meg-cſalatol, ha egyebet kereſz haboruſagok ſzenvedeſénél: mert ez a' halandó élet tellyes nyomoruſágokkal, és kereſztűl rakatot kereſztekkel. Es mennel elébment valaki a' lelki dolgokba, gyakran, annal nehezeb kereſzteket talál: mert az ő ſzamkiveteſenek kínnya nevekedik a' ſzeretetből.

Mind az-által, ez a' ki ily ſokkepen győtrődik, vigaſztalások kűnnyebſége-nelkűl ninecſen: mert érzi a' kereſzt viſeléſnek nagy gyűmőlcſet nevekedni. Mert midőn ezt jó ſűvel

vel viſeli, minden terhét a' haboruſagoknak, Iſteni vigaſztalaſoknak remenſegére fordittya. Es mennél inkáb tőrődik a' teſt nyavalyakban, annál inkáb vaſtagodik a' lélek belső malaſztál. Es neha a' Chriſtus kereſztihez-való haſonlatoſſagnak kivanſagából, annyra meg-vaſtagodik a' haboruſágok és ellenkező dólgok ſzerelmére, hogy ugyan nem kivannya, hogy faydalom és haboruſágnélkűl legyen: mert annal kellemetesbnek itili magat Iſten előt, mennel többet es nehezbet ſzenvedhet ő érette. Mem emberi erő ez, hanem Chriſtus malaſztya, mely azt cſelekeſzi a' gyarló teſtbe, hogy a' mitűl termézet ſzerent fút es iſzonyodik, azt lelki buzgoſsággal el-kezgye, és ſzereſſe.

Nem emberi indulatból vagyon

vagyon, hogy ember kereſztet viſellyen, a' kereſztet ſzereſſe, teſtét oſtorozza, és ſzolgalat-alá veſſe: hogy a' tiſztelleget kerűlye, a' gyalázatot őrömeſt ſzenvedgye; magat meg-utállya és maſoktúl meg-utáltatni kivánnya: minden-kárt és ſzerencſetlenſéget el-tűriőn: és e' világon ſemmi elő-menetélt ne kivánnyon. Ha magadra tekinteſz, 2. Cor. 3. ſemmit effélét nem cſelekedhetel magadtul. De ha az Vrban bizol, erő adatik menyből néked, és meg-győződ a' vilagot és teſtét. Sőt, Eordőgtűl ſem félſz ha hittel fegyverkezve, és a' Chriſtus kereſztivel jegyezve léſzſz.

Ved reá tehát magadat, hogy mint Chriſtuſnak igaz hiu ſzolgája, emberűl viſeled kereſztit a' te Vradnak, ki a' te ſzerelmedert meg-feſzittetet. kefzicsed magadat

magadat, ſok galibak, és alkalmatlanſágok ſenvedeſére, ebben a' nyomorúlt életben, mert igy-is léſen dólgod akár hon legy: és kűlőmben nem találod akar hová reytezzel-is. Ennek igy kel lenni: és nincs egyeb orvoſſág a' haboruſágok és gonoſ faydalmoktul-való ſabadulásban, hanem hogy bekeſég-
Mat. 20. gel tűri. Az Vr pohárat ſomiu-
Ioan. 18. hozua igyad, ha neki barattya akarſ lenni, és réſt akarſ javaiban venni. A' vigaſtaláſokat had Iſtenre: cſelekedgye azt ezekkel a' mi ő előtte kellemetes. Te pedig erőſsicſed magadat a' haboruſagok ſenvedeſere, és ezeket nagy vigaſtaláſoknak tarcſad: mert nem méltok e' világi ſenvedeſek a' jővendő dűcſőſſégnek erdemleſére, ha mindeneket egyedűl ſenvednél-is.

Mikor

Mikor arra jutſ, hogy a' haboruſag kedves léſen, és edeſdeden eſik Ckriſtuſert, el-hid, hogy akkor jól van dólgod. mert paradicſomot találtal e' főldőn. Valamig nehéz a' tűres, és ezt kerűlőd, mind addig roſúl van dolgod, és akar mint fuſ-is, nyomodban léſen a' haborúſág.

Ha ugy rendeled magadat a' mint kel rendelned, tudni illik, a' ſenvedeſre és halálra, hamar jobban leſeſ, és bekeſeget találſ. Ha a' harmadik egben ragadtatol-is Szent Pállal, ezzel batorſágos nem léſ hogy ſemmi ellenkezeſt nem érzeſ. En, *Act*: 9.
(ugimond Ieſus) meg-jelentem néki, menyit kel ſenvedni az-en nevemért. Szenvedned kel tehat, ha Ieſuſt ſeretni, es neki őrőkke ſolgalni akarſ.

Vajha mélto vólnál, hogy a'

Ieſus

Act. 5. Iesus neveért szenvednél valamit! Minemű nagy dűcsőssegedre volna ez néked, mely nagy őrömére a' szenteknek, mely nagy eppűletire felebaratidnak? Mert a' bekeséges szenvedést, minnyaian dicsirik, noha kevesen vannak kik tűrni akarnak. Mélto hogy egy-keveset őrömest szenvegy Christusert, holot sokan, naggyal többet szenvednek e' világért.

Bizonnyal tuggyad, hogy életedbe meg kel halnod. És mennél inkab valaki meg-hal magának, annál inkáb kezd élni Istennek. Senki sem mélto a' mennyei dolgok meg-fogasára, valaki magát Christusért minden ellenkező dolgok szenvedesére nem kesziti: Nincs Isten előt kedvesb, néked üdvősségesb dolog e' világon, mint hogy Christusert, őrömest szenuegy.

És

Es ha valaszтásodon állana, inkab kellene kivannod, hogy Christusert szenvednel, hogy sem sok vigaszталásokban örvendeznél; mert igy volnal Christushoz, és minden szentekhez hasonlatosb. Nem ála' mi érdemünk, és állapatunk elömente, a' sok gyönyörűségben es vigaszталásban: hanem inkab a' nagy sullyos dolgoknak, és haborúságóknak szenvedesiben.

Ha a' szenvedesnél, job és hasznosb volna valami az embereknek, kétség-nélkül, megmutatta volna ezt Christus szavával, és peldaiával. Eo pedig, a' Tanituányokat, es mindeneket, valakik őtet követni akariak, nilvan inti a' keresztt hordozásra, igy szólvan: ha ki én utánnam akarjöni, tagadgya-el magat, és vegye-fel az ő keresztit, és kövessen engem. Azert, mindeneket

neket által-olvaſván, és megviſgálván, e' légyen végſő bé-fejezés. Hogy ſok haboruſágok által kel bé-mennünk Iſten orſzágába.

Act: 14

HAR-

HARMADIK KEONYV.

I. RESZ.

Chriſtuſnak belſő ſzollaſárúl a' hiu Lélekhez.

MEg-hallom, mit mond én bennem az Vr Iſten. Boldog az a' lelek mely az ő benne ſóllo Vrat hallya, és az ő ſzájából vigaſztaló igét vészen. Boldogok azok a' fülek, mellyek az Iſteni ſugallaſok folyamit vészik, és e' vilag ſuttogáſira ſemmit nem figyél-

Pſa: 84.

figyélméznek. Boldog fůlek mellyek nem a' kivůl hangoskodó ßót, hanem a' belől tanito igazſagot halgattyák. Boldog ßemek mellyek bé-hunyatnak a' kůlſő dolgokra, és a' belſőkre vigyáznak. Boldogok a' kik a' belſő dolgokat âltal értik, es a' mennyei titkok ertelmére, minden napi gyakorláſokkal, inkab inkab igyekeznek keßůlni. Boldogok a' kik Iſtenben igyekeznek nyugodni, és minden vilagi akadekokat le-ráznak.

Ezeket jól eßedbe vegyed oh én lelkem: és ted-be kapuíat az erzekenſeg győnyőrkőtteteſnek, hogy halhaſſad mit mond benned az Vr Iſten. Ezeket mongya a' te ßeretőd. En vagyok a' te ůdvőſſéged, a' te bekeſegéd, a' te életed. Maragy en velem, és bekeſeget találß. Hagy békét minden múlandoknak,

nak, keresd az őrőkké-valokat. Micſodák e' világi dolgok hanē cſalardſágok? Es mit haßnálnak minden teremptet állatok, ha el-hagyatol a' teremptőtůl? Azert mindeneket meg-vetvén, kedveſſé, és hiuve ted magadat a' te teremptődnél, hogy réßes lehes az igaz boldogſágban.

II. RESZ.

Hogy ſzók zengéſe-nelkůl beſzél az igazſag bennůnk. *A' ſzolgaſzol.*

SZóly Vram, mert hallya a' te ßólgad. Te ßolgad vagyok én, agy értelmet nékem, hogy tuggyam a' te akaratodat. Haycſad ßůvemet a' te ßájadnak igeiére: follyon a' te ékes ßollaſod mint a' harmat. Azt mongyak-vala régen az Iſrael fiai Moiſesnek. Te ßóly nékůnk, és meg-hallyuk. Nem igy Vram, nem igy kőnyőrgők: hanem

1. Reg. 3.

Exo. 20.

hanem inkab, Samuel Profetával alazatoſon, és nagy kivánſággal kérlek. Te ſóly Vram, mert hallya a te ſolgad. Ne ſóllyon nékem Moiſes, vagy valaki a' Profetak kőzzűl: hanē te ſóly inkab Vram Iſtenem, minden Profetak oktatóia és világoſitóia; mert te egyedűl, azoknelkűl, engem tekelleteſen tanithacz: amozok pedig te nálad-nélkűl, ſemmit nem haſznak.

A' ſót ki mondhattyak, de ſent lelket nem adhatnak. Bár igen ſépen ſollyanak-is, de ha te halgacz, fel nem gerieſtik a' ſűvet. A' bőtűt ki-aggyak, de te jelented-ki értelmét: Titkokat mondonak, de te nyilatkoztatod magyarazattyat a' bé-pecſételt dolgoknak: ki-aggyak a' parancſolatokat, de te ſegiteſ bé-tellyeſiteſére: az útat meg

meg-mutattyak, de te vaſtagitaſ a' járáſra. Eok cſak kivűl munkálkodnak, de te, a' ſűveket tanitod es vilagoſitod. Eok kivűl őntőzik, de te adſ gyűmőlcſőzéſt. Eok ſóval kialtanak, de te adſ a' hallomásnak értelmet.

Ne ſóllyon téhát nekem Moiſes, hanem te én Vram Iſtenem, őrők igazſag: hogy meg ne hállyak és gyumőlcs-telen ne légyek, ha cſak kivűl intetem, és belől fel nem gerieſtetem: ne légyen nekem iteletemre a' fűllel hallot és be nem tellyeſitetet, a' meg iſmért és nem ſerettetet, az el-hit és meg nem tartatot Ige. Szóly azert Vram, mert hallya a' te ſolgad, mert őrők-életnek igéie vagyon nálad. Szóly nékem, lelkem vigaſztalaſára, tellyes életemnek jobbitaſára, te néked pedig di-

cſeretedre, dücſöſſégedre, es örök tiſteletedre.

III. RESZ.

Hogy az Iſten igéiet, alazatoſſan kell hallani: es hogy ezt ſokan meg nem fontollyák.

Az Vr Szol. HAllyad fiam az én gyönyörüſeges ſzavaimat, mellyek, minden világi bölcſek tudomanyat fellyül halladgyak. *Ioan. 6.* Az én ſom, lelek és élet, mellyet emberi ertelemmel nem kel viſgalni. Nem-is kel ezt kivanſaginkra vonnyi, hanem alazatoſſaggal, cſendeſen kel halgatni, és nagy kivanſággal fogadni. **Aſzol ga.* Es mondam: * Boldog a' kit te oktatſ Vram, és törvenyidre tanítaſ: hogy enyhiteſt ſerez néki, a' gonoſz napok elöt, és el ne töröltetſék a' *Az Vr.* földrül. En (ugymond az Vr) tanitottam eleitül fogva a' Profetákat

fetákat, és mind eddig ſem ſunom-meg, hanem ſollok mindeneknek: de ſokan az én ſómra ſiketek es kemények.

Sokan, e' világot örömeſbe halgattyák, hogy ſem Iſtent: könnyebben követik az ö teſtek kivanſágat hogy ſem Iſten akarattyat. E' vilag, ideig-való aprolekot igér, és nagy ſerenſéggel ſolgalnak néki. En, nagyokat es örökke valókat igerek, meg-is tunya az emberek ſüve. Ki ſolgál es enged nékem mindenekbe oly ſorgalmatoſſaggal, mint e' világi Vraknak ſolgalnak? Pirúly Sidon, azt *Iſai. 23.* modngia a' tenger: Es ha okat kérded, okat hallyad. Egy kis fizetéſért, hoſzú utat fútnak: az örök életért, ſokan, alég emelitik egyſer lábokat a' földrül. A' roſz kis haſznot, ſorgalmatoſſan kereſik: egy pinzecskéiéi.

néha rutúl veßekednek: egy hiuſágos dologert, és kevés igeretért, nem reſtelnek eiel nappal fáradni.

De, jai veßély, a' valtozhatatlan jóért, a' bőcsűllhetetlen jutalomért, a' leg nagyobb tißteſſegért, és veghétetlen dűcsőſſégért, csak egy kis faratſágot-is reſtellenek. Szégyenlyed azert, reſt és panaßolkodó ßolga, hogy egyebek kéßebbek a' veßedelemre, hogy ſem te az életre: Inkab őrvendeznek ők a' hiuſágnak, hogy ſem te az igazſágnak. Es ők remenſegekben néha meg-csalatnak, de az én igiretem ſenkit meg nem csal, ſem űreſſen nem bocſattya a' bennem bizokat. A' mit igirtem meg-adom; a' mit mondottam bé-tellyeſitem; de ugy ha ki mind végig hiven meg-marad az én keretetemben. En vagyok

vagyok meg-elegitőie, minden jamboroknak, és kemény probalóia minden aitatoſoknak.

Ird ßűvedbe az en ßavaimat, es forgasd ßorgalmatoſon: mert igen ßűkſégeſek léßnek a' keſertet ideién. A' mit nem érteß, mikor olvaſod, meg-erted a' latogatáſnak ideien. Két keppen ßoktam valaßtottimat latogatni, tudni illik, keſertetekkel, és vigaßtaláſſal. Es minden nap, két leczkét olvaſok nékik, egykben feddem az ő fogyatkozaſokat; maſikban intem a' jó erkőlcſők neveleſere. A' kinel az én Igem vagion, és ezt megveti, vagyon a' ki meg-itéllye őtet az utólſo napon.

Az Aitatoſſagnak meg-nyereſéért: könyörges.

VRam Iſtenem, te vagy minden jóm: Es ki vagyok én, *Gen. 18.*

hogy veled meriek ſóllani? Szegíny, nyomorult ſolgácskad vagyok, el-vetet fereg vagyok, ſokkal ſeginyb es alab-való vagyok, hogy ſem értem, és mondani merem. Emlekezzel Vram mind az által, hogy ſemmi vagyok, ſemmim nincs, ſemmire jó vagyok. Te egyedül jó vagy, igaz és ſent vagy: te mindenható vagy, mindeneket adſ, mindeneket be-tőlteſ, csak a' bűnőſt hagyod űreſſen. Emlekezzel a' te irgalmaſſágidra, és tőlcs-bé az en ſűvemet a' te ſent malaſtoddal, ki nem akarod, hogy űreſſen maradgyon a' te alkotmányod.

Mint viſelheſſem Vram az én terhemet, ebben a' ſeginy világban, ha a' te irgalmaſſágod, és malaſtod nem gyamolit engem? Ne fordicsd-el tőllem ſent orczádat: ne halaſſad latogatáſodat: ne vond-meg vigaſtaláſodat, hogy az én lelkem oly ſovany ne légyen, mint a' főld, viz-nelkűl. Vram tanics engem a' te akaratodnak bé-tellyeſiteſére: tanics a' te előtted-való illendő és alázatos-forgolodáſra: mert te vagy az én bőlcſeſégem, a' ki engem igazan iſmérſ, ſőt iſmértél minek előtte a' világ lenne, minek előtte én e' világra ſűlettetnem.

Pſal. 68.

V. RESZ.

Hogy Iſten előt igazan, és alazatoſon kel magunkat viſelnünk.

Flam híven járj en előttem; és ſűvednek egyűgyűſége. *Az Vr.*

A' ki en előttem igazſágban jár, meg-menekedik ſók gonoſ űtkőzettűl, és az igazſág meg-ſabadíttya őtet a' cſalárdoktul, és hamiſſak ragalmazáſitul. Ha az

Gen. 17. Sap. 1.

ígazſág téged meg-ſabadit, valóba ſabados léſ, és nem gondolſ az emberek hiuſágos ſavaival. * Vgy vagyon Vram: A' mint mondod, kerlek ugy cſelekedgyel velem: A' te igazſagod tanicſon éngem, és őrizzen ůdvőſſéges végemig. Ez ſabadicſon éngem, minden gonoſ indulattul, és rendetlen ſeretettůl: és igy te veled járok, nagy ſivem ſabadſagába.

*A' ſzolga.

Az Vr.

En teged meg-tanitlak, ugymond az igazſág, az igaz, és én előttem kedves dolgokra. A' te bůneidrůl nagy banattal és tőredelmeſſeggel gondolkodgyál; ſoha magadat nagynak ne alícſad, jó cſelekedetidért. Bizonyara bůnős vagy, ſok gonoſ indulatokra haylando, és kőtelődzőt. Magadtúl mindenkor ſemmire haylaſ, és hamar meg-eſel, hamar

mar meg-győzetel, hamar meg-haborodol, hamar feslette-valol. Semmi nincs benned, a' mivel dicſekedhetnél; de ſok vagyon a' miből magadat meg-alázhatod: mert ſokkal gyarlób vagy, hogy ſem itélhetned.

Abban tehát a' mit mivelſ, ſemmit nagynak ne alícs; ſemmit draganak és cſudalatoſnak, ſémmit bőcſůlletre méltónak, ſemmit felſégeſnek, ſemmit ígazán dicſeretesnek es kivanatoſnak ne tarcs, hanem cſak azt a' mi őrőkke meg-maradó. Mindenek felét kedvellyed az őrők-igazſágot, utállyad a' magad alavalo-ſágat. Semmitůl úgy ne fély, ſemmit úgy ne gyalaz es fus, mint a' te vétkeidet es bůneidet: mellyeket inkáb kel neheztelned, hogy ſem akar minémů marhád kárát. Nemellyek nem igyeneſen járnak én

elõttem, hanem nyughatatlan visgalaſtul, es kevélyſegtûl viſeltetvén, tudni akariák az en titkaimat, és az Iſteni felſéget erteni, magokat es ûdvõſſégeket el-henyelven. Ezek gyakran nagy keſertetekben és bûnõkben esnek, mivel, én ellent tartok az õ kevelyſegekben és hiuſágos viſgalaſokban.

Fély az Iſten iteletitûl. Rettegy a' mindenhatónak haragiátul. Ne viſgállyad a' felſegés Iſten cſelekedetit, hanem a'magad alnokſágit ſemlellyed, mely ſokban vétkeztél, és menyi ſok jót el-múlattal. Némellyek aitatoſſágokat cſak kõnyvekbe viſelik, nemellyek képekbe, nemellyek kûlſõ jelekben, és teſtek hayláſiban. Némellyek éngemet ſájokban viſelnek, de ſûvõkben cſekélyen. Vannak a'kik ertelmekbẽ megvilagoſittatvan, akarattyokban meg-tiſztúlvan, mindenkor az õrõkke-való dolgokra ahitoznak a' fõldi dolgokat nehezen hallyák; a' termeſet ſûkſegének bankodva ſolgalnak: és ezek érzik mit ſól nékik az igazſagnak lelke, mely õket a' vilag utalaſára, és a' mennyeiek ſerelmere tanittya; e' vilagnak elhagyaſára, menyorſágnak éjeli és nappali kivanſagára gerieſti.

Eſai.29.

VI. RESZ.

Az Iſteni ſzeretetnek cſudálatos erejérûl.

ALdlak téged én mennyei Atyám, az én Vram Ieſus Chriſtusnak ſent Attya, hogy én rollam ſegény nyomorultról meltoztatol emlekezni. Oh irgalmaſſagnak és minden vigaſztaláſnak Attya: halákat adók néked, ki engemet, minden

A' Szolga.

2. Cor. 1.

den vigaßtalásra meltatlan ßolgádat, néha néha latogacz vigaßtalásiddal: Aldlak téged mindenkor és dűcsőitlek, a' te eggyetlen egy fiaddal, es vigaßtalo ßent Lélekkel, őrőkken őrőkke. Nó Vram Istenem, en ßent ßeretőm, mikor te az en ßűvemben ßállaß, őrvendeznek minden belső réßeim. Te vagy az en dűcsősségem, es ßűvem őrőme. Te vagy az én remensségem, és a' kihez folyamhatom haborusságimban.

De mivel még gyenge vagyok a' ßeretetbe, és fogyatkozot a' joßágos erkőlcsbe, ßűkség hogy tőlled vaßtagittassam, es vigaßtaltassam. Azert látogas engem gyakran', és oktas ßent tanitasiddal: ßabadics-meg engem a' gonoß indulatoktul, és gyogicsd-meg az en ßűvemet minden rendetlen vagyodásoktul;

tul: hogy belsőképpen meggyogúlván, és jól meg-tißtittatván, alkolmatos légyek a' ßeretetre, erős a' ßenvedesre, álhatatos a' meg-maradásra.

Nagy dolog a' ßeretet, valóba nagy jó: mely egyedűl kűnnyebit minden terhet: és egy aránt el-viśel minden egyenetlent. Mert minden terhet nehézség-nélkűl viśel, minden keserűt edesśé és jó izűve téßen. A' Iesusnak nemes ßerelme, nagy dolgok cselekedetire izgat, és a' tekelleteśségnek ßomiuhozasára ßűnetlen ébreßt. A' ßeretet fel igyekezik, és a' földi dolgoktúl meg nem tartoztatik. A' ßeretet ßabad és minden világi kedutűl idegen akar lenni, hogy az ő belső elmelkedesiben akadék ne találtassék, hogy e' vilagi haßonba ne kötelődzek, se kár-valláśsal le ne nyomassék.

A' ße-

NB.

A' ſeretetnél nincs ſemmi édesb, ſemmi erősb, ſemmi felſégesb, ſemmi kedvesb, ſemmi gyönyörűſégesb, ſemmi tellyesb es jób az égbe és a' földön: mert a' ſeretet Iſtentűl származik, és ſemmiben meg nem nyughatik, hanem csak a' teremtet állatok felet-való Iſtenben.

A' ſerető rőpűl, fút, őrűl, ſabados, és meg nem tartatik. Mindent el-hágy, hogy mindent meg-nyerien. Mindene vagyon mindenben, mert mindenek felet, az egy leg nagyob jóban meg-nyugſik, melyből foly és ered minden jó. Nem nézi az ajandékot, hanem minden jók felet ahoz fordúl a' ki ezeket adgya. A' ſeretet nem tart mindenkor modot, hanem minden mód felet buzgoſággal langazik. A' ſeretet terhet nem érez, faradſágot nem ſenved: tőbre igyé-

igyekezik hogy ſem a' mi tehetſegébe vagyon: ſehetetlenſéget nem forgat, mert azt alittya hogy mindenekre ereie, és ſabadſága vagyon. Io tehát mindénre, és ſokat veghez viſen, a' hol el-fogyna, és le-dőlne a' kiben ſeretet nem vólna.

A' ſeretet vigyáz, és mikor alusſik ſem ſunnyadoz: elfaradvan, meg nem bágyad: ſorongattatvan, meg nem ſorúl: félven, meg nem réműl: hanem mint a' ſebes láng, es az égő fáklya, fel-verdődik, és bátran által mégyen mindenen. A' kiben ſeretet vagyon, tuggya mit kiált ez a' ſó. Az Iſten fűleibe nagy kiáltás a' leleknek buzgo ſereteti, mely igy ſol. En Iſtenem, en ſerelmem: te éppen enym vagy, és én éppen tied. Eoregbicſed bennem a' ſeretetet, hogy az en ſűvem meg-

meg-kóſtollya, mely gyönyörűſéges a' ſeretet, mely kedves a' ſeretetben el-olvadni 's-úſni. Szereſſelek téged, és a' nagy buzgóſág, és almélkodás miat, magamon fellyűl emelkedgyé. Enekellyé a' ſerelem enekét: kövéſſelek téged en kedveſem, magaſſágba: El-ajullyon az en lelkem a' te diſeretedbe, gyönyörkődven a' ſerelembe. Szereſſelek tegéd, inkáb hogy ſem magamat: ſőt magamat ne ſereſſem hanem cſak te éretted. Szereſſek mindeneket valakik igazan ſeretnek teged, a' mint parancſollya a' ſeretetnek tőled ſármazot tőrvénye.

1. Cor. 13 A' ſeretet gyors, igaz, aitatos, nyáias, kedves, erős, nagy ſenvedő, hiu, okos, nagy ſürhető, vaſtag, es ſoha magat nem kereſő. Mert a' hol valaki magát kereſi, ot ki eſik a' ſeretetből.

tetből. A' ſeretet vigyazo, alázatos, és igaz: nem puha, nem cſélcſap, nem hiuſagokra figyelmező: jozan, tiſta, allandó, cſendeſ, és minden erzekenſégibe maga őrző. A' ſeretet engedelmes előtte-valoknak; maga ſeme előt ala-való és el-vetet; Iſtenhez ajtatos, és haládo, kiben mindenkor bizik, még mikor az Iſténi dolgoknak izit nem érzi-is; mert a' ſerelembe nem élhetni faydalom-nélkül.

A' ki nem kéſ mindent ſenvedni, és az ő ſerelmeſének akarattyán meg-állani, nem erdemli hogy ſerető nevet viſellyen. Az igaz ſeretőnek minden kemény és keſerves dolgokat őrőmeſt kel viſelni az ő ſerelmeſéért, és ellenkező tőrténetekért el nem kel hajolni tőlle.

VI.

VII. RESZ.

Az igaz szeretőnek probáiárúl.

Az Vr. * Az Szolga. † Az Vr

FIam, nem vagy meg erős es okos ßerető. * Miert Vram. †Mertkevés ellenkezésért elkezdet dolgodbã hátra maradß, és igen mohõ keresed a' vigaßtaláſt. Az erős ßerető, meg-állya a' kesertetet, es nem hißen az ellenseg csalárd hitegetésinek. A' mint a' jó ßerencsében tetczem neki, ugy a' ßerencsetlensegben sem kedvetlen hozzám. Az okos ßerető, nem nézi ßeretőjének ajandékát, hanem az ajandekozónak jo akarattyat. Inkáb néz kedure, hogy sem adományra: és minden adomanyt kevesebre bőcsűl, hogy sem ßeretőiét. A' Nemes ßerető, nem az aiandékban nyugßik-meg, hanem én bennem minden aiandék felet.

Nem

Nem mind oda van dólgod, ha neha én fellőlem, vagy az en ßentim felől, kűlőmb gondolatok űtkőznek elmédben, hogy sem te akarnád. Ama' jó es győnyőrűséges indúlat, mellyet néha érzeß, az Isteni malaßtnak jelen-voltából ered, és a' mennyei hazának kostolása: erre nem kel igen tamaßkodnod, mert jő, 's megyen. Az igaz tekellétessegnek nagy jelensége, és igen erdemes cselekedeti az, hogy ember erőssen viaskodgyék lelkenek gonoß indulatival, és az őrdőgi kißtetéseket meg-vesse.

Meg ne haboricsanak azért téged az idegen gondolatok, akár mirűl legyenek-is. Erős légy az el-tekéllet jo ßandékba, és igazán Istenre nezzen igyekezeted. Nem csalatás az, hogy néha hertelen lelked fel-ragad.

tatik

tatik, és viſſont mingyart, ſivednek ſokot hiuſagira térülſ: mert ezt kedved ellen ſenveded imkáb, hogy ſem cſelekeded: és valamig ellenzed, és ezekkel tuſakódol, érdemed vagyon abból, nem veſedelmed.

NB. Tudgyad hogy a' regi ellenſeg, minden igyekezettel akadekot ſerez a' te jóſandékidba, és ki akar forgatni minden aitatos gyakorláſokbol: tudni illik, a' ſentek tiſteletibûl, az én ſenvedéſemnek elmelkedeſebûl, a' bûnöknek haſznos emlekezetibûl, ſûvednek őrzéſéhûl, és a' joban-valo nevekedéſnek erős igyekezetibûl. Sok gonoſz gondolatokat eit ſûvedben az őrdög, hogy el-úntaſſon, el-kedvetlenicſen; hogy az imadkozáſbúl, és ſent dólgok olvaſáſatul el-vonnyon. Gyûlôli az őrdög az alázatos Gyonaſt, és ha

ha lehetne az Vr teſtenek veteſétûl el-vonna. Ne higy néki, ne gondoly vélle ha gyakorta meg-veti alnokſáginak tőret. Mikor gonoſz és fertelmes gondolatid indúlnak, tuggyad hogy ő dólga. Mond azt néki: Tavozzal-el, tiſztátan lélek. Piruly ſégyen vallot. Igen ocſmány vagy a' ki illyenekkel tőltöd fülemet. Tavozzál-el tőllem hamis hitető: nincs én bennem ſemmi réſed; hanem Ieſus mint erős baynak velem léſen, és te meg-ſegyenûlſ. Inkáb meg-akarok halni, és minden kinokat ſenvedni; hogy ſem néked engedni. Halgas, némúly-meg, tőbſőr nem akarom hallani ſodat, ha ſokkal tőb haborgatáſomra igyekezel-is. Az Vr az en vilagoſſágom, és ûdvőſſégem, kitûl felek? Ha taborok állanak ellenem, ſem ijed-meg Pſa: 26.

az

az en ßűvem. Az Vr az én segitőm, es én meg-váltom.

Viaskodgyál mint jó vitez: es ha néha gyarloságbol meg-esel, nagyob erőt végy az elebbinél, bizuán Istennek bőséges segitségében: Igen elkerűld a' hiuságos magad tetczését és a' kevelységet: mert ezek miat sokan meg-csalatnak, és mayd ugyan gyogithatatlan vakságra jutnak esetekben. Oktatásodra, és ßűnetlen magad alazasara légyen néked, ez a' kevélyeknek és bolondúl magokban bizakodoknak esete.

VIII. RESZ.

Az Isteni ayandékokat, Alazatosságnak őrzése-alat el kel reyteni.

Az Vr szól. Flam, haßnosb és batorságosb néked, ha el-reyted az aitatosságnak aiandékat, és ha ebből magadat fel nem magaßtalod, errűl sokat nē ßóllaß, ezt nem feletteb hányod, hanem inkáb magadat meg-alázod, és mint-ha erre méltó nem vólnal, rettegß. Nem kel efféle aitatos indulatok-hoz keményen ragaßkodni, méllyek hamar vißa fordulhatnak. Mikor efféle ajandekot érzeß, azt gondold, mely ßegény es nyomorúlt ßoktál lenni, Isten malaßtya-nélkűl: Nem-is csak abban ál a' lelki életben-való elő-menetel, hogy vigaßtalásnak aiandekával bevelkedgyél: hanem hogy alazatosón, magad tagadasával, bekeségesen ßenvedgyed ennek az aiandéknak el-vetelét: ugy hogy akkor, áz imadságnak gyakorlasába meg ne restűly, es a' több ßokot jó cselekedetidet el ne mulasd; hanem tehetséged és értelmed ßerént, mennel jobban

ban lehet; örömeſt, miveld a' mi tőlled lehet: es ſivednek ſovanyſága és keſerűſége-miat, mellyet érzeſ, magadat tellyeſ ſéggel el ne had.

Sokan vannak, kik midőn kedvek ſerent nincs a' dolog, ottan tűrhetetlenek és tunyák léſnek. Nincs mindenkor emberek hatalmába az ő úttya, hanem Iſten adgya a' vigaſztaláſt, mikor akaria, menyire akaria, es kinek akaria adni: és csak úgy adgya a' mint néki tetczik, 's, nem külömben. Némely gondolatlanok az aitatoſſagot kereſvén, magokat el-veſztették; mert többet akartak cſelékedni tehetſégeknél; nem nézvén erejeknek mertekére inkab követték ſűvők idúlatit, hogy ſem az okoſſagot. Es mivel nagyobra vagyódtak, hogy ſem a' mit Iſten akart, ezokáert, az Iſten malaſztyát

Hier. 10

tyát hamar el-veſztették. Szeginyekké lettek, le-vettettek, a' kik Egben raktak-vala feſ-ket: hogy meg-alaztatván, es ſégyenedvén, meg-tanúlnak, hogy nem kel magok ſárnyán rőpűlni, hanem az én ſárnyam alat reménleni. A' kik újak, és tudatlanok az Iſteni ſolgalatnak úttyan, künnyen meg-csalatnak, es el-eſnek, ha okos emberek tanacſat nem kővetik.

Iſai. 14.

Ezek ha inkáb akariak a' magok tetczeſét követni, hogy ſem a' jóban meg rőgzőtteknek hinni, veſzedelmes végek léſen: de ugy azért, ha hátra nem akariak hadni a' magok eſzeskedéſit. A' kik magokat bőlcſeknek vélik, ritkan ſenvedik alazatoſon, hogy máſtúl vezetteſſenek. Iob a' cſekély tudomany alazatoſſággal, hogy ſem a' mély bőlcſeſégnek ſok kincſei, hiuſágos

dicsekedéssel. Iób hogy kevéssed légyen, hogy sem a' sok-ból el-kevéledgyél. Nem sinte okossan cselekesik, a' ki magát tellyességgel vigasságra adgya, el-feletkezvén elebbi segenységérűl, és az Istennek tiszta felelmérűl, mely mindenkor retteg, hogy az Istentűl nyuitot ajandékot el ne vesesse. A' sincs jo értelembe, a' ki a' haborusságnak, és akár mely nyavalyának idején, ketségesen viseli magát, és en felőlem kevesebb bizakodással gondolkodik, hogy sem illenék.

A' ki bekeséges űdőbe, igen bizakodó, gyakran igen meg-ijet és félelmes sokot lenni hadakozó űdőbe. Ha magadat tudnád mindenkor kisded és alázatos allapatba tartani, és a' te lelkedet jól rendelni, 's birni, nem oly hamar esnél vesedelemben és vétekben. Ió tanács az, hogy lelki buzgoságot érézvén, meg-gondollyad, mi lésen mikor a' lelki vilagosság el-távozik. Mikor pedig erre jutsz, esedben forogion, hogy ismét meg-adathatik az a' vilagosság, mellyet a' te oktatásodra, és az én dűcsősségemre, ideig megvontam.

Sokszor hasznosb efféle probálás, hogy sem ha mindenkor kedved szerént volna a' dolog. Mert nem abból kel az Isten előt-való erdemesseget itilni, hogy valakinek tőb tirkos látási, és vigasztalási vannak: vagy hogy a' sent Irast mélyebben érti, vagy hogy nagyob mestoságba vagyon: hanem abból, ha az igaz alazatosságba meggyőkerezet, és Isteni szeretettel meg-tellyesedet: ha mindenkor tiszta, és tellyesen az Isten tisz-

tesſégét kereſi: ha magát ſemminek tartya, és igazán utállya: és inkáb akaria hogy egyebektűl-is utáltaſſek és aláztaſſek, hogy ſem tiſztelteſſek.

IX. RESZ.

Mint kellyen Iſten ſzeme előt embernek magát ſemminek itélni.

Á ſzolgaſzol. SZóllok az en Vramnak, noha por, és hamu vagyok: Ha ennél nagyobbat tulaydonitok magamnak, te ellenszed, Vram: és bizonyſágok ellenem az én alnakſágim, kiknek ellene nem mondhatok. Ha pedig magamat alá-valónak itéſem, és ſemminek tartom, ha magamnak ſemmit nem tulaydonitok, és magamat pornak iſmérem, mint hogy az vagyok: kegyelmes leſſen hozzam a' te kegyeſſeged, meg-vilagoſittya ſűvemet a' te fenyeſſeged, és leg

kiſſeb magam bőcſűlleſe-is, az én ſemmiſégemnek melyſegébe el-merűl, és őrőkke el-véſs. Ot mutatod-meg nékem magamat, mi vagyok, mi vóltam, mire jutok: mert ſemmi vagyok, és eléb azt meg nem iſmértem. Ha magamra hagyatom, imé ſemmi vagyok, és eppen gyarloſág. Ha pedig te Vram hertelen reám forditod ſemeidet, mingyárt meg-vaſtagodom, es úi őrőmmel be-tőltetem. Nagy cſuda Vram, hogy engem ily hertelen fel-emelſs, és ily kegyelmeſen magadhoz kapcſolſs, a' ki magam terhével, mindenkor alávonatom.

Ezt Vram a' te ſzerelmed cſelekeſſi, mely ingyen megelőz engem: ſok ſűkſegimben ſegit engem: ſok veſzedelmektűl őriz engem: és igazá mondhatom, hogy ſzamlalhatatlan

gonoßtúl meg-ßabadít engem. Mert en, magamat gonoßul ßeretvén, el-veßtém: de tégedet egyedúl kereſvén, és tißtán ßeretvén, magamat és velem egyßût tégedet meg-találúan, te hozzad-valo ßerelmembôl, mélyebben ſemminek alitom magamat. Mert te, Oh édes Vram, minden érdemem felet cſeleke-ßel velem, és meg-elôzôd a' mit remenleni, vagy kérni mernék.

Aldot légy én Iſtenem: mert noha én minden jóra mel-tatlan vagyok, még-is a' te nemes, és véghetetlen jó-vóltod, ſoha meg nem ßûnik jot cſele-kedni, még a' haladatlan, és tôl-led el-idegenûlt emberekkel-is. Terics magadhoz minket, hogy hála-adok, alazatoſok légyûnk; mert te vagy a' mi ûdvôſſe-gûnk, értékûnk, érôſ-ſegûnk.

X. RESZ.

X. RESZ.

Hogy mindeneket Iſtenért kel cſele-kedni, mint utólsó végért.

FIam, engem kel fôb és utól-ſo vegednek tartanod, ha igazan boldog akarß lenni. Erre igyeneſen nézvén, meg-tißtúl a' te kivanſágod, mely ſokßor magára, es egyéb te-remptet állatra horgad. Mert ha valamibe magadat kereſed, mingyart el fogyß, és el-ſová-nyodol magadba. Azert min-deneket én érettem cſeleked-gyel fô-képpen, mert én vagyok a' ki mindeneket adtam. Min-deneket úgy ßemlély, mint en tôllem, minden jónak kutfeié-bôl ßármazot folyamokat: Ez-okaért, mindeneket én reám mint azoknak eredetire kel te-riteni. *Az Vr ſzól.*

A' nagy es kisded, a' ßegé-ny és gazdag, én belôllem mint *Ioan. 4.*

eleven kút-fôbôl, életnek vizét meriti: és a' kik nékem szabad jo akarattyokból szolgálnak, jó kedvékért, jó kedvet nyernek. A' kik pedig én kivülem akarnak dicsekedni, vagy valami tulaydon jávokban győnyörkôdni, az igaz örömben meg nem gyôkereznek, sem bûvôkben ki nem teriednek, hanem sok akadekok és galybaiok lesznek. Semmit azert a' jóbul magadnak ne tulaydonics: senkirûl azt ne itillyed hogy a' jó erkôlcse magától vagyon: hanem eppen Istennek tulaydonicsad, ki nélkûl, nincs semmi jó
1. Cor. 4 emberbe. A' jót éppen én adom; azt akarom hogy éppen enyim légyen: és ezekert a' hala adást keményen meg-kivánom.

Ez az igazság, mellyel elkergettetik a' hiuságos dûcsôsség. Ha Isten malasztya, és igaz

szeretet vagyon benned, nem lészen helye az irígységnek, vagy kivel komorodásnak: sem a' magad szereteti, el nem foglal téged. Mert meg-győz mindeneket az Isteni szeretet, és lelkednek minden ereiét meg nagyobbittya. Ha igaz okossággal birsz, csak egyedûl én bennem örvendesz, egyedûl én bennem reménlesz, mert nincs senki Io, *Mat. 19.* hanem csak egyedûl az Isten, kit mindenek felet dicsirni, és mindenekben kel áldani.

XI. RESZ.

Hogy e' világot meg-utálván, győnyörûséges az Istennek szolgálni.

MOst ismét szóllok Vram, és nem halgatok. Igy szólok az én Istenének, az én Vramnak, az én mennyei Királyomnak fûlében. Oh mely *A' szolga szól. Psal. 30.*

nagy a' te édesſégednek ſokaſága Vram, mellyet el-reitettél a' téged felőknek? Hat mi vagy azoknak a' kik ſeretnek téged? mi vagy azoknak kik tellyes ſűből ſolgalnak? Bizony Vram ki-mődhatatlan a' te rollad-valo elmelkedéſnek edeſſége, mellyet közleſ a' téged ſeretőkkel. Ebben mutattad nékem fő-képpen a' te ſerelmednek edeſſégét, hogy midőn nem vólnek, teremptettél éngem: midőn te tőlled távuly bolyonganék, viſſa hoztál engem, hogy ſolgálnék néked: és azt paranſcoltad nékem, hogy ſereſſelek téged.

Oh őrők ſerelemnek kútfeje, mit mondgyak te róllad? Mint felétkezheſſem-el róllad, ki meltoztattál én felőllem emlekezni, még minek utanna meg-ſenyvedtem és el-veſztem vólna-is? Minden reménſég felet

let irgalmaſſan cſelekedtél a' te ſolgáddal: és minden érdem felet, kegyelmedet es ſerelmedet nyuitottad. Mit adgyak néked ezért a' kegyelmeſſégért? Mert nem adatot mindeneknek, hogy mindent meg-vetvén, e' vilagnak ellene mondanának, és ſzerzetes életre valaſztatnának. Vallyon 's nagy dologé hogy én néked ſolgálok, kinek ſolgalatyara köteles minden állat? Ném méltó, hogy en nagyra bőcſűllyem azt hogy néked ſolgálok: de azt itilem nagy es cſudalatos dolognak, hogy illyen ſeginy méltatlant, meltóztatol ſolgalatodra fogadni, és ſerelmes ſolgaid közzé ſamlálni.

Ime Vram, mind tiéd valami en bennem vagyon, a' miből néked ſolgálok. Mind azaltal, te ſolgálſ inkáb nékem, hogy ſem én tenéked. Ihon az

Eg és fôld, mellyeket az emberi
fôlgalatra teremptettél, kéſen
vannak, és naponként abba el-
járnak a' mit parancſoltál. E'
Zeb. 1. kevés; hanem az Angyalokat-
is emberek fôlgalattyára ren-
delted. De mindezeket meg-
haladgya, hogy te magad mel-
toztatrál fôlgálni az embernek,
és magadat igerted jutalomúl
néki.

Mit adgyak Vram néked,
ennyi ezer ſok javaidért? Oh
bar életemnek minden napiain
fôlgalhatnek néked! Oh vól-
nék elegſegés arra, hogy bar
csák egy nap fôlgalhatnék úgy
néked a' mint illenék! Bizony
Vram igen mélto vagy te min-
den fôlgalatra, minden tiſte-
letre. Bizony te vagy az en
Vram, es én, ſeginy nyomo-
rult fôlgád vagyok: ki azzal
tartozom, hogy minden tehet
ſegem-

ſegemmel fôlgállyak néked, és
ſoha a' te diciſiretedet el ne ún-
nyam. Ezt kivánom, ezt ohay-
tom én Iſtenem: és a' miben
meg-fogyatkozom, kérlek, te
hozd helyére.

Néked fôlgalni, és te ereted
mindeneket meg-utálni, igen tiſteſſéges, és igen ducſôſ-
ſéges. Mert nagy Iſteni aldá-
ſokkal ekeſittetnek, valakik jó
kedvel magokat a' te ſzent fôl-
galatodra adgyák. A' ſent Lé-
leknek vigaſztaláſat találljyák,
valakik a' te ſeretetedért, min-
den teſti gyönyörûſégeket meg-
vetettek. Nagy lelki-ſzabadſá-
got nyernek, a' kik, a' te neve-
dért ſoros útra indúltak, es Mat. 7.
minden vilagi gondokat meg-
vetettek.

Oh kedves es ôrvendetes
fôlgálat, mely-áltat ember iga-
zan ſzabadda és ſenté léſen!

Oh

Oh áldot állapat a' ſzerzetes ſzolgálat, mely embert Angyalokhoz haſonlóva, Iſtennél kelemeteſſé, az Eordőgőknek rettenetteſſé, és minden hiveknél dicſiretteſſé téſi! Oh öleléſre, és minden kivanſagra mélto ſzolgalat, melyben ember őrökkevalo jokat érdemel, és vég nélkűl meg-marado őrőmet nyér.

XII. RESZ.

Hogy ſzűvünk kivanſagit meg kel viſgálni, és mertékelni.

FIam, ſokat kel tanúlnod, a' mit még nem tudſ. Mellyek ezek Vram? * Hogy a' te kivanſagodat tellyeſſéggel az én jó akaratomhoz ſzabiad: és ne légy magad keresŏ, hanem az-en akaratomnak buzgó kővetője; Gyakran fel-gerjednek kivanſagid, és felette izgatnak téged: de ezekbe aztgon-

*Az Vr ſzol.

gondold-meg, ha az en tiſteſſegemtűl-é, vagy magad haſznátul indittatol? Ha én érettem indúlſ, meg-elégſel azzal a' mit én rendelek: ha pedig magad kereſéſe reytezet ebben, ez a' mi téged tartoztat és terhel.

Meg-láſd azért hogy felette ne tamaſkodgyal az el-ſánt kivanságra, mig en velem nem tanácskozol, hogy az után meg ne bánnyad, és kedved ellen ne légyen, a' mit eléb kedvelletél, és mint ha jób let volna, ugy vagyódtal rea. Mert nem minden indulatot kel kővetni, mely jónak tetczik: nem-is kel minden ellenkező kivanſágot elſő tekintetből meg-vetni: Haſznos néha zabolan hordozni a' jó kivanſágokat, és tanuſágokat, hogy ſorgalmatoſſágod miat elmedben tétova ne ragadtaſſal: hogy kemény magad viſe-

viſeleſével és rendetlenſégedel maſoknak botrankozáſt ne ſzerez : vagy egyebek ellenzeſi miat, meg-ne haborodgyal és el ne eſſél.

Néha pedig ſzükſég erőſakkal élni, és kemény tuſakodáſſal ellenzeni az erzekenſegek vagyodáſat ; és arra nem figyelmezvén mit akar vagy nem akar a' teſt, azon ſorgalmatoſkodni, hogy kedve ellen-is a' lelek birtokaba maradgyon. Es addig kel ſanyargatni, és ſolgalatra kenſeriteni, hogy kéſ légyen mindenekre: kevéſſel megelegedgyek ; kőz dólgokban győnyőrkődgyek ; és ſemmi kedvetlen dolgokon ne zugolódgyek.

Rom. 8. 2. Cor. 4. 2 Cor. 10

XIII. RESZ.

A bekeſeges türeſnék, es teſti kivanſagunkál valo harczolaſnak, tanuſaga.

VRam Iſtenem, ugy véſzem ebemben, hogy a' bekeſeges türes nékem igen ſükſeges : mivel e' világi életben, ſok ellenkező dolgok történnek. Mert akár mint rendellyem bekeſégemet, de az en életem hadakozas, es faidalom nélkül nem lehet. * Vgy vagyon fiam. De azt akarom hogy ne keres oly bekeſéget, mely keſertetek nélkül légyen, és ellenkezéſt ne érezzen : hanem azt itellyed, hogy akkor-is bekeſeget találhacz, mikor kűlőmb kűlőmb nyomorgatáſokban gyakoroltatol, és ſok ellenkező dolgokban probáltatol. Ha azt mondod, hogy ſokat nem

A ſzol.

A VI ſzol.

Iac. 1.

nem tűrhecz: miképpen ſenveded a' Purgatorium tűzet? két gonoſ kőzzűl mindenkor a' kiſſebbet kel valaſtani: Hogy azert a' kővetkezendő őrők kinokat el-kerűlheſſed, a' jelenvalo alkalmatlanſágokat, Iſtenért cſendeſ elmevel ſenvedgyed. Azt hiſedé hogy a' világ fiai ſemmit, vagy keveſet tűrnek? Ezt ſohult fel nem találod, bár az igen kedvetőlt kinnyeſékbe kereſſed-is. Talám azt mondod, hogy ezeknek ſok győnyőrűſegek-is vagyon, és magok akarattyan járvan, nem igen ſulloſon viſelik a' haboruſagokat? Bár ugy légyen, hogy mindenek kedvek ſzerent follyanák, de vallyon, menyi ideig alitod hogy e' tart? Ime mint à
Pſal. 67. fűſt ugy el-fogynak è világi gazdagok, és emlekezete ſem marad el-mult őrőmőknek. De

még mikor élnek ſem nyugoſnak javokban, keſerűſeg, vnakodaz, és félelem-nelkűl. Mert azon dolgokban mellyekből győnyőrűſeget véſnek, gyakran a' faidalomnak bűnteteſet-is erzik. Igazan bánik Iſten véllek: hogy mivel rendetlenűl kereſik és kővetik a' győnyőrűſégeket, éſveſés és keſerűſég nélkűl meg ne eméſek.

Oh mely rővidek, mely cſalárdok, mely rendetlenek és rútak e' világ győnyőrűſegi! Mind azáltal, ezt az emberek reſzegſége és vakſaga nem érzi; ſőt mint a' barmok e' romlandó életnek egykis győnyorűſegéért lélek karhozatban eſnek. Te azert fiam, kivanſágid után Eccl. 18.
ne járyi, és a' magad akarattyá- Pſal. 36.
rúl el téry. Győnyőrkődgyél az Vrban, és a' te ſzűved kivanſagit ő be-tellyeſiti.

Ha igazán akarß győnyőrkődni, és én tőllem bőségesben vigaßtaltatni: ime, a' világi dolgok meg-vetesében, és é földi győnyőrűsegek tavoztatasában léßen a' te áldasod, és bőséges vigaßtalásod. Es mennel inkab meg vonßod magad, a' terẽptet állatok vigaßtalasátúl, annál édesdeb és hathatosb őrőmet találß én bennem. De elsőben erre nem juthatß szomorúság, es munkás harcz nélkűl. Ellent vét-é a' meg-rőgzőt ßokás? ßeget, ßeggel, ió ßokassal kel a' gonóß ßokást ki-verni. Zugolodiké a' test? Lelki buzgosaggal meg-zaboláztatik. Ingerel és keserget-é a' régi kigyo? imadkozással el-kergettetik: e' felet, haßnos foglalatossággal hozzad jarulasának úttya bé-gatoltátik.

XIV.

XIV. RESZ.

Az alazatos embernek Engedelmessegérűl, a' Christus Iesus peldáiából.

Az Vi szol.

Fiam, a' ki magat az Engedelmesség-alól ki akaria vonni, Isten kegyelmeből ki-vonnya magát. Es a' ki tulaydónt keres, el-veszti azt a' mi kőzőnséges. A' ki őrőmest és őn-kinnyen nem akar előtte valónak birtokába lenni, jele, hogy az ő teste nem enged tekelletesen néki, hanem gyakorta visza rúg, es zugolodik. Hamar meg-tanúld azert az előtted jarokhozvalo engedelmességet, ha a' magad testét igad alá akarod vetni. mert hamaréb, meg-győzetik a' kűlső ellenség, ha a' belső ember joszágos erkőlcsőkkel űressen nem találtatik. Nincs bajosb és artalmasb ellensége a' lélek-

léleknek, mint magad, ha jol nem eggyeſ a' lelekkel. Tellyeſſéggel ſzükſég, hogy igazán meg-utáld magadat, ha győzedelmes akarſz lenni a' teſt és vér ellen.

Mivel magadat igen rendetlenűl ſzereted, innen vágyo, hogy rettegve hágyod egyebek akarattyára magadat. De, mi nagy dolog, ha te, a' ki por vagy, és semmi, Iſtenert magadat emberek birtoka-alá adod; holot én, mindenhato és felſéges Iſten ki ſemmiből teremptettem mindeneket, te éretted, émberek hatalma alá adtam alazatoſſon magamat? Mindeneknél a-
Luc. 2. lazatosb es kiſſeb lettem, hogy alazatoſſágommal a' te kevelyſegedet meg-győznéd. Tanúly engedni por. Tanúly alazatoſſágot, és mindenek labaival ta-

podtatni, föld és agiag. Tanuld a' tennen ſ akaratodat meg-ſegni, es mindeneknél alacſomb rendben állani.

Geriegy-fel magad ellen, es ne ſzenved, hogy fel-fuvalkodas találtaſſék benned: hanem oly le-nyomva és alacſonon tarcſad magadat, hogy minnyájan raytad járhaſſanak, és mint az úczan lévő ſáárt meg-tapodhaſſanak. Mirűl panaſzolkodhatol hiuſágos ember? Ocſmány bűnős ember, mit mondhacz ellene ragalmazóidnak, holot Iſtent énnyiſer megbantottad, és poklot fokſor érdemletted? De meg-engedtem néked, mert drága volt a' te lelked az én ſinem előt: hogy megiſmérnéd ſeretetemet, haládo lennél jó-teteménymért; hogy igaz engedelmeſſégbe és alazatoſſágba foglalhad ſzüntelen maga-

magadat, és bekeſeggel tűrned midőn meg-utáltatol.

XV. RESZ.

Az Iſten titkos iteletinek ſzemleleſerűl, hogy a' jóban fel ne fuvalkodgyunk.

A ſzolga ſzol. VRam, a' te iteletidnek feljem felet meny-dörgeſe, félelemmel es rettegéſſel meg-rázza minden cſontomat: es igen meg-félemlet az en lelkem. Reßketvé állok, es meggondolom, hogy az Égek nem

Iob. 15. tißták te előtted. Ha az Angyalokba vétket találtal, es meg

Iob 4. nem engedted, mint lészen az én dolgom? A' cſillagok le eſtek az

Apoc. 8. égből, és én por lévén mit tulaydonithatok magamnak? A' kiknek cſelekedetek dicſiretes ſeknek latczották, alá-eſtek: és a'

Pſal. 77 kik Angyali kenyérrel taplálatnák-vala, láttam hogy a' diſznok

nok kevertében gyönyörkődtek.

Semmi tehat Vram a' ßentſeg, ha te meg-vonßod kezedet. Semmi bőleſeſég nem haßnal, ha te nem vezérled. Semmi erőſſeg nem ſegit, ha te nem gyamolitod. Semmi tißtaſág nem batorſágos, ha te nem őrződ. Semmi magunk őrzeſe nem haßnos, ha jelen nincſen a' te ßent vigyazáſod. Mert ha elhagyatunk, el-merűlűnk és veßűnk: ha latogattatunk, fel-emeltetűnk és élűnk. Alhatatlanok vagyunk, de te tőlled erőſſittetűnk: meg-hűlűnk, de te általad fel-geriedűnk.

Oh mely alázatos és elvetet velekedesben. kel magam felől lennem! mely ſemmire kel bőcſűllenem, ha mi jó láttatik bennem lenni! Oh mély igen mélyen kel Vram a' te felſeges

iteletid-alat magamat le-nyomnom: holot magamban egyebet nem találok, hanem ſemmit, és csák ſemmit! Oh mérték- nelkûlvaló terh! Oh által úſhatatlan tenger, melyben egyebet találok magamban, hanem épen csák ſemmit! Hon lappáng tehát a' kérkedékenſég? Hon vagyon a' magam tekelleteſſegébe vetet bizodalom? A' te iteletidnek raytam-valo melyſegébe, el-merûlt Vram, minden hiuſagos dicſekedés.

Micſoda te elôtted mindenn teſt? Vallyon dicſekedhetiké a' ſaár, az ô alkotója ellen? *Iſa. 29.* *Eccl. 23.* Mint lehetſéges hogy hiuſágos dicſirettel, fel-fuvalkodhaſſek, a' kinek ſzûve igazan enged Iſtennek? E világ fel nem fuvalkodtathattya, a' kit az Igazſag maga engedelme-alá haytot: és ha mind é' vilag dicſiri, ſem indúl

dúl meg-rayta, a' ki minden remenſéget Iſtenben meg-erôſſítette. Mert azok-is a' kik fólnak, minnyájan ſemmik, el-fogynak favok zengéſével eggyût. Az Vrnak igazſága pedig *Pſa. 116* örökké meg-marad.

XV. RESZ.

Mint viſéllye magat, és mint ſzóllyon ember minden kedves dolgaiban.

FIam igy ſzóly minden dolgodban. Vram, ha te elôtted kellemetes, legyen igy ez. *Az Vr ſzól.* Vram, ha néked tiſteſſegédre vagyon, legyen ez a' te nevedbe. Vram ha látod nekem elômenetelemre, es haſznoſnak itéled, enged hogy ezt meg-nyeriem a' te tiſteſſegédre. De ha látod hogy nékem artalmas, es lelkem üdvôſſegére nem haſznos, ved-el tôllem ezt a' kiván-

ſágot. Mert nem minden kiványság Szent lelektűl vagyon, noha jónak és igaznak tetczik. Nehéz meg-itélni, ha ennek vagy amannak kivanſagára, jó lelek izgat-e, vagy gónoß, avagy magad lelkétűl indittatol. Sókan végre meg-cſalatnak, kik elejen, ugy tetczet, hogy jó lélektűl vezettettek.

Annak-okáért, mindenkor Iſteni felelemmel, és zűvnek alazatoſſágával kel kivanni es kérni, a' mi kivánatoſnak látczik. és magadat Iſtenre hagyúan, en réam bíz mindent, és igy ſzoly. Vram te tudod mint jób: ezt vagy amazt cſeleked, a' mint akarod. Ad azt a' mit akarß, a' menyit akarß, a' mikor akarod. Cſelekedgyél ugy velem à mint te tudod, es a' mint néked leg-inkáb tetczik, es néked nagyob tißteſſegedre eſik. Tégy

Tégy oda engem à hova akarod, és ßabadon mindent cſelekedgyél velem. Te kezedbe vagyok; forgas, és hány ves engem kereßtűlkoſúl. En te ßolgad vagyok, mindenre kéß vagyok. Mert nem akarok magamnak élni, hanem neked: Oh adgyad, hogy ezt illendő tekelleteſſéggel cſelekedgyem.

Az Iſten akarattyanak tellyeſiteſeert: Imadſag.

ENged nékem kegyelmes Ieſus, a' te malaßtodot, hogy velem légyen, velem munkalkodgyek, es, mind végig velem maradgyon. Adgyad hogy én mindenkor azt kivánnyam és akariam, a' mi néked leg-kedvesb kellemetesb: A' te akaratod, én akaratom légyen: és az én akarátom, mindenkor a' te akaratodat kővelle, es azzal *A ſzolga ſzól.*

eggyezzen. Eggyet akariak, és ne akariad te veled; sőt se akarhassak, se ne akarhassak egyebet, hanem csak a' mit te akarß, vagy nem akarß.

Adgyad Vram, hogy minden világi dólgokra holt légyek: es te kedvedért kivánnyam hogy meg-vetet, és ismeretlen légyek e' világō. Adgyad hogy mindenek-felet téged kivánnyalak, bennéd nyugodgyam, ßűvemet te benned megcsendeßícsem. Te vagy az en ßivemnek igaz bekesége: te vagy egyedűl nyugodalma. Te kivűlled, kemény terh, és nyughatatlansag vagyon mindenekben. Ebben a' bekeségben, ugyan ő magában, azaz te benned, egy es őrőkke-valo leg-főb jóban, alußóm es nyugßom.

Psal. 4

XVII.

XVI. RESZ.

Hogy igaz vigasztalást csak Istenben kel keresni.

VAlamit vigaßtalásomra kivanhatok, vagy gondolhatok, nem most várom, hanem jővendőbe. Ha a' világnak minden vigasága enyim volna, es minden győnyőrűsegivel egyedűl élhetnék-is, bizonyos hogy sokkáig nem tarthatna. Azert, oh én lelkem, tellyes vigaßtalásod, és tekelletes győnyőrűseged nem lehet egyébűt hanem Istenben, ki a' ßeginyeket vigaßtallya, es az álazatosokat magahoz fogadgya. Váry egy keveset, oh en lelkem. Várd az Istennek igeretit, és minden jóknak bősegében reßesűlß menyorßágban. Ha felettéb rendetlenűl kivánod a' jelen-valókat, el-veßted az őrőkke-való

A' szolga szol.

es mennyei jókat. A'világi dolgokkal naponkent ély, de kivanságod az örökke-valokra nézzen. Semminémű világi jóval meg nem elegedhetel, mert nem a'végre teremptettél, hogy ezekben gyönyörködgyel.

Ha minden teremptet jó, tiéd volna-is ezzel boldogga nem lehetnél: hanem a' minden jonak teremptő Istenében vagyon tekelletes boldogságod. Nem ollyan boldogság pedig minéműt a' világnak bolond feretői látnak és dicsirnek; hanem ollyan, a' mineműt várnak a'hiu keresztyenek, es neha megkóstolnak a' lelki es tiszta szivű emberek, kiknek nyajaskodása menyben vagyon. Hiuságos es rövid minden emberi vigasztalás. Boldog es igaz vigasztalás az, mellyet belől az igazságtúl vészünk. Az aitatos ember, mindenüt

Phil. 2.

denüt magával hórdozza az ő vigasztaló Iesusat, és igy szól néki. Legi velem Vram Iesus, minden helyen, es minden üdőben. Ez légyen az-en vigasztalásom, hogy te éretted, örömest el-légyek minden emberi vigasztalás-nélkül, es ha a' te vigasztalásodat-is meg-vonsod, a' te akaratod es igaz próbád, légyen nékem leg-nagyob vigasztalásom. Mert nem mind örökke haragsol, es nem mindenkor fenyegetődől.

XVII. RESZ.

Hogy minden szorgalmatosságot Istenne kel hadni.

Az Vr szól.

FIam, ne tarcs ellent, had cselekedgyem azt veled a' mit én akarok: én tudom mi hasznos néked. Te úgy gondolkodol mint ember: Te sok dolgokban azt iteled, a' mit az em-

Aszolga. beri indúlat javal * Vram igazat mondaß. Nagyob a' te reámvalo gondviseléſed, hogy ſem minden gondom mellyet magamra viſelhetek. Igen cſak ßerencſen ál, valaki te reád nem haggya minden ßorgalmatoſſágat. Vram cſak légyen az-en akaratom igaz es alhatatos te hozzad, cſeleked azt velem a' mi néked tetczik. Mert jónal egyeb nem lehet, valamit velem cſelekeßel.

Ha azt akarod, hogy ſetetſégbe légyek, aldot légy: ha azt akarod hogy meg-vilagoſittaſsam, azert-is légy áldot. Ha éngem meg-vigaßtálß, légy áldot; es ha azt akarod hogy haborgattaſſam, egyenlő-képpen légy mindenkor áldot.

Az Vr ſzol. * Fiam igy kel bezzeg magadat víſelned, ha velem akarß járni. Oly kéßen kel lenned a' ßen-

a' ßenvedéſre, mint az őrőmre: oly jó kedvel kel venned a' fogyatkozáſt és ßeginſégét, mint a' tellyes gazdagſágot.

Vram, jo kedvel ßenvedem éretted, valamit ream bocſátaß: valogatáſ-nelkűl akarom a' te kezedből venni, a' jót és gonoßt, az édeſt es keſerűt, a' víg es ßomorú állapatot: és minden tőrtenetekért néked halákat adok. Oltalmaz Vram engem mindē bűntűl, es nem félek ſem haláltúl, ſem őrdőgtűl. Cſak te őrőkké el ne ves engem, es az élet kőnyvéből le ne tőrőly, ſemmit nem árt, akár minemű haboruſágok érjenek. *Aſzolga ſzol.*

XVIII. RESZ.

Hogy a' Chriſtus peldajából, jó kedvel kel ſzenvedni e' világi nyomoruſágokat.

Fiam, en a' te űdvőſſegedert menyből alá-ßállottam: a' te *Az Vr ſzol.*

te nyomorusságidat fel-vettem: nem ketelensségből, hanem szeretetből: hogy a' bekeséges türést meg-tanúlnád, es a' világi insegeket bosonkodás-nélkül türnéd. Mert születésem orajátúl-fogva, a' keresztfán ki-mulásomig, meg nem szünt bennem a' fáidalmok szenvedése. Minden napi szükségimben sok fogyatkozasim voltak: gyakran sok panaszolkodást hallottam ellenem; pirúlást és gyalázatot kegyesen türtem. jó teteményimért haladatlanságot, csuda-tételimert karomlásokat, tanításomert dorgalásokat, szenvedtem.

A szolgalszol. Vram, mivel te nagy türhető voltal, és kivaltképpen ebben tellyesítetted Szent Atyád akarattyat, igen méltó, hogy én nyomorúlt bűnös, a' te akaratod szerent, bekességessen szenvedgyek mindent, valamíg te akarod, hogy üdvösségemért, a' rothadando testnek terhet viselyem. Mert noha fullyosnak látczik ez a' mostani elet, mind az által, a' te malasztoddal igen érdemes; a' te peldáddal, es szenteid nyomdokival, a' gyarloknak türhetőb, es fényesb. Sőt sokkal vígasságosb most, hogy sem az Oo Törvényben, mikor a' menyorszag kapuja bézárva volt. homalyosbnak-is tetczet a' menyorszag úttya, mikor ily keveſen igyekeztek a' menyország kereſeſére. De még a' kik igazak és üdvösségre menendők voltak-is, a' te szenvedéſed, és szent halálod-elől menyországban nem juthattak.

Oh mely nagy haládással tartozom Vram, hogy igaz és jó útat mutattal nékem, és minden hiveidnek, a' te örökké-való

ló orßágodban! Mert a' te életed, mi útunk: es a' bekeſégestűres által jarúlunk te hozzad, ki nekűnk Coronank vagy. Ha te előttűnk nem jártál, és tanitottál-vólna, ki igyekeznék tenged kővetni? Iay menyin meßehátra maradnának, ha a' te jeles peldaidra nem neznének? Ihon, még igy-is, lágy-melegek vagyunk, noha enni csudáidat és tanitáſidat hallotuk: Mi lenne ha ily nagy vilagoſſagunk nem volna a' te kővetéſedre?

XIX. RESZ.

A' boſzuſágok ſzenvedeſérűl: és ki légyen az igazán bekeſegestűrő?

Az Vr ſzól: MIt' mondaß fiam? Szűnnyel-meg a'zugolodáſtúl; gondold-meg az-én ßenvedéſemet, és a' ßentekét. Még véred hullaſáig nem harczoltál.

Heb. 12.

Keves a' mit te ßenvedß, azokhoz képeſt a'kik anny ſokat tűrtek, oly nagy keſértetekben voltak, oly nehezen haborgattatak, oly ſok-képpen probaltatak. Szűkség azért, hogy egyebeknek nehezeb ßenvedéſi eßedben juſſanak, hogy a' te kevés terhedet kűnnyebben viſellyed. Ha a' te ßenvedeſidet kicſinyeknek nem alitod, meg-laſd, hogy ez, a' te tűrhetetlen-vóltodbol ne ßármazzék. De akar kicſin, akár nagy légyen, azon igyekezzél, hogy mindent bekével ßenvegy.

Heb. 15.

Mennél jóbban kéßűlß a' ßenvedéshez, annál okosban cſelekeßel, és annál inkáb előmégy: kűnnyebben-is tűrőd, ha el-tekéllet ßandékkal, és jó ßokáſſal, ezekhez ſerényen kéßűlß. Ne mond azt, hogy ettűl az embertűl ezt fel nem vehetem:

nem

nem méltó hogy ezeket el-tűriem: nagy kárt tét: ollyal gyaláz kit ſoha ſem gondoltam: Azért, máltúl örömeſt ſenvedem a' mit ſenvedhetőnek látok. Bolond gondolat efféle, mely a' bekeléges türeſnek jofagos-volrat nem tekinti, ſem azt nem gondollya, kitúl vária ennek coronáját, hanem ſemelyre, es maga bantaſára néz.

Nem igaz türő, valaki ſenvedni nem akar egyebet hanem csak a'mi néki tetczik, és a' kitúlő akaria. De az igaz türő, nem nézi kitúl ſenved, magánál nagyobtul-é, vagy egyenlőtúl, vagy aláb-való-túl: jambor es ſent embertúl-é, vagy gonoſz és méltatlan ſemelytúl? Hanem valogatáſ-nélkúl mindenektúl, valameni, és valahányſor történnek ellékezéſi, azokat mind Iſtenkezéből halaládſſal véſi, és nagy

nagy nyereſegnek tartya. Mert Iſten előt, akar mely kicſin dolog-is, mellyet Iſtenért ſenvedünk, jutalom-nelkúl nem marad.

Kéſen légy-tehat a' harczhoz, ha győzédelmes akarſz lenni. Viadal-nelkúl nem juthacz a' ſenvedeſnek Coronajához. Ha 2. Tim. 2.
türni nem akarſz, nem akarſz Coronaztatni. Ha pedig a' Coronat kivanod, emberúl viaſkodgyal, békével türy. Munkanélkúl nem mehetſz a'nyugódalomra, harcz nélkúl nem juthatſz a' győzedelemre.

* Vram, adgyad hogy a' * A' ſzól
te ſent malaſztoddal viheſſem ga ſzól.
véghez, a' mi lehetetlennek látczik a' terméſetnek. Te látod hogy keveſet ſenvedhetek, és hogy hamar le nyomatom akár mi kicſin ellenkézeſektúl. Válly-ék ſerelmeſſé és kedveſſé a' te

neve-

nevedért minden haboruſágok ſenvedéſe, mert igen-üdvöſſéges az én lelkemnek, hogy te eretted ſenvedgyen, es bantogattaſſék.

XX. RESZ.

Magunk gyarloſagának meg-vallá-ſa: és e' világi nyomoruſágokrul.

A ſzolga ſzol. Pſal. 31.

MEg-vallom magam-ellen hamiſſagomat: Meg-vallom Vram te elötted gyarloſágomat: Gyakorta igen kicſin dolog a' mely engem le-vet es meg-ſomorit. El-rendelem hogy vaſtagon tartom magamat, de mihent egy kiſded kéſertet ér, nagy gyötrödésben eſem. Néha igen ſemmire kellö dolog, a' honnan nagy kéſértet támad. Es midön keſertetet nem érezvén, magamat mentnek alitom, csak nem gyözötnek

nek talalom magamat egy kis fuvalláſtúl.

Láſſad azért Vram azén kicſin-voltomat, és erötlen gyarloſagomat, mellyet tellyeſſegeſen által-érteb. Könyörüly es vony-ki engem a' ſaarból, hogy el ne ſillyedgyek, és tellyeſſéggel meg ne gyözeſſem. Ez Vram a' mi engemet te elötted gyakorta hatra vér, es meg-ſégyenit, hogy ily eſedékeny vagyok, és ily erötlen á gonoſs indúlatok zabolazáſiban. Noha nem engedek ſinten nékik, mind az által, únalmas és nehéz azoknak oſtromlása, és el-únom igy élni a' minden napi veſekedesben. Abbol iſmérem erötlenſégemet, mert az utálatos gondolkodáſok, ſokkal könnyebben eſnek bűvemben, hogy ſem el-távoznak.

Pſal. 24. Pſal. 68.

Oh Iſraelnek hatalmas Iſtene,

Istene, hiu lelkeknek buzgó szeretője, tekíncs a' te szolgad faratságira, es faydalmira, és legy mellette minden uttyáiban. Vastágícs-engem mennyei erősséggél, hogy a' régi ember, a' fegény testi, mely a' leleknek nem szinte engedelmes, hatalmat es birodalmat ne végyen: mely ellen mind addig kel harczolni, míg utolsó pihentésünk lészen ebben a' nyomorult életben. Iai micsoda élet ez, melyben bűnetlenek a' haboruságok és nyomoruságok, es mindenek rakuak meg-hányot törrel es ellenséggel? Mert mihent éggyk haborúság, vagy kefertet-el-távozik ottan más következik; sőt még az első útközet fen vagyó, és veletlenül sok több harcz érkezik.

Vallyon mint szerethettyük ezt az életet, mely ennyi keserű-

serűség, inség, nyomorúság-ala vettetet? Miert nevezhetni ezt életnek, mely enny halált es dögöt nemz? Mind az-altal, sokan szeretik ezt, és gyönyörűséget kerefnék benne. Gyakran ragalmaztatik a' világ, hogy csalárd es hiuságos: mind az-altal, nehez meg valni tőlle, mert a' testi kivanságok igen uralkodnak. De külömb okok vonsnak a' világ szerelmére, és külömbek megveteſére. A' világ szerelmére vonson a' testnek kivansága, a' szemnek vagyodása, az életnek kevelyſége: de a' minemű bűntetések és nyomoruságok ezeket követik, a' világ gyülölſeget és meg-unáſát nemzik. 1. Io. 2.

De Iai, meg-győzi a' gonosz gyönyörűség, a' világhoz ragaszkodot lelket, mely az erzekenségekbe helyhezteti gyönyörűseget, mivel az Istennek Iob. 30.

edes-

edesſégét, és a' Iobágos erkölcſöknek belſö ſzepſéget, nẽ latta, ſem kóſtolta. A' kik e' világot tekelleteſen meg-vetik, és ſent fenyíték-alat igyekeznek ſolgalni Iſtennek, azok tudgyák mi légyen az Iſtennek edeſſége, mely igértetet a' világ meg-vetöknek: azt-is nylvan láttyák, mely igen teveleg e' világ, es ſok-képpen csalatik.

XXI. RESZ.

Hogy minden jok-felet, Iſtenben kel meg-nyugodni.

A' ſzolga ſzol. MIndenek felet, es mindenben, az Vrban nyugodgyal mindenkor, oh én lelkem: mert ö a' ſenteknek örök nyugodalma. Enged édes ſerelmes Ieſuſom, hogy minden teremptet állatok-felet, te benned nyugodgyam: minden egéſſég és ekeſſég, minden dücſöſſéges

es tiſteſſég, minden hatalom es méltóſag, minden tudomany es elméſſég, minden gazdagſág, es meſterſég, minden öröm es vigaſág, minden hír-neu és dicſiret, minden edeſſég es vigaſtalás, minden remenſég es igiret, minden érdem és kivanſág, minden adomány és ajandékfelet mellyet te adhacz és ſüvemben önthecz: minden vigaſág és örvendezés felet mellyet elmém meg-foghat és érezhet. Vegezetre az Angyalok, Archangyalok, es minden mennyei ſeregekfelet, minden látható és láthatatlan állatok felet: mindenek felet valami te nem vagy, én Iſtenem.

Mert te, én Vram Iſtenem, mindeneknél jób vagy: te vagy egyedül felſeges; egyedül hatalmas; egyedül tellyeſſéggel elégſéges; te vagy egyedül gyö-

nyö-

nyőrűseges vigaßtalas; te vagy egyedűl ßép, és ßerelmes; te vagy egyedűl gazdag és mindenekfelet dűcsőßégés, kiben minden jó, tekelletesen eggyűt vagyon, mindenkor eggyűt volt, és léßen: Azért mind kevés és elégtelen, valamit adß magad kivűl, vagy magad felől meg-jelenteß, vagy igérß, mikor teged nem látlak, és eppen nem birlak. Mert az én ßűvem igazan meg nem nyughatik, és tellyeßséggel meg nem elegedhetik, hanem-ha minden ajandekot es minden teremptet allatot fellyűl halladván, te benned nyugßik.

Oh én ßerelmes jegyesem, Christus Iesus, tißtaßágos ßeretőm, minden állatoknak Vra; kiadgya az igaz ßabadßágnak bárnyát nékem, hogy fel-repűllyek, es te benned nyugodgyál.

Pßal. 35.

Oh

Oh mikor léßen az, hogy egyéb dolgaimtul űreßedvén, tellyeßséggel csak néked ßolgállyak, és láßam mely édes vagy én Vram s' én Iſtenem? Mikor csatlom tellyeßséggel te hozzád magamat, hogy a' te ßeretetedért magamrál el-feletkezvén, minden mód és érzekenßég felet, csak téged érezzelek, oly móddal, mely nincs tudva mindeneknél? Moßt pedig, gyakran foházkodom, és az én boldogtalanßágimat faidalommal viselem. Mert ßok alkalmatlanßágim találkoznak ebben a' nyomorußágnak vőlygében, mellyek engem, gyakran haborgatnak, meg-ßomoritnak, es el-bodítanak: gyakran tartoztatnak és ßok-felé vonßnak, csalogatnak és megkőtőznek, hogy ßabad útam ne légyen hozzád, és a' te kedvés ßelgetéßidbe ne győnyőrködgyem,

gyem, ſined elől álvan ſűnetlen, a' mennyei ſentekkel. Indúly-meg Vram az én fohaſkodáſimon, és e' világi ſok nyomoruſágimon.

Oh Ieſus, örök dűcſőſſégnek fenyeſſége, ſarándok lelkemnek vigaſága: ſó-nelkűl-is te hozzád nyilik az én ſáiam: halgatáſom-is kiált te hozzád. Meddig kéſik és el nem jő az en Vram? Iőiőn hózzám ſeginy nyomorultyához, és vigaſztallyon engem. Nyiuycſá-ki kezet, és ragadgyon-ki engem nyomorúltat, minden inſegemből. Iői-el, Iőy-el, Vram: mert nállad-nelkűl, vig napom, és órám nem léſſen; mert te vagy az én örömem, és te nállad-nélkűl, üreſ az én aſztalom: Nyomorúlt vagyok, mint tőmlőczben vettetet, és vasban veretet, valamig a' te jelen-létednek világoſſagoſſagával nem táplálſz, ſabadſágra nem hoſz, és kegyes orczádat meg nem mutatod.

Kereſſenek egyebek te helyetted maſt, a' mit akarnak: nékem egyeb ſem moſt nem tetczik, ſem ez után nem fog tetczeni, hanem cſak te én Iſtenem, én remenſégem, és örök üdvőſſégem. Nem halgatok, könyörgeſtűl meg nem ſűnőm, valamig a' te malaſztodat viſza nem adod, és én bennem igy nem ſőllaſz. †Ihon, jelen vagyok. †Az Vr ſzól. Ihon hozzád jőttem, mert ſegitſégűl hittál engem: a' te ſiralmid és lelki kívanſagid, a' te alazatoſſágod es tőredelmes ſűved, meg-haitottak engem, és te hozzád hozták. *En-is akkor, igy ſolok néked: Vram, hittalak téged, kivántalak tégedet, kéſz voltam mindent meg-vetni te éretted, mivel, elſőben te in- *Aſzólga.

ditottal-fel engem hogy követnélek téged. Áldot légy azért Vram, ki ezt a' jot cselekedted a' te ſolgaddal, a' te irgalmaſſagodnak ſokaſága ſerént.

Mit mondhat egyebet a' te ſólgád, te elötted, hanem hogy magát igen meg-alázza ſined elöt, meg-emlekezvén mindenkor a' maga álnakſágirül és roſſvoltárúl? Nincs Vram ſemmi te hozzad haſonló, az Egi és földi cſudak közöt. A' te alkotmányid igen jók, Iteletid igazak, és gondviſeléſeddel vezereltetnek mindenek. Dicſéret azert, és dücſöſſég néked, Oh Atya Iſtennek bölcſeſége. Teged dicſirien és álgyon az én ſám, az én lelkem, és velem éggyüt minden teremptet állatok.

✣✣✣

✣

XXIII.

XXII. RESZ.

Az Iſteni ſok jo tétemények emlekezetirül.

NYisd-meg Vram az én ſüvemet, a' te törvényedben, és tanics engem, a' te parancſolatid ſerént-való járáſra. Adgyad hogy ércſem a' te akaratodat, és nagy böcsüllettel, és ſorgalmatos figielmezéſſel emlekezzem, mind a' közönſéges, mind a' kivalt-képpen-való ajandékidrül, hogy ezekért néked méltó haládáſt adhaſſak. De tudom, és megvallom, hogy ezeknek leg-kiſſeb czikkelyéért, méltó haládáſnak dicſiretit nem adhatom. Erdemem felet van Vram, valami jot velem cſelekedtel: és midön a' te felſégedet ſemlélem, ennek nagy-vóltán el-ajúl az én lelkem.

A ſzolga ſzol.

Valami vagyon lelkünk-
ben és testünkben, valamit kivül
vagy belől, természet folyasából
vagy természet-felet birunk,
mind te ajandekid; és tégedet
kegyesnek, jó-tevőnek dicsír-
nek, kitűl minden jót vettünk.
Noha egy többet vet, más ke-
vesbet, de azert, ugyan mind te
ajandekod, és nállad-nélkűl leg-
kisseb jóban sem lehetűnk rész-
sek. Amaz a' ki többet vet, nem
kerkedhetik érdemével; sem
egyebek felibe magát nem hely-
heztetheti, sem az alacsomba
nem csufolhattya: mert Isten
előt nagyob, és jób, a' ki ma-
ganak keveset tulaidonit, és a
haladásban alazatosb és aita-
tosb; Es a' ki magát mindenek-
nél aláb-valónak véli, és mel-
tatlamb-nak iteli, alkalmatosb
nagyob ajandékok vételére.

A' ki keveſebbet vett, ne

fomorkodgyék, ne neheztellye,
és ne irigykedgyek arra a' ki
bővesseb: hanem te réad fordi-
csa, en Istenem, elmédét, és a' te
jo-voltodat dicsírie, hogy ily
bősegesen, ily kegyesen és jo-
kedvel, semmeli valogatas-nélkűl
osztogatod ajándékidat. Minde-
nek te tőlled vannak Vram. Az-
ert mélto, hogy mindenekben
dicsirtessél. Te tudod kinek
minémű ajandék hasznos. mi le-
gyen oka hogy ennek keveseb,
amannak több adatot, nem mi-
énk a' vizgaláſa, hanem tied, ki-
nél mindeneknek érdeme, tud-
va vagyon.

Azért Vram Istenem, nagy
jo-teteménynek tartom azt-is,
hogy nem sok afféle ajandekom
vagyon, mely az emberek előt
dicsíretesnek és dűcsősségesnek
látczik. Igy azért, beginségét
és alacson allapattyat ember

meg-gondolván, nem csak nehezteléſt, ſomoruſágot, és magának el-hagyáſat nem kel ebből venni, de ſőt, vigaſagot és nagy vidamúláſt: mert te Vr
1.Cor.1. Iſten, ſeginyeket, alazatoſokat, vilagtúl meg-utáltakat valaſtottál tárſúl, és házi cſelédűl. Bizonyſágink erre a' te Apoſtolid, kiket az egéſz főldőn feiedelmekké tettél. mind az-által, meg-fedhetetlenűl éltek e' főldőn, oly alazatoſok, egyűgyűk, gonoſſag és cſalárdſag-nelkűl vólták, hogy őrőmmel ſenved-
Act. 5. nék te éretted a' gyalazatokat: és a' mitűl e' világ idegen, azt ők nagy kedvel fogadtak.

Azert a' téged ſeretőt és jó-tetemenyid iſmérőt, ſemmi ugy nem vigaſtallya, mint a' te jo akaratod, és őrők vegezéſed. Ezzel ugy meg-elégſik, és vigaſtaltatik, hogy ſinte oly őrőmmel vefi az alacſon állapatot, mint más kivánná az felſőbſéget: es oly bekeſégeſen megelegſik az utolſo hellyel, mint más az elſővel: oly jo kedvel marad hir-neu nelkűl meg-utálva, és el-vettetve, mint egyebek a' vilagi leg-nagyob tiſteſſegékben. Mert Vram a'te akaratod, és a'te tiſteſſegednek ſerelme, mélto hogy mindeneket megelőzzőn, és inkab teſſék, 's kedvesb vigaſtaláſt ſerezzen, hogy ſem minden ajandekok, mellyek néki adatták, vagy adathatnak.

XXIII. RESZ.

Négy dolog ſzerez nagy bekeſéget.

FIam, ezennel meg-tanitlak *Az Vr.*
téged a' bekeſegnek és igaz ſabadſágnak uttyára. * Vrā * *Aſz ol*
cſeleked-meg a' mit mondaſ, *ga.*
mert én azt kedvefen hallom.
†Fiam, azon igyekezzél hogy† *Az Vr*

inkáb más akarattyán járj, hogy sem magadén. Mindenkor kevesebbet válaß inkáb, hogy sem
Mat. 26 sokat. Vtólsó helyt keres mindenkor, és hogy mindeneknél aláb légy. Kivánd és kéried mindenkor hogy te benned az
Luc. 14. Isten akarattya bé-tellyesedgyek. A' mely emberben ezek találtatnak, bé-ment az, a' békeségnek es nyugodalomnak határában.

Aszolga. Vram, ez a' te rövid mondasod, nagy tekelletességet foglal magában: kevés bó, de tellyes értelemmel, és bőséges gyümölcsel. Mert ha ezeket hiven meg-tartanám, nem kellene ily künnyen meg-haborodnom, mivel valamikor magamat nyughatatlannak, és megterheltnek érzem, azt találom, hogy ettúl a' tanitástúl el-távoztam. De te, ki mindenható

tó vagy, és a' lelkek elő-mentét mindenkor kedvelled, neveld bennem a' te malaßtodat, hogy be-tellyesithessem a' te bódat, és véghez vihessem üdvősségemet.

Gonosz gondolatok ellen-való Imádság.

VRam Istenem, ne tavozzál el tőllem: En Istenem, figyelmez az en segitségemre: mert sok gondolatok, és lelkem győtrő nagy félelmek támadtak ellenem. Mint mehetek által ezeken szerelem-nélkül? mint baggathatom-meg ezeket? Te baváid Vram amazok. En előtted megyek, és e'
Esai. 45. földnek dűcsősségesit meg-alázom: meg-nyitom a' tőmlőcz aitaját, és a' titkoknak reitekit meg-jelentem. Ezt miveld Vram, a' mit mondaß, és fussanak el bemed elől minden hamis

Psal. 70

gon-

gondolatok. Ez az én remenségém és eggyetlen egy vigaßtaláſom, hogy minden haboruſágimban te hozzad folyamom, te benned bizom, téged ßűből ſegitſégűl hilak, és bekeſſéggel várom a' te vigaßtaláſodat.

Szűvünk világoſitaſáért. Imádſág.

VIlagoſics-meg engem Oh áldot Ieſus, belſő fényeſſégnek világoſſágával: és végy-ki az en ßűvem hayleká-ból minden ſetetſéget. Zabolazd-meg ſok tetovázo gondolatimat, és roncsd-meg az én el-lenem tuſakodó keſerteteket. Harczoly keményen erettem, és győzd-meg a' fene oktalan allatokat, az az, edeſgető és hitegető vagyodáſimat: hogy a' te hatalmas erőd-által légyen bekeſség, és a' te dicſiretednek bőſége hangoskodgyek a' te ſent

ſent udvarodba; az az, a' tiſta lelki iſméretbe. Parancſoly a' ſeleknek, és a' tenger habiainak: mond azt a' tengernek, cſendeſedgyel: és az Eßáki ßélnek, ne fúi; és mingyart nagy cſendeſség lészen. Mat. 18.

Boeſásd-ki a' te vilagoſſágodat, és igazſágodat, hogy fenyeskedgyenek a' földön: mert én, űres és puſta föld vagyok, valamig engem nem vilagoſitaſ. Eoncs-ki magaſſágbol kegyelmeſſégedet: öntőzd az én ßűvemet mennyei harmattal: ágy aitatoſſágnak vizet e' földnek nedveſiteſére, hogy jó és haßnos gyűmölcſőt terempthesſen. Emeld-fel bűnnel megterheltlelkemet, és minden kivanſágimat mennyei dolgokhoz kapcſollyad, hogy meg-kóſtolván a' mennyei boldogſágnak edeſſégét, reſtellyem a' föl-

di

di dolgokrul-való gondolkodáſt.

Ragagy-el engem, és ſabadics-ki minden teremptet állatoknak mulando gyönyörű ſegétűl: mert ſemmi teremptet állat, tellyeſen meg nem nyugóthattya, meg-ſem vigaſztalhattya az én kivanſágomat. Foglaly magadhoz engem ſerelmednek el-válhatatlan kötelével: mert te egyedűl elég vagy ſeretődnek: és te nállad nelkűl mindenek csak hiuſágok.

XXIV. RESZ.

Hogy el-kell távoztatnunk a' más ember életének viſgaláſat.

Az Vr ſzól. FIam, ne légy viſgálo, és haſontalã ſorgalmatoſſagokban ne foglald magadat. Mi közöd néked ehez vagy amahoz? Köves te éngemet. Mi közöd néked ha ez illyen vagy amollyan? ávagy ha ez, igy vagy amúgy cſelekeſik, vagy ſol? Te nem tartozol máſért felelni, hanem, magadért adſ ſámot. Miért ártod tehát abba magadat? Im-hol én mindeneket iſmérek: és mindeneket látok valamik Eg alat vannak: és tudom, ki-ki mint vagyon, mit gondol, mit akar, és mi végre néz igyekezeti: Azért ream kel mindeneket hadni: te pedig tarcs jó bekeſégbe magadat. A' ki forgódik, hagy békét neki, forgódgyek a' mint akaria Fejére ſál, valamit cſelekeſik és mond, mert engem meg nem cſalhat.

Ne gondoly a' nagy néunek arnyekával, ſe ſokaknak tarſaſágokkal, ſe az emberek-nek kivaltképpen-való ſeretetivel. Mert ezek elme tetovázaſt, és ſűv homalyoſſágot nemzenek

nek. Eorőmeſt ſóllanek néked, és titkaimat meg-jelentenem, ha az en jővetelemet ſorgalmatoſon eſedbe venned, és ſűved aitajat meg-nyitnád nékem. Legy jó gondviſelő, és vígiáz az imadſágokban, és alázd-meg magadat mindenekben.

XXV. RESZ.

A' ſzűnek állandó bekeſége, és igaz elő-menetele miben állyon.

Az Vr Flam, én ſom amaz. Bekeſéget hagyok néktek az én bekeſégemet adom néktek: Ioan. 14 nem úgy adom én néktek mint e' világ adgya. A' bekeſéget minnyáian kivánnyak, de nem minnyáiã viſelnék azokra gondot, mellyek az igaz bekeſéget ſerzik. Az én bekeſégem az alazatoſokkal és ſelid ſűvűekkel vagyon. A' te bekeſéged, a' nagy bekeſéges tűresben léſen.

Ha

Ha én hozzam halgatſz, és ſómat fogadod, nagy bekeſegben élhetſz. * Meggyek tehát Vram! Aſzolga. † Minden dologban magadra vigyáz: meg-lásd mit mivelſz, és† mit mondaſz: és minden igyekezetedet arra igazicſad, hogy egyedűl nékem kedveskedgyel, és én kivűllem ſemmit ne kivány, vagy keres. Sőt az egyebek ſavát, vagy cſelekedetit, ſe itillyed vakmerőjűl: ne-is árcſad magadat a' read nem bizatot dolgokban, és igy arra juthatez, hogy kevéſſe, vagy ritkan haborodol-meg. Az Vr

Hogy pedig ſoha ſemmi haborodaſt ne érez, és ſűvednek vagy teſtednek alkalmatlanſágat ugyan ne kóſtollyad, a' nem moſtanra való, hanem az őrők nyugodalomnak allapatyát illeti. Ne itéld azért hogy igaz bekeſéget találtal mikor

ſemmi

ſemmi nehezſéget nem érzeß: azt ſe alícſad, hogy mind jól vagyon dolgod, ha ſenki veled nem ellenkezik: abban ſe helyheztesd tekelleteſſégedet, ha mindenek kivanſágod ßerent folynak. Magadnak nagyot ne tulaidonics, ſe Iſten előt kivaltképpen kellemeteſnek magadat abbol ne itild, ha nagy aitatoſſagot és lelki vigaßtalaſt érzeß: mert ezekből meg nem eſmérßik a' Ioſágos erkőlcſnek igaz ßereteti: nem-is ezekben ál az embernek elő-menetele, és tekelleteſſége.

* Aſzolga. * Miben tehat Vram?

† Az Vr † Abban, hogy tellyes ßűveddel Iſtē akarattyara haggyad magadat, nem kereſvén magadat ſem nagyba ſem kicſinbe, ſem őrőkké-valoban, ſem el-mulandóban: ugy, hogy egy-aránt, orcza valtozás-nelkűl, haladasban

dásban maragy, mind kedves mind ellenkező allapatban: mindeneket egyenlő fontban vetvén. Ha oly vaſtag, és a' remenſégben oly varakozó léßeß, hogy a' belső vigaßtaláſoktul meg-foßtatván, kéßen találod ßűvedet nagyob ßenvedeſekre-is, és magadat nem mented, mint ha ily ſokat nem kellene ßenvedned, hanem míndenekben engemet menteß, és igaznak vallaß: akkor bezzeg a' bekeſégnek igaz és igyenes uttyan járß: és bizonyos remenſéged lehet, hogy vißontag az én ßinemet őrvendeteſen meg-látod. Ha magadnak tekélletes meg-veteſere jutandaß, tudgyad hogy akkor a' bekeſegnek bőuſegeben fogß őrvendezni, a' menyire e' moſtani ßamkivetés ßenvedi.

XXVI.

XXVI. RESZ.

A' ſzabados léleknek nagy meltoſságárul, mellyet inkáb érdemel az imadſág, hogy ſem az olvaſás.

A' ſzolga. VRam, tekelletes ember dolga az, hogy ſoha lelkét el ne hadgya vonni a' mennyei dolgoknak kivanſagától: és a' ſok gondokon ugy által mennyen, mint ha gondnelkûl volna; ezt pedig nem tompa tunyaſágbol cſelekeßi, hanem, kivaltkeppen-valo privilegiomábol a' ßabados léleknek, mely ſemminémû teremptet állathoz rendetlen vagyodaſſal nem ragaßkodik.

Kérlek téged, én kegyelmes Iſtenem, őriz-meg engeme' világ gongyaitúl: hogy ezekbẽ feletteb ne kötelődzem a' teſti ßükſégek miat: meg ne fogattaſſam a' lelki akadékoktúl a' világi gyönyörűſégektűl: inamrúl le ne ütteſſem, a' nyavalygataſoktul meg-rontatván. Nem azokrul a' dolgokrúl ßólok Vram, mellyeket tellyes vagyodáſſal kiván a' világi hiúſág: hanem azokrul a' nyomoruſágokrul, mellyek az emberi nemzetnek közönſéges atkábol, a' te ßolgád lelkét, keſerveſen terhelik, és tartoztattyák, hogy kivanſága ßerent a' lelki ßabadſágra ne juthaſſon. Gen. 3. Rom. 7.

Oh én Iſtenem, és ki mondhatatlán édeſſégem: ted keſerűvé nékem a' teſti vigaßtaláſokot, mellyek engem elvonßanak az örökke-való joknak ßerelmétűl, és valami tettes gyönyörködtető jonak elmulandó ßine alat, gonoßul cſalogatnak. Ne végyen diadalmat raitam en Iſtenem, ne vegyen

vegyen, a' test es vér: meg ne jadczottasson e' vilag és az ő rővid důcsősſége: meg ne csallyon engem az őrdőg és az ő álnakſága. Agy erőt Vram, az ellen-allásra, bekeséges ſenvedest az el-tűrésre, alhatatosságot a' végig maradásra. E' vilagnak minden vigaſtalasiért, ad a' te lelkednek győnyőrűséges malaſtyat: a' testi ſerelem helyet, őncsed a' te nevednek ſerelmet ſűvemben.

Még az étel, ital, ruhazat és egyeb testi taplalásnak ſűkſége-is, terhére vagyon a' buzgó léleknek. Enged Vram, hogy efféle test gyamolyító dolgokkal, mertekletesen éllyek, és ezeknek felettéb-való kivanságiban ne merűllyek. Ezeket mindeneſtűl meg nem vethetem, mert a' terméſetet taplálni kel: hogy pedig ſűkſég felet, es

és ollyat kereſſek mely inkab győnyőrkődtet, a' te ſent tőrvényed tiltya: mert ha kűlőmben csekelednẽ, a' test rugoldozna a' lélek-ellen. Ezek kőzőt kérlek Vram, igazgasson és oktasson engem a' te kezed, hogy ſemmibe feletteb él ne mennyek.

XXVII. RESZ.

Hogy a' magunk ſzereteti, a' mennyei jóktúl igen meg-tartoztat.

Flam, ſűkſég hogy magadat mindeneſtűl adgyad a' minden jóért: és ſemmit magadból magadnak ne tarcs. Tudva légyen nállad, hogy a' magad ſeretése inkab árt néked, hogy ſem akár mély világi dolog. A' minémű ſeretetet, és kedvet viſelſ, annak mertéke ſerent, vagy igén, vagy gyengen

Az Vr ſzol.

gen ragad akár mi hozzád. Ha a' te ſereteted tiſta, egyűgyű, jól rendeltetet, ſemmi dolognak rabia nem léſeſ. Ne kiványd a' mit nem ſabad tiéddé tenned. A' mi néked akadékot ſerezhet, és belſő ſabadſágodtul meg-foſthat, azt ne-tarſad. Nagy cſuda, hógy tellyes ſűvedből ream nem hagyod magadat, mind azokkal valamiket kiványhacz es birhacz.

Exód. 18 Miért emésted magadat
Mich. 4. hiuſagos bánattal? mit faraſtod magadat haſontalan gondal? Had az én jo akaratomra magadat, és ſemmi kárt nem vallaſ: Ha emeſt, vagy amaſt kereſed, és it vagy amot akarſ lenni magad haſnáért, és kedved tőlteſéért, ſoha nyugodalomba, és ſorgalmatoſſágoktúl űrés nem léſeſ: mert mindenben vagyon valami fogyatkozás

zás, és minden helyen talalkozik a' ki veled ellenkezzék.

Nem haſnál azért akár mely kűlſő, dolog, mellyet kaptal vagy ſaporitottal: hanem az haſnál, ha ezt meg-utálod, és gyökereſtűl ſűvedből ki-irtod. Ezt pedig, nem csak a' pinzrűl és gazdagſágrul érceſed, hanem a' tiſteſség kereſéſrűl, a' hiuſagos dicſiretnek kivanſagárúl, mellyek a' világgal eggyűt elmúlnak. Kevés oltalmadra van a' hely, ha lelki buzgoſág nincs benned: nem-is tart ſokkáig a' kivűl kereſet bekeſség, ha a' te ſűvednek allapattya igaz fundamentomon nem állapodik. Az az, ha én bennem nem állaſ, valtoztathad magadat, de meg nem jobbitod. Mert alkalmatoſſágot, találván és vévén, réa akadſ arra a' mit kerűltél, és annál nagyobra-is.

Szűvünk tiſztulaſáért, és mennyei bőlcſeſégért. Imádſág.

VAſtagics engem Vr Iſten, ſent-lélek malaſztyával:
Eph. 3. Agy értéket, hogy a' belſő emberben erőſſedgyem, és ſűvemet minden haſzontalan ſorgalmatoſſágtúl, és hidegſegtűl ki-üreſsicſem: hogy ſe roſz, ſe draga dolgoknak kivanſagitul tétova ne vonaſſam: hanem, mindeneket ugy ſemlélljek, mint mulandókot, kikkel egygyűt magam-is el-múlom: mivel az Eg alát ſemmi nincs alando, hanem mindenek ſak hiuſagok, és lélek gyötrelmek. Oh mely okos a' ki igy gondolkodik!
Eccl. 1. & 2.

Agy Vram mennyei bőlcſeſéget nékem, hogy téged mindenek felet kereſſélek és meg-találljalak: mindenek felet tét téged tudgyalak és ſereſſelek, te kivűlled pedig egyebekrűl oly iteletet tegyek, a' mint magokban vannak a' te bőlcs rendeléſedből. Enged hogy e' világot okoſſan el-kerűllyem, mikor hizelkedik, és bekeſéggel tűriem mikor ellenkezik: mert ez az igaz bőlcſeſég hogy meg ne haborodgyunk minden ſzélen, fűlűnket ſe hajcſuk a' hizelkedő Sirenának: mert igy járhatunk batorſaggal az előnkben vet úton.

XXVIII. RESZ.

Az ember-ſzóllo nyelvek ellen.

Az ember ſzól.

FLam, ne bánd, ha némellyek gonoſz iteletben vannak feléled, és olyat mondanak a' mit nem őrömeſt hallaſz. Néked magadrúl gonoſzab itéletkel tenned: el-hívén, hogy ſenki nalladnál gyarlob nincſen

csen. Ha belöl jól vagy, nem igen fontolod a' ſel ſokat. Nem kicsin okosság az, hogy ember halgassön a' gonoſ ůdöben, és magába ſalván, az emberek iteletin meg ne haborodgyek.

Nb

Ne légyen a' te bekeséged az amberek ſajában. Mert akar jóra, 's-akár gonoſra magyárazzak, azzal más emberré nem változol. Hon vagyon az igaz bekeség, és igaz důcsösség? Nem én bennem-é? valaki nem kivannya hogy embereknek tessék, és nem fél az emberek kedvetlensegétůl, nagy bekeségben él. A' rendetlen kivanságbol, és hiusagos félelemböl ſármazik ſůvůnknek minden nyughatatlansága, és erzekenségůnk tovazása.

✣✣✣
✣

XXIX.

XXIX. RESZ.

A' haboruságnak ideien, mint kellyen Istent áldani, és segitsegůl hinya.

VRam légyen áldot a' te neved örökké, ki ezt a' kesértetet és haboruságat reám bocsátottad. El nem ſaladhatok elötte, hanem hozzád kel folyamnom, hogy engem segics, és jómrá fordicsad. Vram, haborusagba vagyok; nē jól ál az én ſůvē, mert igen nyomorgattatō a' jelen-valo indulattúl. Mit mondgyak tehát ſerelmes Atyā? Szorongatás közöt vagyok. Szabadics-ki ebböl az orabol. De, azért jutottam ebbe az oraba, hogy te důcsöittessel, mikor én igen meg aláztatō, és te altalad meg-ſabadulok. Tellyék kedved Vram, hogy ki-mencs engemet: mert mit cselekedhetem

A szolga szol.

Mat. 26.

Psal. 39.

én nyomorúlt, és hova folyamodgyam te kivűlled? Adgyád Vram, hogy ez úttal-is tűriem bekével latogatásodat. Szegics engem én Istenem, és nem rettegek, akár mint meg-terheltessem.

Mat. 6. Most pedig a' nyavalya kőzőt mit mondgyak? Légyen a' te akaratod Vram, mert én igen meg-erdemlettem hogy nyomorgattassam és terheltessem. El kel azert tűrnőm: adgyad hogy bekével váriam mig el-múlik ez a' fergeteg, és jóbra fordúllyon. Hatalmas pedig Vram a' te kezed, mely ezt a' kesértetet el-veheti róllam, és az ő ßőrnyűséget meg-enyhitheti, hogy tellyesseggél meg ne győzessem, a' mint hogy ez előtis sokßor cselekedtél illyen kegyelmességet velem, én Istenem, én irgalmasságom. Es mennél nehe-

nehezeb nekem, annál kűnnyeb néked hatalmas kezeddel ezt meg-valtoztatnod.

XXX. RESZ.

Hogy Istent kel segitségűl hinunk, és biznunk az ő malasztyának viszanyeresében.

Az Vr szol.

Fiam, én vagyok az Vr, ki batoritlak a' haboruságnak napian. Iőy hozzám mikor nem jol van dolgod. Ez a' mi felette tartoztattya a' mennyei vigaßtaláſt, hogy kesőbben kezdeß az imadkozáshoz. Mert minek előtte engemet ßorgalmatoson kérnél, az előt sok vigaßtalásokat, és kűlső mulatságokat kereß. Innen vagyon, hogy mind azok keveset haßnálnak, valamig eßedben nem véßed, hogy én vagyok a' ki meg-ßabaditom a' bennem bizókat, és hogy én kivűllem

Nau. 1.

nincs

nincs foganatos segitség, sem haßnos tanács, sem állando orvosság. Azért, egyßer immár a' fergeteg után, vidamodgyék lelked, gyogyûly-meg az én irgalmasságomnak finyeßegében: mert közel vagyok (azt mondgya az Vr) hogy mindeneket helyre állassak, nem csak éppen, de bőßegesen és tetézve.

Mat. 23. Vallyon 's nehéze valami nékem? Vagy hasonló vagyok-é ahoz, a' ki fogadgya de meg nem tellyesiti? Hon a'te lúted? keményen ály és alhatatoson. Légy varakozó és vastag ferfiú, el-jő a' te vigasztalásod mikor ideje lészen. Váry engemet, váry: el-jövök, és meg-gyogitlak téged: kesértet ez a' mely téged most búsit: és hiusságos félelem a' mely téged rettegtet. Micsoda egyeb haßna hogy tőrödöl a' jövendő bizonytalan dolgokon,

kon, hanem hogy bomorusságodat terheled bomorusággal? Elég a' napnak az ő gonoßsága. Mat. 6. Hiusag es haßontalan a' jövendő dolgokon busúlni vagy örvendezni, mellyek talám soha sem lésznek.

De emberi gyarlóság, hogy efféle gondolatoktúl jadczottik, és igen kisded bűnek jelensége, hogy ily kűnnyen hordoztatik az ellenségnek suttogásitul. Mert az ördög nem gondol azzal, ha valóságos vagy tettetes dologgal jadczottattya és csallya embert: ha a' jelen-valók ßerelmével-é, vagy a' jövendők félelmével ejti-meg' Azért meg ne haborodgyek a' te bűved, és ne féllyen. Higy én bennem, és az én irgalmasságomban veßed remenségedet. Mikor te azt alitod hogy tavúl vagyok tőlled, gyakorta ollyan-

kor vagyok kőzeleb. Mikor azt itéled hogy maid mind oda vagyon dolgod, sokßor ollyankor érdemednek nagyob nyeresége kőzelget. Nem mind veßettűl van dólgunk, mikor kedvűnk ellen esik valami. Itiletet a' ßerent ne tégy, a' mint most érzed magadat: és akár honnan 's-akár minémű nehéz igyed kővetkezzék-is, abba ugy meg ne akágy, és azt ne itéld, mint ha semmi reménség nem vólna abból-való ki-verdődésrűl.

Ne itéld, hogy tellyességgel el-hagyattál, noha ideig haboruságot bocsatottam reád, vagy a' kivánatos vigaßtalást meg-vontam: mert igy mennek menyorßágban. Kétségnelkűl, haßnosb néked és a' tőb ßolgaimnak, hogy ellenkezésekben gyakoroltassatok, hogy sem

sem ha kedvetek ßerént folyna minden dolog. Ismérem én a' titkos gondolatokat: azért igen haßnos a' te űdvősségedre hogy néha soványon hagyassál: hogy né-talám a' jó elő-menetelben fel ne fuvalkodgyál, és magadnak abban dicsekedgyel, a' mi nem vagy. A' mit adtam elvehetem, és vißá-is adhatom mikor kedvem tartya.

A' mit adok, az enyim: mikor meg-vonßom, nem a' tiédet véßem-el: mert minden jó adomány, és minden tekelletes ajándék enyim. Ha terhes dolgot bocsátok reád, avagy akár minemű ellenkezést, ne boßonkodgyál, és meg ne hervadgyon ßűved: én igen hamar meg-kűnnyebbithetlek, és minden terhet őrőmre fordithatok. Es mind ezekben, valamiket cselekeßem igaz vagyok, és dicsiretre méltó. Ha

Isac: 1.

Ha ígazán bőlcs vagy, és igaz itéletet téſeſ, ſoha nem kel haboruſágidban magadat el-hagyvan ſomorkodnod: hanem inkáb őrvendezned, és hálákat adnod: ſőt csak ezt kel őrőmnek tartanod, hogy faidalmokkal győtőrvén, nem engedék néked. A' mint ſeretet engem azén Atyam, én-is ſeretlek titeket. Ezeket a' ſókat, kedves tanitványimnak mondottam, kiket nem kűldőttem e' világi őrőmre, hanem nagy bai-vivaſra: nem bőcsűlletes tiſtekre, hanem faratſágra: nem nyugodalomra, hanem hogy gyűmőlcsőt terempcſenek bekeſéges tűreſſel. Eſedbe tarcſad fiam ezeket a' ſámos igéket.

Iob. 6.

Ioh: 16.

***

*

XXXI.

XXXI. RESZ.

Minden teremptet állatokat hátra kel vetnűnk, hogy azoknak teremptőiét meg-nyerheſſűk.

VRam, még-nagyob malaſtodra vagyon ſűkſégem, ha oda kel jutnom, a' hol nekem, ſem ember, ſem egyeb teremptet állat akadékot nem ſerezhet: Mert valamig engem magához kapcſol valamely állat, addig ſabadoſon hozzád nem rőpűlhetek. Szabadoſon akart rőpűlni a' ki azt mondotta: ki ád nékem ſárnyat mint a' galambnak, es el-rőpűlők, és meg-nyugſom? Mi-lehet cſendesb az egyűgyű ſemnél? Es kicſoda ſabadosb annál, a' ki ſemmit nem kiván e' földőn? Szűkſég tehát, minden teremptet állatot fellyűl múlni, magát tekelletesen el-hagyni, és elmé-

A ſzolga.

Pſal. 54

nek

nek almelkodo gondolattyával ſemlélni tégedet ki mindenek teremptõie vagy, és teremptet állatidhoz ſemmiben haſonlatos nem vagy. Valamig ember minden teremptet állatoktul meg nem menekedik, ſabadgyában nem foglalhattya magát az Iſteni dolgokban: Vgyan-is azért találtatnak keveſen mennyei dolgokrul elmelkedõk, mert keveſen tudgyák magokat tellyeſſéggel meg-vonni az elveſendõ teremptet állatoktúl.

Ehez kivalt-keppen-valo malaſtya kivántatik Iſtennek, mely a' lelket fel-emellye, és maga feliben ragadgya. Ha ember lélek ſerent fel nem emelkedik, és minden teremptet állattúl meg nem ſabadúl, és magát tellyeſſéggel Iſtenhez nem kapcſollya, akár mit tudgyon, akár mivel birion, ſem kel nagyra

gyra bõcſülleni. Hamar megaprodik, és alá tapodtatik, a' ki valamit nagyra bõcſül, az egy véghetetlen és õrõkke-való jónak-kivülle. Mert valami nem Iſten, a' ſemmi, és ſemminek kel tartani. Nagy külõmbſég vagyon a' mennyei bõlcſeſéggel meg-vilagoſittatot aitatos ember közõt, és a' világi bõlcſeſégekben túdós Egyhazi ember közõt. Sokkal nemesb tudomány az, mely magaſſágbol Iſtentûl ſarmazik, hogy ſem a' mely munkáſon, emberi elmelkedésbõl tanúltatik.

Sokan kivánnyak a' mennyei elmelkedéſt, de azt nem akariak gyakorlani a' mi ahoz kivantatnék. Nagy akadék, hogy a' kûlſõ ſertartáſokban és erzekenſeg-alá vettetet dolgokban akadozván, a' tekélletes maga meg-gyõzésbẽ keves réſzünk

vagyon

vagyon. Nem tudom mi dologez, és micsoda lélektül viseltetünk, vagy mire nézünk, a' kik lelki embereknek latczunk, hogy enny munkat és nyughatatlanságot fel-vészünk, a' rosz, mulandó dolgokért; belső állapatunkrúl pedig, alég és el-vélte gondolkodunk tekelletesen.

Oh veszély! egy kicsinnyé magunkban szállunk, és ottan hamar ismét ki bontakozunk, cselekedetinket kemény szám-vetéssel meg nem roszállyuk: Hon heverien kivanságunk meg nem gondollyuk, és nem sirattyuk hogy mindenképpen mocskosok vagyunk.

Gen. 6. Vgyan-is minden test meg bontotta úttyát, és azért lén a' nagy özön viz. Mivel azért belső indulatunk igen meg-bóntakozot, következik, hogy ebből származot cselekedetink-is feslettek,

lettek; és jelensége, hogy belső váltagságtul meg-foltattunk. A' tiszta szűből származik a' jó életnek gyümölcse.

Azon tudakozunk, ki, mit mivelt? de minémű jo szágos erkölcsből cselekedte, nem oly sorgalmatoson visgállyuk Tudni akariuk ha erős, gazdag, szép, alkalmatos-é? ha jó iró, jó énekes, jó munkás valaki? Sokan arrúl semmit nem szóllanak minémű lelki szeginy, mely szilid és mely türhető, mely aitatos és lelki ember. A' természet külső-képpen szepiti az embert; de az Istennek malasztya, belső részünket illeti: ama gyakran megcsalatik, e' pedig Istenben veti remenséget hogy meg ne jadezottassek.

XXXII. RESZ.

Magunk meg-tagadaſárúl, és minden vagyodáſnak meg-veteſérúl.

Az Vr ſzol. FIam, tekélletes ſzabadſággal nem birhacz, ha tellyeſſéggel magadat meg nem tagadod. Vasba vért rabok minden tulaydonoſok, magok ſzeretők, kivánoſok, nyughatatlan visgálok, fel 's-ala budoſok, kik mindenkor gyengéltető puhaſágot kereſnek. Ezek nem a' Ieſus Chriſtuſt kereſik, hanem elmelkedéſekkel ollyat faragnak 's-raknak, a' mely nem állando: Mert mind el-vész valaminek Iſtentűl nincs eredeti. Foglald elmédben ezt a' rővid és tekélletes mondáſt. Hagyel mindent, hogy meg-talály mindent. Had-el a' gonoſz kivanſágot, és nyugadalmat nyerhecz hecz. Ezt jol élmedben forgasd, és mikor azt bé-töltöd mindeneket érteſz.

Vram, e' nem egy napi munka, és nem gyermek játék: ſőt ebben a' rővid mondásban foglaltatik minden tekelleteſſége a' ſzerzeteſeknek. * Fiam, hátra ne téry, és el ne eſſél a' tekélleteſſégnek úttyát halván; ſőt nagyobra igyekézzel, és ha egyebet nem mivelſz-is ezeket foháſzkodva kivánnyad. Vaj vólna ugy dolgod, és arra jutottál volna, hogy magad ſzeretö ne volnál, hanem az én akaratom ſzerént, és az elődbe rendelt lelki Atyad rendeléſe ſzerént igyeneſen járnál: bezzeg akkor tetczenél nékem, és tellyes életedet ſzrőmben és bekeſégben mulatnad. Még ſok dologtúl kel meg-válnod, mellyekben ha tellyeſſéggel az én akara-

Aſzol-ga.

** Az Vr ſzol.*

akaratomra nem hagyod magadat, meg nem nyered a' mit kiván ſ. Tanácſot adok: végy én
Apo. 3. tőllem tűzes aranyat, hogy meg-gazdagodgyál: az az mennyei bőlcſeſéget. Láb-alá tapogy minden világi dolgot; veſd hátra a' világ bőlcſeſéget, mind egyebeknek 's mind magadnak-valo kedveskedéſſel egyetembe.

Nagy dólgot mondok: hogy a' mi embereknel leg drágáb, és bőcſullétesb, azon, elvetet dolgot vaſároly. mert roſznak, kicſinnek, és félre-tetnek látczik a' mennyei bőlcſeſég, mely magának nagyot nem tulaydonit, ſem e' világi fel-magaſztaltatáſt nem keresi. Ezt ſokan bájal dicſirik, de életek meſze jár tőlle, noha ez ama
Mat 13. drága kő, mely ſókaktúl el-reitetet.

XXXIII.

XXXIII. RESZ.

A' ſzűvnek nyughatatlanſágárul: és hogy Iſten utólſo czéllyá ſzándékúnknak.

Az Vr. ſzók

FLam, ne higy a' moſtani kivanſágodnak, mely hamar máſra változik. Valamig é's valtozandó vagy kédved elle-is, úgy hogy, néha vig 's-néha ſoromru és haborodot: néha aitatos, neha ſovány; néha ſorgalmatos néha tunya; néha meg-ert, neha cſintalan vagy. De a' bőlcs és lelki dolgokban tudós ember, efféle valtozáſok-felet á'; nem néz arra mit érez magában, vagy mely felől fú az alhatatlanſágnak ſele: hanem azon vagyon, hogy minden ſándéka és elmelkedéſe, illendő jó végre igazíttaſſék. Mert igy maradhat magához haſonló, és győzedelmes; igyeneſen és bűnetlen

len én hozzam igazitván igyekezetit, enny ſok valtozandó eſetek kőzőt.

Mat. 6. Mennél tiſztab a' jó igyekezetnek ſeme, annál álhatatosban járhatunk, a' ſok kűlőmbőző habok-kőzőt. De ſokakban igen ſandal a' jó igyekezetnek ſeme, és csak hamar azokra a' győnyőrködtető dolgokra tekint, mellyek előnkben jőnek: mivel igen ritka az, hogy valaki tellyeſſéggel ſabados légyen a' maga kereſeſének mocſokiától.

Ioan. 11. Igy a' Sidok régen Bethaniaban mentek vala Martha és Maria Aſſonyhoz, de nē csak Ieſuſért, hanem, hogy Lazárt-is látnak. Meg kel azért tiſztitani igyekezetűnknek ſemét, hogy egyűgyű, igyenes legyén, és minden egyéb felet, én hozzám igazittaſſék.

XXXIV. RESZ.

Hogy Iſten az ő ſzeretőnek, mindenek felet, és mindenekben tetczik.

IHon az én Iſtenem, én mindenem: mit akarok többet? mit kivánhatok boldogbúl? Oh jó izű édesíge, de azoknak kik nem a' vilagot és világi dolgokat ſeretik. En Iſtenem, én mindenem. Ertelmeſnek elég mondás: és az igaz ſeretőnek győnyőrűſéges ezt gyakran hallani. Mikor te jelen vagy Vram, mindenek győnyőrűſégeſek: mikor te tavúly vagy, mindenek izetlenek. Te adſ csendeſſűvet, nagy bekeſéget, és vigaſágos őrőmet. Te cſelekeſſed hogy mindenek-felől jó itéletet tégyűnk, és mindenekben téged dicſiriűnk: ſemmi nem lehet kedves ſokkaig te-nálladnélkűl, *A' ſzolga.*

nélkűl, hanem, ha kedvesnek és jó izűnek kel valaminek lenni ßűkség hogy a' te malaßtod jelen légyen, és a' te bőlcseséged nek savával jó izt végyen.

A' kinek te tetczel, mi nem tetczik annak ? és a' kinek te nem tetczel, mi lehet annak győnyőrűséges ? De el-esnek a' te bőlcseséged mellől, a' világ bőlcsei, és a' testben győnyőrkődők; mert amabban sok hiúság, ebben halál találtatik. A' kik pedig e' világ meg-vetése, és test sanyargatása-által tégedet kővetnek, valóban bőlcsek: mert a' hiuságbol igazságban, a' testből lélekben őltőztek. Ezeknek tetczik az Isten, és valami jot találnak a' teremptet állatokban, éppen a' teremptőnek dűcsőssegére fordittyak. Higgyed hogy külőmbőző izi vagyon a' teremptőnek, hogy sem a' te-

a' teremptet állatnak: az őrőkké-valónak hogy sem az ideig tartónak; annak a' vilagosságnak mely nem teremptetet, hogy sem a' meg-vilagosíttatot finyeségnek.

Oh őrők világosság, mely fellyűl haladß minden teremptet finyességet, villámlyek a' te finyességed magasságbol, és hassa által az én ßűvemnek minden reitekét. Tißticsad, vigaßtallyad, fenyesicsed, elevenicsed az én lelkemet, minden ereiével egyetembe, hogy te hozzád ragaßkodgyam őrvendetes ragadtatásokkal. Oh mikor jő-el az a' boldog óra, hogy jelen léteddel meg-elegiteß éngem, és te léß mindenem mindenekben ? Valamig azt meg nem nyerem, tellyes őrőmem nem léßen. Iaj veßely: él még bennem a' régi ember, meg nem feßűlt, és tel-

lyességgel meg nem holt. Még
Rom. 8. erőssen vagyodik a' lélek ellen:
belső hadat támaßt, és nem ßen-
vedi hogy a' léleknek orßaga
bekeséges légyen.

Psal. 88. De te Vram, ki a' tenger
ereién uralkodol, és az ő hab-
iainak indulatit csendeßited, ke-
lyfel, segics engem. Oßoltasd-
el a' népeket mellyek hadat ki-
vánnak: roncsd-meg őket ha-
talmasságoddal, mutasd-meg a'
te felségedet, és důcsőittessék a'
te jób karod: mert nincs egyé-
remenségem, és oltalmam ne-
kem, hanem csak te, én Vram
Istenem.

XXXV. RESZ.

*Hogy e' világon éltünkben, a' keser-
tetektůl batorságos menede-
kůnk nincsen.*

Az Vz szol. Iob. 7. Fiam, e' földőn éltedben so-
ha batorsagos nem vagy
hanem

hanem valamig élß ßůkséged.
van a' lelki fegyverre. Ellen-
ség kőzőt forgaß, mind jób, 's-
mind bal felől ostromoltatol.
Ha azért minden felől nem for-
gatod a' bekeséges ßenvedésnek
paissát, sok ideig nem maradß
seb-nélkůl. E' felet, ha ßůve-
det alhatatoson én ream nem tá-
maßtod, el-tekélvén hogy min-
deneket el-tűrß én érettem,
meg nem álhatod az érős ůtkő-
zeteket, es a' boldogok győze-
delmére nem juthacz. Szůkség
azert hogy mindeneken által
meny férfiú módra, és kőrmős
kézzel nyúly az ellenkező aka-
dékokhoz. Mert a' győzedel-
mesnek adatik a' Manna: a' tom- Apo. 2.
pa tunyaknak pedig, nagy nyo-
morúság hagyatik.

Ha e' világon nyugodal-
mat kereß, vallyon mint juthacz
az őrők nyugodalomra? Ne

kéßűly it nagy nyugodalomra, hanem ſok tűréſre. Az igaz bekeſéget ne kereſd e' főldőn, hanem az Egben: nem az emberekben, vagy egyeb teremptet állatokbã, hanem egyedűl Iſtenben. Az Iſten ßerelméért mindeneket őrőmmel kel ßenvedned: tudni illik, munkát, faydalmat, keſértetet, boßontáſt, ßomorgatáſt, ßűkſéget, betegſéget, hamis-tételt, ragalmazáſt, dorgáláſt, kiſſebſéget, pirongatáſt, feddéſt, meg-utáláſt. Ezek gerießtnek a' joßagos erkőlcſre: ezek probállyak a' Chriſtuſnak úi ßólgait; ezek ßerzik a' mennyei coronat. Eorőkke-valójutalmat adok én, a' rővid munkáért, és veghetetlen dűcſőſſéget a' mulando pironſagért.

Azt hißedé hogy mindenkor kedved ßerént, lelki vigaßtaláſid léßnek? Az én ßenteim ezt

ezt meg nem nyertek, hanem ſok nehezſégek, kűlőmbőző keſértetek, és nagy maga unáſok volt. De mindeneket bekeſéggel tűrtek, és inkáb bizakodtak Iſtenben, hogy ſem magokban: *Rom. 8.* jól tudván, hogy nem méltok a' világi ßenvedéſek, a' kővetkezendő dűcſőſſégnek erdemleſére. Mingyart akarß-e'te arra jutni, a' mit ſokan, nagy kőnyuhúllatáſok és faradſágok után csak alég nyertek? Váriad az Vrat; emberűl viſeld magadat; *Pſal. 26.* végy ßűvet; ketſégben ne eſſel; helyt ály; teſtedet és lelkedet ßenvedéſre adgyad az Iſten tißteſſegéért. Meg-fizetek én bőſegeſen: veled léßek én minden haboruſagidban.

XXXVI. RESZ.

Az embereknek hiuſágos itéletekrűl.

Fiam, erőſſen támazd a' te ßűvedet Iſtenhez: és ne fély az *Az Vr ſzol.*

emberek itéletitűl, mikor lelki esmereted ment és artatlanná tessen. Iól és boldogúl vagyon a' ki igy szenved: nem-is nehéz annak a' ki alazatos szivű, és inkab bizik Istenben hogy sem magában. Sokan sokat sólnak, és azért kel keveset hinni. A' sem lehetséges hogy mindeneknek eleget tegyünk. Noha Szent Pal igyekezet azon, hogy mindeneknek tetczenék az Vrban, és mindeneknek minden let: mind az által, semminek tartotta az embereknek rollavalo itéletit.

1. Cor. 9.
2. Cor. 4.
Col. 1.

Eleget fáradot az emberek éppűletiért, és üdvösségeért, a' menyre ő raita állot, és tőlle lehetet: de szerét nem tehette, hogy egyebektűl meg ne itéltetnek, és ne gyalaztatnék. Azért mindeneket Istenre hagyot, a' ki mindent tudot: a' hamissan

sólló nyelvek, a' hiusságos és csalatkozot gondolkódások, a' kedvek szerent fecsegők ellen, nagy bekeséges türéssel és alázatossággal oltalmazta magát: mind az-által néha meg-is felelt, hogy halgatasából botrankozást ne vennének a' kisdedek.

Act. 26.
Phil. 1.

Ki vagy te hogy a' halandó emberek itéletitűl rettegsz? Ma vagyon és holnap el-enyészik. Istentűl fély, és az emberek rettegtetesétűl meg nem ijedj. Mit árt valaki néked szavával és bosontasával? Többet árt magának hogy sem néked: és el nem kerűlheti az Isten itéletit akár ki légyen. Istent viseld szemed előt, és ne pantolodgyal panaszolkodo szókkal. Ha most ugy teszik hogy meg-győzetel, és oly szégyent vallasz, mellyet nem érdemlettel: azon ne bosonkodgyal, és türhetetlenség-

2 Mac. 2
Rom. 2.

ged miat ne kiſſebicſed coronadat: hanem én hozzam forditcſad az égben ßemeidet, a' ki meg-ßabadithatlak minden kiſſebſégtůl és boßúſágtůl, és megfizethetek mindeneknek cſelekedetek ßerént.

XXXVII. RESZ.

Hogy a' ſzů ſzabadſágnak meg-niereſcêrt, éppen és tiſztan Iſtenre kel magunkat hadni.

Az Vr ſzol. FIam, had-el magadat, és megtalálß engem. Há nem válogatß, és nem tulaidonoß, mindenkor nyertes léßeß. Mert mihent magadat az én akaratomra hagyod, és ezt meg nem máſolod, ottan bőſégesb malaßt adatik néked. * Vram menyißer kel reád hadnom magamat, és mibe hadgyam-el magamat? † Mindenkor, és minden orában; mind nagy 's mind kicſin dolog-

** A ſzolga.*

† Az Vr†

dologban: ſemmit ki nem véßek: hanem azt kivánom, hogy mindenekből ki-őltőzzél. Mint lehecz te enyim és én tiéd, ha tulaidon kivanſágidtul, kivůl belől tellyeſſéggel meg nem foßtod magadat? Mentůl hamareb el-jarß ebben, annal jobban léßen dolgod: mentůl tellyesben és tekelletesben véghez vißed ezt, annal tőbbet nyerß, és nékem nagyob kedvembe léßeß.

Némellyek magokat reám hadgyak; de valamit ki-véßnek, mert Iſtenben nem biznak tellyeſſégeſen: és azert igyekeznek magokra gondot viſelni. Némellyek elsőbe, éppen bemutattyák magokat, de keſertetektůl sůrgettetvén, tulaidonokra térnek, és ez okon nem mennek eléb a' joßágos erkőlcſőkben. Efféléк a' tißta ßůnek

ſabadſagára, és az én gyönyörűſéges nyajaskodaſomnak malaſtyára, nem jutnak kűlömben, hanem-ha elſőben magókat épen reám hadgyák, és minden-nap áldozzák: mert ezek nélkűl, nincs és nem léſſen a' velem-való gyönyörűſéges eggyeſűlés.

Sokſzor mondottam néked, és iſmet mondom. Hadd-el magadat, had én ream magadat, és nagy belſő békeſégben vigadſz. Mindeneſtűl ad magadat én érettem, ſemmit ki ne végy, ſemmit viſza ne kéry. Tiſztan és álhatatoſſan ragaſzkodgyál én hozzam, és én tied léſſek. Szabados léſſ küvedben, és a' ſetetſég le nem tapod téged. Erre igyekezzél, ezt kéried, ezt kiuánnyad, hogy minden tulaidonodtul megfoſthaſſad magadat, és mezitelen

len kővefſed a' mezitelen Ieſuſt. Magadnak meg-haly, és nékem őrőkke él. Mikor erre jutſz, meg ſűnnek akkor minden hiuſágos gondolkodáſok, hamis haborodáſok, és feletteb-való ſorgalmatoſſágok. Akkor eltávozik a' mertékletlen félelem, és meg-hal a' rendetlen ſeretlem.

XXXVIII. RESZ.

A' kűlső dolgoknak jó rendeléſérűl: és hogy Iſtenhez kel folyamni beſzédelmes igűnkben.

FIam, arra kel figyelmeteſen igyekezned, hogy minden kűlső cſelekedetedben és foglalatoſſágidban, belől ſabados légy; magaddal biry, és mindenek te alattad legyenek, nem te ő aláttok: hogy a' te cſelekedetidnek Vra légy és vezére, nem ſolgáia, nem rabia; hanem inkab *Az Vr ſzól.*

Hebræus. inkab, azok hatalma-alol ki-vétetet, és az Iſten fiainak ßabadſagában helyheztetet legy: kik e' világon élven az őrőkké-való dolgokra figyelmeznek: a' mulandókat bal ßemmel nézik, a' mennyejeket jóbbál: kiket az el-mulando dolgok nem kapcſollyak magokhoz, hanem inkab ők vonßak ezeket hogy jóra ßolgállyanak az Iſtennek ßerzéſe és a' fő alkotonak rendeléſe ßerént, ki az ő teremptet állatiban, ſemmit rendetlenűl nem hagyot.

Ha a' világi tőrténetekben, ném a' kűlſő ßint nézed, nem teſti ßemmel ßemléled a' mit lácz és hallaß, hanem min-

Exo. 33. den dologban Moyſeſt kővetvén, az Iſten ſatorában mégy, hogy az Vrtúl kéry tanácſot, néha az Iſten feleletit meg-hallod, és ſok jelen-való, és jővendő

dő dolgokrul meg-tanittatol. Mert Moyſes mindenkor az Iſten ſatorában folyamodot, kétes dolgoknak és kerdéſeknek meg-feiteſéiért: az imadkozáſnak ſegitſegéhez folyamot a' veßedelemnek, és emberi zugolodáſoknak kűnnyebiteſeért. Vgy té-is, meny ßűvednek belſő reitekiben, ßorgalmatoſon kervén az Iſten ſegitſéget. Azert cſalaték-meg Ioſue és az Iſrael Ioſue. 9. fiai, a' Gabaonitaktul, mert Iſtent eléb meg nem kérdék, hanem az édes beßédnek nagy hitelt adván, a' tettetes jamborſagtúl meg-cſalattanak.

XXXIX. RESZ.

Hogy ember ne légyen nyughatatlan dőlgaiban.

Fiam, reám bízzad mindenkor a' te igyedet, én, jól rendelem mikor annak ideje léßen. Az Vr ſzol.

ßen. Várd az én rendelésemet, és elő-meneteledre léßen. * Vram igen őrőmest mindeneket reád hagyok, mert az én gondolkodásom keveset haßnál. Vaj 's bar ne ragaßkodnám ennyire a' jővendő tőrtenetekhez, hanem a' te jó akaratodra hadnam magamat minden tetovázas-nélkül.

* A' szolga.

Az Vr. Fiam, az ember gyakorta forgattya elmejében a' mit kiván, de mikor ahoz jút, mást gondol: mert nem állandok azon egy dolgokrul való kivanságok, hanem egybül másba ütköznek. Nem kicsin dolog tehat, akar mi kicsin dologban-is magát el-hagyni.

Az embernek igaz elő-menetele, a' maga meg-vetése: és a' ki magat meg-tagadta, igen ßabados és batorságos. De ama régi ellenség, ki minden jot ellenz,

ellenz, meg nem ßünik a' kesértettül, hanem éjel nappal csalárdul incselkedik, hogy a' vigyazatlant, veßedelmes tőrében eicse. Vigyázzatok és imadkozzatok, ugymond az Vr, hogy kesértetben ne essetek. Mat. 26.

XL. RESZ.

Hogy emberben magátul semmi jó nincsen, és semmibe nem dicsekedhetik.

VRam, micsoda az ember hogy meg-emlekezel rólla! vagy micsoda az embernek fia hogy őtet meg-latogatod? Mit érdemlet az ember hogy malaßtodat nyuitanád néki? Mit panaßolkodhatom, ha engem el-hadß? Vagy mit hanyhatok-elő igazan, ha meg nem adod a' mit kérék? Ezeket bizony igazán gondolhatom és mondhatom. Vram semmi vagyok

A' szolga. Psal. 8.

gyok, semmit nem mivelhetek, semmi jóm nincsen magamtul, hanem mindenekben fogyatkozot vagyok, és mindenkor semmire mégyek. Es ha te tőlled nem segittetem, és belől nem tanittatom, tellyességgel meghűlők és gónoßúlok.

Psal. 101 Te Vram, mindenkor ugyan azon vagy: őrökké megmaradß: mindenkor jó, igaz és ßent vagy: jól, igazan, ßentűl cselekeßel mindent, és bőlcsen rendelß mindent. En pedig, a' ki hailandob vagyok a' fogyatkozásra, hogy sem az elő-menetelre, nem maradok mindenkor azon allapatban, mert hét űdők valtoznak én raitam. Mind az által, ottan jobban van dolgom, mihent néked tetczik, és segitő kezeidet nyuitod: mert te egyedűl emberi eßkőz-nélkűl segithecz engem, és ugy meg

meg-vastagithácz, hogy tőbbé az én ßinem másra ne változzék, hanem egyedűl te hozzád fordullyon, és te benned nyugodgyek az én ßűvem. 1. Keg.

Azért, ha jól meg tudnám vetni az emberi vigaßtalásokat, (vagy az aitatosságnak megnyeresséért, vagy a' ketelensségért, mellyel izgattatom hogy téged keressélek, mivel oly ember nincsen a' ki engem megvigaßtallyon) bezzeg oßtán méltán remenlhetnem a' te malaßtodat, és őrvendezhetnék az úi vigaßtalásnak ajandékan.

Hálá néked, a' kitűl ered valami jó ßármazik réam. En pedig valtozandó és gyarlo ember, csak hiuság, és semmi vagyok te előtted. Miben dicsekedhetem tehát vagy miért kivánok bőcsűlletet? Talám a' semmi-ért? Bezzeg nagy hiuság

vólna

vólna ez ! Bizony a' hiuſágos dícſekedés, gonoſz merígy, nagy hiuſag, mert el-vonſon az igaz dűcsőſſégtűl, és meg-foſt a' mennyei malaſt-túl. Mert, mikor ember tetczik maganak, nem tetczik néked : mikor az emberi dícſiretet ohaitya, megfoſtatik az igaz jóſágos erkőlcsőktűl.

Igaz dícſekedés, ſent vigaſág az, mikor te-benned dícſekedik ember, nem magában: a' te nevedben őrvendez, nem a' maga erejeben : és ſemmi teremptet állatban nem győnyőrködik, hanem csak te-benned. Vram dícſirteſſék a' te neved, nem az enyim : magaſtaltaſſék a' te cſelekedeted, nem az enyim: áldot legyen a' te ſent neved, nekem pedig ſemmi részem ne legyen az emberi dícſiretekben. Te vagy az én dűcsőſſégem, te vagy

vagy az én fűvemnek őrőme. Te-benned dícſekedem és őrvendezek nap-eſtig : magam részről pedig, csak az én gyarloſagimban dícſekedhetem.

Kereſſenek a' Sidok egy-máſtúl dűcsőſſéget : én azt kereſem, mely egyedűl Iſtentűl vagyon. Mert minden emberi dűcsőſſég, minden múlandó tiſteſſég, minden vilagi felſég, ha az őrők dűcsőſſég mellé vettetik, csak hiuſág és bolondſag. Oh én igazſagom és én irgalmaſſagom, én edes Iſtenem, telyes ſent Haromſag, csak néked egyedűl adaſſék dícſiret, tiſteſſég, hatalom, és dűcsőſſég, mind őrőkkőn őrőkke. *Iohan: 5.*

XLI. RESZ.

Minden világi tiſzteſſégnek megutálaſárul.

Flam, meg ne ſomorodgyál, ha látod hogy egyebek tiſztel- *Az Vr.*

teltetnek és fel-emeltetnek, te pedig meg-vettetel és aláztatol. Emeld-fel ſemedet az Egben, és meg nem ſomorit az embe-

*Aſzol-rek utaláſa e' földön. *Vram ga. vakſagban vagyunk, és a' ſetetſégtül hamar meg-csalatunk. Ha magamat igazan meg-tekintem, ſoha ſemmi teremptet állat hamiſſat nem tet nékem: azért, nem panaſolkodhatom méltan ellened.

Mivel pedig gyakorta nagyot vétettem néked, méltán fegyverkezik ellenem minden teremptet állat. Méltán illet azért éngem a' ſégyen-vallás, teged pedig a' dicſiret, tiſteſſég és dücſöſſég. Ha magamat arra nem kéſzítem hogy örömeſt el-hagyaſſam és meg-vetteſſem minden teremptet állattúl, és tellyeſſeggel ſemminek tartaſſam, ſoha belsö bekeſéget és állandoſ-

landoſágot nem nyerhetek, ſem lélek ſerént meg-nem vilagoſittatom, ſem te hozzad tellyeſſeggel nem foglaltatom.

XLII. RESZ.

Hogy bekeſegünket nem kel emberekben helyhez tetni.

Az Vr. FIam, ha a' te bekeſégedet valamely ſemelyben helyhezteted tetczéſedért, és vélle való nyajaskodáſodért, nyughatatlan és kötöztetve léſed. De ha a' mindenkor élö és maradandó igazſághoz folyamol, meg nem ſomorit barátod eltavozáſa, vagy halála. En-benn nem kel meg-allapodni barátod ſeretetinek · én érettem kel ſeretned, a' ki néked jónak és e' világon kedveſednek látezik. En nállam-nelkül nem jó, és nem állandó a' barátſág: nem igaz és nem tiſta ſeretet az, mellyet nem

nem én foglalok egybe. Oly hólt ßámban kel lenned ßerelmes baratidhoz-való indulatodban, hogy (a' mi raitad ál benne) minden emberi tarſalkodás-nélkûl kivánnál lenni. Annyival közeleb jár ember Iſtenhez, mennel távulyb kerûl minden földi vigaßtalaſt. Annal inkab közelit Iſtenhez magaſſágban, mennel mélyebben magába ßál, és kiſſeb maga elôt.

A' ki magának tulaidonit valami jót, akadékot vét, hogy reá ne ßállyon az Iſten malaßtya: mert a' ßent Lelek malaßtya, mindenkor alázatos ßûvet keres. Ha magadat tekelleteſen ſemmivé tudnád tenni, és minden teremptet ßeretetûl ki-ûreſsiteni, akkor, nagy malaßtommal eggyût benned kellene lakoznom. Mikor a' teremptet állatokra néß; a' teremptet

remptônek látáſa el-vétetik tôled. Tanúld-meg azt, hogy a' te teremptôdért mindenekben meg-gyôzzed magadat, és akkor juthatß az Iſtennek eſméretire. Akár mely kicſin dolog légyen-is, de ha ezt rendetlenûl ßereted és ßemléled, meg-rútit, és meg-tartoztat a' leg-nagyob jótúl.

XLIII. RESZ.

A' hiuſagos világi bölcſeſség ellen.

A' VI ſzol. 1. Cor.

Flam, meg ne indúly az embereknek ßép és kegyes mondáſokon. Mert az Iſten orßága nem ßép ßóban ál, hanem a' joſágos erkölcsökben. Figyelmez az én ßavaimra, mellyek a' ßûveket fel-gerjeßtik, az elméket meg-világoſíttyak, tôredelmeſſéget inditnak, és kûlômb-kûlômb vigaßtalaſokat nemze-

nemzenek. A' végre ſoha ſemmit ne olvas, hogy tudosbnak és bölcſebnek láttaſſál. Igyekezzél vétkeidnek öldökleſére, mert ennek több haſna van, hogy ſem a' ſok mély kerdéſek tudáſának.

Ha ſok dolgokat olvaſtál, és tanúltal-is, ugyan az elſő kezdethez kel térned. En vagyok a' ki az embereket igaz bölcſeſégre tanitom, és a' kiſdeknek nagyob értelmet adok, hogy ſem az emberi tanitaſok. A' kinek én bóllok, hamar bölcſé léſen, és a' lelki dolgokban igen elő-mégyen. Iai azoknak, kik ſok haſontalan kerdéſeket tanulnak az emberektűl, és arra kevés gondgyok vagyon, mint kellyen nékem bolgálni. Eljő az ûdő, és nem kéſik, midőn a' Meſtereknek Meſtere a' Chriſtus, az Angyalok Vra, mindennek

denek leczkéiét meg-halgattya: az az, kinek kinek lelki eſméretit meg-hannya veti: Akkor meg-víſgállya Ieruſalemet világos lampáſokkal, és ki-nylatkoznak a' ſetetſégnek reiteki, meg-nemúlnak pedig a' nyelvek bizonyſági.

En vagyok a' ki egy ſempillantásban fel-emelem az alázatos elmét, hogy az őrők igazſágnak több titkait által ércſe, hogy ſem a' ki tiz eſtendeig tanúlt Iſcolában. En, ſó zengéſ-nélkűl, velekedéſek elegyitéſe-nélkűl, dűcsőſſégnek fel-fuvalkodáſa nélkűl, bizonyitáſoknak ellenkezéſe nélkűl tanitok. En vagyok a' ki arra tanitlak, hogy a' földet benne valóual egyetembe meg-utallyad, az őrökké valókat kereſſed: a' bőcsűlletes tiſteket el-kerűllyed, a' botrankozaſokat el-ſenvedgyed, min-

den remenſégedet én bennem helyhezteſſed, én kűvűlem ſem: mit nè kivány, engemet pedig mindeneknek felette buzgó ſűvel ſeres.

Egy valaki, engemet ſűből ſeretven, az Iſteni dolgokban igen tudoſſa vált, és cſudálatos dolgokat mond vala. Több bet tanúlt, el-hagyvan mindeneket, hogy ſem a' mély dolgokat tanúlván. De némellyeknek kőzőnſéges dolgokrúl ſóllok, nemellyeknek ki-válaſtot titkokrul: nemellyeknek jelekben és arnyekokban édeſdeden meg-jelenem, nemellyeknek pedig nagy fenyeſſégben ki-nylatkoztatom titkaimat. A' könyvekben, egy ſó, nem egy aránt oktat mindeneket. En, belől tanito Doctor vagyok, igazſág, ſű viſgálo, gondolatok által láto, cſelekedetek gyamolyíto

molyíto vagyok: mindeneknek ugy oſtogatom ajandékimat, a' mint meltónak itilem.

XLIV. RESZ.

Hogy a' kűlső dolgokat nem kel magunkhoz kapcſolnunk.

FIam, ſok dolgokban tudatlanná kel lenned, ugy viſelvén magadat mint ha meghóltal vólna, és mint ha néked az egéſz vilag meg-feſittetet vólna. Sokat ſiketſégre vévén, *Gal. 6.* fűled mellől kel bocſátanod, arra figyelmezvén inkáb a' mi cſendeſ bekeſegedre való. Haſnosb ſemedet el-forditanod a' kedved ellen-való dolgokrúl, és kinek kinek az ő ertelmében békét hadnod, hogy ſem verſengő ſókban elegyedned: Ha jol vagy Iſtennel, és az ő itiletit ſemléled, kűnnyen ſenveded, mikor máſtul meg-győzetel. *Az Vr ſzol.*

A' szól-ga.

Oh Vtam, mire jutottunk? Ihon a' világi károkat sírattiuk, egy kis nyereségért faradunk futosunk: a' lelki kárvallás pedig feledekenségbe mégyen, és késöre csak alég vesük esünkben. A' mi keveset, vagy semmit sem hasnal, arra igen reá vigyazunk, és a' mi lég sükségesb azt restül keresük: mert az ember tellyességgel a' külsö dolgokra hajol, és ha gyorsan eleit nem vészi, végre ugyan örömest hever a' külsö foglalatosságokba.

XLV. RESZ

Hogy nem kel mindennek hinni: és mely kűnyű a' szóllásban vétkézni.

A' szól-ga' szól.

VRam, adgy segitséget haborusságimból ki-menekedéz semre, mert hasontalan az emberek segedelme. Menyiben történt, hogy ot nem találtam hiuséget a' hol nagy remenséget vetettem? Menyiben volt az-is, hogy a' hol ingyen nem reménlettem, ot találtam igazságot? Hasontalan tehát az emberekben helyheztetet remény. ség, hanem az igazak remensége, te vagy felséges Isten. Aldot légy én Vram Istenem mindenekben valamiket réam bocsátasz. Gyarlók és valtozandók vagyunk, hamar meg-csalatunk és meg-változunk.

Kicsoda, a'ki oly-vigyázva, és oly semesen örizhesse magat mindenben, hogy valaha csalatkozásban, és tebolyodásban ne essék? De Vram, a' kik te-benned biznak, és téged egyűgyű sűvel keresnek, nem elnek-meg oly kűnnyen. Es ha a' te benned bizó, valami haborusságban esik, és akár mint bé-keveredik-is, hamar ki-faba-

dul te általad, és te tőlled meg-vigaßtaltatik, mert mind végig el nem hagyod a' benned bizókat. Te Vram, te vagy egyedűl hiu mindenekben, és nincs illyen ſenki más te-kivűlled.

Oh mely igazan bőlcs volt annak a' ßent embernek lelke, a' ki magárúl igy ßóllot. Az én lelkem meg-erőſlődőt, és Chriſtuſon fundáltatot. Vaiha igy volna az én dólgom, nem ily kűnnyen ßorgalmaztatna az emberi félelem, ſem a' ßolláſnak nyilai meg-nem mozditanának. Kicſoda a' ki mindent jól elől meg-gondolhat, és minden kővetkezendő gonoßt el-távoztathat? Ha azoktúl-is meg-ſértetűnk, mellyeket ideién eßűnkben vettűnk, mint leheſſen hogy igen meg ne ſebeſitteſſűnk veletlen nyavalyáktul? De vallyon's miert nem viſeltem

tem job gondot magamra? miert hittem ily kűnnyen máſnak? Emberek vagyunk, és gyarlo embereknél egyebek nem vagyunk, ha ßinte ſokan minket Angyaloknak alitnak és mondanak-is, kinek hidgyek azért Vram, kinek, hanem csak tenéked? Igazſág vagy: meg ſem csalatol, s-meg ſem csalhacz. Azért viſſontag azt mondom, hogy minden ember hazug, gyarló, valtozandó, és kivaltképpen ßavaiban eſetre hailandó: azért hertelen el nem kel hinni, a' mi kűlſő ßinnel igaznak latczik.

Bezzeg igazan intettél Vram, hogy az emberektűl oltalmazzuk magunkat: és hogy embernek ellenſégi, a' vélle lakók: és nem kel hinnj, ha ki azt mondgya, Ihon it', vagy amot. Kárommal tanultam *Mich. 7.*

ezt én; adgyad, hogy ſorgalmatosb őrizkedéſemre eſſék 's-ne balgatagſágomra. Eſeden járy (azt mondgya egy valaki) eſeden járy. Elmédben tarcs a' mit mondok: Mikor a' ſolláſtúl meg-ſűnőm, és titoknak vélem, amaz a' ki titkon vette nem halgathat, hanem el-fordulván, mind éngem, 's mind magát el-arullya. Efféle ſóhordozó, és maga gondolatlan emberektűl, oltalmaz engem Vram, hogy az ő kezekben ne jussak, és effelében ne vétkezzem. Igaz és tekélletes ſót adgy az én ſámban, és az álnak nyelvet tavóztaſd tőllem. A' mit máſtúl nem akarok ſenvedni, azt magamnak-is minden úton el kel kerűlnőm.

Oh mely ſent és bekeſégés dolog a' máſok dolgairul halgatni, valogatás-nelkűl mindent

dent el nem hinni: és a' ſót kűnnyen eléb nem rőpiteni, titkainkat kevés emberrel kőzőlni; a' ſűvek általlatóiat mindenkor kereſni; és minden ſolláſnak ſelétűl tétova nem hordoztatni: hanem, minden kűlső belső dolgokat, Iſten akarattyának jó tetczéſe ſerent kivánni, hogy bé-tellyeſedgyenek. Vai ki batorſágos a' mennyei áldomáſok meg-tartaſára, hogy azt el-kerűllyuk, a' mi tettetes az embereknél, és azt ne kivánnyuk, a' mi kűlſőképpen csudálatoſnak látczik, hanem tellyes ſorgalmatoſſággal annak meg-nyereſében ſerénkedgyűnk, a' mi élet jobbitáſt, és az Iſteni dolgokban buzgoſágot ſerez.

Vai ki ſokaknak veſedelmekre volt, hogy joſágos erkőlcſők meg eſmértetet, és űdő

nap előt dicsirtetet! Vai ki ůdvősséges haßna van annak, hogy az Isten ajandéka el-reitve őriztetik e' gyarlo életben, mely éppen kesértetnek és vitezkedésnek neveztetik!

XLVI. RESZ.

Hogy Istenben kel biznunk, mikor a' nyelvek nyilai reánk bocsáttatnak.

Fiam, vastagon ály, és én bennem bizakoggyal. Micsoda a' ßó, hanem csak ßó; a' levegő égen el-oßol, de kővet nem ront. Ha meg érdemletted a' ßóllást, tekéld-el, hogy meg-jobbitod magadat. Ha vetkedrűl nem vádol lelki esméreted, vegezd-el hogy ezt Istenért őrőmest ßenveded. A' sem volna elég ha néha vereséget ßenvednél: honnan vagyon tehát hogy néha csak egy kemeny ßót

ßót sem ßenvedhecz? Vallyon mí az oka, hogy efféle aprólék ßűvedben hat? nem az e' hogy testi ember vagy, es inkáb tartaß az emberek ßavátúl hogy sem kellene. Mivel attól felß hogy meg ne utaltassal, nem ßenvedheted hogy meg dorgálnak fogyatkozásidért, hanem ottan mentségek arnyékit kereß.

De tekincs jóbban magadra, és meg-esméred, hogy él még benned a' világ, és hiuságos vagiodás az embereknek-valo kedveskedésre. Mert midőn vonogatod magadat a' megalázástúl, és vétkeidért-valo pironkodástúl, nilvan meg-ismérßik, hogy nem vagy igaz alázatos, és hógy igazan meg nem hóltál a' világnak, és a' vilag sem feßittetet-meg néked. De figyelmez az én ßómra, és nem gon-

gondolß az embereknek tiz ezer ßavaival. Ha mind azt kialtanák-is reád, a' mit álnakúl kőlthetnek az emberek, mit ártána néked, ha mind fűled mellől bocsátanád, és csak annyinak tartanád, mint egy ßálkát? Vallyon ki vonhattyáké csak egy ßál hajadat-is!

De a' kinek ßűve belső dolgokban nem forog, és Istent nem viseli ßeme előt, igen kűnnyen fel indúl akár mi boßú beßéden. A' ki pedig én bennem bizik, és nem kivánnya a' maga itéletit kővetni; az emberek félelmetűl űres. Mert én vagyok a' biro, és minden titkokat által látok: én tudom mint történt a' dolog: tudom én, ki tet és ßenvedet boßút. En engedtem hogy ez a' ßó esséc, hogy sok ßűvek gondolati ki nylatkozzanak. Meg-itilem én mind a' bűnőst

bűnőst 's-mind a' bűntelent; de titkos itiletemmel, mind a' kettőt még akarom elsőben probalni.

Az emberek tanubizonysága gyakran meg-csal: az én itiletem igaz, állandó, és fel nem forgattatik, és noha sokßor titkos, és kevesen értik mindenekben, de azért, soha nem hibál, és meg sem csalathatik, ha ßinten a' balgatagok ßemei előt igaznak nem latczik-is. Tehát minden itiletekbe én hozzam kel folyamni, és tulaidon tetczésekhez nem kel tamaßkodni. Mert az igaz, meg nem haborosßik akár mi következzék reá Istentűl. Ha ßinte valamit hamissan mondanak-is ellene, nem sokat gondol vélle. Azon sem vigad hiusagoson, ha egyébtűl méltán meg-mentetik. Mert elmejében forgattya, hogy én a' ßűve-

Pro 12.

Psal. 7.

a' ßüveket és veſéket viſgálom, ki, nem a' kűlsö ßín, és emberi tettetés ßerent itélek: mivel ſokßor az én ßemem elöt, vétkesnek találtatik, a' ki emberi itiléţ ßerént dicſíreteſnek látczik.

A ſzól. gaſzol. Vram Iſtenem, igaz biró erös és nagy türhetö, ki, az emberek gyarloſágat és álnakſágat eſméred. Légy nékem erösſégē és tellyes bizodalmom, mert nem elégſéges a' magam lelki eſmereti. Tudod te a' mit én nem tudok: ez okon, minden dorgalàsban méltó magamat meg-aláznom, és ßeliden türnöm. Bocſàsd-meg pedig kegyelmeſen valamenyißer ezt nem cſelekedtem: adgy úi malaßtot nagyob türéſre: mert haßnosb nékem a'te bőſéges irgalmaſſágod bűnöm bocſanatyára, hogy ſem az én titkos lelkem iſméretem mentſégere, magam

gam velekedeſével álmodot igazſágom. Es ha lelki eſméretem ſemmivel nem vádol-is, ezzel nem igazithatom magamat: mert, ha félre tétetik a' te irgalmaſſágod, nem igazúl a' te ßined elöt, egy élö-is.

XLVII. RESZ.

Hogy minden terhet el kel viſelni az örök életért.

Az Vr ſzól. Flam, meg ne-kedvetlenicſenek a' munkák mellyeket en érettem fel vállaltal: a' haboruſágok ſe verienek-le inàrúl tellyeſſégeſen: hanem az én igéretem vaſtagicſon és vigaßtallyon téged minden igyedben. Vagyon nékem értékem arra hogy minden mod és mérték felet meg-fizeſſek. It nem ſokkáig fáradß, és nem mindenkor terheltetel faidalmakkal. Váry egy keveſet, és hamar vé-

gét

gét látod nyavalyáidnak. El-jő amaz egy óra, mikor meg-ſűnik minden munka és zene-bona: kevés és igen rővid mind az, valami el-múlik az űdővel.

Azt miveld a' mit mivelſ: hiven munkálkodgyál az én ſő-lőmben: én léſek a' te nagy ju-talmad. Iryi, olvas, énekely, fohaſkodgyal, halgas, imad-kozzál, emberűl ſenved az el-lenkező dolgokat: mind eze-ket, és ezeknél nagyob harczo-kat-is meg-érdemel az őrők élet. El-jő a' bekeſég egy napon, me-ly tudva van az Vrnál, és az, nem e' világi nap, vagy éi léſen, ha-nem őrőkké-valo vilagoſſág, végtelen fenyeſſég, állando be-keſég, és batorſágos nyugoda-
Rom. 7. lom. Nem mondod akkor ki-cſoda ſabadit-ki engemet e' ha-
Pſa. 119 lalnak teſtéből? Azt ſem kiál-tod, lái nékem, hogy it lakáſom meg

meg-hoſabittatot. Mert ak-kor a' halál, nyakra vettetik, és fogyhatatlan űdvőſſég, ſemmi ſomorúság, boldog őrőm, ked-ves és ékes tarſalkodás léſen.

Vaiha látnád a' ſenteknek őrőkké-valo coronájat men-nyekben, és minemű dűcſőſſeg-ben őrvendeznek, kik régen-ten világ előt utalatoſoknak, és eletre-is meltatlanoknak lat-czottak: bizonyara mindgyárt földig meg-aláznád magadat, és inkáb kivánnál mindenek birto-ka-ála vettetni, hogy ſem cſak egy emberen uralkodni: nem-is kivánnád a' világnak őrven-detes napiait, hanem inkáb azon vigadnál, ha Iſtenért ſanyargat-tatnál, és azt tartanád nagy nye-reſégnek, ha az emberek kőzőt ſemminék latczanál.

Oh ha ezeknek izit érze-ned, és mélyen ſűvedben hat-nánák

nának, vallyon miképpen mer-
nél csak egyßer-is panaßolkod-
ni? Nem kellé az őrők életért
minden munkás dolgokat tűr-
ni? Nem kicsín dolog az, hogy
meg-nyeriűk, vagi el-veßessűk
az Isten orßagat. Emeld-fel
tehát ßemeidet az Egben. Ime,
én, és minden ßenteim velem eg-
gyűt, kik a' főldőn nagy har-
czokat tartottak, most őrven-
deznék, most vigadnak, most
batorságosok, most nyugod-
nak, és veg-nelkűl az én Atyam-
nak orßagában maradnak.

XLVIII. RESZ.

Az őrőkké-való naprúl, és e' világi nyomorusàgokrul.

Az szolga szol. Apo. 21

OH magasság-beli varas-
nak boldog lakása: Oh ő-
rőkké-valosagnak fenyes
napia, mellyet az éi be nem ho-
malyosit, hanem a' tekélletes,
igazság

igazság ßűnetlen vilagosit sugá-
rival! Oh mindenkor víg nap,
mindenkor batorságos, mely-
nek állapattya soha vißá nem
változik. Oh, bár kőlt volna
fel az a' nap, és minden el-mu-
landoknak vólna vége! Vgy
vagyon, hogy az a' nap őrőkké-
valo fenyességgel vilagoskodik
a' ßenteknek, de a' főldi ßaran-
dakoknak, csak ígen távúly és
tűkőr-által fénlik.

Tudgyák a' menyben la-
kos polgárok, mely őrvendetes
nap légyen az: sirnak Evának
ßámkivetet fiai, érezvén, mely
keservés és unalmas e' világi
élet. E mostani űdőnek napiai
kevesek és gonoßok, faidal-
makkal és insegekkel rakvak:
a' hol ember sok bűnőkkel fer-
teztetik, sok gonoß indulatok-
kal kőteleztetik, sok félelmek-
tűl ßorongattatik, sok gondok-
kal

kal czigáztatik, sok viszgaláskal tétova ragadtatik, sok hiuságokban keverödzik, sok munkaval örlödik, keserütekkel terheltetik, gyönyörüségekkel erötlenedik, fogyatkozásokkal kinoztatik.

Oh mikor lészen vége ezeknek a' nyomoruságoknak? mikor szabadulok-ki a' vétkeknek alá-való szolgalattyatul? mikor leszen Vram, hogy csak egyedül te róllad emlekezzem! mikor örvendezek tekelletesen te benned? Mikor lesek az igaz szabadságban minden akadék-nélkül, és minden testi lelki nehézség-nélkül! Mikor lészen ama' valóságos békeség, batorságos és felbonthatatlan bekeség, belső és külső bekeség, minden felöl alandó bekeség? Aldot Iesus, mikor jutok a' te latásodra? mikor szemlélem a' te orczagodnak

Rom. 7. Zsal. 70.

dücsösségét? mikor lész nékem mindenekben mindenem? Oh mikor lesek veled a' te orczágodban, mellyet öröktül-fogua kezitettél szeretöidnek? Ellenség földen, szam-kivetésbe és szeginségbe hagyattam, a' hol minden napi harczok, és nagy szerencsetlenségek vannak.

Vigaztald Vram az én szamkivetet allapatomat, enyhitsed banatimat. Vgyan-is mind terh-nekém valamit ez a' világ vigaztalásra nyiuit. Tellyes szüböl kevánom hogy tebenned kedvesen nyugodgyam, de még téged meg nem foghatlak. Kevánom hogy a' mennyei jókhoz ragaszkodgyam, de le-nyomnak e' világy dolgok, és a' meg nem győzetet indulatok; Lélek szerént, minden teremptet állatnak felette akarnék lenni, de akaratom ellén a'

testnek

Rom. 7. 3. testnek gyarlosága miat, ezek alá vettetem. Igy viaskodom én boldogtalan ember magammal, és magamnak-is terhére vagyok, mivel a' lélek fel vagyodik, és a' test alat akar lenni.

Oh menyit ßenvedek midőn elmemben mennyei dolgokat forgatok, és imadkozásomban nagy hertelē, a' testi gōdolatoknak serege űtkőzik ßűvemben! En Istenem el ne tavozzál tőllem, és el ne terűly haragodban a' te ßolgádtúl. A' te villamasidnak fenyessegével kergesd-el ezeket: bocsásd-ki nyilaidat, és oßollyanak-el az ellenségnek minden incselkedő képezési. Tericsed hozzad minden erzékenségimet: feleitesel velem minden világi dolgokat: adgyad hogy hamar ki-vessem elmémből és meg-utállyam a' vétkeknek képezélit. Iői segitsé-

gitségemre őrőkké-való igazság, hogy meg ne tantoricson engem semmi hiusag. Iői-el mennyei győnyőrűség, és tavozzék-el ßined elől minden tißtatalanság. Bocsásd-meg aztis, és irgalmasón enged-meg, valamikor imadságimban valamit te kűvűlled elmémben forgatok. Igazan meg-vallom, hogy tétovazni ßoktam gondolkodasimmal. Mert sokßor ot nem vagyok, áhol test ßerént állok vagy űlők: hanem inkáb ot vagyok a' hol az én gondolatom vagyon. Gondolatom pedig gyakorta ot forog, a' hol vagyon a' mit ßeretek. Hamar eßemben jút, a' miben teremßet indulattyából győnyőrkődőm, vagy a' mi ßokásbol kedves.

Ez okon, te ki igazság vagy, nilvan mondottad. A' hon a' te kincsed, ot van ßűved. Mat. 6.

Ha

Ha menyorſágot ſeretem, örömeſt mennyei dolgokat forgatok. Ha e' világot ſeretem, örvendezek e' világi boldogſágon, és ſomorkodom ſerencſetlenſégin. Ha a' teſtet ſeretem, gyakorta teſti dolgokrúl elmelkedem. Ha a' lelkit ſeretem, a' lelki dolgokrul-való gondolatokban, gyönyörködöm. Mert valamit ſeretek arrúl örömeſt ſóllok, és hallok, és effeléknek képezéſit ſüvemben haza viſem. De boldog ember az, Vram, a' ki, te éretted minden teremptet állatnak búcsút ád: a' ki meg győzi a' terméſetet; és a' teſti kivanſágokat, lelki buzgoſággal meg-feſiti, hogy tiſta lelki eſmérettel, tiſta imadſágot bocſáſſon tehozzád: és méltó légyen, hogy az Angyalok rendiben állyon, minden világi dolgokat kivúl és belől el-

el-rekeſztvén magától.

XLIX. RESZ.

Az örök életnek kivanſágárúl: és minémű jok igértettek a' jo bainakoknak.

Az Vr ſzol.

FIam, mikor az örök boldogſágnak kivanſága, magaſſágbol ſüvedben öntetik, és kivánkozol a' teſtnek haileákbol ki-menni, hogy az én feſnyeſſégemet, valtozáſnak arnyéka-nélkül ſemlelheſſed: teriezd-ki ſüvedet, és minden kivanſágoddal fogadgyad ezt a' ſent indulatot. Bőſegés halákat agy a' magaſſág-beli Ionak, ki te veled e' képpen meltoztatik cſelekedni: kegyeſen látogat, buzgoſággal ébreſt, hatalmaſon fel-emel, hogy magád terhével a' földiekre ne eſſél. Mert ez, nem a' te gondolatodbol, vagy igyekezetedből ſármazik,

mazik, hanem csak az mennyei kegyelemnek, és Isteni tekintetnek meltoztatasábol. E' pedig avégre adatik, hogy a' jóságos erkölcsökben, és mélyeb alázatosságban nevekedgyél, és magadat jövendő viadalokra keßicsed, és én hozzám ragaßkodgyal ßüvednek tellyes kivanságával: és buzgo akarattal igyekezzél ßolgalni nékem.

Fiam, sokßor ég a' tűz, de a' láng fűst-nélkűl nincsen. Igy vagyon nemellyeknek dólga, kiknek kivansága, geryedez a' mennyei dolgokra, de azért, a' testi kivanságoknak kesertetitűl meg nem ßabadultak. Ez az oka, hogy nem tißtan csak az Isten tißtessegéért keresik azt, a' mit oly nagy kivansággal Istentűl kérnek. Sokßor illyen a' te kivanságod-is mellyet ily unalmason jelengetß. Mert nem lehet

het tißta és tekelletes, valami elegyittetik a' tulaidon haßonnal.

Kéry, de ne ollyat a' mi néked gyönyörűséges vagy haßnos, hanem a' mi én elöttem kellemetes és böcsűlletes, mert ha igazat itelß, minden kivanságodnál, és kivánatos dolgaidnál, nagyobra kel böcsűllened, és inkáb követned, az én rendelésemet. Tudom a' te kivanságodat, és gyakran hallottam fohaßkodásidat. Azt akarnád, hogy immár az Isten fiai dűcsőségének ßabadsagában vólnál: gyönyörköttet immár tegéd az örökke-valo hailek, az örömmel tellyes mennyei haza: de, még el nem jöt az az óra: hanem még most más űdő vagyon, tudni illik, hadakozasnak ideie, faradságnak és probának ideie. Kivánod hogy meg-tel- *Iob. 7.*

 lyesed-

lyesedgyel a' ma-felséges jóval, de még most arra nem juthatsz. En vagyok, váry engem (ugy mond az Vr) mig el-jő az Isten orßága.

Meg kel eléb 'probaltatnod e' földön, és sokakban kel gyakoroltatnod. Neha vigaßtalás adatik néked, de bőséges
Ioſ. 1. elégség nem engedtetik. Erősödgyel-meg tehát, és vastag légy a' termeßet indulati ellē válo dolgoknak, mind cselekedesiben 's mind ßenvedesiben. Vj
Eph. 4. emberben kel öltöznöd: más ferfiúva kel változnod. Gyakorta azt kel cselekedned a' mit nem akarß, és azt el-kel hadnod a' mit akarß. A' mit más akar, az elő-vétetik: a' mit te akarnál, hátra marad. A' mit más mond, meg-halgattatik: a' mit te mondaß, semminek tartatik. Egyebek, a' mit kérnek meg

meg-nyerik: te kérhetß de semmit nem nyerß.

Az emberek nyelven, nagy hire lévßen másoknak: te felölled pedig minnyaian halgatnak. Egyebekre eme vagy ama dolog bizatik, te pedig semmire kellőnek iteltetel. Ezekert, a' termeßet néha meg-ßomorodik, és nagy dolog, ha zugolodás-nélkül türöd. Ezekben és ezekhez hasonlokban probaltatik az Istennek hiu ßolgáia, mikeppen tagadgya és győzi-meg magát mindenekben. Alég vagyon a' miben inkab kivantatik a' magad 'győzedelme, mint hogy azokat lássad és ßenvedgyed, mellyek akaratoddal ellenkeznek: leg-főkeppen pedig, midőn ollyat parancsolnak a' mi néked képtelennek és hasontalannak látczik. És mivel más birtoka alat levén, nem merß

ellene állani a' felsőb hatalomnak, az okáért, neheznek latczik néked, hogy más ember akarattyan kel járnod, és félre kel hadnod a' magad teczését.

De, meg-gondold, Fiam, ezeknek a' munkáknak gyűmőlcset, gyors végét, és felette nagy jutalmát, és nem léßen ebben nehezséged, hanem inkáb nagy vigaßtalása léßen tűresednek. Mert a' mostani kevés kedu-ßegésért, mindenkor bé tellyesedik akaratod menyorßágban. Ot meg-találod valamit akarß, valamit kivánhatß. Ot minden jóra tehetséged léßen, el-veßtesnek félelme-nélkűl. Ot, a' te akaratod mindenkor eggyez én velem, és nem kéván semmit kűlsőt vagy tulaidont. Ot senki ellened nem ál, senki nem panaßolkodik ellened, senki nem téßen akadékot, senki elődben nem

nem ál: hanem valamit kevánhatß, mind jelen léßen, és minden kivanságid tetézve be-tőltetnek. Ot én, a' bekeseggel ßenvedet boßuságért, dűcsősséget adok: a' ßomoruságért, dicseretnek őltőzetit: az utólsó helyért, őrőkős kiralyi ßéket. Ot esmerßik-meg az engedelmességnek gyűmőlcse, őrvendez a' penitentianak faratsagá, dűcsősségesen meg-Coronaztatik az alazatosság.

Most azért, mindenek keze alat, haioly-meg alazatoson: és ne néz arra, ki mondotta, vagy ki parancsolta. Hanem arra vigyaz, hogy, akár előtted járó, akár nalladnál ifiab, vagy hozzád hasonló kivánnyon tőlled valamit, mind jóra magyarazd, és, igaz akarattal igyekezzél azoknak meg-tellyesitesére. Emez ezt, amaz amazt keresse

 bátor

bátor: dicsekedgyék ez ebben, 's-amaz amabban, és bátor ezerni ezer képpen dicsírtessék, de te, se ebben, se amabban, hanem a' magad meg-vetesében, és az én jó akaratomban s' tisztességemben őrvendez. Azt kel kivánnod, hogy akár életed, s' akár halálod-által, dűcsőitessék mindenkor Isten te benned.

L. RESZ.

Mint kellyen az el hagyatot embernek magát Isten kezében ajánlani.

A szolgaszól. VRam Isten, én mennyei bent Atyam, most és mind őrökké légy áldot: mivel igy akartad, igy let: és valamit cselekedel mind jó. Te benned őrvendezzen a' te bolgád nem ő magában, sem másban akár kiben: mert te vagy egyedűl az igaz őröm, te vagy az én reménsegem és Coronam; te vagy Vram az én őrömem és tisztességem. Mi van Vram egyeb a' te bolgádban, hanem a' mit érdeme felet, te tőlled vet? Mind tied valamit attál és valamit teremptettél. *1. Cor. 4.* Szegény vagyok én, és ifiusagomtúl fogva fáradok, és néha ugy meg-bomorodik az én lelkem, hogy sirnom kel miatta: néha pedig magárais bosonkodik a' fel-indult kivanságokért. *Psa. 87.*

Kevánom a' bekességnek őrömet. Ohaitom a' te fiaidnak bekeséget, kik a' te vigasztalásidnak fenyessegével legeltetnek. Ha bekeséget adsz, ha bent őrömet őntesz büvemben, a' te bolgad lelke tellyes lésben vigasagos enekléssel, aitatos-is lésben a' te dicseretedben. De ha magadat meg-vonsod, a' mint sokszor cselekedel, nem futhat

a' te parancsolatidnak úttyán: hanē inkáb le-terdepelvén mellyét veri, mert nincs ugy dolga mint tegnap előt, mikor a' te fenyességed tűndőklőt feie felet, és a' te ſárnyaid arnyéka-alat oltalmaztatik-vala, a' rea rohano kesertetektűl.

Igaz és minden dicseretre méltó Atyam, el-jőt az óra, hogy meg-probaltassék a' te ſolgad. Szerelmes Atyam, mélto hogy ez óraban ſenvedgyen valamit te eretted a' te ſolgad. Eorőkké tiſtelendő Atyám, el-jőt az óra, mellyet őrőktűl fogva tudtál el-jővendőnek, hogy egy kevés ideig kűlső-képpen meg-győzessék a' te ſólgád, belső-képpen pedig, mindenkor éllyen te nállad. Egy kevessé semminek tartassék, meg-aláztassék, meg-fogyatkozzék az emberek előt, ſenve-

ſenvedesekkel és betegségekkel meg-tőressék, hogy viſont veled egyetembe az úi vilagosságnak haynalliábā fel-tamadgyon, és menyorſágban dűcsőitessék. Szent Atyám, te igy rendelted, és igy akartad, ugy let a' mint te akartad.

Mert ez a' te baratidhoz mutatot kegyelmesseg, hogy a' te ſerelmedért ſenvedgyenek, és győtrődgyenek e' világon, valamikor és valakik-által ezeket reájok bocsátod. A' te tanácsod és gonduiseléſed nélkűl, és ok-nélkűl semmí sem leſen e' főldőn. Iómra van Vram *Psa.* 118. nékem, hogy meg-aláztal engem: hogy meg tanúllyam a' te igazságidat, és el-vessem minden fel-fuvalkodásomat. és magamnak-válo nagy tulaidonitást. Haſnos nékem, hogy pironság bé-fogta orczámat, hogy tege-

tegedet keresnélek inkab vigasztalásomra, hogy sem embereket. Meg-is tanultam ebből, a' te viszgalhatatlan iteletidtűlvaló félelmet, ki az igazat osztorozod eggyűt a' hamissal, de nem igazság és illendő ok-nélkűl.

Halat adok néked, hogy el nem venvedted az én gonoszságimat, hanem keserves verésekkel osztóroztál, faidalmokat, és kűlső belső borongatásokat bocsátvan reám. Mind azok közőt a' kik Eg alat vannak, senki nincs a' ki vigasztallyon engem, hanem csak te, én Vram

Tob. 13. Istenem, lelkeknek igaz orvossa, a' ki meg-sebesítesz és meg-gyogyitasz, pokolra visz és onnan

Psal. 17. visza hosz. A' te osztorozásod raitam van, és a' te vesződ oktat engem.

Ihon szerelmes Atyám, kezedben

zedben vagyok, jobbito vesződ alat meg-horgadok. Verd mind addig hátamat, nyakamat, hogy a' te akaratodra meg-haicsam gőrcsősségemet. Tégy engem szelid és alazatos tanitvánnya, a' mint szoktál cselekedni, hogy akaratod szerént viselyem magamat. Magamat és mindenemet néked ajánlom, hogy megjobbicsad: Iób it osztoroztatnom, hogy sem a' más vilagon. Te tudsz mindeneket, és semmi titka nincs te előtted az emberek lelki esmeretinek. A' jövendő dólgokat tudod minek előtte meg-lésznek, és nem szükseg hogy valaki téged tanicson, vagy tudosicson a' földön lévő dolgokrúl. Te tudod mely hasznós az én elő-menetelemre, a' menyi gyűmölcse vagyon a' haboruságoknak, a' bűnők rosdajának tisztitasara. Cselekedgyél

vélem

velem, a' te kedves jó akaratod ſzerént, és meg ne útáld bűnnel terhelt életemet, mellyet ſenki jobban és nyilvábban nem tud, te nálladnál.

Enged Vram, hogy tudgyam azt, a' mit kel tudnom: ſzereſſem azt a'mit kel ſzeretnem: diciſiriem azt a' mi neked leg-inkáb tetczik: becsűllyem azt, a' mi előtted drága: gyalázzam azt a' mi te előtted bűdős. Ne ſzenved, hogy a' ſzemnek kűlső látáſa ſzerént tegyek iteletet: ſe hogy a' tudatlan emberek fűlehalláſa ſzerent mondgyak ſententiat: hanem igaz itelettel meg-válaſzam a'láthato dolgoktul a' lelkieket: es mindenek felet, a'te akaratodnak jó tetczéſet mindenkor kőveſſem.

Gyakran meg-csalatnak az emberi erzekenſégek az iteletben, meg-jadczottatnak a'világ

lág ſzeretői, csak láthato dolgokat kedvelvén. Menyevel job az ember abbol, hogy az emberektűl nagyra bőcsűltetik? A' csalárd csalardot, a' hiűſágos hiűſágoſt, a' vak vakot, a' beteg beteget csal-meg, mikor őtet fel-magaſztallya: és igazſág ſzerént, inkáb meg-gyalázza, mikor hiűſágoſon dicſeri. Mert az alázatos Szent Ferencz azt mondgya, hogy minden ember csak annyi, és annál nem nagyob a' menyi a' te ſzemed előt, Vr Iſten.

LI. RESZ.

Hogy alacſon dolgokban kel magunkat foglalnunk, mikor ki-fogyunk a' nagy elmelkedeſekből.

Az Vr ſzol.

FIam', nem maradhatſz mindenkor a'joſagós erkőlcſőknek buzgo kivanſagában, ſem

ſem az elmelkedéſnek felſő ga-
radicſán ném álhacz: hanem az
eredendő bontakozás miat,
kenßerittetel néha a' földi dol-
gokra ßállani, és a' halando élet-
nek terhét viſelned kel akara-
tod ellen és unalmaſon-is. Vala-
mig halandó teſtet viſelß, gyak-
ran meg-unakodol, és ßűved
nehezſeget érzed. Szűkſeg az-
ért, hogy a' mig teſtben élß, gya-
korta a' teſtnek terhen fohaß-
kodgyál, azert, hogy a' lelki
dolgokban és az Iſteni elmelke-
déſekben, nem lehecz ßűnetlen
foglalatos.

Ollyankor haßnodra va-
gyon, ha valami alázatos kűlső
cſelekedetekben foglalod, és jó
munkak által vigaßtalod, maga-
dat: az én el-jővetelemet és a'
mennyei latogatáſt, erős bizo-
dalommal várván. A' te ßam-
kiveteſédet pedig, és ßűvednek
ſovany-

ſovanyſágát bekeſégeſen viſel-
lyed mind addig, valamig vi-
ßontag én tőllem meg-latogat-
tatol, és ki-ßabadúlß minden ha-
boruidból. Mert én, el-feley-
tetem veled faratſágidat, és bel-
ső nyugodalommal meg-áldlak.
Ki-terießtem előtted az ßent
iraſnak ßép zőld mezejét, hogy
ki-teriedet ßűvel, futua járy az
én parancſolatim úttyán. Ak-
kor magád-is azt mondod: Nem
méltók e' világi ßenvedéſek, a' Rom. 8.
jővendő dűcſőſſégre, mely ki-
nylatkozik mi bennűnk.

LII. RESZ.

*Hogy embernek ném kel magát mel-
tonak itelni az Iſteni vigaſztalá-
ſokra, hanem inkab oſto-
rozáſokra.*

VRam, nem vagyok méltó A ſzol-
a' te vigaßtaláſodra, ſem a ſzol.
valami

valami lelki látogatásra. Azért igazán bánol velem, mikor engem nyavalyáſúl és el-vetettűl hadſ. Mert ha annyit könyvezhetnek-is mint a' Tenger, nem vólnék méltó a' te vigaſztaláſodra. Azért ſemmit egyebet nem érdemlek hanem vereſéget, és bűntetéſt: mert tégedet ſokſor igen meg-bantottalak, és felette ſokban vétkeztem. Az igaz okoſſágnak itilete ſerént, csak leg-kiſſeb vigaſztaláſt ſem érdemlek. De te kegyes és Irgalmas Iſten, ki nem kívánod alkotmányodnak veſedelmét, hogy meg-mutatnád jóvóltod gazdagſágát, az irgalmaſſágnak edenyihez, érdemnélkűl-is, méltóztatol vigaſztalni a' te ſolgadat, minden emberi mód felet. Mert a' te vigaſztaláſid nem haſonlok az emberi beſelgetéſekhez.

Mit

Mit cſelekedtem Vram, hogy nekem mennyei vigaſztaláſt adnál? En nem emlitem hogy ſemmi jót cſelekedtem vólna: hanem azt talalom, hogy mindenkor hajlandó vóltam a' gonoſra, kefedelmes a' jobbitáſra. Igaz ez, és nem tagadhatom. Ha kűlömbet mondanék, te állanál ellenem, és ſenki ſem menthetne. Mit érdemlek egyebet bűneimért, hanem pokolt és örök tűzet? Igazſággal vallom, hogy minden gyalazatra és kiſſebſégre méltó vagyok: nemis érdemlem hogy a' te aitatos ſolgáid közzé ſamlaltaſſam. És noha ezt nem örömeſt hallom, mind az által, magam ellen, az igazſág mellet, meg-feddem bűneimet, hogy kűnnyebben meg-nyerheſſem Irgalmaſſágodat.

Mit mondgyak én bűnös,

és

és minden gyalazattal tellyes ember? Nem mondhatok egyebet, hanem csák emez igéket: Vétkeztem Vram: vétkeztem: Irgalmaz nekem: bocsáss-meg nékem. Szenved-el Vram, egy keveſſé, had ſiraſſam az én faydalmimat, minek előtte a' ſetét, és halál homalyoſſágával be-borúlt földre mennyek. Mit kiván? Vram egyebet a' ſegeny bűnös, és kárhozat erdemlő embertűl, hanem hogy tőredelmes ſűvel meg-alázza magat bűnéjért? Az igaz tőredelmeſſégből, és ſűbeli alazatoſſágbol ſármazik a' bocſánatnak remenſége: meg-cſendeſedik a' fel háboroſdot lelki eſméret; helyre hozatik az el-veſtet malaſt: meg-oltalmaztatik ember, jővendő haragtúl, és egy-más eleiben ſent cſokkal jőnek, az Isten, és a' penitencia tartó lélek. A' bűnőkrűl-

Iob. 10.

nőkrűl-való alázatos tőredelmeſſég, Isten előt kellemetes áldozat, mely ſokkal kedvesb illatú Istennél, hogy ſem a' temi én égetes: Ez amá drága kenet mellyet akarád hogy lábaidra öncſenek, mert a' meg-alázot, és tőredelmes ſűvet, ſoha meg nem utáltad: Ez az ellenſég haragia előt óltalom hely: Ez által, meg-tiſtittatik, és le-moſatik valami mocſok és vétek maſúnnan reánk ragadot.

Pſal. 50.

LIII. RESZ.

Hogy az Isten malaſztya, nem kőzőltetik a' földi dolgok kedvellővel.

Flam, drága dolog az én malaſtom, nem hadgya magát kűlső dolgokban, ſem a' földi vigaſágokban elegyittetni. Azért, el kel vetned az én malaſtomnak akadékit, ha kivánod

Az Vr ſzol.

nod ennek beléd öntését. Keres reitek helyt, ßereſſed az egyedül lételt: ſenki nyajas kodo beßelgetését ne kivánnyad: haneminkáb, Iſtenhez bocſáſd aitatos könyörgéſedet, hogy töredelmes ßüvet, és tißta lelki eſmérettet birhas. Az egéß világot ſemminek tarcſad: az Iſtennek hivatallyát, minden külſö dolgoknál fellyeb böcſülleyed. Mert kettö nem lehet, hogy én bennem foglalatoskodgyál, és az el-mulandó dolgokban-is egy-aránt gyönyörködgyél. Iſmeröidtül, és kedveſedtül el kel távoznod; és minden mulandó vigaßtaláſtúl, el kel fognod elmédet. Azt kivánnya Szent Peter Apoſtol, hogy a'Chriſtus hivei e' világon ugy viſellyék magokat, mint jövevények és úton járók,

1. Pet. 2.

Oh mely nagy bizodalma

léßen

léßen halála oráian annak, a' kit ſemmi dolognak kivanſága nem tartoßtat e' világban! De az erötlen lélek, meg nem foghatya mely drága dolog legyen, mikor embernek ßüve igy elvált mindenektül: mivel a' teſti ember nem tudgya mi légyen a' belſö embernek ßabadſága, maga, a' ki valóban lelki ember akar lenni, ßükſég hogy ellene mondgyon mind idegeneknek 's mind rokonoknak, és magát ſenkitül ugy ne örizze mint önnön magától. Ha magadat tekelletesen meg-gyözöd, egyeb dolgokon könnyebben gyözedelmet vehetß. Tekelletes gyözedelem az, mikor valaki magat tellyeſſéggel meg-birja. Mert a' ki magával bir, ugy hogy erzekenſége okoſſagának, az okoſſág pedig nekem enged mindenekben, e' bezzeg

való-

valóban maga győző, és ura e' világnak.

Ha erre a' tekelleteſſégnek teteiére akarſz jutni, emberűl kel hozzá kezdened, és a' feiſet gyökérben kel vágnod, hogy ki-ſaggaſſad és ki-töried, ama' titkos és rendetlen hailandoſágot, mely magadhoz és a' magad, tulaidon vilagi javaihoz vonſon. Maid mindeneſtűl ebből a' fogyatkozásbol, hogy ember magat rendetlenűl ſereſti, ſármazik, valamit gyökereſtűl meg kel győznünk. Mihent ezt a' vétket meg-győzzük, és birtokunk-alá vettyük, ottan igen nagy bekeſég és cſendeſség kövétkezik. De mivel keveſen igyekeznek arra hogy magoknak tellyeſſéggel meghallyanak, és ſinte meg-győzzék magokat, ez az oka, hogy ebvebettűl maradnak, és lélek

ſerént

ſerént magok felibe nem emelkedhétnek. A' kik én velem ſabadoſon akarnak járni, ſükſég hogy minden gonoſz és képtelen indulattyokat meg-foicſak, és ſemmi teremptet állathoz, magok kedvéjért, vagyodáſſal ne ragaſzkodgyanak.

LIV. RESZ.

A' teremſztetnek, és az Iſten malaſztyának, külömbőző indulatirul.

FIam, ſorgalmatoſon reá vigyáz a' teremſztetnek és a' malaſztnak indulatira, mert igen alattomban és ellenkezőképpen indúlnak: egyebek a' lelki és belől meg-világoſitatot emberek kivűl, cſak alég valaſzthattyák-meg ezeket. Minnyaján Iot kevánnak, és ſavokban 's-cſelekedetekben valami jóra néznek: innen vagyon, Az Vr ſzol.

hogy a' jónak ſine alat, ſokſor meg-csalatnak. A' terméſet, álnak, ſokakat magához von-ſon, tőrben eit, meg-csal, és mindenben magát veti czélúl. De az Istennek malaſtya, egyűgyűven jár, és el-tavoztattya meg a' ſinét-is a' gonoſnak, csalardſágot nem forgat, és mindeneket Istenért cſelekeſik, kiben mint utólſo végben nyugſik.

A' terméſet kedvetlenűl hal-meg, nem őrőmeſt nyomorog, nem őrőmeſt győzetik-meg, nincs jó kedvel más ember birtoka és igáiá alat. Az Isten malaſtya pedig, igyekezik a' maga őldőkleſére, ellene-ál, az erzekenſégek vagyodáſinak, kevánnya hogy más birtoka alát legyen, akaria hogy meg-győzeſſék, nem igyekezik maga ſabadſagával elni, őrőmeſt tenyi-

ték alat tartatik, és nem kivánnya hogy parancſollyon valakinek, hanem mindenkor az Isten birtoka alat akar elni, maradni és lenni, és az Istenért kéſ minden emberi birodalom alat meg-hajolni: A' terméſet, maga haſznáért munkalkodik, és arra figyelmez, mi haſzna lehet néki másbul: A' malaſt pedig, nem arra vigiaz a' mi magának haſznos és alkalmatos, hanem inkáb arra a' mi ſokaknak előmenetekre vagyon. A' terméſet őrőmeſt véſi a' tiſteletet és bőcsűlletet: A' malaſt pedig minden tiſteſſéget és dűcsőſſéget hiven Istenre fordit.

A' terméſet retteg a' ſégyen vallaſtúl, és gyalazattúl. A' malaſt pedig őrvendez mikor Chriſtus nevéjért kiſſebſéget ſenved. A' terméſet ſereti a' henyeléſt és teſt nyugotást:

A' malaſt pedig nem lehet hivolkodó, hanem ſörömeſt munkalkodik. A' terméſet ſéreti a' czifrat és cſinnoſſágot, irtozik az alá-való és temérdek öltözettől: A' malaſt pedig, gyönyörködik a'kőz és alazatos öltözetben nẽ által kopot goromba poſztoban öltözni. A' terméſet a' mulandókra figyelmez, örül a' földi nyereſégnek, boſzmorkodik a' kár-vallaſon, meghaborodik egy kis boſzú beſzédben: De a' malaſt, az örökkévalokra figyelmez, nem ragaſzkodik az el-mulandokhoz, meg-nem haborodik a' kár-vallaſon, meg-nem keſeredik a' kemény ſzón: mert az ő kincſet és örömét, menyorſágban helyheztette, a' hon ſemmi el nem vész.

A' terméſet ſokat kiván, örömesben vészen hogy ſem ád, a' maga tulaidonát ſéreti: A' malaſt pedig könyörületes és kőzönſéges, nem kereſi tulaidonát, kevéſſel meg-elégſik, boldogbnak iteli az adáſt, hogy ſem a' vételt. A' terméſet hailandó a' teremptet állatokhoz, a' maga teſtéhez, a' hiuſagokhoz, és ſó-béli nyajaskodáshoz: De a' malaſt, Iſtenhez vonſon, és a' joſágos erkőlcsökhöz. Ellene mond a' teremptet állatoknak, meg-veti e' világot, gyűlöli a' teſti kivanſágokat, meg-zaboſzlazzá, az elme cſavargáſokat, ſegyenli a' ſem-előt forgáſt. A' terméſet örömeſt vészi a' külső vigaſztaláſt, mellyel erzekenſegi gyönyörködgyenek: De a' malaſt, cſak Iſtenben akar vigadni, és mindenek felet a' minden jónak kut-fejében gyönyörködni.

Act 20 ver. 35.

A' terméſet nyereſégért és maga haſznáért cſelekeſzik

mindent, ſemmit ingyen nem mivelhet, hanem jó tetemenyért, vagy hasõlo jot, vagy nagiobbat, vagy dicſeretet és kedvet, akar nyerni: és azt kivánnya, hogy az õ cſelekedete, vagy adomanya, nagyra bõcsûlteſſek. A' malaſt pedig, el-mulãdot nẽkeres, az egy Iſtẽnél egyéb jutalmat bérûl nem vár, nem-is kévã a' világi bûkſégére többet, hanẽ cſak a' menyõtet az õrõkké-való joknak meg-nyereſére ſegitheti.

A' terméſet õrûl, baratinak és attyafiainak ſokaſágan, dicſekedik nemes helyén és nemes nembõl ſületéſén, kedveskedik a' hatalmaſoknak, hizelkedik a' gazdagoknak, õrvendez magához haſonloknak. A' malaſt pedig ellenſégit ſereti, baratinak ſokaſágában fel nem fuvalkodik, ſületeſének helyét, vagy nemzetſéget, nem bõbsûlli

likûlõmben, hanem-ha azokban nagyob joſagos erkõlcsõk találtattak: inkáb kedvez a' ſegenynek hogy ſem a' gazdagnak, inkáb ſanakodik az artatlanon hogy ſem a' hatalmaſon, õrvendez az igaz mondónak nem a' cſalardnak, inti a' jókat hogy az Iſten ajandékit ſomiuhozzák, és igyekezzenek az Iſten fiához jó erkõlcſõk-által haſonlatoſſá lenni. A' terméſet, hamar panaſolkodik a' fogyatkozaſrúl és alkalmatlanſágrúl: A' malaſt vaſtagon el-tûri a' ſegénſéget.

A' terméſet mindeneket magához koporit, magáért viaskodik és feddõdik: A' malaſt pedig, mindeneket Iſtenhez téritt, a' kitûl vagyon eredendõ ſármazáſok, ſemmi jót magának nem tulaidonit, magárul kevélyen nagyot nem alít, nem ver-

ſeng, maga tetczéſet a' más ite-
leti feliben nem veti, sőt min-
den tetczésben és értelemben,
az őrők bőlcſeſég és az Iſten ite-
leti-alá veti magat. A' termé-
ßet, titkokat akar tudni, és úiſá-
gokat hallani, tekintetes akar
lenni, és ſok dolgokban forga-
ni, azt kivánnya hogy eſmeret-
ſegben légyen, és ollyakat cſe-
lekedgyek mellyekből dicſiret
és cſudalkodás ßármazik. De a'
malaßt, nem gondol az úiſa-
gokkal, és hiuſágok erteſével,
mert efféle kivánſágok a' régi
romlot allapatbol ßármaznak,
mivel ſemmi úi és allandó nincs
e' földőn. Azert, arra tanit a'
malaßt, hogy az erzekenſége-
ket meg-zabolázzuk, a' hiuſá-
gos dicſekedeſt és mutogatáſt
el-tavoztaſſuk, a' mi bennűnk
dicſiretre és cſudalkozáſra mél-
tó azt alazatoſan el-reicsűk, és
minden

minden dologba, minden tudo-
manyba, haßnos gyűmolcsőt
és az Iſtén dicſiretét és tißteſſé-
gét kereſsűk; nem akaria hogy
vagy maga, vagy cſelekedete
dicſirteſſék, hanem azt kiuan-
nya, hogy fel-magaßtaltaſſék
Iſten minden ajandekiba, a' ki
mindeneket cſupán cſak maga
ßerelméből adot.

Ez a' malaßt, terméßet-fe-
let-való vilagoſſág, és Iſtennek
kivalt-keppen-való ajandeka,
a' valaßtottaknak bélyege, az
őrők űdvőſſegnek zálaga, mely
embert a' földiektűl, a' men-
nyei dolgoknak ßerelmére eme-
li, és teſti emberbűl lelki ember-
ré valtoztattya. Azért mennél
inkáb le-nyomatik és meg-győ-
zetik a' terméßet, annál bőſé-
gesb malaßt adatik, és a' belső
ember Iſtennek úiob latogatá-
ſi-által naponkent az Iſten
abra-

abrazattyára meg-úitattatik.

LV. RESZ.

A' terméſzetnek romlot-voltárúl, és az Iſteni malaſztnak ereiérúl.

A ſzolga ſzol. EN Vram Iſtenem, ki engem magad abrazattyára és haſonlatoſſagára teremptettel, ad nékem ezt a' malaßtot, mellyet ily ßűkſegeſnek mutatál az én űdvőſſégemre: hogy ennek erejével meg-győzzem az én termeßetemet, mely bűnre és veßedelemre vonßon. Mert érzem teſtemben a' bűnnek tőrvényét, mely ellenkezik az én ertelmemnek tőrvenyével és fogua vißen ſok dolgokban, az erzekenſegek vagyodáſának engedelmeſſégere: nem-is álhatok külőmben ellene az ő indulatinak, hanem-ha mellettem léßen, buzgo-

Rom. 7.

buzgoſaggal ßűvemben őntetet ßentſéges malaßtod.

Szűkſéges a' te malaßtod, és kivalt képpen-való nagy malaßtod, hogy meg-győzeſſék a' terméßet, mely ifiuſagátúl-fogva mindenkor hailandó a' gonoßra. Mert az elſő emberben Adámban, el-eſvén, a' bűn-altal meg-romolván, ennek a' rutſágnak bűntetese minden emberekre hatot, ugy hogy a' mely terméßet te tőlled jól és igazan teremptetet-vala, moſt immar azon a' bűnt értyuk, és a' romlot terméßetnek erőtlenſéget, azert tudni illik, hogy az ő indulati magán, gonoßra és világi dolgokra vonßanak. Mert a' mi keves erő maradot benne, ollyan mint a' hamuban el reitet ßikra. Ez a' termeßetnek okoſſága, mely, meg-kőrnyekeztetet temerdek kőddel, itele-

Gen. 8.

iteletet és valaſtáſt túd tenni a' jó, és gonoſz, a' hamiſſág és igaſſág közöt, noha ereie nincſen, hogy be-tellyeſicze mind azokat a' miket javal: nem-is bir immár ſem az igazſágnak tellyes világával, ſem kivanſágának egeſléges allapattyával.

Rom.7. Innen vagyon, én Iſtenem, hogy belső ember ſerént gyönyörködöm a' te törvenyedben, tudvan hogy a' te parancſolatod jó, igaz, és ſent, mely minden gonoſtt és el-tavoztató bűnt, erőſſén dorgál: Teſt ſerént pedig, a' bűn törvenyének ſolgálok, mikor erzekenſégim vagyodáſinak inkáb engedek, hogy ſem az okoſſágnak. Innen vagyon az-is hogy a' jó kivánſág meg-vagyon bennem, de a' véghez vitelt nem találom magamban. Ez az oka, hogy gyakorta ſok jóra ſandekozom, de

de mikor erőtlenſégem ſegitő malaſt-nelkűl vagyok, egy kis akadék miat, hatra máſok és elfogyok. Innen vagyon, hogy a' tekelleteſſégnek úttyát iſmerem, és nilván látom mit kellyen mivelnem, de magam romlandoſágának terhetűl le-nyomatván, a' tekelleteſſégre nem jutok.

Oh mely bűkſéges, Vram, nékem a' te ſent malaſtod, hogy a' jot el-kezdgyem, abba továb mennyek, és azt végbe vigyem! Mert a' nélkul, ſemmit nem mivelhetek: mindeneket véghez Ioan. 15. vihetek pedig te általad, vaſtagitván engem a' te malaſtod. Oh valoſſággal mennyei malaſt, mely-nelkűl, nincs ſemmi érdemünk, és a' termeſetben ólta-tot ajandékok, nem haſznoſok. Te előtted Vram, a' malaſt-nélkűl, ſemmi a' tudomány, ſemi a' gazdag-

gazdagſag, ſemmi az erö és ſépſég, ſemmi az elme és ekeſen bollás. Mert a' termébet javai jókban és gonoßokban talaltatnak: a' malaßt pedig és az Iſteni ßeretet, tulaidon ajandéka a' valaßtottaknak, mellyel a'kik fel-ekeſittetnek, méltok örök életre. Oly igen fellyül hallad mindent ez a' malaßt, hogy e' nélkül ſemmire böcſültetik, a' profetalaſnak ajandeka, a' cſuda-tétel, és akár minemü melyſéges elmelkedés. Sőt, ſem a' Hit, ſem a' Remenſeg, ſem egyeb Ioſágok, te előtted nem kedvesek ßeretet és malaßt nélkül.

Oh áldot malaßt, mely a' lelki ßegént joſágos erkölcsökkel gazdaggá teßed, és az alazatos ßüvüt, ſok jokkal meg-gazdagitod. Iöi-el, ßály ßüvemben: tellyeſicz-meg engem idején a' te vigaßtaláſiddal, hogy elmen-

elmemnek faratſága és fovanyſága-miat, el ne fogyatkozzék az én lelkem. Kerlek Vram, talállyak kegyelmet a' te ßemed előt; mert elég nékem a' te malaßtod, ha egyebet meg nem nyernek-is a' mit a' terméßet keván. Ha keſértetem, és ſok háboruſágokkal gyötörtetem-is, nem félék ſemmi gonoßtúl, mikor velem léßen a' te malaßtod. Ez az en erőſſégem: ez ád jó tanácſot és ſegitſéget. Minden éllenſegimnél erőſſeb ez, és minden bölcſéknél bölcſeb.

Ez az igazſágnak Meſtere, jó oktatáſoknak Doctora, ßüuznek vilagoſſága, nyomorgatáſoknak vigaſſága, ßomoruſágnak el-kergétője, félelemnek el-vevője, aitatoſſagnak nevelöie, könny-hulláſoknak meg-ßerzöie. Mi vagyok e' nélkül, hanem egy aßu fa, és el-vetendő haßontalan

talan tőke? Azert Vram, a' te malaßtod engemet mindénkor meg-előzzön, és kövessen, és jóban-való ßünetlen foglalatoskodáßt engedgyen, a' te ßent Fiad Iesus Christus által. Amen.

LVI. RESZ.

Hogy magunkat meg-tagadván, Christußt kel a' keresßt által követnünk.

Az Vr szol. FIam, a' menyire el-tavozhatol magadtúl, annyira közelgethetz én hozzam. A' mint hogy belső békeßeget ßerez ha semmi külső dólgot nem kivánß, azonképpen, Istenhez kapcsoltatol, ha magadtúl belső-képpen el-válol. Azt akarom, hogy meg-tanuld magadat tekelletesen az én akaratomra hadni, ellenzes és zugolodás-nélkül. Kőves engemet: En vagyok az ut, az igazság, és az élet. Vt nélkül nem jarhatni, igazság-nelkül tudomány nem lehet, élet-nélkül nem élhetni. En vagyok az ut, mellyet kel követned: az igazság, melynek kel hinned; az élet, mellyet kel reménlened. En bontakozhatatlan út vagyok; csalatkozhatatlan igazság vagyok. En igyenes út vagyok, felső igazság vagyok, igaz élet, boldog élet, kezdet-nelkül-való élet vagyok. Ha az én útamon maradß, megesméred az igazságot, és az igazság meg-ßabadit téged, és örök életed lészen. *Mat. 19.*

Ha életre akarß jutni, tarcs meg a' parancsolatokat. Ha igazságot akarß tudni, higy nékem. Ha tekélletes akarß lenni agy-el mindeneket. Ha én tanitványom köziben akarß ßamaltatni, tagad el-magadat. Ha örök életet akarß birnya, e' jelen

len-való életet utáld-meg. Ha fel akarsz magadtaltatni menyországba, alázd-meg magadat e' világon. Ha velem akarsz uralkodni, viseld velem együt a' keresztet. Mert csak a' keresztnek igaz fólgai találllyak-fel a' boldogságnak és igaz vilagosságnak úttyát.

Az Vr. Vram Iesus, mivel boros a' te útad, és a' vilag előt gyalázatos, adgyad hogy e' világot meg-utálván, teged kövessélek. Mert nem nagyob a' fólga az ő Vranal, a' tanitvany sem felyeb-való Mesterenél, Törődgyék a' te fólgad a' te útadon, mert ebben vagyon az en üdvösségem, és igaz szentségem. Valamit ezenkivül olvasok, vagy hallok, nem künnyebit, tekelleteſen sem vigasztal.

Az Vr. Fiam, mivel hogy ezt tudod és olvastad boldog léſz, ha ezt

ezt cselekeded. A' kinél az én parancsolatim vannak, és ezeket meg-tartya, az a' ki szeret engem, en-is szeretem őtet, és meg-jelentem magamet néki; és velem eggyut le-ültetem az en Atyám országában.

Vram Iesus Christus, a' mint mondád és igéred, ugy cselekedgyél, és ezekre légyek méltó. Fel-vettem, fel-vettem kezedből a' keresztet, el-viselem, és halálomig viselem azt, a' mint reám adtad. Bizony a' jó szerzetesnek élete kereszt, de paradicsomban vezet. El-kezdetted, nem szabad hátra térni, nem-is kel el-hadni. A' fólga.

No tehát édes Atyamfia, mennyünk továb eggyut; velünk léſen Iesus: Iesus-ért vettük-fel ezt a' keresztet. Iesus-ért végig viselyuk a' keresztet. Segitsönk léſen, a' ki vezetsönk és elöt-

előttűnk-jarónk. Ihon előttűnk mégyen a' mi királyunk, a' ki harczol érettűnk. Mennyűnk utánna emberűl; ne féllyen ſenki, és ne rettegien; légyűnk minnyajan kéßek életűnk le-tetelére ebben a' hadban; meg-ne gyalazzuk dűcsőſſéges hirűnket, el-futván a' kereßtnek zaßlóia mellől.

LVII. RESZ.

Hogy ember feletteb el ne hadgya magát, mikor valami vétekben eſik.

Az Vr ſzol. Fiam, inkáb kedvellem én a' ßerencſetlenſégekben-való bekeſéges ßenvedéſt és alazatoſſágot-hogy ſem a' jó ßerencſének idejében-való vigaßtaláſt és aitatoſſágot. Miért ßomorit-meg téged akár mi kicſin ellened-való cſelekedet, vagy modás? Ha nagyob dolog let vólna

vólna ſem kellene igy meg-indúlnod. Had múllyek-el ez moſt: ſem első ſem vi dolog ez, és ha ſokkáig élß, utólſó ſem léßen. Elég bátor vagy mig bantáſod nem érkezik: jó tanacſot-is adß, és egyebet bátorítaß ßavaiddal: de mikor aitódon kolompoz a' veletlen nyavalya, mind tanácſodban, s-mind erődben meg-fogyatkozol. Ved eßedben a' te nagy gyarloſágodat, mellyet gyakorta aprolékos dologban meg-tapaßtalß: noha mind ezek és ezekhez haſonló tőrtenetek, űdvőſſégedre léßnek.

Mennél jóbban tudod, keßicſed ezekhez ßűvedet, és ha beléd űtkőznek, le ne űſſenek, ſe ſokkáig meg-ne kőtőzzenek. Ha őrőmmel nem tűrheted legaláb tűrd bekével. Ha nem őrőmeſt hallod, és boßonkodáſt ér-

zez-is

zez-is, tartoztaſd magadat, és képtelen ſót ne eics, melyből a' kiſdedek meg-botrankozzanak. Hamar le-csendeſedik, a' fel indúlt boſúſág, és a' belső faidalom meg-édeſedik az Iſten malaſtyának viſa tereſével. Elek én (ugymond az Vr) kéſ vagyok meg-ſegéteni téged, és ſokáſom felet bőſegesben megvigaſtalni, ha én bennem bizol, és aitatoſon híſ ſegitſégre.

Csendezb lélekkel légy, és nagyob ſenvedéſre kéſüly. Nem mind oda van dolgod, ha gyakorta nyomorgattatol, és ſullioſſan keſértetel. Ember vagy, nem Iſten: teſt vagy nem Angyal. Mint maradhatnál te mindenkor a' joſágos erkölcſőknek azon egy allapattyába, ha az Angyalnak menyben, és az első embernek paradicſomban, ez nem engedtetet? En vagyok ki

ki a' meg-keferedetteket felemelem jób allapatra: és a' magok gyarloſágának meg-eſmeröit, az én Iſtenſégemhez fel-viſem.

Vram, áldottak a' te ſaAſzolvaid: édeſſebbek az én ſámban ga.
a' lépes méznél. Hova lennék ennyi ſok haboruſágimban és ſorongatáſimban, ha nem batoritanál engem ſent igéddel? Mit gondolok vélle, akár mit, és mennyit ſenvedgyek, csak juſſak végre az üdvöſſeg partyára? Agy jó véget, agy üdvöſſéges-ki-muláſt e' világbol. Emlekezzel rollam én Iſtenem, és igazgas engem igyenes úton, a' te orſágodban.

Amen.

LVIII. RESZ.

Hogy a' felſéges dolgokat, és az Iſtennek titkos iteletit, nem kel viſgálni.

Az Vr ſzol. FIam, ne vetekedgyel a' mely-ſéges dolgokrúl, és az Iſtennek titkos iteletirúl: Mi légyen oka hogy emez igy el-hagyatik, amaz oly nagy ſentſégre magaſtaltatik? Miért nyomorgattatik emez annyira, amaz pedig annyira fel-emeltetik? Ezek meg-előzik az emberi okoſſágot: és ſemmi elmelkedés, vagy velekedés meg nem viſgalhattya az Iſten itéletet. Mikor azért effeléket bocſat fűvedben az ellenſég, vagy a' nyughatatlan viſgálok errúl tudakoznak tőlled, ama profeta *Pſa.* 118 mondaſát felellyed. Igaz vagy Vram, és igaz a' te iteleted. És *Pſal.* 18. amazt. Az Iſtennek iteleti igazak, meg-igazodtak ő magokban. Az én iteletimet rettegnikel, nem viſgálni, mivel, emberi elmével meg-foghatatlanok.

A' ſentek erdemérúl ſe tudakozzál, vagy vetekedgyél, mellyik maſiknál ſenteb? vagy mellyik nagyob menyorſágba? Effelékből gyakran haſontalan perlekedéſek és vetekedéſek támadnak, nevelik-is a' kevelyſéget és hiuſágos dicſekedéſt, mellyekből ſármaznak az irigyſégek és viſavonáſok: midőn nagy kevélyen ez amá ſentet, amaz a' máſikat akaria fellyebvalóvá tẽni. Effeléket tudni és viſgálni, haſontalan, és a' ſentéknek ſem kedves: mert nem vagyok én viſavonáſnak, hanem békeſégnek Iſtene: mely békeſég, inkáb fúg az igaz alazatoſſágba, hogy ſem a' maga felmagaſtalásba.

Némellyek buzgo ſere-

tetből inkáb vonſnak ezekhez a' ſentekhez, hogy ſem amazokhoz: de ez, inkáb emberi indulatból vagyon, hogy ſem Iſteni ſeretetből. En teremptettem mind egyig a' ſenteket: én adtam malaſtot, én adtam dűcsőſſéget nékik. Tudom én mindeneknek érdemét: én előztem-meg őket az én aldomaſimnak edeſſegével. En eſmértem vilag kezdetinek előtte kedveſimet, én valaſtottam-ki őket a' világbol, nem ők valaſtottak éngem. En hittam malaſtommal, hozzam vontam irgalmaſſágomal, és ſok féle keſerteteken által vittem. En őntőttem ſűvőkben nagyſágos vigaſztaláſokat; én adtam a' végig maradáſt: én Coronáztam-meg az ő tűreſeket.

Joan. 15.

En tudom kőzzűllők kicſoda első, és utolſo: én őket mind

mind egyig bőcsűlhetetlen ſeretettel kedvellem. Engem kel minden ſenteimben dicſirni: engem kel mindenek felet áldani és tiſtelni minden ſentekben, kiket ily dűcsőſſégeſen felmagaſztaltam, és őrőktűl-fogva el-valaſztottam, minden elől-járó érdemek nélkűl. A' ki azért eggyet a' leg-kiſſeb ſenteim közzűl meg-útál, a' nagy ſentet ſem tiſteli: mert én alkottam mind a' nagyot s' mind a' kiſdedet. Es a' ki gyaláz valamely ſentet, engem gyaláz, és mind eggyűl egyig azokat a' kik menyben vannak. Azok minnyajan eggyek a' ſeretet kőtelebe; eggyet értenek; eggyet akarnak; minnyaján egy végre ſeretik egymáſt. Még pedig (a' mi nagyob) engemet inkab ſeretnek, hogy ſem magokat, és a' magok érdemét. Mert ma-

gokon felliûl ragadtatván, és magok ſeretetin kivûl vitetvén, mindeneſtûl az én ſeretetemre ſietnek, melyben nyugodalmaſſan ôrvendeznek. Semmi ettûl ôket el nem vonhattya, ſe le nem nyomhattya, mert ôrôk igazſággal tellyeſek lévén, az elolthatatlan ſeretetnek tûzével langalnak. Szûnnyenek-meg azért az ſentek allapattyarúlvaló verſengéſtûl, a' teſti és fôldi emberek, kik cſak a' magok vigaſágat tudgyak kedvelleni: és nem az ôrôk igazſágnak tetczéſe, hanem a' magok indulattya ſerént vagy el-vésnek a' ſentek dolgaiban, vagy hozzá tóldanak.

Sokakban vagyon a' tudatlanſág, és azokban fô-képpen, a' kikben kevés vilagoſſág vagyon, és ritkán tudnak valakit tekélletes, lelki ſeretettel kedvelleni. Effélek, termeſet indulattyából, és emberi ſeretetbôl, emehez, vagy amahoz vonſnak: és a' mint viſelik magokat az it alat való dolgokban, ugy gondolkodnak a' mennyei dolgokrúl-is. De egymáshoz-vethetetlen kûlômbség vagyon azok kôzôt, a' mit a' fogyatkozot emberek gondolnak, és a' mit az Iſtentûl megvilagoſsittatot ſentek, magaſſagbéli jelenesbôl ſemlélnek.

El-kerûld azért fiam azoknak viſgaláſit, mellyek fellyûl haladgyák a' te tudományodat: hanem inkáb arra vigyáz, abba fáradgyi, hogy az Iſten orſágában, bár cſak leg-kiſſeb lehes. De bár valaki tudna-is, ki légyen ſenteb, vagy nagyob menyorſágba, mit haſnálna ez, a' tudomány, ha ebbôl magat meg nem alázná, és az én ne-

vemnek nagyob dicsíretire nem igyekeznek?

Sokkal kedvesb dolgot cselekeßik Isten elŏt, a' ki vetkeinek nagy vóltát, és joságos erkŏlcsének fogyatkozását ßemléli; és meg-gondollya, mely tavúly vagyon a' ßentek tekeletesſégetŭl; hogy sem a' ki az ŏ nagyob vagy kisſeb allapattyokrúl vetekedik. Iób a' ßenteket aitatos kŏnyŏrgéſſel, és kŏnyu-hullatáſſal engeßtelni, és az ŏ dŭcsŏſſéges esedezéſeket alazatos elmével kérni, hogy sem az ŏ titkokat haßontalan tudakozáſſal visgalni.

A' ßentek igen meg-elégedtek allapattyokkal, ha az emberek meg tudnának elegedni, és hiuságos beßédeket meg-tudnák fogni. Nem dicsekednek a' ßentek tulaidon érdemekben, mert magoknak semmi jót nem tulaidonitnak, hanem éppen nékem tulaidonitnak mindent: mivel veghetetlen ßeretetemből adtam mindent nékik. Oly nagy Isteni ßeretettel, és bŏvelkedŏ ŏrŏmmel meg-tŏltetnek, hogy semmi hejával nincs dŭcsŏſſégek, semmi fogyatkozas nem lehet boldogságokban. A' ßentek mennél nagyob dŭcsŏſſégben vadnak, annál alazatosbak magokban, én hozzam pedig annál kŏzelbek és nékem kedvesbek. Azért vagyon irua, hogy Coronajokat Isten eleiben le-tették, és le-borulvan a' Barány elŏt, imádták az ŏrŏkkŏn ŏrŏkké valot.

Sokan tudakoznak azon, kicsoda nagyob menyorßágban kik nem tudgyak, ha csak a' legkisſebbek kŏzze bé-vetetnekė menyégben. Nagy dolog, a' ki leg-kisſeb lehet menyorßág-

ba, holot minnyaján nagyok, mert minnyájan Iſten fiainak neveztetnek, és azok-is léßnek. A' ki ot leg-kiſſeb, ezernel jób: és a' ßáz eßtendős bűnős meg-hal. Mikor azért azt kerdenék a' Tanitványok, ki vólna nagyob mennyorßágban? illyen valaMat. 18. ßok lén. Ha meg nem tértek, és ollyanokká nem léßtek mint a' kiſdedek, be nem mentek menyorßágban. Iai azoknak, kik magokat a' kiſdedekkel jo kedvekből meg nem alázzak: mert a' menyorßágnak alacſon aitaja, nem ßenvedi hogy oda meheſſenek: Iai a' gazdagoknak-is, kiknek it vigaßtaláſok vagyon, mert mikor a' ßegények bé-mennek Iſten orßágaban, ők kin maradnak nagy Mat. 5. jaigatáſſal. Eorvendezzetek alazatoſok, és vigadgyatok ßegenyek, mert tiétek az Iſten orßága:

ßága: úgy azért, ha igazan jártok.

LIX. RESZ.

Hogy minden bizodalmot és remenſeget, egyedül Iſtenben kel vetni.

VRam, micſoda bizodalmom vagyon nékem é világon? Vagy micſoda az én leg-nagyob vigaßtaláſom az égálat? Nem de nem te vagy-e en Vram Iſtenem, kinek irgalmaſſága ßamlalhatatlan? Vallyon hon vólt jól dolgom te nállad nélkűl? Vagy mikor voltam roßúl a' te jelen létedkor? Inkáb akarok ßégeny lenni te éretted, hogy ſem gazdag nállad-nélkűl. Inkáb budoſom te veled e' világon, hogy ſem az Eget biriam nállad-nélkűl. A' hon te vagy, ot vagyon a' menyorßág: és a'hon te nem vagy, ot

A' ſzolgaſzol.

ot vagyon a' halal és pokol. Te vagy az én kevanſagóm, és azért kel te utánnad fohaſkodnom, kiáltanom, eſedeznem. Vegezetre, ſenkiben nem bizhatom tellyeſſéggel, a' ki alkalmatos ſegitſeget nyuicſon ſükſegemben, hanem cſak te benned, én Iſtenemben. Te vagy az én remenſégem és bizodalmom, te vagy az én vigaſztalaſom, és hiu mindenekben.

Minnyáian a'magokét keresik: te cſak az en üdvöſſégemet, és elő-menetelemet kivánnod, és mindeneket jómra forditaſ. Ha ſok keſertetekre és haboruſágokra bocſátaſ-is, azt éppen az én haſnomra rendeled, a' ki ezer képpen ſoktad probálni a'kiket ſeretſ. Mely probákban, ſinte ugy kel teged ſeretni és diſirni, mint ha mennyei vigaſztaláſokkal latogatnál.

Azért

Azért te benned helyheztetem, Vram Iſtenem, tellyes remenſégemet és oltalmamat: te elődbe terieſztē minden nyomoruſágimat és haborgatáſimat; mert valamit te kivülled látok, mind gyarlonak és alhatatlannak találom. Nem haſnálnak ſok jó barátim, nem ſegithetnek erős ſegitőim, nem adhatnak haſnos tanácſot okos tanacſim; nem vigaſztalhatnak a' tudos emberek könyvei; ſemmi draga marha meg nem ſabadithat: ha te magad nem léſ mellettem, hanem ſegiteſ, erősiteſ, vigaſztalſ, oktatz, és oltalmaſ.

Vgyan-is, valami a' bekeſségnek és boldogſágnak megnyereſére alkolmatoſnak látſczik, mind ſemmi, ha te távuly vagy, és igazſág ſerént ſemmi boldogſagot nem ſereznek. Azért, minden jónknak vége, ele-

életünknek fel-magaſztaltatása, ekeſen ſollásnak melyſége, csak te vagy: A' te ſolgaidnak pedig erős vigaſztalása az, hogy mindenek felet te benned helyheztesſék remenſegeket. Te neád néznek az én ſemeim, te benned bizom én Istenem, irgalmaſſágnak Attya. Ald-meg, és ſenteld-meg az én lelkemet, mennyei aldáſſal, hogy légyen te ſent hajlékod, és örök dűcsőſſégednek lakó helye: ne-is talaltaſſék semmi a' te meltoſágod Templomában, a' mi a' te ſent felſeged ſemeit meg-báncſa. A' te jó voltodnak nagyſága, és irgalmaſſágodnak ſokaſága ſerént, tekincz reám, és halgaſd meg a' te ſegény ſólgád könyörgéſet, a' ki tőlled távuly ſamkivetésben vagyon a' halál arnyekának tartomanyába. Eorizd és tarcſd-meg a' te ſolgacskád lelkét, a'

romlan-

romlandó életnek ennyi ſok veſedelme kőzőt, és a' te malaſztodnak keſereſével vezérellyed a' bekeſegnek úttyán, az örők fenyeſſégnek hazajában.

Amen.

NEGYE-

NEGYEDIK KEONYV.

AZ OLTARI ſzentſégrül.

Rövid intés, az Vrnak vételére.

Ar voſzol. Matt. 11

IEoitek hozzam minnyaian, a' kik faradtok és meg vattok terhelue, és én, megkünnyebitlek titeket, ugymond az Vr. A' mely kenyeret én adok, én teſtem, a' világ eleteyért. Vegyétek és egyétek, ez az én teſtem mely ti erettetek

Ioan. 6.

tek adatik. Ezt cſelekedgyetek az én emlekezetemre. A'ki éßi az én teſtemet és ißa az én véremet, én bennem lakik, és én ő benne. A' mely igeket én mondottam nektek, lélek és élet.

Mat. 26.

Ioan. 6.

I. RESZ.

A' Tanit vany ſzol.

TE mondáſid ezek, őrők igazſág Chriſtus Ieſus: noha nem egy üdőben mondottad ezeket, nem-is egy helyen vannak irua: Mivel azért te ßavaid, és igaz mondaſok, őrvendeteſen és hiven kel nekem ezeket vennem. Te ßavaid és te mondottad. Eorőmeſt véßem ezeket a' te ßent ßádból, hogy mélyebben oltaſſanak ßüvemben. Fel-ébreßtnek engem ezek a' kegyes és minden edeſſéggel és ßerelemmel tellyes mondáſok. De rettentnek

tentnek vétkeim: és ily nagy elreitet titoknak vetelétűl hátra vonßon fertelmes lelki esmeretem: Bátorit engem a' te ßávaidnak edessége, de terhel bűneimnek sokasága.

Azt parancsolod, hogy bizváſt mennyek hozzád, ha azt akarom hogy résem légyen te veled: és hogy a' halhatatlanságnak taplalásat vegyem, ha őrők életet és dűcsősséget akarok nyerni. Iőietek én hozzam, ugymond, minnyáian, a' kik fáradtok és meg vattok terhelue, és én meg-kűnnyebitlek titeket. Oh édes és baratságos ßó, a' bűnősők fűlében, hogy te Vram Istenem, a' ßűkölködőt és nyomorultat hivod a' te ßent testednek vetelére! De, ki vagyok én Vram, hogy hozzád meriek jarúlni? Imé, az Egeknek Egei téged meg nem fognak

Mat. 11.

nak, és azt mondod, Iőjetek hozzám minnyájan?

Honnan vagyon ez a' kegyes meltoztatás és ily baratságos hivatal? Mint meriek hozzád menni, holot semmi jót nem esmérek magamban, melyből bizakodást veheſſek? Mint fogadgyalak téged hailekomban, holot ily gyakorta megbantottam kegyes ßinedet? Az Angyalok és Archangyalok tisztelnek téged, a' ßent és igaz emberek rettegnek te előtted, és te azt mondod, Iőjetek, én hozzam? Ha te magad nem mondanád ezeket, ki hinné igaznak? Es ha te nem parancsolnád, ki merne hozzád jarúlni. Noe igaz ember vala, ßáz eßtendeig munkalkodék a' bárka csinalásban, hogy kevesed magával meg-tartatnék: én tehát mint kesűlheſſek egy oraig, a' vilag terem-

Gen. 6.

teremptőiének méltó vetelé-
hez ?

Exod. 25 & 26. Moiſes a' te nagy ſolgad, és kivalt-képpen válaſtot baratod, rothatatlan fábol csinálá a' ſekrényt, és tiſta aranynyal borita, hogy a' tőrvenynek tábláját abban helyheztetne: En tehat rothadandó férgecske, mint merielek téged, ki a' tőrvenynek ſerzőie, és életünknek megadoía vagy, ily kűnnyen ma-

1. Reg. 6. gamhoz venni ? Salamon a' ki leg-bőlcseb vólt az Iſrael királyi kőzzűl, hét egéſz eſtendeig rakatá ama drága Templomot, a'

3. Reg. 8. te nevednek dicſeretire: és nyolcz napig illé annak ſentelését, ezer engeſztelő aldozatokat tévén: es a' frigynek ſekrényét nagy trombita zengéſſel, és vig enekekkel helyhezteté a' megkeſitet helyre. Tekát én boldogtalan és nyomorúlt ember,

miképpe

miképpē vegyelek-be téged házamban, holot aleg tudok fél órát aitatoſſágban mulatni? és bár csak vagy egy-ſer illendőűl mulatnék fél órát.

Oh én Iſtenem, menyit cselekedtek az emlitet ſentek, hogy néked kedvéskednének! lái mely kevés a' mit én mivelek: mely rővid űdőt tőltők az áldozathoz-valo keſűletben! Ritkán vagyok tellyeſſéggel jelen magamnál: ennél-is ritkábban vagyok űres a' tétova csavárgo elmelkedéſektűl. Maga, a' te űdvőſſéges felséged elől létemben, nem kellene csak elmémben-is űtkőzni, semmi illetlen gondolatnak: nem illenék, hogy valami teremptet dologban foglaltatnam: mert nem Angyalt, hanem az Angyalok Vrát, akarom hozzám venni.

Nagy kűlőmbőzés vagyon a' frigy

a' frigy ßekrénye s'-benne-való eßközök, és a' te tißtaſágos teſted s' annak ki-mondhatatlan joßági közöt. Amaz Oó Törvenybéli példázo áldozatok közöt, és a' regi áldozatoknakbetellyeſitö ßent teſtednek igaz áldozattya közöt, igen nagy külömbſeg vagyon. Mi az oka tehát hogy a' te bőcsülletes jelen-letedre inkáb fel nem gerjedek? Miért nem kesülök ßorgalmatoſban a' te ßentſéged vételéhez; holot ama' regi Patriarkak és Profeták, királyok és feiedelmek, az egéß kőſſéggel, oly nagy kedvel való aitatoſſágot mutattak, az Iſteni ßolgalathoz?

Tellyes ereieből tánczolt amaz aitatos David kiraly az Iſten ßekrénye élöt, elmejeben forgatván a' regi Atyákhoz-való jo-tetemenyet Iſtennek: ſok külömb

2. Reg. 6.

külömb féle orgonakat csinála, Soltarokat ßerze, örvendetes enekléſeket rendele, maga-is ſokßor énekle citara mellet: és ßent Lélek malaßtyával izgattatván, az Iſrael népét, Iſtennek tellyes ßüből-való dicſireſére, és minden-napi dicſireteknek enek-leſére tanitá. Ha akkor ily nagy buzgoſága volt az Iſteni dicſiretnek: moſt tehát, ennek a' ßentſegnek jelen-letébe, a' Chriſtus felſéges teſtének vételébe, minémü nagy bőcsülletel és aitatoſſággal kel lennem nékem, és minden kereßtyen kőſſégnek?

Sokan ide s'-tova mennek a' ßentek teteme látni: és csudálkoznak halván ezeknek életeket: nezik a' Templomoknak tágas eppületit: csokolgatyak aranyban és ſelyemben takart ßent csontyokat. Es imé, én

én Istenem, szenteknek szente, mindenek teremtője, Angyalok Vra, te itt jelen vagy nállam az oltáron. Amazok látásában, gyakorta emberi nyughatatlan szem fül-ség, és úiság látásának kivánságá vagyon: keves hazon-is van effelébe, fökeppen ahol igaz töredelmesség-nélkül vagyon a' vandorlás. Itt pedig az oltari szentségbe, az én Vram Istenem, az ember Iesus Christus, éppen jelen vagyon: és ot bőségésben adatik az örök üdvösségnek gyümölcse, valamikor méltán és aitatosan vétetik. Ennek vételére pedig, nem von szon valami marczonaság, vagy látásnak és erzekenség gyönyörkötteténck kivánsága: hanem az erős hit, aitatos remenség, és tiszta szeretet.

Oh világnak lathatatlan teremtő Istene, mely csudálatoson

toson bánsz velünk! mely édesdeden és kedvesen rendeléd dólgát valasztottidnak, kiknek eledelül adod magadat a' szentségben! Ez bezzeg minden értelmet fellyül halad: ez-a' mi legfökeppen hozzad vonsza az aitatosok szüvét, fel-gerjeszti szerelmét. Mert a' te igaz hiveid, kik tellyes életeket magok jobbitására fordittyák, ebből a' bőcsülletes szentségből, gyakorta nagy aitatosságnak malasztyát, és josagos erkölcsökre-valo igyekezetet vésznek.

Oh csudálatos, és el-reitett malasztya ennek a' szentségnek, mellyet csak a' Christus hivei tudnak: a' hitetlenek pedig, és bűnben heverők nem esmérhetik! Ebben a' szentségben lelki malaszt adatik: az el-veszett szentség fel-éppül: és az bűnnel meg rutittatot szépség, helyre hoza-

hozatik. Oly nagy pedig néha ez a' malaſt, hogy az Vionnan adatot aitatoſſágnak tellyes-voltából, nem csak lelkünk, de az erőtlen teſt-is, nagyob erőt érez.

Igen-kel azért bannunk és ſánnunk, a' mi hideg és tunya voltunkat, hogy nem oly nagy buzgoſsággal vagyodunk a' Chriſtus vételéhez, noha ő benne vagyon minden remenſége és érdeme a' valaſtottaknak. Mert ő a' mi meg-ſenteléſünk és valtſágunk: ő az úton járok vigaſztaláſa, és a' ſenteknek őrők boldogſága. Méltó tehát nagy bánatra, hogy ſokan ezt az üdvőſſéges ſentſéget, ily keveſſe őrzik, noha ez, az Egeket vigaſztallya, és az egéſs világot óltalmazza. Iai vakſag, és az emberi bűnnek kemenyſége, hogy ily ki-mondhatatlan ajandekot inkáb

inkáb nem tiſztelűnk, és a' mindennapi vételnek ſokaſából, ugyan bőcsűlletlenſégre-is jutottunk.

Ha ez az aldot ſentſég, az egéſs világon csak egy helyen ſolgaltatnék, csak egy Pap áldoznek, mit gondolſ, minémű nagy kivanſsággal vagyodnának az emberek arra a' helyre, ahoz az Iſten Papiához, hogy halhatnák az Iſteni ſentſegnek ſolgaltatáſat? Moſt pedig, ſokan lettek Pappa, és ſok helyen be-mutatik Chriſtus, hogy Iſtennek az emberekhez annál nagyob kegyelmeſſége, és ſerelme kinylatkoznék, mennél killyeb teriedne é világon, a' ſentſégnek reſeſűléſe. Halákot adok néked aldot leſus őrők Paſtor, ki minket ſegény ſam-ki vetettéket, meltóztatol drága teſteddel és véreddel taplálni, és en-

nek az el-reitet ſentſégnek re-
ſésüleſére, tulaidon ſávad ige-
Mat. 11. jével hinia, igy ſólván. Iöje-
tek hozzám minnyáian a' kik fa-
radtok, és meg vattok terhelue,
és én meg-künnyebitlek titeket.

II. RESZ.

*Hogy Iſtennek nagy jó-volta, és ſze-
relme jelentetik emberekhez
az oltári ſzentſégben.*

A' Tanitvanſzol. IO vóltodban, és nagy irgal-
mallágodban bízván Vram,
te hozzád jarúlok, beteg or-
voſomhoz: éh ſomiu, életnek
kút feiehez: ſükölködö, men-
nyei királyhoz: ſolga vrhoz:
teremptet állat, teremptöhöz:
ſomoruſagban el-hagyatot, ke-
gyes vigaſtalóhoz. De, hon-
nan vagyon ez, hogy te jöi én
hozzám? ki vagyok én hogy
magadat adgyad nékem? Mint
mer a' bünös ember elödben
menni?

menni? te-is miképpen mel-
toztatol bunöſhöz jöni? Te eſ-
méred a' te ſolgadat, és tudod,
hogy ſemmi jó nincs benne, mel-
lyért ezt cſeleked vélle: Meg-
vallom tehát az én ala-valoſá-
gomat: valláſt téſek a' te jó-
voltodrúl: dicſérem kegyeſſé-
gedet: halákat adok mertékte-
len ſerelmedért Mert tennen
magadért cſelekedted ezt, nem
az én érdememért, hogy jó-vól-
tod inkáb meg-eſmérteſſék, ſe-
reteted inkáb ki-teriedgyen, ala-
zatoſſagod tökelletesben dicſir-
teſſék. Mivel tehat néked igy
tetczik, és igy parancſoltad
hogy légyen, kédveſen fogadom
én-is meltoztatáſodat. Oh en-
ged, hogy az én büneim ebben
ellent ne veſſenek!

Oh gyönyörüſéges és ir-
galmas Ieſus, minémü nagy bö-
csüllettel, haladáſſal, és örök di-

cſirettel tartozunk néked, a' te ſzent teſtednek veteléiért, melynek méltoſágat nincs a' ki, kimondhaſſa. De vallyon mirűl kel gondolkodnom, mikor Vramhoz jarúlok, és azt vefem a' kit méltó tiſztelettel nem illethetek, és mind az által, aitatoſſon akarok hozzam venni? Mirűl gondolkodhatom jóbrúl és haſznosbrúl, hanem hogy magamat tellyeſſéggel meg-alázzam te előtted, és a' te veghetetlen jó voltodat fel-magaſztallyam. Dicſirlek tegéd én Iſtenem, és örökke, magaſztallak. Meg-utalom magamat, és ala-valoſágomnak melyſegében, te alád vetem magamat.

Imé te ſzenteknek ſzente vagy, én pedig bűnök undokſága. Imé te én hozzam hailaſz, ki méltó nem vagyok hogy reád nézzek. Imé te jösz én hozzám

zám, velem akarſz lenni, a' te lakadalmodra hiſz; te nékem mennyei eledelt akarſz adni, az An- *Pſal. 77.*
gyalok kenyerét akarod ennem adni, az az, tennen magadat ele- *Ioan. 6.*
ven kenyert, ki az Egből alá-ſzállottal, és életet adſz e' világnak.

Imé honnan ſzármazik a' ſzeretet! minémű nagy meltoztatás vilagoſkodik! mely nagy haladáſſal és dicſirettel tartozunk mind ezekért néked? Oh mely űdvöſſéges és haſznos a' te tanácſod, mellyel ezt a' ſzentſéget rendeled: mely édes és gyönyörűſéges lakodalom az, mikor tennen magadat adtad eledelűl! Oh mely cſudállatos Vram a' te cſelekedeted: mely erős a' te hatalmaſſágod: mely ki-mondhatatlan, a' te igazſágod. Mondottad, és mindenek meg-lettek: és ugy let a' mint te hadtad.

Csuda dolog, és az emberi elmét meg-előzi, de méltó hitelre, hogy te én Vram Istenem, igaz Isten és igaz ember a' kenyernek és bornak egy kis színe alatt, éppenséggel jelen vagy, és meg-emésztés-nélkül a' teged vevőktül meg-étetel. Te a' ki mindeneknek Vra vagy, és semmi-nélkül nem szükölködől, a' te szentséged-által, bennünk akartál lakni: oltalmazd azért Vram az én szűvemet és testemet tiztan, hogy vígs és tiszta lelki ismerettel gyakran részesülhessek a' te szentségedben, és a' mit fő-képpen magad tiztességére és örök emlekezetre rendeltél, azt én-is örök üdvösségemre vehessem.

Eorvendez én lelkem, és agy hálat Istennek, az ily nemes ajandékért, és ki-vált vigasztalásért, mely e' siralom völgébe

be néked adatot. Mert valahányszor ezt a' szentséget meggondolod, és Christus testét vészed, annyiszor a' te valtságod cselekedetibe foglaltatol, és részesülsz Christusnak minden érdemében. Mert a' Christus szereteti, soha nem kisebedik, és az ő engesztelésének nagy volta, soha el nem fogy. Azért mindenkor úi lelki kesülettel tartozol ehez alkalmaztatni magadat, és figyelmetes elmelkedéssel meg-gondolni a' te üdvösségednek nagy szentséget. Oly nagynak, úinak, gyönyörüségesnek tessék néked, mikor Misét mondasz vagy hallasz, mint ha lég-elsőben azon a' napon állana Christus a' szűznek mehében, és akkor lenne emberré; avagy mint ha a' kereszt fan függve akkor szenvedne, és meghalna az emberek üdvösségéért.

III. RESZ.

Hogy haſznos gyakorta reſzeſülni a' ſzentſégbe.

A' Tanituan ſzol.

IMé, én te hozzad jarúlok Vram, hogy jól legyen dólgom a' te ajandekodból, és megvigaſztaltaſſam a' te ſzent lakodalmodban, mellyet edeſſégedből ſzegényeknek ſzerzettel, én Iſtennem. Imé, te benned vagyō éppen valamit kel kiuánnom, és kivánhatok: te vagy azén ūdvōſſégem, és valtſágom, remenſégē és erōſſégem, ekeſſégē és dūcſōſſégem. Vigaſztald-meg tehat ez mái napon a' te ſolgad lelkét, mert te hozzad emeltē Vram Ieſus lelkemet. Aitatoſon és nagy bōcſūllettel akarlak téged fogadni, hailekomban akarlak tegeg bé-vinni, hogy Zachæuſſal aldáſodat nyeriem, és Abraham fiai kōzzé ſamlaltaſsā. Az én lelkem, *Pſal. 67.*

kem, ſent teſtedet kivánnya, bűvē a' veled eggyeſūléſt ohaitya.

Magadat ad nékem, és elég, mert te kūvūlled haſontalan minden vigaſztaláſ: Nálladnélkūl nem lehetek: latogatáſod-nélkūl nem élhetek. Azert, ſūkſég hogy gyakran hozzád jarúllyak, és ūdvōſſéges orvoſſágomra téged vegyelek, hogy az úton el ne fogyatkozzam ha mennyei eledeltūl ūres léſſek. Te, irgalmaſſágos Ieſus, mikor a' nepnek predikallanál, és ſok nyavalyakat gyogitanál, imigyen ſollál egyſſer. Nem akaróm éhen bocſatani házokhóz, hogy az úton el ne fogyatkozzanak. Igy cſelekedgyél azért, én velem-is, ki a' te hiveidnek vigaſztalaſára magadat hadtad a' ſzentſégben. Mert te vagy a' léleknek édes taplaláſa, és a' ki téged méltan éſſen, réſſes léſſen

az ŏrŏk boldogſágba. Felette nagy ßůkſégem vagyon, hogy a' ki ily gyakran meg-eſem, és vétkezem, ily hamar el fáradok és fogyok, gyakor imádſag, gyonas, és ßent teſted vétele által, magamat úijcſam, tißticſam, gerießem, hogy ne-talám ha ſokkáig e' nélkůl lennék, ßent igyekezetemmellŏl el-eſném.

Gen. 8. Mert igen hailandok az emberi erzekenſégek a' gonoßra ifiuſágtúl-fogua: és ha Iſten nem orvoſollya, hamar alá-eſik ember a' gonoßba. El-vonßon azért a' ßent áldozat, a' gonoßtúl, és vaſtagit a' jóban. Vgyan-is ha moſt ily ſokßor tunya és lágy-meleg vagyok, mikor az Vrban reßeſůlŏk vagy áldozom, mi lenne, ha orvoſſággal nem élnék, és ily nagy ſegitſéget nem kereſnék? Es noha nem vagyok minden nap

alkal-

alkalmatos, ſem az aldozathoz kéßůlt, mind az által, igyekezem azon, hogy alkalmatos ůdŏkben, a' mennyei ßentſéget végyem, és ily nagy ajandékban réßeſůllyek. Mert ez eggyk fŏb vigaßtaláſa a' hiu léleknek mig a' halandó teſtben ßarandokſagban vagyon, hogy gyakran emlekezvén Iſtenerůl, az ŏ ßeretŏiet aitatos ßůvel hozzá vegye.

Oh Iſteni kegyeſſégnek hozzank-valo eſudálatos meltoztatáſa, hogy te Vr Iſten, minden lelkeknek teremptŏie és elevenitŏié, meltóztatol a' ßeginy lélekhez jŏni, és tellyes Iſtenſégeddel s'-emberſégeddel, ehezéſét hizlalni. Oh ßerenéſés elme, és boldog lélek, mely arra méltó, hogy téged, Vrát Iſtenét, aitatoſon magához végyén, és a' te veteledben lelki vigaß-

taláſſal

találással bé-tellyesedik. Oh mely nagy Vrat fogad-bé, mely szerelmes vendeget viben, házában, mely kedves társot talál, mely hiu barattyat vészi hozzá, mely ékes, nemes, és minden kedvesek s'-kivanatosok felet szerelmes jegyest ölel magához! En édes szeretőm, mind semmik te hozzád képest, az Egek, a' föld, és ezeknek minden ekessége: mert valami dicsiretre méltó ekességek vagyon, te adakozásodnak meltozasából vagyon, és nem érkeznek a' te nevednek dücsősségehez, kinek bölcseségenek száma nincsen.

Psa. 146

IV. RESZ.

Hogy sok jokkal meg-áldatnak a' szentség vévők.

A' tanituan szól.

EN Vram Istenem, előzd-meg a' te bolgádat aldomásidnak edességével, hogy a' te

te felseges szentségedhez aitatosan és méltán jarulhassak. Ebrezd-fel hozzád az én szivemet, és a' nagy restségtül mencs-meg engem. Latogas-meg a' te üdvösségeddel, hogy lélek szerént meg-kostollyam edességedet, mely ebben, a' szentsegben, mint kut-főben, tellyesen találtatik. Vilagosicsd-meg az én szememet, hogy lathassam ezt a' nagy szentséget, és vastagics engem, ennek bizonyos hitelére: Mert ez, te alkotmanyod, nem emberi erőié, te szent rendelésed nem emberi találmány: nem-is találkozik a' ki ezt magától megfogia és érese, mely az Angyali ertelemnek elességet-is fellyül halladgya: En tehat méltatlan bűnös ember, föld és hamu lévén, mint viszálhatom, vagy érthetem ezt a' felséges titkot?

Psal. 20.

Vram az én szivemnek

nek

nek egyűgyűsegében, erős igaz hitben, a' te parancsolatod ßerént, nagy bőcsűllettel és remēséggel, hozzád járúlok: és bizonnyal hißem, hogy te igaz Isten és ember, it a ßentségbe jelen vagy. Te akarod Vram, hogy te benned reßcsűllyek, és ßeretet által magamat hozzád kapcsollyam. Azért kerem irgalmasságodat, adgy nékem arra kiváltképpen-való malaßtot, hogy a' te ßerelmedben el-olvadgyak, és ez után semmi egyeb vigaßtalást ne vegyek. Mert ez a' felséges és meltoságos ßentség, lelki és testi űdvősség: minden lelki, nyavaliank orvossága, mely-altal, vétkeim tißtitatnak: gonoß indulatim zabolaztatnak: kesértetim meggyőzetnek vagy meg-enyhittetnek: nagyob malaßt adatik: az el-kezdet joságos erkőlcs őreg-

őregbedik: erőssődik a' hit; vastagodik a' remenseg; tuzesedik és teried az ßeretet.

En Istenem, én lelkemnek gyámolya, minden gyarloságomnak vastagitóia, minden belső vigaßtalasoknak aiandekozoia: sok javaidat oßtogattad, és oßtogatod gyakrā most-is, ebben a' ßentsegben a' te ßeretőidnek, és aitatoson reßesűlőknek. Mert a' világi sok haboruságok győzedelmére sok vigaßtalásokat őnteß ßűvőkben; és a' magok erőtlensegének alsó fenekérűl, oltalmadnak remensegével fel-emeled, és csudálatos úi malaßtal őket belől vigaßtalod és vilagositod: hogy a' kik a' reßesűles előt rettegők, és kedvetlenek vóltak, a' mennyei ételnek és italnák taplalása után, magokban tapaßtallyak, hogy jóbban van dólgok.

dólgok. Ezt a' te valaſtottiddal azért cſelekeded, hogy bizonyoſon iſmériek, és probálua tudgyak, minémű jót és malaſtot nyernek te általad. Mert magoktul hidegek, keménynyek, aitatlanok: te általad pedig buzgokká, gyorſokká, aitatoſokká változnak. Vgyanis kicſoda járúlt alazatoſon az edeſſégnek forraſához, a' ki ebből valami kevés edeſſéget nem meritet volna? avagy kicſoda állot a' nagy rakás tűznél, a' ki valamenyre meg-nem melegedet-volna? Te pedig Vram, forrás vagy mely ki-foly, de mindenkor teli; tuz vagy, mely ég mindenkor, de ſoha meg nem fűnik.

Iſai. 12.

Azért, ha a' forráſnak tellyeſſégéből nem ſabad meritenem, és ſomiuſágom oltaſáig innom, meg-is a' mennyei cſévnek

nek likat illetem ſájammal, hogy onnan bár cſak kicſin cſeppecſkét kaphaſſak ſomiuſágom oltaſára, hogy tellyeſſen el ne ſáradgyak. És ha nem lehetek ſinte mennyei, és oly langalló mint a' Cherubinok és Serafinok, igyekezem meg-is, hogy aitatoſſágba foglallyam magamat, és ſűvemet kebicſem, hogy az elevenitő ſentſégnek alázatos veteléből, valami kis ſikráiát veheſſem a' mennyei tűznek: valami fogyatkozás vagyon pedig bennem, te, áldot Ieſus, én erettem vid helyre azt kegyelmeſen és irgalmaſón, a' ki mindeneket meltoztától magadhoz hinya, igy ſólván: Iőjetek hozzám minnyájan a' kik fáradtok és meg vattok terhelue, és én meg-kűnnyebitlek titeket. *Matt. 11*

Vgy vagyon, hogy hom-

lokom

lokom veritekében faradok, bű faidalommal kinlodom, bűnnel terhéltetem, keſértetek miat nyughatatlankodom, ſok gonoß indulatoktúl kőtőztetem és borongattatom: és ninçs ki meg-ſegillyen, meg-vabadicſon és üdvőzicſen, hanem cſak te én üdvőzitő Vram Iſtenem: Néked ajánlom magamat, és valamim vagyon, hogy engem őriz és őrők életre vezérely. Fogadgy hozzád engem a' te nevednek dicſiretire és tiſteſſégere, ki a' tennen teſtedet véredet, etelűl és italalúl kebitetted nékem. Enged én üdvőſſégemnek Vra Iſtene, hogy a' ſentſégnek gyakorlaſával, nevekedgyék aitatoſſághoz valo kedvem.

V. RESZ.

V. RESZ.

A' ſzentſegnek nagy meltoſagárúl: és a' Papi rendrűl.

HA Angyali tiſtaſág, és kereſztelő lanos ſentſége taſáltatnék benned, úgy ſem vólnál méltó, hogy ezt a' ſentſeget venned, és kezedbe forgatnad. Mert nem emberi érdem-nekkel azt tulaidonitani, hogy a' Chriſtus ſentſégét ember ſenteli, kezeben fogia, és az Angyalok kenyerét eledelűl vészi. Nagy titok ez, és nagy méltoſága a' Papoknak kiknek az adatot a' mi nem engedtetet az Angyaloknak. Mert cſak az Anyaſzentegyházban tőrvény ſerént ſenteltPapoknak vagyő hatalmok az aldozásra, és Chriſtus teſtének ſenteleſére. A' Pap ebben Iſten ſolgáia, ki Iſten igejével él, Iſten parancſolattya. A' V. ſzol.

lattya és rendeléſe ſerént : de Iſten ebben fő Ok, és láthatatlan cſelekedő, kinek hatalmában vagyon valamit akar, és meg-léſſen valamit parancſol. Tőbbet kel a' mindenhatő Iſtennek hinned ebben a' felſéges ſentſégben, hogy ſem a' magad erzekenſeginek, vagy egyéb láthato jelenſégnek. Azért, félelemmel és nagy bőcsűllettel

1. Tim. 4. kel ehez jarúlnod. Magadra vigyáz, és eſedbe ved Egyhazi ember, micſoda ſolgalatra valaſtattal a' Püſpők kezének reád veteſével. Ime, Pappa lettel, a' ſolgalatra fel-ſenteltetétel: meg-láſd hogy hiven és aitatoſon mutaſd Iſtennek az aldozatot mikor annak ideie vagyon, és magadat fedhetetlenűl viſellyed. Nem kűnyebitetted terhedet Papſágoddal, hanem ſoroſſab fenyitéknek kőte-

kőtelével ſorittattal, és nagy ſentſégnek tekelleteſſégére kőteleztettél. A' Papnak minden joſagos erkőlcſőkkel ekeſitetnek kel lenni, és egyebeknek, jó életre való példát kel adni. Az ő gyakor tarſolkodáſanak nem a' kőz neppel, hanem mennyekben az Angyalokkal, avagy a' földön tekélletes emberekkel kel lenni.

Mikor a' Pap a' ſent ru- Heb. 5.
hákban őltőzik, Chriſtus képét viſeli, hogy Iſtent magáért és az egéſz kőſſégért alazatoſon kérie. Eoltőzetinek mind elſő s'-mind hatúlſó réſzén kereſt vagyon, hogy a' Chriſtus ſenvedeſéről ſűnetlen emlekezzék. Előtte kereſtet viſel a' Papi őltőzőn, hogy a' Chriſtus nyomdokat ſorgalmatoſon ſemléllye, és ſerényen kőveſſe. Hatulſó réſze-is az őltőzetnek kereſtel je-

gyez

gyeztetik, hogy valami ellenkezést mástúl ſenved, ſeliden tűrie Iſtenért. Előtte kereſtet viſel, hogy a' maga bűneit kőnyuhullatáſſal moſogaſſa. Hátúl pedig, hogy egyebek vétkétis ſanakozua ſiraſſa; és eſébe vegye, hogy az Iſten és bűnős ember kőzőt, mint kőzben-jaro helyheztetet; azért meg ne ſűnnyek az imadſágtúl és ſent aldozattúl, valamig Iſtentűl kegyelmet és irgalmaſſagot nem nyér. Mikor a' Pap áldozik, Iſtent tiſteli, az Angyalokat vigaſtallya, az Anyaſentegyházat eppiti, az eleveneket ſegiti, a' holtaknak nyugódalmat ſerez, magát pedig minden jóban reſeſſé teſi.

(:)(:)(:)
(;)(:)
(:)

VI.

VI. RESZ.

Kérdés, a' reſzeſűles előt-valo keſzűletrűl.

VRam, mikor a' te meltoſagodat, és az én meltatlan ſagomat tekintem, igen meg-rettenek, és eſem véſ magamban. Mert ha hozzád nem jarúlok, az elettűl futok: ha pedig méltatlan magamat elő-tolyom, haragot érdemlek. Mit mivellyek azért én Iſtenem, én ſegitſégem, és ſűkſegimben tanácſom? Te tanics éngem igaz útra. Mutas valami rővid gyakorlaſt a' ſent reſeſűleshez-valo keſűlethez. Mert igen ſűkſég tudnom, mint kellyen ſűvemet aitatoſon és bőcſűlletesen keſitenem a' te ſentſégednek űdvőſſéges vételéhez, avagy ennek az Iſteni nagyaldozatnak ſolgaltataſához.

A' tanitvan ſzol.

VII.

VII. RESZ.

Lelki eſméretünknek viſgalaſárul: jobbulaſunknak el-rekelleſérül.

Az Vr ſkol. MIndenek felet kivantatik, hogy az Iſten Papia, nagy ſzűbéli alazatoſſággal, alazatos bőcſűllettel, tellyes hittel, Iſten tiſztеſſégének buzgó kivanſágával jarúlyon ennek a' ſentſégnek aldozaſához, oſztogataſához, és vételéhez: Meg-viſgald ſorgalmatoſon lelki eſmeretedet: igaz tőredelmeſſéggel, és alázatos gyonáſſal tehetſéged ſerént meg-tiſticſad és fenyeſiſed lelkedet, ugy hogy, ſemmi nehezſéged ne maradgyon, mely tudomáſod ſerént furdalná lelki eſmeretedet, és akadékot tenne a' ſentſéghez-való ſabad jaruláſodnak. Szánnyad bánnyad kőzőnſégeſen minden vetkeidet: a' minden napi vetkeidért pedig

pedig, vgyan nevezet ſerént bánkodgyal és keſeregy: és ha az ůdő ſenvedi, a' te ſűved reitekében valláſt tegy' Iſtennek minden gonoſz indulatidnak nyavaliajárúl.

Fohaſkodgyal, és bánnyad, hogy még-is ily teſti és vilagi vagy: hogy ily győzetlenek a' te gonoſz indulatid: hogy ily rakva vagy gonoſz vagyodaſok kivanſagival: hogy ily gondui-ſeletlen vagy kűlſő erzekenſégednek őrzeſében: hogy ily gyakran hiuſágos gondolkodáſokban keverődzől: hogy ily hailandó vagy a' kűlſő dolgokra: ily tunya a' belſőkre; ily gyors a' neveteſre és feſletſegre: ily kemény a' ſiralomra és tőredelmeſſégre: ily hailandó a' ſabadſágra, és teſti alkolmatoſſágokra: ily keſedelmes a' kemeny életre és lelki buzgo-

ſágra: ily furcſa az úi hir hallâſra, és ekes dolgok latafára: ily kedvetlen az alacſon és alávalo dolgokban forgolodáſra: ily telhetetlen a' gyõtéſben: ily fõſvény az adakozaſbã: ily markos a' meg-tartáſban: ily gondolatlan a' ſzolláſban: ily tartozhatatlan a' halgatáſban: ily feslet erkõlcſõdben: ily habahuria cſelekedetidben: ily telhetetlen ételedbe: ily ſiket az Iſten igeiére: ily gyors a' nyugodalomra: ily kefedelmes a' munkára: ily ébren vigyázo a' meſékre, ily aluſzékony a' ſzent vigyazáſokra: ily ſietõ az elvégezéſre: ily tetovázo a' fügyelmeteſſégre: ily reſt a' ſzoloſmara: ily tunya az aldozáſban: ily ſovány az vrnak vetelében: ily hamar maſúva gondolkodol: ily ritkan ſállaſ valoſágoſon magadban: ily hamar felgeriedſ

geriedſ a' haragra: ily kũnyẽ meg-vtalſ egyebeket: ily hailando vagy az egyebek itiletire: ily kemény az egyebek dorgaláſába; ily vig az io ſzerencſékben: ily gyakran ſok jóra igyekezel, és kevefet viſ végben.

Ezeket, és hafonló fogyatkozáſidat, bánattal, és tulaidon gyarloſágidnak nagy gyulõlſegével, meg-gyonván, és megſiratuán, erõs vegezeſſél rendeld-el, életed jobbitáſat, és joban elõ-menetedet. Azután, telyſſéggel Iſtenre hagyvan magadat, éppen égõ aldozatul, az én nevemnek tiſzteſſégére: az az, teſtedet, lelkedet, hiven reám bizzad: hogy é-képpen meltán járúlhaſ az áldozat mutatáſhoz, és az én teſtemnek ſzentſégét ũduõſſégeſen veheſſed.

Vgyan-is, nincs kellemetesb ajandék, ſem a' bũnõk el-tõrle-

sére haßnosb elég-tétel, mint mikor ember a' Miseben, vagy reßésűlesben, a' Christus testének be-mutatasaval eggyut, magat tißtán és éppen Istennek adgya. Ha meg nem fogyatkozik ember abban a' mi tőlle lehet, és, igazán penitenciat tart, valemenyißer bocsanatért és malaßtért
Ezech. 8 hozzám járúl, élek én az vr, ki a' bűnősnekhalálát nem kivánom, hanem inkab, hogy meg-térien, és éllyen, az ő bűneirűl tőbßőr meg nem emlekezém, hanem mindenek meg-bocsatua Léßnek.

VIII. RESZ.

Christusnak a' kereßtfán maga be-mutatasárúl: és mi magunknak Istenre hagyasarúl.

A' vr szol. A' mint én, a' kereßtfán kiterießtet kézzel, és mezitelẽ testel, jo kedvemből be-mu-

mutattam magamat az Atya Istennek a' te bűneidért, úgy hogy semmi nem maradna bennem, a' mi éppen az Isten engeßtelesére áldozatúl nem kelne: úgy kel néked is magadat minden erőddel és kivanságiddal, jó kedvedből és mentűl nagyob aitatossággal lehet, minden nap a' Miseben, tißta és ßent aldozatúl bé-mutatnod. Mit kivánok én te tőlled inkáb annál, hogy magadat éppen réam bizzad? Valamit magadon kivűl adß, semminek tartom: mert nem a' te adományodat keresem, hanem tégedet.

A' mint hogy néked éleg nem vólna, ha mindennel birnál-is, én kivűllem: vgy nékem sem tetczik akár mit agy-is, ha magadat nem adod. Magadat ad nekem: mindenestűl adgyad pedig magadat Istenért, és ked-

ves lélsen adományod. Láddé hogy én éppen bé-mutattam magamat az Atyának : mindenestűl adtam néked testemet ételűl, veremet italúl, hogy én éppen tiéd lennék, és téged enyimmé tennélek. Ha magadra támaskodol, és jo kedvel magadat azén akaratomra nem hagyod, nem tellyes a' te áldozatod nem-is lélsen közöttünk tellyes eggyesűlés. Ha azert én elöttem kegyelmet akarsz nyerni, minden cselekedetid elöt kel jarni az Isten kezeiben-való magad ajanlasanak. Azért iutnak ily kevesen a' mennyei világositásra, és belső szabadságra, mert nem tudgyák magokat tellyességesen reám biznya. Allando sententiam amaz nékem. Ha ki ellent nem mond mindeneknek, nem lehet én tanitványom. Tehát, ha azt kivánod hogy, én tanitványom légy, magadat és minden kevansagidat nékem ajánlyad.

Luc. 14.

IX. RESZ.

Hogy magunkat és mindenünket, Istenre kel biznunk : és mindenekért imadkoznunk.

VRam, valami az Egben, és a' földön vagyon mind tiéd. Azért, magamat, ioszituan akarattal, bé-mutatot ajandékúl néked ajanlom, és örökke tiéd akarok lennem. Vram az én szüvemnek eggyűgyűsegében, ma mutatom-be néked magamat örök szolgájúl, engedelmességedre, és örök dicsereted-nek aldozattyára. Fogadgy hozzád éngem ezzel a' te dragalátos testednek be-mutatasával, mellyet az Angyalok lathatatlan jelen-letében be-mutatok, hogy nekem, és a' te népednek,

A' tatol.

légyen üdvösséges.

Vram elődben teriesztem a'te könyörületességednek oltáran minden bűneimet, és fogyatkozásimat, mellyeket te előtted, és a' te szent Angyalid előt cselekedtem, attúl a' naptúl fogua mellyen vétkezhettem, mind e' jelen való oráig: hogy te azokat mindenestűl fel-gyuicsad, és szeretetednek tűzével meg-égessed, le-tőrőllyed bűneimnek minden vndokságat, meg-tisztitsad lelki esmeretemet, minden vétkekből, viha adgyad a' bűn miat el-vesztet malasztot, mindeneket tellyesen meg-engegy, és a' bekeségnek csokiára, irgalmason hozzád eress.

Mit mivelhetek iobbat bűneimert, hanem hogy ezeket alázatoson meg-gyonnyam, és sirassam, és a' te bocsanatodat fűn etlen kériem? Kérlek tegedet, én

én Istenem, halgass-meg engem kegyelmesen midőn előtted állok. Minden bűneimet igen gyűlőlőm: nem akarok soha azokra ez után térni, hanem bánom és valamig élek banni fogom: kész vagyok penitenciat tartani: és tehetségem szerént ezekért eleget tenni. Bocsásd-meg Vr Isten, bocsásd-meg bűneimet szent nevedért: Szabadicsd-meg lelkemet, mellyet drága véreddel meg-váltottál. Imé a' te Irgalmasságodra hagyom magamat, kezeidben ajánlom magamat. Cselekedgyel velem a' te jo vóltod szerént, nem azén gonoszságom, és hamisságom szerént.

Te kezedben ajánlom valami jó vagyon benne, noha az igen keves, és fogyatkozot: hogy te meg-tisztitsad és meg-szentelyed: hogy kedvesen vegyed, és

magad elõt kellemeteſſé tegyed: Engemet pedig, tunya és haſontalan embert, mindenkor jóbbitáſomra vezérely, és boldog ûdvõſſéges ki-muláſra iutas.

Nékd ajanlom, az aitatos embereknek minden Iſtenes kevanſágokat. Minden ſükſégit, ſuleimnek, baratimnak, Atyamfiainak, húgaim-néneimnek, kedveſimnek. Azoknak-is, kik velem vagy máſokkal jot tettek, a' te ſerelmedért; a' kik imadſágot vagy Miſet, magokert vagy hozzajok tartozokért tõllem kivántak és kértek, akar még teſtben éllyenek, s' akár világbol ki-multak légyenek. Hogy ezek minnyájan a' te malaſtodnak ſegitſégét, vigaſtaláſodnak batoritáſat, veſedelembûl ôltalmat, bûntetéſtûl ſabadúláſt nyerienek, és hogy minden gonoſ-

noſtúl meg-menekedven, nagy haladáſokat vigan adgyanak néked.

Könyörgéſimet és, engeſtelõ aldozatimat azokért-is kivaltképpen bé-mutatom nékcd, a' kik valamiben éngem meg-bántottak, ſomoritottak, ragalmaztak, vagy valami kárt és nehezſéget ſerzettenek. Azokért-is a' kiket valaha meg-ſomoritottam, haboritottam, terheltem, és meg-botrankoztattam, ſommal cſelekedetimmel, tudua vagy tudatlanúl; hogy nékünk minnyajunknak egyenlõ-képpen bocſáſd-meg bûneinket, és egymáſ-ellen-valo vétkeinket. Végy-ki vr Iſten a' mi ſününkbõl minden gyanuſágot, boſuſágot, haragot, verſengéſt, és mindent valami a' ſeretetet meg-ſértheti, és az Atyafiúi jo akaratot kiſſebbitheti. Irgalmaz

vram,

vram, Irgalmaz azoknak, kik a' te Irgalmasságodat kérik: agy maláſtot a' ſůkölködöknek: és tégy ollyanokká minket, hogy méltok léheſſünk a' te maláſtodnak reſzéſüleſében, és elömeheſſünk az örök életnek meg-nyereſében, Amen.

X. RESZ.

Hogy a' ſzent reſzéſüleſt, nem kel künnyen el-mulatni.

Az vr ſzol

GYakran kel folyamni az Iſteni maláſtnak és irgalmaſſágnak forraſához, a' minden jónak és tellyes kegyeſſégnek kútfeiéhez: hogy gonoſz indulatidbol és vétkeidböl kigyögyulhas és az ördögnek minden kiſerteti és cſalardſági ellen, hatalmaſo és vigyázób lehes. Tuduán az ellenſég hogy a' ſzentſégnek reſzéſüleſében nagy haſzon és erös orvoſſág vagyon, min-

minden úton és alkalmatoſſágō tehetſége ſzerént el-akaria ettül vonni, és tartoztattya, a' hiu és aitatos embereket.

Mert midön némellyek az vr veteléhez keſzülnek, nagyob Ordögi incſelkedéſeket ſzenuednek. A' gonoſz lélek az Iſten fiai *Iob 1.* közze mégyen, a' mint Szent Iob iria, hogy ezeket ſzokot gonoſzſagával meg-haborgaſſa, vagy igen felelmeſſé tégye, és megbodicſa: hogy e' képpen, io indulattyokat kiſſebicſe, vagy vgyan el-is veſzteſſe, a' hitet oſtromoluán, ha effelekkel azt ſzerezheti hogy elhadgyák a' réſzeſüleſt, vagy fél-hidegen jarúllyanak hozza. De nem kel ſemmit gondolni az ordögnek cſalardſagával, és akár mely, rút és ſzörnyü gondolatokkal, h anem minden efféle képezeſt az ö feiere kel teriteni. Cſak meg kel vtálni

vtálni éscsufolni ßegint, és az ő haborgatasiért, és izgatasábol tamádot indulatokért, el nem kel hadni a' ßent reßesűlést.

Gyakorta akadékot ßerez az aitatosság keresésnek felettebvalo ßorgalmatossága, és a' gyonashoz-valo keßűletnek ßű ßorongatása. A' bőlcsek tanacsa ßerént cselekedgyél, és vesd-ki a' ßű ßorongatást, és hamis velekedésből ßármazot lelki esmeret furdalást: mert akadekot vét az Isten malaßtyának, és elveßi aitatosságodat. Valami kicsinhaborusságért, vagy nehéßségért, el ne mulasd az vr vételet: hanem meny-el hamar, gyonnyál-meg, és bocsásd-meg őrőmest a' mivel meg-bantódtál.

Mat. 5. Ha pedig te bantottál valakit, alazatoson bocsánatot kery, Isten-is őrőmest meg-enged.

Mit haßnál a' gyonásnak és a' ßent

a' ßent reßesűlésnek hallogatása? Mennél hamaréb tißtuly-ki; pőkd-ki gyorsan a' mérget, sies az orvosságvétellel, és jobban léßen dolgod hogy sem ha kesőre halaßtanád. Ha ma ezért elmúlatod, talám hólnap más nagyob akadékod tőrtenik. és igy sokkaig meg-tartoztathatol a' reßésűlestűl és alkalmatlamb lehetß. Mennél hamaréb léhet, fesellyél-ki efféle haßontalan mentsegekből, és tunyaságbúl: mert semmit nem haßnál sokkaig győtrődni, és haborodot allapatban maraduán a' minden napi akadékokért az Isteni dolgoktul magadat el-fogni. Sőt felette ártalmas a' reßésűlést sokkáig vontatni, mert ebből, nagy lelki tunyaság ßokot ßármazni. Iai veßely! Némely félmelegek, és ßabados életűk, azért téßnek őrőmest halaßtást a' gy-

a' gyonásban, azért vontattyák meßére a' ßent reßesűlest, hogy ne kőteleztessenek naggyob magok őrzesére.

Iai mely keves ßeretet, és gyenge aitatosság vagyon azokban, kik ily kűnnyen halaßtyak a' ßent reßésűlest? Mely boldog és Istennél kedves, a' ki úgy él, és lelki esméretit oly tißtan tartya, hógy kéß vólna minden nap reßesűlni, és ezt meg-is cselekedné, ha ebből meg nem jegyeznék őtet? Ha ki alazatosságért, vagy egyéb mélto okbol, el-múlattya néha, dicseretet érdemel a' meg-bőcsűllésért. Ha pedig tunyaságbol cselekeßi, fel kel magát ébreßteni, és meg-cselekdvén a' mi tőlle lehetséges, Isten erre a' jo akaratraválo képest, mellyet néz leg-inkáb, meg-ségiti a' jo kivanságot.

Mikor pedig mélto oktul meg-

meg-tartoztatol, a' jo ßandékot, és reßésűleshez-való aitatos indulatot meg-tarcsad, és igy, nem maradß a' ßentseg gyűmőlcse-nélhűl. Mért az aitatos ember, minden nap, sőt minden orában űduősségesen és akadek-nélkűl jarúlhat a' Christusnak lélek ßerént-valo reßésűleséhez :| mind az által bizonyos napokon, ßabot udőben, az ő űdvőzitőiének ßent testét, nagy ßeretettel és bőcsűllettel kel venni a' ßentsegben, és ebben a' vetélben, inkáb kel az Istennek diesiretit és tißtességet keresni, hogy sem a' maga vigaßtalásat. Mert mind annyßor lélek ßerént reßesűl, és lathatatlanúl tapláltatik, valamenyißer a' Christus testesűléset és halálat aitatoson meg-gondollya, és az ő ßerettire fel-geried.

A' ki csak akkor kéßűl mikor kőze-

kőzelget az Innep, vagy mikor fokásbol erre indittatik, gyakorta kéfületlen marad. Boldog a' ki magát Istennek éppen égo áldozatúl adgya valamikor refeſűl, vagy aldozik. Ne légy a' Miſe mondáſban igen laſſú, ſe igen ſiető; hanem azoknak kőzőnſéges jó fokáſat kőveſſed, a' kik kőzőt lakol. Nem kel egyebek nehezteléſere, vagy megvnáſra okot adnod, hanem kőzőnſéges úton kel járnod a' regiek rendeléſe ſerént. Inkáb kereſſed az egyebek haſznát, hogy ſem a' magad aitatoſſágat vagy kedvét.

XI. RESZ.

Hogy a' Chriſtus teſte és a' ſzent Iras, felette ſzükſégeſek a' hiu leleknek.

A' tanitvan ſzol.

Oh edes Vram Ieſuſom, mely nagy győnyőrűſége vagyon

vagyon az aitatos léleknek, mely a' te lakodalmadban veled lakozik? a'hon néki nem egyéb eledel adatik, hanem te, eggyetlen egy ſeretőie, és fűvének mindenek felet kellemetesbe. Igen győnyőrűſéges vólna, ha a' te ielen-létedben fűvemnek buzgó indulattyából ſirhatnék, és az aitatos Magdolnával lábaidat könyhullatáſimmal őntőzhetnē. De hon vagyon moſt ez az aitatoſſág? hon talaltatik a' ſent könyu-hullatáſnak bőſéges folyáſa? Bizony te előtted, és ſent Angyalid előt, az én fűvemnek égni, és őrömből olvadni kellene. Mert te, jelen vagy a' ſentſégben, noha, idegen ſin álat elreitezve.

Vgyan-is, a' te tulaidon és Iſteni fenyeſſégedbe, nem nézhetnének réad az én ſemeim: ſőt

sőt az egés világ sem alhatná-el, a' te dűcsősséged felségének fenyessséget. Ezzél azért hogy a' szentségben magadat el-reitsed, gyarlosságomhoz szabod magadat. Vgyan az vagyon it, és azt imádom, a'kit menyégbē imádnak az Angyalok: de en még most, hit által, az Angyalok pedig szinről szinre, és homály-nélkűl. Meg kel elégednem a'hitnek világosságával, és mind addig abban kel járnom, míg fel nem kél az őrők fenyessségnek napia, és a' példak arnyéka el nem hanyatlik. Midőn pedig el-iő a' valóság meg-szűnik a' szentségek vétele: mért a' mennyei dűcsősségben vralkodo boldogok, nem szűkölködnek a' szentségek orvosssága-nélkűl: mivel őrőkke vigadnak Isten előt, szinről szinre szemléluen az ő dűcsősséget, és fenyessségből Isteni fenyes-

nyessségnek melségében, öltőznek: vgy kóstolván az Istennek testélet Igéiét a'mint kezdetben volt, és őrőkké marad.

Meg-emlekezuén ezekről a' csudálatos dólgokrul igen únalmas nállam akár mely lelki vigasztaláss-is: mert valamig az én vramat nyilvan az ő dűcsősségében nem látom, mind semminek tartom valamit e'világon látokes hallok. Te vagy nékem bizonyságom vr Isten, hogy semmi teremptet állat meg-nem elégit engem, hanem csak te én Istenem, kinek őrőkke-való látáſat kivanom. De erre nem juthatok, mig ez a' halandó élet tart; azért szűkség hogy nagy szenuedéshez kesűllyek, és minden kivansságimat te réad hadgyam. Mert a' te szenteid is Veram, kik jmmár menyországban veled őrvendeznek e' földőn

éltek-

éltekben, nagy hittel és ſenuedéſſél vártak a' te dűcſőſſégednek el-iőuetelét. A' mit ők hittek, azt hiſem: a' mit ők reménlettek, azt reménlem: a' hová ők jutottak, bizom én-is hogy a' te malaſtod-által oda jutok. Azonban a' te ſenteid példaiával erősſittetvén, hit által járók. Vannak ſent iraſok-is mellyek életem tűkőri és vigaſztaláſim: de mindenek felet, kivaltképpen-való orvoſſágom és óltalmam a' te ſentſéges teſted.

Vgyan-is két dólgot látok leg ſűkſégeſbnek é vilagon, mellyek-nélkűl, viſelhetetlen volna ez a' ſeginy élet. A' teſtnek tőmlőczében lévén, megvállom, hogy két dolog-nélkűl ſűkőlkődőm: tudni illik, étel és vilagoſſág-nélkűl. Nékem azért erőtlen betegednek, teſti és lelki taplaláſul, ſent teſtedet, ſent igedet

igedet pedig égő lampáſul adtad jaraſomra. E kettő-nelkűl, iól nem élhetek: mert az Iſten igéie, lekkem vilagoſſága: a' te ſentſéged, életűnk kenyere. Ezcket mondhattyuk két aſztalnak, mellyek az Anyaſzentegyhaznak tarhazában helyheztettek. Eggyk aſztal, a' ſent óltar, mellyen a' ſent kenyer vagyon, az az, a' Chriſtuſnak drága teſte. A' maſik, Iſten tőrvenyének aſztala: ezen a' ſent tudomány vagyon, mely igaz hitre oktat, és igaz úton viſen a' ſuperláton belől-valo ſenthelynek ſenteb reſzébe. Hálákot adok néked Vram Ieſus, őrőkké-valo vilagoſſagnak fenyeſſége, a' ſent tudománynak aſztaláért, mellyet nékűnk a' te ſolgaid, profetaid, Apoſtolid, és egyéb Doctorid által, ſolgaltattál.

Hálákot adok néked emberi nem-

nemzet teremptőienék, és meg-
valtoiának, ki meg akarúan es-
mértetni az egéß világgal ßerel-
medet, nagy vacsorát kebitet-
tél, melyben, nem ama peldázo
Husvéti bárányt, hanem a' te
Luc. 14 ßentséges testedet, véredet ad-
tad eledelúl: meg-vigaßtalván
minden hiveket ßent lakodal-
moddal, és údvősséges pohár-
Psal. 22. ral meg-reßegitvén, melyben
vannak minden győnyőrűségi
a' paradicsomnak, és ezzel ve-
lűnk eggyűt lakoznak a' ßent
Angyalok, noha ők boldogb
győnyőrűségben.

Oh mely nagy és bőcsűlletes
a' Papok hivatallya, kiknek az a'
meltoság adatot, hogy a' felsé-
ges vrat, ßent igekkel ßétellyék,
ßájokkal áldgyák, kezekben tar-
csák, ßájokkal vegyek, és egye-
beknek oßtogassák! Oh mely
tißtáknak kel lenni azoknak a'
kezek-

kezeknek, mely tißta ßűunek,
mely ßent testnek, mely macula-
nélkűlvalo ßűunek, melyhez
ennyißer mégyen a' tißtaság-
nak alkotóia? A' Pap ßajából
mely a' ßentséget ennyißer vévi,
nem kel egyebnek ßármazni,
hanem csak ßent, csak tißtaságos,
csak haßnos dolognak.

Az ő ßemeinek eggyűgyűvek-
nek ßemérmeteseknek kel lëni,
mellyek a' Christus testét ßtem-
lélik: keze ßűkség hogy tißta és
égbe fel-emelt légyen, mely a'
mennek földnek teremptőiet
ßokta illetni. A' törvenyben-is
kivaltképpen a' Papoknak mon-
datik amaz: ßentek legyetek,
mert én a' ti Vratok Istentek Lev. 19.
ßent vagyok. & 20.

Minden-háto Isten, a' te ma-
laßtod segicsen hozzá, hogy a'
kik Papságra emeltettünk illen-
dőiűl és aitatosson ßolgallyunk

néked, minden tiſztaſágba és jo lélki eſmeretbe. Es ha oly ártatlan életet nem viſelhetünk a' mint kivantatnék, enged hogy illendő-képpen ſiraſſúk gonoſz cſelekedetinket, és alázatos lélekkel s'-io akaratnak ſzándekával teneked ez-után nagyob buzgoſággal ſzolgállyunk.

XII. RESZ.

Hogy a' ki reſzeſülni akar Chriſtuſban, nagy ſzorgalmatoſſággal kell hozzá keſzülni.

Az Vr ſzol.

EN, tiſztaſágnak ſzeretője, és minden ſzentſégnek megadója vagyok. En a' tiſztaſzűvet kereſem, és abban vagyō helye nyugodalmomnak. Keſzics nékem nagy és meg-teritet ebedlő házat, és nállad tartom a Huſuetet tanituányimmal egyetembe. Ha azt akarod hogy hozzád mennyek, és nállad maradgyak, tiſzticſd-ki a' régi kouáſt, és ekeſicſd-fel a' te ſzűved hailekát. Rekeſzd-ki az égeſz világot, és minden vétkek zenebonájat: űly veſzteg mint a' magán ſzakadot veréb a' ház fedelén, és még-gondold vétkeidet lelki keſerűſéggel. Mert minden ſzerető, azō ſzerelmeſének leg-ſzebb és jób helyt kéſzit, mivel ebből eſmérſzik, minémű ſzűvel fogadtatik a' ſzerető.

Tudgyad mind az által, hogy ehez a' keſzűlethez elegſéges nem vagy a' te cſelekedetid érdeméből, bar egéſz eſztendeig keſzűlnél, és egyebet ſemmit elmédben nem forgatnál-is. Azért cſak azén kegyelmeſſégemből és malaſztombol bocſáttatol az én aſztalomhoz, nem kűlőmben mint ha kulduſt gazdag aſztalához űltetne, ki ſemmivel nem halálhatná a' jó tétemént, ha-

nem csak meg-alázván magat, meg-kőßönné. Miueld-meg a' mi lehet tőlled, és azt ßorgalmatoson miveld: nem ßokasßbol, nem kőteleßségre nézvén: hanem nagy félelemmel, ßeretettel, buzgo indulattal vegyed teßtét, a' te ßerelmes vradnak Iſtenednek, ki te hozzád meltoztatik jőni. En vagiok a' ki hilak; én parancsoltam, hogy igy légyen; én helyére vißem a' mi heával vagy: jere, végy magadhoz engem.

Mikor aitatoßságnak malaßtyát nyuitom, adgy halát Iſtenednek: nem hogy mélto volnál, hanem hogy én könyörűltem raitad. Ha aitatoßság-nélkűl vagy, és sóványon érzed magadat, él ne had áz imadságot ohaics, zörges, meg ne ßűnnyel valamig az űduőßséges malaßtnak morsájat, vagy cseppét nem vébed

vébed; Néked van ßükséged én reám: én nem ßükkölkődőm nállad-nélkűl. Nem azert jarúlß te én hozzám, hogy meg ßentely engem, hanem én azert mégyek hozzád, hogy meg-ßentellyelek és jobbicsalak teged. Te azért jőß hogy én altalam meg-ßenteltetßél, hozzam foglaltaßál, úi malaßtot végy, és magad jobbitaßára fel-geriedgy. El ne mulaßd ezt a' nagy malaßtot: hanem kebicsd-el ßüvedet minden ßorgalmatoßsággal, és vid-be hozzád a' te ßeretődet.

Kivántatik pedig, hogy nem csak a' rebesűlés előt kebicsed magadat az aitatoßághoz, hanem hogy a' ßentség vétele vtan-is, azon aitatoßságban tarcsad magadat ßorgalmatoßsággal. Nem-is kivantatik kißeb maga őrzés a' rebesűlés után,

hogy sem az elõt-valo kebûletben. Mert a' rebesûlés után-valo jo maga õrzés, leg-jobb kebûlet, a' nagyob malabtnak vételere. Vgyan-is abból lében akar ki-is igen kebûletlen, ha ottan hamar kûlsõ vigabtalasókra adgya magát. õrizd magadat a' sok bolláftúl, légy magadon, és vigágy a' te Istenedben. Mert az vagyon nállad, a' kit tõlled el nem vehet az égeb világ. En vagyok a' kinek kel magadat adnod mindeneftûl vgy, hogy ez után, nem magadba, hanem én bennem lely, minden borgalmatoskodásnélkûl.

XVIII.

XIII. RESZ.

Hogy' a' Chriſtuſſál-való eggyesûleſt, a' ſzentſég által, tellyes ſzûbõl kel az aitatos lelekknek kivanni.

VRam, kicſoda adgya azt nékem, hogy téged egyedûl találallyalak, és mindeneſtûl ki-teriebem néked bûvemet, és lelkem kivanſága berént, veled õrvendezzek: és ez után jmmár éngemet ſenki meg ne vtállyon, ſemmi teremptet állat meg ne báncſon, ſe velem ne gondollyon, hanem egyedûl csak te bóly nékem, és én néked, miképpen bokot beretõ beretõjével bollani, és barattyával jó barattya nyajaskodni. Azt kérem, azt kevánom, hogy tellyeſſéggel eggyeſûllyek veled, bûvemet minden teremptet állattúl el-vonnyam, és a' gyakor

A' tauituan ſzol.

Cant. 8.

reſeſülés és Miſe mondás által, a' mennyei és örökké-valo bölcſeſségnek tudományában öregbedgyem. Ah Vram Iſten, mikor eggyeſülök te véled, és el-merülök benned tellyeſſége-ſen, magamrúl el-feletkezuén. Enged hogy te én bennem, és
Ioan. 15. én te benned egyenlö-képpen eggyût maradhaſſúnk

Bizony te vagy azén ſeretöm: ſok ezerek közzül ki-vált
Cant. 5. ſeretöm: melyben kedve tölt az én lelkemnek, hogy ö benne maradgyak tellyes életemnek napiain. Bizony te vagy az én bekeſég ſerzöm, kiben nagy bekeſég, igaz nyugodalom vagyon, és a' ki-nélkül faradſág, faidalom, és veghetetlen nyomoruſág vagyon. Bizony te vagy az el-reitet Iſten, és nincſ gonſokkal tanácſod, hanem az alazatoſokkal és eggyügyükkel vagyon

vagyö niaiaskodáſod. Oh mely kedves Vram a' te lelked, ki, Prov. 3.
hogy meg-mutatnád, fiaidhoz Sap. 12.
edeſſégédet menyböl ſállot gyönyörüſéges kenyérrel tap-lálod öket. Bizony nincſ más Deut. 4.
oly nagy nemzetſég, kihez az ö Iſtene ily közel járna, mint te, mi Iſtenünk, jelen vagy minden hiveidnél, kiknek magadat adod ételül és táplaláſul, minden napi vigaſtaláſokra, és büvöknek menyben emeleſére.

Vgyan-is hol vagyon más ily tiſteletes nemzetſég, mint a' kereſztyén nép? A' vagy micſoda teremptet állat oly kedves Iſtennél, mint az aitatos lélek, melyhez az Iſten mégyen, hogy ötet dücſöſſéges teſtével tap-lállya? Oh ki mondhatatlan kegyelem! Oh csudálatos mel-toztatás! Oh véghetetlen ſeretet, mely kivalt-keppen embe-

rekhez mutattatik! De mit adgyak viſont az vrnak ezért a' kegyelemért, ezért a' nagy ſeretetért! Semmit kedvesbet nem ajandekozhatok, hanem hogy Iſtenemnek ſůvemet adgyam tellyeſſégeſen, és éppen Iſtenemhez kapcſollyam. Akkor őrvendeznek lelkemnek minden belſő erzekenſégi, mikor az én lelkem tekelleteſén Iſtenhez ragaſkodik. Akkór igy ſól nékem. Ha te én velē akarſ lenni, én veled akarok maradni. En pedig igy felelek neki. Meltoztaſſál Vram velem maradni, en őrőmeſt akarok veled lenni. Ez nekem minden kevanſágom, hogy az én ſůvem veled eggyeſůllyőn.

XIV.

XIV. RESZ.

Mely nagy buzgoſággal kivánnyák nemely aitatoſok a' Chriſtus teſtét.

OH mely nagy Vram a' te edeſſégednek bőſege, mellyet titkon tartaſ a' téged felőknek? Mikor eſemben jutnak némely aitatoſók, kik a' te ſentſégedhez, nagy kedvel és aitatoſſággal jarúlnak, megſegyenlém magamat, és el-pirúlok, hogy én a' te oltarodhoz, ily lágy melegen, ſőt hidegen jarúlok, hogy ily ſovány és ſůu geriedezeſ- nelkůl maradok: hogy tellyeſſéggel fel nem gyuladok a' te ſined előt én Iſtenem, és oly buzgó indulattal te hozzád nem ragadtatom, mint ſok aitatoſók, kik a' reſeſůléſnek kivanſága, és ſůuőkben érzet ſeretet miat, kőnyhul-

A' tanitvan ſzol. Pſal. 30.

hullatáſtúl magokat meg nem tartoztathatták: hanem ſűuők és teſtek ſájaval te hozzád Vr Iſten, élő kútfőlhőz, nagy belſő indulattal vagyódtak. Mivel az ő ehſégeket nem enyhithették, bé ſem tőlthették kűlőmben, hanem a' te ſent teſtednek győnyőrűſéges, és lelki kivanſággal-való vételevel.

Oh mely buzgó hit vagyon
Luc. 24. effelékben, kik a' te jelen-léted-nek hihető bizonyſágat magokban érzik! Ezek valóba meg-eſmerik vrokat, a' kenyér ſegéſben, a' kiknek ſűvők ily igen geriedez, a' véllek járo Ieſus ſeretetivel. Sokſor igen távuly járok én efféle indulatok és aitatoſſágok-túl, efféle nagy ſeretettűl és geriedezéſtűl. Könyőrűly raitam irgalmas, ſent, édes Ieſuſom, és enged a' te ſegény nyomorúlt kuldűſodnak, hogy bár

bár csak-neha, érezze a' te ſeretétednek ſűbeli indulattyat a' ſent reſeſűlésben, hogy ezzel hitem vaſtagodgyék; jo voltodban-való remenſégem gyarapodgyék: és az egyſer valóban fel-lobbant ſeretet, a' mennyei mannát meg-koſtoluán, ſoha meg-nefogyatkozzék.

Meg-adhattya a' te bőkezű irgalmaſſágod, a' tőlled kért malaſtot, és mikor a' te jo tetzéſednek napia el-jő, fel-geriedet ſűvel meg-latogathatz engem kegyelmeſen. Mert noha nem geriedezek oly kivanſággal mint a' te válaſtot aitatoſid; mind az által, a' te ajandekodbol kivánom azokat a' lángozó kívanſágokat, kérvén és ohaituán, hogy réſes légyek a' te buzgó ſeretőidnek aitatoſſágaba, és az ő ſent győlekezetekben ſámlaltaſſám.

XV.

XV. RESZ.

Hogy az aitatosságot, alazatoság és magunk el-hagyása-által nyeriük.

Az Vr szol.

SZűkség hogy az aitatosságnak malaßtyát ßűnetlen keresséd, kivansággal kéried, bekeséggel és remenséggel váriad, őrőmmel fogadgyad, alazatosanőrizzed, és azzal ßorgalmatosón munkalkodgyál: a' mennyei latogatálnak pedig határat és modgyát, Istenre bizzad mig el-jő. Akkor kel főképpen meg-aláznod magadat, mikor belől keves, vagy semmi aitatosságot nem érzeß. De azért akkor sem kel felettéb el-hadnod magadat és rendetlenűl tőrődnőd. Sokßor az Isten rővid űdő alat meg-adgya, a' mit sokkaig meg nem adot. Gyakorta az imadkozásnak végén meg-

meg-adgya, a' mit kezdetin meg nem adot.

Ha mindenkor hamar és kivanságunk ßerént adatnék az Isteni malaßt, a' gyarló ember, ezt nehezen viselné-él. Azokaért, jo remensséggel, és alazatos tűréssél kel várni az aitatosságnak ajandékát. De azért magadra és bűneidre ves, mikor az ajandék nem adatik, vagy titkon tőlled el-vétetik. Néha az Isteni malaßtnak kicsin dólog akadékot vét, és ezt el-fogyattya: ha kicsinnek és nem igen nagy dolognak kel azt mondani, a' mi ily nagy jótúl embert meg-foßtya. Ha azért ezt a' kicsin, vagy igen nagy ajandékot ki-rekeßted-és valoba meggyőződ, meg nyered a' mit kérß.

Vgyan-is, mihelyen magadat tellyes ßűből Istennek adod: és azt,

ezt, vagy amazt kevanságod ſerént nem kereſed, hanem tellyeſſéggel Iſtenre hagyod magadat, Iſtenel eggyesűlt, és magadban csendeſ leſeſ: mert ſemmi nem fog néked ugy tetczeni, és ugy meg-enyhiteni, mint az Iſten akarattyának kellemetes tetczéſe. Valaki azért ſandékat Iſtenhez fel-emeli, eggyűgyű ſűvel, és magát a' teremptet állatoknak rendetlen ſeretetitűl és gyulőlſegétűl megűreſsiti, jo keſúlettel vagyon az Iſteni malaſtnak vételéhez, és meltó az aitatoſſagnak ajandekára. Mert az Iſten oda őnti aldomáſit, a'hon űres edényt talál Es mennél tekelletesben ellene mond valaki a' főldi dolgoknak, mennél inkáb meg-hal magának, magá meg-utaláſa által, annál hamaréb adatik és bőſegesben bé-őntetik az Iſten

malaſ-

malaſtya, és a' ſabados ſűvet magaſſabban fel-emeli.

Akkor az illyen ember- Iſai. 60.
nek ſűve eſébe véſi magat, bővelkedik, csudalkozik, és ki teried ſűve: mert az Iſten keze raita léven, magát tellyeſſéggel Iſtenre bizza mind őrőkké. Ime igy áldatik-meg az ember, a' ki tellyes ſűből kereſi az Iſtent, és hiába nem véſi lelkét. Az óltari ſentſégnek vételében, Iſtennel-való eggyeſűléſnek kivaltkeppen-valo malaſtyat érdemli az illyen ember: mert nem nez a' maga aitatoſſágára, és vigaſtalaſára, hanem minden aitatoſſág, és vigaſtalás felet, az Iſten dűcſőſſégere és tiſteſſégere.

✣

✣✣✣

✣

XVI.

XVI. RESZ.

Hogy Christus éleiben kel teriesztenj szükségeinket, és ő tőlle kérni segitséget.

A' tanitvan szol.

OH édes ßerelmes Vram, kit most aitatoſon akarok magamhoz vennem: te tudod az én gyarloſágomat, és ſok fogyatkozáſomat mellyeket ßenvedek: menyi ſok nyavalyakba és vétkekben heverek: mely gyakran el-únakodom, keſértetem, buſsittatom, megrutittatom. Orvoſſagért hozzad járúlok: vigaßtaláſért, és kűnnyebſégért hozzád kiáltok. Annak ßóllok a' ki túd mindent, a' kinél nylván vadnak minden belső titkaim; a' ki egyedűl adhat nékem tekelletes vigaßtaláſt és ſegitſéget. Te túdod mi-nélkűl ßűkölködőm leg-fő-képpen, és mely ßeginy vagyok a' joſagos erkölcsökben. Ihon

Ihon ßegény és mezitelen lévén, előtted állok, málaßtot kérven, és irgalmaſſágért eſedezvén. Táplály engem éhező kulduſodat: geriezd-fel hidegſegemet ßerelmed tűzével: vilagoſitſad vakſágomat jelen-létednek fenyeſſégével. Minden világi dolgot tégy keſerűve nékem; minden nehéz és ellenkező dolgok viſeleſére agy bekeſséggel tűréſt, minden teremptet állatot gyűlőltes és feleites-el velem. Emeld-fel ßűvemet hozzád mennyekben, és ne ßenved hogy e' földön budoſſam. Ezután, csak te egyedűl légy mind őrökké az én edeſſégem, mert egyedűl te vagy az én ételem, italom, ßerelmem, őrőmem, edeſſégem és minden jóm.

Oh gyuitanál meg, engem jelen léteddel, élegitenél, és valtoztatnál-el, hogy veled egy lélekké

lélekké lennék malasztodnak belső eggyesítése, és egő szerelmednek el-olvasztásaáltal. Ne bocsás-el Vram magadtul éhen és szárazon, hanem cselekedgyd velem irgalmason, a' mint gyakorta csudálatoson cselekedtél szenteiddel. Nem vólna csuda ha te tőlled éppen meg-tűzesedném, és magamban el-fogynék mivel te oly tűz vagy, mely mindenkor égsz és soha el-nem fogysz: oly szeretet vagy, mely a' szíveket meg-tisztitod és az elméket meg-vilagositod.

XVII. RESZ.

Hogy Christust buzgósággal kell szeretni, és az ő vételét nagy kedvel kivánni.

A Tanituan szól

VRam, nagy aitatossággal és buzgó szeretettel, szívemnek tellyes kevanságaval és geriedezesével akarlak teged fogadni, a' mint kevántanak téged, a' rebesülésben sok szent, és Istenes emberek, kik te előtted kedvesek voltak szentségekért, és buzgó aitatosságban éltenek. Oh én Istenem, őrők szeretet, minden jó, végtelen boldogság, oly nagy kivansággal és meltó tisztelettel akarlak téged magamhoz venni, a' mineműt valaha valamely szent magában érezhetet.

És noha, méltatlan vagyok, azoknak az aitatos indulatoknak érzesére, mind az által, szívemnek minden kevanságit éppen néked ajánlom, mint ha egyedül én bennem volnának mind azok a' te előtted kedves buzgó kivanságok. De e' felet valamiket gondolhat és kivánhát az aitatos elme, mind azokat nagy bőcsüllettel és tellyes akarattal néked nyuitom, és bemu-

mutatom. Semmit nem akarok magamnak tartani, hanē magamat, és valamim vagyon, jó kedvel és ōrōmest néked áldozom. En Vram Istenem, én teremptōm és meg-váltom, oly ſandékkal, bōcſūllettel dicſerettel, tiſztelettel, oly haladáſſal, meltoſsággal, ſeretettel; oly hittel, remenſéggel, tiſztaſsággal, kivanlak tégedet ez mái napon venni, a' mint kevánt és fogadot téged a' te ſent ányád, a' dūcſōſſéges ſūz Maria, mikor teſteſūlesednek titkát ōrvendetesen hirdetō Angyalnak, alázatoſon és aitatoſon, felele. Ihon az Vrnak ſolgalóia, légyen nékem a' te mondáſod ſerént.

Luc. 1.

Es mikeppen a' te elōl-járod, kereſztelō boldog ſent Janos, jelen létedben vigadván a' ſent Lelek ōrōmében, rōpdōſōt, annyának méhében. Az után-

után-is, látván Ieſuſt az emberek kōzōt, igen meg-alázván magát aitatos indulattal igy *Ioh 1.* ſólla. A' vō legénynek barattya, a' ki ál és láttya ōtet, ōrōmmel vigád, a' vō legény ſaván. En-is, haſonló-képpen kevánom, hogy igē nagy és ſent kevanſágokkal fel-geriedgyek, és néked tellyes ſūbōl magamat bé-mutaſſam. Ez okon, magamért, és mind azokért, kik imadſágimban, ajanlották magokat, minden aitatatos ſūvéknek vigaſágit, égō kivanſágit, elme ragadtatáſit, magaſſág-béli vilagoſitáſit neked bé-mutatom minden joſágos erkōlcſōkkel, és mind azokkal az Iſteni dicſiretekkel mellyek az Egbe és e' fōldōn vóltak és lésznek, hogy te mindenektūl méltán dicſirteſſél, és ōrōkké dūcſōitteſſél.

En

En Vram Istenem vedkedvesen az én kevanságimat, és a' te veghetetlen dicsiretednek és őrőkké-való aldasodnak ohaitásat, mellyek téged méltán illetnek a' te ki-mondhatatlan nagy voltodért. Ezekkel tiſztellek és tiſztelni akarlak tegéd minden nap, sőt minden ſzem pillantásban, és mind az mennyei lelkeket, s' mind a' te hiveidet ohaitással hivom, és kerém, hogy velem eggyűt néked halákat, és dicsireteket mondgyanak.

Dicsirienek téged minden nemzetségek, népek, és nyelvek: a' te ſzent és mézzel-folyo nevedet nagy őrőmmel, és égő aitatossággal magaſztallyák. Es valakik a' te felseges ſzentségedet, méltó bőcsűllettel, és aitatossággal ſzolgaltattyák, és tellyes ſzűvel véſzik, kegyelmet és irgal-

irgalmasságot nyerjenek tőlled, és én érettem bűnősért imadkozzanak. Es mikor a' kévant aitatosságba, és őrvendetes eggyesűlésben reſzesűlnek, és jól meg-vigaſztaltatván s' csodalatos-keppé meg elegitetvén ſzent aſztalodtul el-mennek, rollam-is ſzegeny bűnősrűl meltoztassanak emlekezni.

XVIII. RESZ.

Hogy nemkel emberi nyughatatlanságbol visgalni ézt a' szentséget: hanem ertelmünket a' hitnek engedelmessége ala vetvén, Christust kel követnünk.

HA azt akarod hogy a' kételkedésnek melységes fenekébe ne merűly, ennek a' melységes ſzentségnek haſzontalan és hiusságos visgalásátul meg-őrizd magadat: A' felsegnek visgalója le-nyomatik a' *A' vr szol.* *Prov. 25*

 dűcs-

dűcsőſſégtűl. Tőbbet cſelekedhetik Iſten, hogy ſem az ember érthet. Tűrhető az igaſſagrúl-való alazatos és aitatos ertekezés mely kéſz tanulni, és a' ſzent Atyak igaz értelme ſzerent járni.

Boldog eggyűgyűſég, mely el-hagyván a' mély kerdeſeknek tőviſes úttyát, az Iſten parancſolattyanak igyenes és bizonyos őſvenyén jár. Sokan el-veſztették az aitatoſſágot akarván viſgalni a' magok ertelme felet-valo dolgokat. Hit kivántatik tőlled és tiſzta élet, nem elmelkedés és Iſteni titkoknak mély tudománya: Ha nem érted és meg ſem foghatod azokat, mellyek alattad vannak, mint érted által azokat, mellyek feletted vannak? Higy Iſtennek, és a' hitnek engedelmeſſégere alázd-meg ertelmedet, és tudo-

dománynak vilagoſſága adatik néked, a' menyire haſznos és ſzűkſéges léſzen.

Némellyek, nehéz keſertetéket ſzenvednek a' hitrűl és ſzentſégrűl: de ez nem ő vétkek, hanem az ellenſége. Ne gondoly és ne kőtődgyél efféle gondolatokkal; meg ſe felely az őrdőgtűl indittatot ketelkedéſekre: hanem higy az Iſten ſzavának, higy az ő ſzentinek és Profetáinak, és el-fút tőlled a' gonoſz ellenſég. Gyakorta haſznos hogy efféle ſzenved az Iſten ſzolgáia. Mert az őrdőg nem kiſerti a' hitetleneket és gonoſzokat, kiket jmmár batorſággal tart birtokaban: az igaz és aitatos embereket pedig, ſok képpen keſerti és haborgattya.

Iárúly azért egyűgyű és tekélletes hittel, és alazatos bőcſűllettel a' ſzentſéghez; Es va-

lamit nem érteß, azt batorſágoſan Iſtenre bizzad. Megnem cſal az Iſten. Meg-cſalatik valaki magának ſokat hißen. Egyűgyűkkel jár az Iſten, meg-jelenti magát az alazatoſoknak, értelmet ád a' kiſdedeknek, meg-nittya ßemeket a' tißta ßűvűknek, el-reyti pedig malaßtyát a' hiuſágos viſgálok és kevélyek előt. Az emberi okoskodás igen gyarlo és meg-cſalatkozhatik, de az igaz hit, megnem cſalattatik.

Minden ertelem, és terméßet ßerént-való okoskodás azzal tartozik, hogy kővesse a' hitet, ne előzze, és roncſa. A' hit és ßeretet, ebben a' ßent és felſéges ßentſégbe első helyet foglal, és cſudálatos-képpen munkalkodik. Az őrők, véghetetlen, és mindenható Iſten, nagy és viſgalhatatlan dolgokat cſeleke-

ßik

ßik az Egbe és a' földőn: nemis mehet vegére ſenki az ő cſudálatos cſelekedetinek. Ha az Iſteni cſelekedeteket kűnnyen meg-értené az emberi okoſſág, nem mondhatnók ezeket cſudalatoſoknak, és kimondhatatlanoknak.

LAVS DEO SEMPER.

KÖNYVTÁRA

A' NYOMTATASBAN ESET FOGYATKOZASOKRVL.

HOGY AZ OLVASASBAN AKADEK NE légyen, a' nyomtatonak eseti-ből tőrtent fogyatkozásokat, igy kel igazitani.

Elől járo levelnek masodik foliusan
lin. 5. Instent. iriad Istent.
12. lin. 18. tetcsik, iriad tetczik.
16. lin. 15. útkőzzal, iriad útkőzzél.
22 a' Titulusba. Barastagat, iriad Baratsagat.
Folio. 29. lin. 2. geriedezük, iriad geriedezzünk.
35. lin. 18 kasznosok, iriad hasznosok.
44. lin. 18. cselekeszid, iriad cselekeszik.
48. lin. 18. vigasztalluk, iriad vigasztallyuk.

56. lin.

56. lin. penult. kellenünk, iriad kel lennünk.
57. lin. 18. igyezetemben, iriad igyekezetemben.
59. lin. 21. beszedeben, iriad beszededben.
72. lin. 5. Iszeni, iriad Isteni.
78. lin. 7. hik, iriad kik.
81. lin. 18. idein, iriad ideién.
104. lin. 6. allunnunk, iriad alunnunk.
107. Titulusba. viselesérul, iriad viselésrül.
Folio 147. lin. 1. pedi, iriad pedig.
175. A' negyedik Resz helyébe, ötödiket irtak; és az után a' tizen ötödik Caputig, mind vétek eset a' Caputok szamában.
188. lin. 16. örzesebül, iriad örzésebül.
232. lin. 22. Igy kel olvasni. Valamenyi ellenkezési, és valahanyszor tőrtennek, azokat, &c.

242.

242. lin. 21. ůresz, iriad ůres.
268. lin. ult. tovazása, iriad tetovazása.
273. lin. 9. jadczottik, iriad jadczottatik.
302. lin. 15. dolgokrul, iriad dologrul.
347. lin. 5. dúcsőtessek, iriad dűcsőittessek.
357. lin. 4. temi en, iriad temién.
366. lin. ult. bőbsűl, iriad bőcsűl.
377. lin. 22. tanitványom, iriad tanitványim.
Folio
398. lin. 7. Ieoitek, iriad Ieojetek.
399. Az Elso Resznek Titulussat ki hatták. Azt igy kel irnia. Mely nagy bőcsűllettel kellyen Christust fogadni.
420. lin. 14. meltozasábol, iriad meltoztatasábol:
443. lin. 19. szűnűnk, iriad szűvűnk.
449. lin. 5. nélhűl, iriad nélkűl.
lin. 23. az ő szerettire, iriad szeretetire.

Fol. 457 lin. 12. sztem, iriad szem.
lin. 13. tisza, iriad tiszta.
Fol. 471. lin. 19. ayandekot, iriad akadekot.

VIENNÆ AVSTRIÆ,

Ex Officinâ Typographicâ Matthæi Formicæ, in Aula Colonienſi,

ANNO M.DC.XXIV.

KÖNYVTÁRA

TIFFEN Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

VIENNÆ AVSTRIÆ,

Ex Officinâ Typographi-
câ Matthæi Formicæ,
in Aula Colo-
nienſi,

ANNO M.DC.XXIV.

KÖNYV-TÁRA